Ovidiu Zotta

Jucătorul de rezervă

calibre 0.8.44

OVIDIU ZOTTA

JUCĂTORUL DE REZERVĂ

EDITURA ION CREANGĂ
BUCUREŞTI © 1980

MIHAELEI

NUFERI CU 80 KM PE ORĂ

— Curbă strânsă la o sută de metri! Frânează şi pune acum maneta în viteza a doua, ca să ai demaraj la ieşire! Fii atent la basculanta aia, vine cam tare, dă-i cu farurile, dă-i claxoane! Un Trabant! După el! Doar n-o să-l lăsăm în faţa noastră. Apasă fără frică pe accelerator, că nu-l doare!

— Tacă-ţi gura! E o căruţă în faţa lui. Întâi să depăşească el şi pe urmă mai vedem.

— Fii şi tu mai sportiv, mai pilot.

— Nu mai vorbi atâta, mă încurci. Eu conduc, eu răspund. După ce că m-ai pus pe drumuri, mă mai pricopseşti şi cu lecţii.

— Dacă aş fi eu la volan, n-aş merge ca melcul. Maşina trebuie să…

— Ai de gând să isprăveşti?

Tatăl coboară domol mâna dreaptă, bătând un fel de tact cu degetele pe genunchi. Aurică Grigoraş recunoaşte acel avertisment care i se adresează rar, anunţând însă consecinţe dintre cele mai neplăcute. Instantaneu, pe chip îi apare cea mai senină expresie de cuminţenie.

Şoseaua fierbinte sclipeşte în soare ca lama unei uriaşe săbii care şi-a găsit odihna între nesfârşitele culturi de grâu, porumb şi floarea-soarelui. Grigoraş se uită şi caută un termen de comparaţie. Ocean cu valuri de aur? S-a mai zis. Constelaţia spicelor? Asta ar merge, dar e cam pretenţioasă pentru el. Lui Titel Popenici i-ar sta mai bine, e poet recunoscut, îşi poate permite. Enorm peisaj pictat de mâna unui gigant? Care gigant! Să mai vedem. Oricum, comparaţia trebuie găsită, va fi extrem de utilă la nelipsita compunere „Cum mi-am petrecut vacanţa”, pe care tot elevul trebuie s-o scrie la începutul anului şcolar. În septembrie trecut, Titel Popenici a luat cea mai mare notă povestind foarte, foarte captivant, cum străbătuse călare drumul de la Roman la Brăila, tradiţionala rută a neguţătorilor medievali. Relatarea a apărut şi în revista şcolii, realitatea era însă că Titel nici măcar nu se atinsese de vreun cal şi în general nu se mişcase din satul bunicilor lui aflat, ce-i drept, pe lângă Roman, dar când ai talent nimeni nu-ţi pune întrebări. Poţi să scrii şi că ai alergat pe o maşină de formula 1, 12 cilindri, 1 500 cmc, cu compresor, 480 de cai putere şi că ai câştigat Grand Prix-ul. Lumea citeşte şi, dacă ai descris lucrurile cu talent, te crede. Grigoraş visează însă o dublă performanţă: să scrie şi cu talent, şi adevărat. E singura şansă de a-i arăta lui Titel Popenici că nu e singur în Olimp.

Chiar; ce-o fi făcând Titel la ora asta? Nu e greu de imaginat. Stă în mijlocul scenei – care forfoteşte de tâmplari, desenatori, instrumentişti şi actori – şi dă dispoziţii prin impozanta „porta-voce“ făcută dintr-o rămăşiţă de tablă galvanizată, rămasa de când a fost reparat acoperişul şcolii. Degeaba strigă: „Motoi, fă ce ţi-am zis eu, auzi? !“ sau „Livică, te dau afară, dacă mai pui cuvinte de la tine!“’ pentru că băieţii nu-l ascultă. Dacă au nelămuriri, tot pe Remus îl întreabă, deşi el nu reprezintă mare lucru, dulghereşte ici-colo, asta-i tot, însă lumea îi cere părerea, ba despre muzică, ba despre un decor, ba despre cum ar trebui rostită cutare replică. Remus ascultă atent, uneori cere repetarea întrebării, se uită în altă parte, ca şi cum nici n-ar auzi, apoi în cuvinte puţine, cu vocea lui scăzută şi monotonă, emite o părere care devine lege. Zadarnic se agită Titel, regizorul şi autorul scenetei – care, ce-i drept, e foarte izbutită, place întregii echipe, va avea în mod

sigur succes. Dacă vrea să-şi impună un punct de vedere în realizarea practică a spectacolului, trebuie să o facă prin intermediul lui Remus sau al profesorului Măndoiu, şi cum prima variantă îl umileşte, recurge la a doua dar şi în acest caz are unele dezavantaje.

O smucitură. Maşina încetineşte, frânată brusc. Prin geamuri, Grigoraş vede feţe vesele, purpurii, cămăşi şi bluze asudate, ţambale, aeordeoane, sticle cu vin şi rachiu roşu, se aud chiuituri, e o nuntă, oamenii vor neapărat să-l cinstească pe şofer, tatăl arată prin gesturi că e dezolat, dar n-are voie să bea, şi conduce prudent prin mulţimea forfotitoare şi exuberantă. Totuşi, e nevoit să oprească pentru a primi în dar o sticlă cu vin, despre care un bărbat în vârstă vorbeşte binevoitor, mult şi împleticit, spunând că e ,,sângele pământului“ şi „să vă trăiască băiatul şi să jucaţi la nunta lui“. Tatăl mulţumeşte, iar Grigoraş scoate cu grijă din portbagaj un nufăr şi i-l oferă miresei, în aplauzele asistenţei. La şcoală se constată că Grigoraş nu este în sală. Cum își permite să întârzie?

— Îl dau afară din echipă! strigă Titel prin pâlnia lui de tablă galvanizată.

— Ia nu mai da tu afară pe unul și pe altul, bombăne plictisit profesorul Măndoiu. E vacanţă, mai întârzie omul. Un ştrand, o plimbare. Crezi că mie nu mi-ar plăcea? Dar sunt de serviciu pe şcoală şi… asta e : îmi fac datoria.

Repetiţia însă are nevoie de sunet, are nevoie şi de costume, şi de muzică, şi de lumini, fiindcă e repetiţie generală, a doua zi începe turneul, mâine vor fi în tabăra de pe Pustnicul, poimâine la Snagov. De sunet se ocupă Grigoraş, el are înregistrate pe benzi tropăit de cai, zgomote de motoare, măcăieli şi cotcodacuri, ploaie, vânt, furtună, în total nouăzeci şi patru de sunete şi Grigoraş lipseşte.

— Să-i ţină locul cineva, spune Silvia. Motoi ar fi foarte potrivit.

Titel se opune, dispreţuitor:

— Ce ştie Motoi? E în stare să strice şi înregistrările şi aparatura.

— Motoi a stat pe lângă Grigoraş, l-a ajutat, intervine prudent Măndoiu, profesor de geografie, care recunoaşte deschis că, în tehnică, elevii, cel puţin unii din ei, îl întrec. Ce zici, Motoi, te descurci?

Motoi se îmbujorează, bucuros, dar şi speriat de răspundere:

— Cred că da. Să încerc. Nu pot să promit. Trei magnetofoane, staţia de amplificare, tabloul central de comandă… e treabă complicată, dar o să încerc…

— V-am spus eu? triumfă Popenici, ca şi cum lipsa sunetului ar fi fost vreo mare bucurie. Încearcă, dar nu promite! Tovarăşu’ profesor, amânăm premiera şi mă ocup eu de sunet, dar pe Grigoraş să nu-l mai văd în echipă!

Se aude glasul liniştit al lui Remus:

— Ba o să-l vezi. A venit de cinci minute. E în clasă. Termină

imediat.

— În clasă? Ce face el în clasă? Ce are de terminat?

— Du-te să vezi. E interesant.

Cu pâlnia de gât, Titel iese din sală şi o ia rapid pe scări, spre etajul doi, însoţit de alaiul colegilor, în rândurile cărora profesorul Măndoiu, nerezistând curiozităţii („Am ajuns să mă pun cu totul la mintea lor!“), sare câte trei trepte dintr-un pas.

Se opresc confuzi în faţa uşii larg deschise, parcă temători să intre. Tablou ireal : tot piedestalul catedrei e acoperit de nuferi. Nuferi adevăraţi, nuferi proaspeţi, nuferi cu codiţele încă umede. N-ai unde pune piciorul de atâţia nuferi.

— Ce-s ăştia, Grigoraş? întreabă într-un târziu profesorul Măndoiu.

Grigoraş se miră de naivitatea întrebării:

— Nuferi, tovarăşă profesor. Nuferi!

— Văd şi eu că nu sunt verze, dar de unde i-ai adus şi mai ales în ce scop i-ai pus aici?

Motoi a roşit şi se trage îndărăt. Remus surâde zgârcit, cu „zâmbetul lui de trei milimetri”, cum se spune în şcoală. Grigoraş începe să explice binevoitor, amănunţit şi politicos :

— Acum două luni, Motoi a luat 2 la un extemporal de română.. Vă mai amintiţi.? Cineva din această clasă – se ştie la cine mă refer —a spus, de faţă cu toţi, că în ziua când Motoi va ajunge să ştie cât de cât gramatică, pe acest piedestal vor creşte nuferi. Motoi a terminat trimestrul cu media 8 la română. Poftiţi nuferii şi iertaţi-mă că am întârziat la repetiţie.

CORĂBIILE

Remus avea în mână a coroană de fulgere, ca Jupiter Tonans. Aşa-i plăcea lui să-şi închipuie, văzând cum îi răsar printre degete beţele, roşii, verzi, portocalii, albastre ale *feltipurilor* Carioca. Fulgerul, ăsta şi-l purta însă cu discreţie la minimum, o palmă sub nivelul pupitrului. Lucra pe ruptele, cu blocul de desen pe genunchi, aruncând la răstimpuri spre profesorul de franceză Mircea Teodosiu acele priviri

pe care orice elev ştie să le încarce cu o mare inocenţă şi preocupare, când în realitate se gândeşte la cu totul altceva decât la obiectul lecţiei. Aveau franceza iar Remus desena, desena întruna, asta făcuse şi la biologie, şi la fizică, şi în pauze. Când se uita la tablă, nu conjugările franţuzeşti le vedea, ci flote nesfârşite de corăbii. Provele lor ridicau pulberi de apă salină, care-i atingeau obrazul, vântul şuiera în capcanele velaturii, frânghiile întinse pocneau şi ţiuiau.

Totuşi, ca bun meseriaş în ale şcolii, înregistra automat ultimele cuvinte ale fiecărei fraze rostite de profesor, pentru a le putea reproduce în cazul clasicei întrebări destinate zguduirii adormiţilor: „Ce-am spus eu adineauri?“ Remus era oarecum începător în materie de indisciplină. Un veteran, al neastâmpărului, Vătăşelu, de exemplu, scapă întotdeauna mai uşor decât sărmanii debutanţi. Profesorii s-au învăţat cu el şi, plictisiţi, îl pedepsesc formal. În afară de asta, respectivul e tăbăcit, are experienţă, suportă. Cumintele care după mulţi ani greşeşte întâia oară e, dimpotrivă, mult mai vulnerabil. Remus se găsea exact în această, situaţie. Dacă ar fi fost prins că desenează, şi mai ales că opt colegi aveau, fiecare, câte un desen de-al său la care se zgâiau, uitând de existenţa catedrei – iar alţi şase aşteptau ca pe ghimpi să le parvină şi lor cuvenitele picturi, probabil că s-ar fi ales cu expedierea pe sală. Acolo era teren minat; din zece în zece minute, directorul Vasiliad ieşea din cancelarie să vadă „cine stă ca statuile”, adică autorii clasici care te priveau cu ochi severi de ipsos. Foarte amabil, stânjenitor de amabil, te invita în cabinetul său, rugându-te să iei loc într-unul din comodele fotolii de piele. Nu întreba nimic, te lăsa acolo, uneori îţi oferea şi un ziar sau o revistă. În cabinet intra mereu câte un profesor, un părinte, cetăţeni din cartier – Vasiliad era un foarte activ deputat în consiliul municipal. Gentil, nu uita să facă prezentările: „El e Cutare, a fost dat afară de la ore” – şi îşi vedeau, de treabă. Acestui tratament mulţi elevi îi preferau scăderea notei la purtare.

La orele altor profesori, Remus simţise încordarea pericolului iminent. Acum altceva îl stingherea, faptul că profită de bunătatea lui Teodosiu. Tânărul profesor de franceză era de o timiditate devenită celebră. De aceea, Remus se simţise încă de la începutul orei cam profitor, cam oportunist. Totuşi, faptul că din toate părţile sosea, pe bileţele sau în şoaptă, rugămintea „fă-mi şi mie un desen” crease şi întreţinea în el o stare de inconştienţă. De trei ore desena întruna, pe sferturi de coală. Pitheas şi Eric cel Roşu, Piri Reiss şi Magellan, Petru cel Mare şi Nelson s-ar fi silit să-şi asigure serviciile lui, apropiindu-şi-l ca prieten, angajându-l ca inginer sau, la nevoie, luându-l captiv.

Pe Remus, corăbiile îl atrăgeau aşa cum îi atrăgeau pe alţii automobilele. Ei vorbeau despre Mercedesuri şi Fiaturi, despre

motoare Wankel şi caroserii ranforsate, despre cei 450 de cai putere ai maşinii încredinţate de „scuderia“ Ferarri lui Niki Lauda în cursele de formula unu. Remus se gândea la galioane şi bricuri, la jonci şi caravele, cu etrave şi etambouri, cu focuri, rândunici şi velastraiuri. La început, copiase modele celebre, din enciclopedii, pe urmă se îndulcise la consultarea tratatelor şi albumelor pe care, în ultima sută de ani, puţini cititori ai bibliotecii Academiei le mai solicitaseră. În ultimul timp se lăsa în voia imaginaţiei, închipuind corăbii care sublimau în velaturi uluitoare şi în structuri nemaivăzute tot ceea ce fusese mai inteligent şi mai poetic în navigaţia cu pânze. Astfel de nave nu ancoraseră în niciun port; poate că le văzuseră, uneori, în dulci halucinaţii, marinarii moleşiţi de soarele ecuatorului sau aţâţaţi de jocul presiunilor atmosferice din preajma uraganelor. Corăbiile lui Remus păreau mai degrabă gigantice păsări dintr-o necunoscută vârstă a pământului, multicolore, cu trupuri şi aripi croite de altă biologie decât acea familiară ornitologilor. Aceste nave-păsări existau independent de oameni, pe care ele îi căutau şi-i atrăgeau pe punţi. Lemnul lor era şi lemn, dar parcă şi un fel de os, un aur, o tulpină vie; velatura era din pânză, dar parcă şi din nori, şi din auroră boreală, şi din zăpezi proaspete.

Fiecare desen era extraordinar de bogat în detalii şi nuanţe, părând rodul unei îndelungi migăleli, de cel puţin două-trei zile. În realitate, lui Remus nu-i trebuia mai mult de o jumătate de ceas, uneori îi ajungeau şi cincisprezece minute. Mâna, încoronată de feltipuri colorate, se mişca pe hârtie cu iuţeală şi precizie, urmând parcă o formă trasă dinainte şi văzută numai de el. Remus nu ştergea, nu revenea, nu schimba nimic.

Primul care-l solicitase fusese un elev din clasa a doua. El ocupa, dimineaţa, banca lui Remus. Găsind în pupitru o foaie cam mototolită, îi plăcuse zugrăveala cu corăbii şi, corect, rămăsese până la venirea lui Remus să-l roage: „Nu mi-l dai mie?“ Remus, care ar fi fost în stare să-l salute cu excesivă deferenţă şi pe un sugar, se pierduse în amabilităţi: „Cu plăcere, sigur, stai să-i fac un *passe- partout*, adică nu, mai aşteaptă o clipă, îţi desenez altceva pe o hârtie ca lumea”.

Trei zile după aceea, elevii din anul patru priveau cu uimire furnicarul copiilor din clasa a doua care, refuzând să evacueze clasa la amiază, îl asediaseră pe Remus. Voiau toţi desene cu corăbii, oferind în schimb gumă de mestecat, creioane şi caiete noi, timbre, poze cu actori.

Cel mai uimit de succesul său era însuşi Remus. „Ce-or fi având corăbiile astea?“ se mira el. Le desena automat, aşa cum alţii, ca să-şi omoare timpul, desenează pe foile de la coada caietului sau pe manşetele ziarelor cow-boy, profiluri de fete, figuri geometrice. Acasă era cu mare grijă să nu fie surprins de părinţi, care-l învinuiau că se

ocupă de lucruri rămase în urma vârstei lui. Ei ar fi fost bucuroşi să-l vadă rezolvând în tăria nopţii probleme de matematică şi de fizică („Ca mâine vine admiterea la facultate, şi tu ce faci?“) sau chiar, sufocat de mulţimea tratatelor şi înconjurat de un instrumentar complicat, să elaboreze lucrări ştiinţifice, să inventeze ceva („Tu nu citeşti ziarele, nu vezi că în U.R.S.S. un băiat de 17 ani e doctor în fizică, iar la Los Angeles o fată de 19 ani a devenit profesor universitar?“) Remus era foarte stânjenit, se simţea vinovat că nu-i trece prin cap nicio idee cu care să forţeze seiful genialităţii ştiinţifice. Învăţa şi el cât putea, cam de nota 8, la teze necoborând sub 9 – dar după cinci ore de şcoală şi trei de lecţii îl apuca lenevia, inima nu-l mai îmbia decât spre vreo carte de aventuri, iar când nici asta nu-l mulţumea, se apuca de reparaţii prin casă şi prin curte – era foarte gospodar şi priceput, cămăşile singur şi le ajusta, trăgându-le la maşina de cusut, toţi se întrebau unde găseşte el mereu cămăşi la modă, şi când le spunea „Mi le fac singur“ se supărau că-şi bate joc de ei. Ca odihnă, desena corăbii, aproape fără să-şi dea seama acoperea trei-patru foi de bloc cu corăbii, pe care, bineînţeles, de teama gurii părinţilor, avea grijă să le ascundă repede, dacă mai avea unde, fiindcă sertarele, subpatul, locul dintre perete şi dulap şi chiar şi bocancii de schi cu care nu făcuse niciodată schi erau pline de desene pe foi de bloc, de matematică, de română şi chiar de jurnal.

Într-o şcoală, noutăţile se răspândesc şi se succed fulgerător. Unei fete îi trece prin cap să poarte la rever o literă de metal – e litera cu care începe numele prietenului ei; peste câteva zile, toate colegele poartă cu mister diferite iniţiale, chiar dacă n-au niciun prieten. Se aude despre cineva că şi-a umplut camera cu acvarii; nu peste multă vreme, peştişorii exotici devin o pasiune generală, pentru ca să moară de foame odată cu apariţia altei mode — colecţionarea ambalajelor de ciocolată, brânză, macaroane sau de glasuri ale colegilor imprimate pe bandă de magnetofon, varianta modernă a languroaselor albume de amintiri.

Cea mai recentă modă îţi cerea să fii posesorul unei corăbii desenate de Remus. Nu era greu s-o obţii; pe degete cu pistrui multicolori de la pixuri, Remus executa comanda la iuţeală, oriunde s-ar fi aflat – în clasă, pe coridor, în curte, în atelier. Aşadar, nu varietatea lucrărilor era explicaţia goanei după ele. Talentul lui de pictor era de asemenea prea puţin invocat. În orice caz, organizatorii frecventelor expoziţii – de la tingiri decorative, la pânze hiper-realiste nu-l solicitaseră niciodată.

Fapt este că într-o zi lui Titel Popenici i s-a întâmplat ceva uluitor: a luat nota 10 la teza de literatură. Titel, om de maximum 7 la toate obiectele, s-a văzut astfel propulsat brusc pe arena celebrităţii. Era

aiurit, ca şi cum ar fi nimerit singur în casă străină. La lucrarea respectivă, *Universal şi naţional în „Luceafărul”,* nimeni altcineva nu luase mai mult de 8, tema era foarte grea, însă Titel scrisese şase pagini, pline de idei interesante, într-un stil înflorit de metafore şi conform aprecierii colegilor plin de „şozuri” şi de „truvaiuri“, iar în final trântise şi o poezie de zece strofe dedicată lui Eminescu, foarte lăudată de profesorul Socrate, mai ales că nimeni nu bănuise că e în stare să scrie poezii. În pauză a fost luat din scurt de colegi: „Mă, urâtule, te-ai consacrat! Ce-ai citit, de unde ţi-au venit toate ideile alea?“ Titel Popenici, suflet sincer, a răspuns îmbujorându-se fâstâcit: „Când ne-a dat întrebările, eram sigur că n-o să iasă mai nimic. Nici nu ştiam cum să încep. Aveam pe bancă un desen de-al lui Remus. Ce să fac, rodeam în dinţi coada stiloului şi mă uitam la corabie. M-am tot uitat aşa până când deodată au început să-mi vină ideile. Parcă de acolo îmi veneau, din corabia lui Remus’!“

Explicaţia, în ciuda unor manifestări izolate de neîncredere, fu în general destul de bine primită, înlăturându-le mainrarilor în ierarhia clasei povara de a accepta motive de altă natură, cum ar fi inteligenţa nebănuită a lui Titel Popenici sau o vastă cultură literară însuşită peste noapte.

Câteva zile mai târziu, se dădea ca sigur că un număr însemnat de elevi, din toate clasele, nu-şi mai făceau lecţiile, ca de obicei, în urletul tranzistoarelor, ci având dinainte o corabie de-a lui Remus. Se mai spunea că Vichi Boiangiu ar fi reuşit să se concentreze mai bine la olimpiada de matematică şi să găsească soluţii îndrăzneţe datorită faptului că din când în când îşi lăsa privirile să rătăcească pe una din corăbiile lui Remus. Doi îndrăgostiţi celebri, din anul patru C, după o dramatică neînţelegere s-ar fi împăcat graţie faptului că băiatul îi dăruise, fetei tot o astfel de corabie. În fine, papagalul Vasile, dăruit şcolii

de o delegaţie din America Latină şi pe care zadarnic se chinuia mecanicul liceului de doi ani să-l înveţe să vorbească, ar fi rostit primele cuvinte la o zi după ce, întâmplător, alături de colivia lui fusese aninată o altă corabie de-a lui Remus.

— *Qu’est-ce que vous faites, cher Remus*? se interesă, înclinându-se cu adâncă deferenţă, Mircea Teodosiu, care plimbându-se printre, rânduri nimerise lângă el, situaţie neplăcută pentru amândoi.

— *Nothing*… mormăi fâstâcit Remus – şi blocul şi cariocile căzură cu zgomot, deoarece vinovatul se ridicase brusc. *Excuse my… Sorry…*

— *Quoi*?! roşi Teodosiu. *Mais ou vous croyez-vous*? *A la lecon*

d'anglais?

Dublă greşeală. După ce că desena pe ruptele, Remus mai şi confundase ora de franceză cu aceea de engleză. Cel mai liniştit elev intrase în conflict cu cel mai cumsecade profesor.

Clasa aştepta cu încântare deznodământul. Mircea Teodosiu, subţirel şi alb şi roz, era în faţa unei mari tentaţii. Un oarecare Trăilă din anul unu B, de exemplu, ar fi replicat senin că în regulamentul şcolar nu exista prevăzută ca sancţiune expedierea „la statui", iar Dudică dintr-a şasea F era in stare să alerge în jurul clasei, strigând „Dacă vreţi să mă daţi afară, prindeţi-mă!" Mircea Teodosiu deci nici măcar nu încercase să recurgă la măsura pe care alţi profesori, mai autoritari, o utilizau frecvent. Acum, în sfârşit, i se ivea pentru întâia oară, la ocazia potrivită, omul potrivit. Avea el oare să reziste tentaţiei? Împurpurându-se atât de emoţia debutului într-ale asprimilor pedagogiei, cât şi din pricină că făcea treaba asta cu inima strânsă, oftă amărât şi triumfător, arătând uşa:

— *Dehors, s'il vous plaît*! Îmi pare rău, dar nu nu putem să permitem… există o disciplină…

Şi, pierzându-se, făcu chiar gestul prevenitor de a-l conduce. Remus, îmbujorat, se înclină şi el, ca şi cum i s-ar fi făcut un mare serviciu, surâse îndatoritor şi părăsi clasa. „Sângerosul duel dintre doi miei de lapte!" şopti amuzată Silvia Balaban.

Fiecare loc îşi schimbă aerul după timpul şi situaţia în care te afli acolo. Lui Remus, coridorul pe care-l străbătuse fără grijă ani de zile i se păru acum străin şi duşmănos. Busturile de ghips creau o impresie de răceală, de austeritate duşmănoasă. Îl enervară şi hârdaiele cu ficuşi şi lămâi, observând pentru întâia oară că sunt prea puţin crescute aceste plante, nu puteai să te ascunzi după vreuna din ele. Era pentru întâia oară scos „la statui", n-avea aplombul experimentaţilor într-o astfel de sancţiune, se simţea osândit, stigmatizat. „Ce-o să fie acum?" Cum de nu ştiuse el să preţuiască situaţia de a sta liniştit în clasa lui, ce fericiţi erau ceilalţi!

— Remus?!

Directorul Vasiliad răsărise lângă el pe neştiute. Remus îi văzu. Pantofii negri, de lac. Mai sus n-avu curaj să-şi ridice privirea. „Poftim cu mine". Porni cu groaza în suflet. Cum de arătau aşa, ca scoşi din cutie, când afară turna cu găleata şi era noroi şi Vasiliad n-avea maşină? În cancelaria directorială nu mirosea a petrosin ca în clasă, ci a ceară de parchet. Văzu picioarele cu labe de urs ale mesei de şedinţe, covorul în pătrate portocalii şi albe, fotoliul adânc, de piele tutunie. „Ia loc, te rog. Ai şi un ziar acolo". Remus se aşeză pieziş, ocupând nu mai mult de cinci centimetri din suprafaţa generoasă a fotoliului. Auzi fâşâitul hârtiilor pe care le mânuia Vasiliad. Sub birou i se vedeau pantofii, şi ciorapii de culoare vişinie, bine întinşi. Vârful

piciorului drept avea o mişcare uşoară pe dreptunghiul de polietilen, pus acolo pentru protejarea covorului. Vasiliad era nu numai elegant, ci şi foarte gospodar. „Aşa trebuie să fie un director, bravo!“aprecia Remus. Din recunoştinţă că nu păţise nimic rău, încercă să-i găsească şi alte calităţi lui Vasiliad. Era el aspru, dar altminteri cum ar fi făcut faţă la conducerea unei şcoli cu o mie cinci sute de elevi? Scotea sufletul din oameni, adevărat, dar asta-i caracteristica omului energic; cum altfel ar fi reuşit să doteze şcoala, până şi cu un calculator electronic? Prinzând curaj, Remus ridică niţel privirile, ajungând sa vadă faţa de postav albastru a biroului pe care batalioane de acte şi rechizite ocupau poziţii precise, pe grupe de specialităţi. Călimara de marmură – recipientul cu creioane – ştampila. Calendarul – agenda – un top cu file mici. Cuţitul pentru hârtie— capsatorul – tubul de lipinol. Remus era un mare iubitor al ordinei, aşa încât această privelişte îi dădu un sentiment foarte plăcut. În stânga, un dosar gros, în dreapta, alt dosar gros, la mijloc, chiar sub ochii lui Vasiliad, o foaie supusă cercetării. Din aceste poziţii pornea focul hotărârilor directoriale. Mâinile puternice, ieşind din manşete imaculate, apucau când un obiect, când altul, fără grabă, punându-l după utilizare exact acolo de unde fusese luat. „Vasiliad lucrează inginereşte”, cum spusese cu admiraţie Călărăşanu, care era chiar inginer. Cum o fi fost Vasiliad în anii lui de şcoală? Probabil elev eminent. Remus simţi un fel de părere de rău; elevii întru totul strălucitori, cu zece de la matematică până la geografie, îi erau antipatici, socotindu-i înfumuraţi, obsedaţi de performanţe. I se făcu milă de Vasiliad şi se hotărî şă presupună că poate în copilărie omul nu fusese pe de-a-ntregul fără cusur. De ce să nu fi avut şi el părţile lui discutabile, năucelile, mica lui trăsneală? „Ce-ar fi să-l întreb?“ Brusc, Remus avu un acces de teamă, regăsindu-se în condiţia de dat afară din clasă, cules de pe hol şi adus în cabinet ca pedeapsă subtilă, dar pedeapsă. „Aici eu trebuie să dau nişte explicaţii, nu să-mi treacă prin cap întrebări tâmpite." Vasiliad nu ceruse lămuriri, dar Remus începu să transpire dându-şi seama că e stupid să stea ca o momâie. Bine-bine, dar cum să înceapă, ce să spună? În cabinetul ăsta fiecare cuvânt trebuie bine gândit, altfel te alegi cu cine ştie ce. Omul ăsta e totuşi directorul, şeful cel mare, nu are timp pentru amănunte, merge direct la esenţă. De-asta şi tace. Când o fi să vorbească, nu-i trebuie mai mult de cinci cuvinte ca să-ţi îngheţe sângele. ,,Te pomeneşti că exact în clipa asta se uită la mine!“ Remus hotărî, disperat, să-l privească. Fie ce-o fi. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Îşi simţea urechile arzând şi mâinile reci. Ridică ochii şi văzu faţa lui Vasiliad; nu, nu se uita la el, ci pe o hârtie, avea o expresie neutră, ţinând stiloul cu peniţa la trei centimetri de ea, pregătit să pună probabil o rezoluţie fermă, îşi vedea de treabă ca şi cum ar fi fost singur în birou.

O ciocănitură. Uşa se deschise, apăru inginerul Călărăşanu cel frumuşel, înalt şi subţire. Prevenitor, le făcu loc să treacă întâi unei femei şi unui bărbat, chipuri necunoscute, amândoi tineri, îmbrăcăminte modernă, serviete paralelipipedice, în rame metalice. Erau reprezentanţii primei întreprinderi care se hotărâseră să recurgă la serviciile centrului de calcul al liceului. Vasiliad se ridică iute, ca luat de o furtună şi alergă cu braţele întinse spre noii veniţi. Urmară prezentările din care nu lipsi – nenorocire – nici numele lui Remus, cu nemiloasa precizare „dat afară de la ore“. Toţi patru luară loc la masă, deschizând mape cu foi înţesate de cifre şi scheme. Remus simţea că, dacă ar fi ieşit în ploaie, apa i s-ar fi evaporat sfârâind, pe cap şi pe obraji. Brusc, ridică privirile, hotărât să-i înfrunte şi ce văzu? Văzu ceva care i se păru ireal: deasupra acelui cap de bărbat puternic şi aspru se afla, pe peretele auster, una din corăbiile lui. O mână dibace îi făcuse desenului un amplu passepartout, care-l încadra într-o întindere de omăt, mărginit de o ramă subţire ca linia orizontului. Remus strânse pleoapele până văzu flăcări. Era adevărat? O corabie de-a lui? Acolo? În clipa aceea ar fi făcut orice pentru directorul lui, s-ar fi aruncat şi în foc.

Se gândea la un singur lucru – să ajungă repede cel mai bun specialist în programare, ca să vadă Vasiliad spre cine trebuie să mergi mai întâi şi-ntâi cu braţele larg deschise – şi în timpul ăsta, cu creionul rămas un bont de numai doi centimetri, schiţă pe pagina ziarului o corabie cum încă nimeni n-a văzut.

VICTORIOSUL ÎNGÂNDURAT

Grama Francisc ştia dinainte că avea să câştige, dar se temea de această victorie. Observase de mult că dacă Balaban Silvia sau Vichi Boiangiu iau un 10, toată lumea găseşte acest lucru normal. Când însă zecele nimerea la Grama, se crea în clasă o stare de confuzie. „Cine a făcut primul problema? Grama? I-auzi, ce poveste!” Fără să-l desconsidere, nutreau faţă de el un fel de neîncredere. N-avea atributele exterioare ale omului valoros, se trăgea mereu îndărătul altora, nu purta blugi, nu mesteca gumă, nu comenta filmele, nu bârfea pe nimeni, nu ţinea cu nicio echipă de fotbal, nu striga la nimeni şi în general vorbea puţin, strictul necesar. În gând era el elocvent!

În zori, când întunericul abia prinde o nuanţă albastră, deschise lacătul centrului de pâine, trase obloanele şi începu vânzarea. Clienţii

tropăiau îmbufnaţi, zăpada de pe ghete se topea, făcând mici bălţi pe ciment; unii bombăneau că franzela e rece şi cornurile tari, dar fiind grăbiţi n-o lungeau prea mult, şi dealtfel Grama nici nu-i asculta. El căuta cuvinte: *viscol, Antarctica, Emil Racoviţă, şubă, lupi, soare cu dinţi, Jocurile Olimpice de iarnă*. Pe la şase şi jumătate veni ca de obicei tanti Aura. Era reumatică, mulţi ani deschisese ea la prima oră, multe ierni petrecuse în picioare, pe cimentul îngheţat. Grama îi auzea mersul târşâit cam odată cu sosirea primei maşini de la fabrică. El, oricât de binevoitor ar fi fost, n-avea dreptul să semneze facturile. Continua să vândă în timp ce ea prelua pâinea, specialităţile, chifle calde, apoi se instala la tejghea şi el trecea marfa din navete în rafturi. *Schiuri, căciulă, nea, omăt, zăpadă*. Când făcea rost de zece cuvinte noi, le nota repede în carneţel. La ora şapte îşi luă rămas bun de la tanti Aura şi dădu fuga să ducă copilul la cămin. Copilul, adică fratele lui în vârstă de patru ani, îl aştepta moţăind în paltonaş, cu căciula în cap, cu fularul bine legat, cu mănuşile în mâini, aşa cum îl lăsase mama în urmă cu un sfert de ceas, când plecase la serviciu. „Hai, bătrâne, suntem în întârziere, tovarăşa educatoare iar o să ne facă observaţie.” *Urşi polari, eschimoşi, „Iarna“ de Vasile Alecsandri, alb, lanţuri pentru cauciucurile auto*.

Înapoindu-se acasă, Grama îşi făcu rondul prin prăvălii. Avea în cap toate sertarele din bufet şi toate rafturile din cămară. Cu deplină siguranţă, cumpără două verze murate, galbene ca aurul şi la măcelărie alese carne de tocat. *Pictura flamandă are foarte multă iarnă, Alaska, Siberia, gheaţă, banchiză, iceberg, „Iarna pe uliţă” de Coşbuc, „Albă ca Zăpada“, „îi ninge şi-i plouă”* – expresie populară.

Numai Socrate – chiar aşa îl chema, Socrate Ilie – profesorul de literatură, putea să aibă astfel de idei. El dăduse tema *Dicţionarul iernii*: „Adunaţi cuvinte, expresii şi tot ce se referă la iarnă. Cine găseşte mai multe şi mai deosebite noţiuni primeşte un cadou-surpriză“. Grama ştia că la ora aceea colegii trudeau asupra dicţionarelor. Din dicţionar e uşor să scoţi, ai totul de-a gata. El prefera să-i vină singure în cap şi n-avea nici dicţionar. *Iglu, focă, morsă, Nanuk eschimosul*, pe care l-am văzut la televizor, primul film doeumentar-artistic din lume sau aşa, ceva. „*Când cade primul fulg de nea*“, cântec. „*Dar unde sunt zăpezile de odinioară*?“ Vers dintr-o, poezie dar de cine e poezia asta?… *Eră glaciară, îngheţată cu fistic, stațiunile de cercetări din Antarctica*.

Ar putea să-i telefoneze oracolului clasei, Silvia, ea ştia cu siguranţă – s-ar fi produs sfârşitul pământului în clipa când ar fi spus despre ceva: „Nu ştiu”.

Grama intră încet, cu grijă, să nu-l trezească pe taică- său, care venise din schimbul de noapte şi dormea cu jaluzelele trase. Carnea, în frigider, varza, în cămară. Pe aragaz se afla mâncarea pregătită de

stăpâna casei în zorii zilei. Misiunea lui Grama era uşoară, trebuind doar „să-i mai dea un-clocot” de circa o jumătate de oră. Aprinse aragazul, puse carnetul pe masă şi se aşeză. Oare ce premiu surpriză îl aştepta? Socrate avea fel de fel de idei. Puteai să te aştepţi la orice – la o muzicuţă, la un căţel, la o rachetă de tenis.

Sănii trase de câini, pluguri pe căile ferate, învelitori de polietilen pentru blocurile în construcţie. Se uită la ceas: „Cu cinci minute înainte de a stinge focul, pui în cratiţă un vârf de cuţit de cimbru şi trei foi de dafin, iar în supă, morcovii pe care i-am curăţat”.

La fizică îşi scrisese de cu seara. Mai avea ceva la istorie, trei pagini şi notiţele. Între 10 şi 11 trebuie să fie pe patinoar, patinoarul care încă nu exista, îl făceau ei, lângă şcoală, ajutaţi de militarii unei unităţi din apropiere. De fapt lucrau mai mult ostaşii, ei aveau unelte, furtunuri şi un locotenent tânăr care dirija operaţiunile cu multă pricepere. Ostaşii făceau treaba asta în fiecare iarnă, când se nimereau câteva zile geroase, pentru plăcerea tineretului din cartier şi pentru a lor; în timpul liber îşi aşteptau rândul la cele câteva perechi de patine din magazia lor sportivă. Treaba lui Grama şi a colegilor săi era să cureţe locul de zăpadă, să întreţină potecile de acces – lucruri în general uşoare şi plăcute. Oricum, era o sarcină şi trebuia executată; pentru Grama nu încăpea niciodată discuţie în astfel de situaţii. *Patinaj, hochei,*

schi-lift, slalom, Predeal, Yeti, omul zăpezilor – ipoteză sau realitate? „*Acolo, lângă izvoare, iarba pare de omăt*”. Eminescu n-a fost un pastelist în sensul obişnuit al cuvântului, el făcea un fel de transfer de semnificaţii în natură – să vedem dacă afirmaţia asta merge.

Înainte de a pleca, îşi lustrui ghetele şi le lustrui şi pe ale lui taică-său. Grama cel mare n-ar fi avut timp, el noaptea muncea, dimineaţa dormea şi după-amiaza era la şcoala de maiştri. Mama avea unele lucruri de spus în legătură cu această viaţă, dar băiatul era de partea lui. Înainte, când tatăl avea alt program, îşi petrecea duminicile la table, cu vecinii. Acum, toată duminica joacă fotbal de masă cu băieţii lui şi pe urmă fac pe indienii în *preeria* de sub scaune şi mese.

— Bună ziua, enciclopediştilor! zise Socrate, aşezând, lângă catalog, un pachet legat cu panglică roşie. Gata „dicţionarele”? tună el, cu o voce pe măsura trupului său clădit din belşug şi solid, ca un garderob. Totuşi, nu prin voinicie se impunea Socrate, ci prin faptul că, la orele lui, descopereai că eşti cineva, o personalitate. Le ţinea în aşa fel încât orice elev, cât de slab, simţea la un moment dat că-i trece prin cap ceva inteligent, care trebuie neapărat spus.

— S-auzim. Cine vrea să înceapă raliul iernii? Vichi? Şi mai cine? Bun. Veţi citi pe rând. Metoda e următoarea: pe măsură ce auziţi pronunţate cuvintele găsite şi de voi, le bifaţi. În felul ăsta, vom vedea cine rămâne la urmă cu cele mai multe lucruri originale.

Nu, Grama nu dorise această întrecere. Ştia că are s-o câştige. Până în ultimele secunde, se menţinu impresia că Silvia va fi performera, dar când i-a venit şi lui rândul – ultimul – deveni clar că e mai bun. Răsunară câteva felicitări, dar se vedea bine că mulţi socotesc evenimentul drept ceva întâmplător, ba chiar se uitau la Grama cu un fel de admiraţie indulgentă – adică: „A avut şi el noroc, săracul”! Le scăpa din vedere faptul că acest „noroc“ se repeta foarte des, de când le venise profesor de română Socrate. Şi, de fapt, nu alta era însăşi starea de spirit a lui Grama – nici el nu se obişnuise încă să culeagă izbânzi de pe urma muncii sale.

Socrate îndreptă arătătorul spre pachet:

— E premiul tău. Ia vezi ce pasăre o fi înăuntru…

Strâmbându-se, de formă, ca să nu se vadă cât era de emoţionat, Grama se duse la catedră şi desfăcu panglica. Din ambalaj apăru o pereche de patine care-i tăie răsuflarea, de frumoase-şi sclipitoare ce erau. Un singur lucru îi lipsea lui Grama: nu ştia să patineze. Presimţise el că victoria n-avea să-l bucure pe de-a-ntregul. Cel mai rău îl necăji vocea muzicală a Silviei, care, parcă văzându-l atunci pentru întâia oară, îi şopti prietenoasă:

— Diseară vii la patinaj, nu?

Era o invitaţie în toată regula.

Şi iar făcu un lucru de care era convins că nu trebuia făcut; spuse da. „Nu! striga în el Grama cel de demult. Găseşte un motiv şi spune-i că ai de citit, că te duci la dans, orice!”

— Sigur că vin, întări el, şi chiar zâmbi, aşa cum ştia el să zâmbească, adică devenind şi mai posac.

Era pentru întâia oară când Silvia se interesa în mod special de el. S-ar fi putut deduce că absenţa lui ar necăji-o. Aşadar, nu se supărase că Grama reuşise s-o întreacă, poate că era chiar convinsă că asta intra în firea lucrurilor.

Restul orelor trecu pentru Grama într-o adevărată reverie: se vedea alunecând superb pe gheaţa proaspătă, sub lumina proiectoarelor instalate de militarii aceia cumsecade. De ce oare nu făcuse asta niciodată până acum? Fireşte, până la patinoarul artificial trebuia să meargă cu două tramvaie, şi el avea destule treburi pe cap, începând de la 5 dimineaţa dar, oricum, sunt lucruri pe lume pe care trebuie să le cunoşti, chiar cu preţul unor sacrificii.

… Seara, patinoarul strălucitor fu înconjurat de o mare mulţime. Pe gheaţă, o singură patinatoare – Silvia, cu un ştergar alb pe care se afla foarfeca destinată tăierii panglicii inaugurale. Făcu un tur în jurul

dreptunghiului de gheaţă, apoi alunecă spre locul unde se afla panglica, oferind cu graţie directorului şcolii foarfeca. Răsunară aplauze; panglica, fulger moale, căzu. Megafoanele începură să transmită un vals. Într-o plutire şerpuită, Silvia, se apropie de Grama, care aştepta nehotărât, cu patinele pe zăpadă, şi făcând o reverenţă, îl invită. „Nu'!“ strigă Grama cel de demult, dar cine să-l asculte? Băiatul se smulse de pe terenul sigur al zăpezii şi intră, clătinindu-se, pe gheaţă. Gleznele, genunchii, mijlocul însă nu-l ajutau. Visul nu se potrivea realităţii. În mod grosolan, se simţea tras spre pământ. Bălăbănindu-se penibil, Grama, care pentru întâia oară îşi pusese patine, se agăţă disperat de braţul Silviei.

— Nu prea eşti în formă, râse ea, enervată; E ceva mai greu să patinezi decât să înşiri vorbe într-un dicţionar de iarnă, nu? Să te înscrii la cursurile pentru începători!

Probabil că asta şi urmărise, să-i arate că victoria lui n-o să-i folosească la nimic. Îşi desprinse braţul din strânsoarea lui Grama. Fu o minune că el reuşi să ajungă întreg la margine, unde se fixă într-un nămete providenţial. De Silvia se apropia, patinând cu multă siguranţă, Vătăşelu. Patinoarul se umpluse de maeştri. Grama se uită la ceas; era vremea să se ducă la culcare, trebuia să se scoale devreme, abia îi ajungea timp pentru câte avea de făcut şi câte îi mai treceau prin cap. Când să înveţi să patinezi? Dar făcuse el lucruri şi mai grele. Dacă Silvia spera să-l vadă caraghios ca un pachiderm printre copiii de cinci ani, de la cursurile de începători, treaba ei – el, unul, n-avea să dea înapoi.

Într-o bună zi, altul avea şă fie aspectul patinoarului, aşa; cum altfel era acum aspectul clasei, când vorbea el.

JUCĂTORUL DE REZERVĂ

— Încercaţi-mă întâi pe mine, repetă Motoi. Lăsaţi-mă măcar o dată să fiu primul.

Stroe Măldărescu îl privi posac.

— De la şapte dimineaţa stau aici, oftă Motoi. Am îngheţat aşteptându-vă. Trebuie să mă ascultaţi.

— Trebuie?! se încruntă antrenorul. Să nu mă înveţi tu ce trebuie şi ce nu trebuie. Cum vă afirmaţi niţel, începeţi să vă consideraţi atotştiutori!

— Eu nu m-am afirmat, murmură Motoi. Cine sunt eu? Eu sunt abia rezerva rezervei portarului.

Brusc, ochii lui Motoi se umeziseră, ceea ce îl puse în dificultate pe antrenor. Îmblânzit, îl luă pe după umeri:

— Păi ce facem aici? Vrei să trimit în poartă un plângăreţ? Mie îmi trebuie acolo un tigru! Ia calmează-te, să putem sta de vorbă.

*

Remus se retrase doi paşi, privindu-şi corabia cu ochii pe jumătate închişi. Nu-i ieşise rău deloc. O pictase pe toată lăţimea dulapului, era un tricatarg cu coca alb-portocalie şi pânze azurii.

— Merge, zise Boiangiu, îmi place, dar acum aş vrea să mă echipez.

Remus îi făcu semn peste umăr, să se uite mai bine. Îi scosese echipamentul făcându-l grămăjoară pe bancă: tricoul, chiloţii, tenişii, prosopul, treningul. Se mai aflau acolo fotografia unei fete, o cutie cu bomboane de ciocolată şi o culegere de probleme de algebră şi geometrie. Vichi Boiangiu se făcu şi mai roşu decât era:

— Mi-ai scotocit în dulap. Ştii că asta e indiscreţie?

— Trebuia. Dacă umbli acum la dulap, îmi mânjeşti opera. Cât despre indiscreţie, nu ştiu la ce te referi: la poza fetei sau la culegerea de probleme pe care ai luat-o acum trei luni de la bibliotecă şi tot spui că ai pierdut-o?

— Vezi bine că am pierdut-o, o rătăcisem în dulap.

— Minţi, zise Remus, cu aerul lui veşnic calm. Vrei s-o ţii numai pentru tine, să te burduşeşti numai tu cu înţelepciune.

— Şi dacă ar fi aşa? se răsti Boiangiu. Vine unul, o ia, face trei probleme şi se plictiseşte, pe când eu am ajuns la problema 214 şi până în primăvară le rezolv pe toate. Nu-i normal să stea la mine, ce părere ai?

— Am părerea că în loc de corabia asta era mai bine să pictez un catâr. Normal ar fi fost să laşi culegerea la bibliotecă şi să-ţi copiezi rând pe rând problemele. Mă gândesc s-o duc chiar eu îndărăt, de ce să te mai oboseşti?

Vichi Boiangiu ar fi putut să-i răspundă în mod decisiv, dar strânse din dinţi şi începu să se dezbrace. Ştia că pe Remus n-avea cum să-l oprească, nu făcea parte din categoria celor care se temeau de autoritatea sau de braţele lui groase, lungi şi deprinse cu mişcări care rareori îşi greşeau ţinta.

— Măldărescu mai bine şi-ar vedea de treabă, dar el face pe estetul, vrea să avem un vestiar pictat! Şi-o fi închipuind că în felul ăsta o să scoată mari jucători din nătăfleţii noştri! spuse el, scos din sărite.

Lotul fusese împărţit, ca de obicei, în două echipe, însă la adversarii lui Boiangiu apăruse în poartă Motoi. Vichi strâmbă din

nas; acolo ar fi trebuit să fie Condei Ilie, titularul. Aşa era regula; cel mai bun atacant să joace împotriva celui mai bun portar.

— Ce caută Motoi acolo? N-am făcut nimic, ăstuia îi înscriu chiar dacă arunc de la mijlocul terenului.

— Lasă-i, Boiangiule, să trăiască şi pe alţii, zise ursuz Stroe Măldărescu – şi fluieră scurt începerea jocului.

Podeaua cam veche trosnea sub zdupăiala handbaliştilor. Pe ferestrele de sus, aerul intra cu tălpi de frunze arămii, primenind sala care începuse să miroasă a sudoare. Mai mirosea şi a praf de cretă, pentru că tot aici se ţineau reuniunile diferitelor cercuri ştiinţifice; îşi instalase, fiecare, tabla lui pe pereţi. Icneli, căzături, strigăte scurte:

— La mine!

— Schimbă pe stânga!

— Acum, direct!

— Nu aşa, de câte ori să-ţi spun?

Motoi apăra pentru întâia oară ca „principal” şi deşi nu era decât un joc-şcoală se instalase în poartă cu genunchii moi de emoţie. Primele trei aruncări, din care una a lui Boiangiu, trăsniră plasa ca nişte ghiulele.

— Ce-am spus eu? râse nervos Boiangiu. Ăsta nu ştie sigur nici ce zi e azi, Ia. Spune, Motoi, e luni sau marţi?

Motoi simţi cum ceva rece îl străbate din creştet până în tălpi, şi în locul năucelii care până în urmă cu câteva clipe îl îndemna să plece din sală apăru brusc o neaşteptată siguranţă. Muşchii îi zvâcniră, dându-i să înţeleagă – ca nişte ostaşi disciplinaţi – că sunt gata să răspundă la comandă. Privirile îi căpătară o ascuţime pe care rareori o avuseseră, simţea că vede şi gândurile celor din faţa lui. „Ăsta nu ştie sigur nici ce zi e azi“ – aşa spusese Boiangiu şi alaltăieri, după lucrarea scrisă la matematică.

Motoi execută un „ics“ fulgerător şi pară mingea, care-i ricoşă din genunchi, ţâşnind în tavan. Pase, învârteală, din nou un şut. De astă dată al lui Boiangiu personal, o execuţie pretenţioasă, aruncare de la şold, şi Motoi respinse cu pumnul. Cineva strigă, mirat: „Bine, Motoi” în timp ce jocul se muta la cealaltă poartă.

Învăţase două săptămâni câte trei ore pe zi pentru lucrare, niciodată nu învăţase el atât. Simţea că a înţeles, că ştie, că poate totul, şi acest sentiment deveni certitudine când văzu subiectele pe tablă. Da, făcuse acest tip de probleme, n-avea cum să greşească. „E formidabil să fii sigur pe tine!“ îşi spunea Motoi, mitraliind pagina cu cifre şi scheme, hotărât trasate. Avea să ia o notă mare, foarte

mare: „He, he, nu mai e timpul ăla când îmi rodeam coada stiloului”, îşi spunea el, imaginându-şi uluiala care avea să-i cotropească pe

colegi aflând că apăruse o nouă stea a matematicii.

Plonjă fără nicio milă pentru oasele lui şi aruncă în aut mingea zvârlită foarte tare de Boiangiu. Comentariile se înmulţiră:

— Da' Motoi nu e rău deloc, pe cuvânt!

— Lasă că şi Vichi aruncă mizerabil, nu ştiu ce a păţit.

Boiangiu fierbea. Trecuseră opt minute şi nu mai înscrisese niciun gol, aşa ceva nu i se mai întâmplase.

Motoi scria, cântând în sine marşul victoriei, când privirile îi căzuseră, din obişnuinţă, pe ciorna lui Boiangiu, care stătea în faţa lui. Întâi nu-i venise să creadă, apoi îl cuprinseseră toate căldurile. Boiangiu lucra altfel problema, iar rezultatele erau şi ele complet diferite. În capul lui Motoi se deschise un gol ameţitor. „Degeaba am învăţat, n-o să iasă niciodată nimic din mine". Rupse nefericit foaia şi, ca de atâtea alte ori, începu să transcrie în silă după Boiangiu, având grijă să schimbe niţel aşezarea grupurilor de calcule, să omită nişte simplificări şi să lase neterminat al treilea exerciţiu, ca să nu se vadă că a copiat şi să poată lua și el un 7. Notă esenţialul pe o bucăţică de hârtie şi i-o strecură discret lui Grigoraş, care avea să i-o transmită Magdei, care urma să i-o treacă lui Mălăescu, înţelegere veche şi de atâtea ori fructuoasă.

Uluitor: în pauză, când Silvia Balaban şi Vichi Boiangiu arătară cum au făcut ei, pe tablă apăru exact ceea ce scrisese la început Motoi. La întrebarea disperată a acestuia, Vichi răspunsese răstit: „Te-am rugat eu să te iei după mine? Ce ai văzut tu pe ciornă era greşit." Nicio ieşire. Caietele erau la cancelarie, iar lucrarea bună a lui Motoi zăcea inutilă în pupitru. O duşmănoasă bănuială îl cuprinsese: „Vichi, uită-te la fila asta, pe care am rupt-o din caiet: făcusem problemele exact cum spui tu că e bine!" „Te priveşte. Degeaba înveţi dacă nu poţi să te decizi. Mă, zăpăcitule, tu nu eşti sigur. Nici măcar ce zi e azi, cum vrei să faci ceva serios?" „Vichi, tu nu puteai să greşeşti, eşti cel mai bun. Nu cumva ai pus intenţionat la vedere o rezolvare proastă ca să mă induci în eroare şi, odată cu mine, şi pe ceilalţi din spatela meu?" „Eşti nerod, dar să presupunem că ai dreptate: nu crezi că a venit timpul să nu mai copiaţi după mine?"

Discuţia luase proporţii, Motoi alerga de la unul la altul, arătându-le foaia pe care erau scrise aceleaşi rezolvări cu cele de pe tablă, dar nu obţinu nimic, dealtfel nici n-avea ce. Să alerge după profesor şi să-i înşire o poveste pe care orice om normal ar fi luat-o drept obrăznicie?

Nici Stroe Măldărescu nu-l crezuse, dar la încheierea reprizei, când, eveniment de zile mari, echipa lui Motoi – în câteva minute se şi răspândise această expresie incredibilă, „echipa lui Motoi" – conducea cu 8—4, iar din cele patru puncte numai unul singur fusese înscris de Boiangiu, care în mod obişnuit „semna" cel puţin şase într-o repriză, antrenorul se gândi că numai o întâmplare cu totul deosebită poate

transforma un băiat sfios şi nesigur într-unul dârz, îndrăzneţ şi agil ca un, da, ăsta era cuvântul, ca un mare jucător. Apărase chiar şi o lovitură de la 7 metri, executată foarte bine de Boiangiu, cu sete, dar ce folos, Motoi avusese din nou un reflex extraordinar; dealtfel, părea că lupta nu se mai dă între cele două formaţii, ci numai între Motoi şi Boiangiu, acesta din urmă luptând din răsputeri, dar fără spor.,

„Ce vorbiţi voi? se ridica vocea lui Aurică Grigoraş, acoperind larma discuţiilor contradictorii. Boiangiu, săracul, e în formă, se bate ca de obicei, dar de data asta nu şi-a mai găsit omul.”

Lui Boiangiu acest raţionament, şi mai ales acel compătimitor „săracul”, îi urcă tot sângele în cap. Repriza a doua se strădui nebuneşte, cerând toate mingile şi aruncând din toate poziţiile, în toate stilurile, cu toată forţa care-l făcuse atât de temut, dar Motoi părea multiplicat în zece Motoi care stăteau umăr lângă umăr acoperind tot spaţiul porţii şi oprind aproape fiecare minge. Boiangiu era lac de sudoare, căzuse de vreo cinci ori, luptase cât într-un turneu întreg, îl dureau mâinile, îşi scrânţise glezna, avea şi-o vânătaie sub ochi, consecinţă a unei pătrunderi forţate, dar din porţia lui normală nu reuşi în a doua repriză să înscrie decât un punct. Stroe Măldărescu fluieră finalul, era 12—7 pentru „echipa lui Motoi“, toată lumea vorbea despre titularizarea lui, iar Grigoraş îşi dezvolta teoria că pe jucătorul bun îl cunoşti dacă are în faţă pe cineva la fel de bun, or, în faţa lui Motoi, ce să-i faci, ăsta-i adevărul, crud, dar verificat, marele Vichi Boiangiu se dovedise un oarecare, făcuse balet, nu handbal.

Când Boiangiu veni în vestiar cu nervii tocaţi, rupt de oboseală, ocărând şi izbind uşa cu piciorul – Remus se lupta şă găsească loc unei vechituri de dulap adus din pod. Motoi, rezerva a doua, n-avusese dulap, îşi punea lucrurile pe unde apuca.

— Chituiesc crăpăturile, dau lac alb şi-l scot ca nou. Ce zici? îl întrebă el pe Vichi, n-ar fi bine să fac pe lângă corabie şi un căţel? E hazliu cât de mult îi plac lui Motoi căţeii, ăsta dintr-un punct de vedere parcă-i un copil mic.

Boiangiu îi aruncă o privire urâtă, îşi adună la repezeală lucrurile şi porni cu tot cu ele spre duşuri.

— Culegerea, zise liniştit Remus. Iar o uiţi la tine?!

CASCADOR, ÎNTR-O ZI DE IARNA

Aurică Grigoraş lenevea de vreo jumătate de oră pe dormeza lui extensibilă, cu mâinile sub cap, piciorul drept pe spătar şi privirile în

tavan, când îi veni tocmai acest gând, că stă degeaba, nu face nimic. Singura perspectivă convenabilă ar fi fost să se ducă la cinematograf, unde rula noul film „Cascadorii”, dar n-avea nicio şansă, biletele se vânduseră de mult. Găsi însă că nici asta nu era o soluţie. Afară oamenii tocau zăpada sub tălpi, alergând spre treburile lor, se înghesuiau în autobuze şi în tramvaie, grăbiţi să ajungă acolo unde îi aştepta cineva sau ceva, fără de care nu puteau trăi. Ei lucrau în uzine gigantice, experimentau în laboratoare soluţii despre care avea să se vorbească, la televiziune, meditau la viitorul umanităţii, dar niciunul nu spunea „Dacă ar fi acum lângă mine Aurică Grigoraş, mi-ar fi mai uşor”. Cum să spună aşa ceva, de vreme ce nu-l cunoşteau? Păcat. Să fi ştiut ei câtă energie şi câte idei avea Aurică Grigoraş, cât de intens visa el să. Se pună cu devotament în slujba omenirii! „Dar dacă mă înşel? se tulbură Grigoraş. Cine garantează că e ceva de capul meu? Nici măcar eu. În momentul de faţă, de exemplu, excelez în trândăvie, ba, mai rău, mă simt foarte bine aşa!”

Se smulse cu părere de rău, dar foarte dârz din moliciunea canapelei şi alergă în hol, la cuier. „Lucrurile mari au adesea un început mic, faptul memorabil răsare din te miri ce, totul e să acţionezi – unde am citit eu asta? Te pomeneşti că e chiar ideea mea.”

Curând, ghetele i se înfundară în zăpada pufoasă care acoperise strada, lăsând la vedere numai şinele strălucitoare ale tramvaiului. „Cu ce să încep sau cu cine? Poate cu Silvia, stă la doi paşi. Da, dar cu Silvia nu ştii niciodată cum să te porţi, odată te repede! Ei, şi? Fără curaj nu poţi face nimic, nici măcar să gândeşti corect – e bună chestia asta, unde oi fi citit-o? Te pomeneşti că mi-a venit în cap de la sine!”

— N-am nevoie de nimic, cine te-a păcălit? se miră Silvia, în pragul uşii. Avea părul strâns într-o băsmăluţă cu flori şi fierul de călcat în mână. La urma-urmelor, ce vrei?

— Credeam…

— Lasă-mă să-ţi spun eu ce cred: n-ai ce face şi cauţi parteneri de pierdut timpul. Ai greşit adresa.

După plecarea lui Grigoraş, trase din maldărul de rufe o bluză şi începu s-o calce. Căzu însă pe gânduri: „Ce-o fi vrut aiuritul ăla? Auzi la el, a venit să mă ajute! Să mă ajute la ce? Are el un gând, altfel nu se poate. Mereu face aluzii, e mai rău decât o fată“. Ochii Silviei căzură pe cele două volume ale romanului „Seri albastre”. Când le luase de la bibliotecă, în urmă cu zece zile, aveau, fiecare, câte o copertă dezlipită din cotorul cărţilor înfoiate de atâta citit, iar acum, datorită stilului energic pe care Silvia îl punea în orice, inclusiv în lectură, căzuseră şi celelalte două, plus câteva pagini. „Te pomeneşti că Grigoraş aici voia să ajungă! Mi-a mai spus el o dată că sunt neglijentă. Are o gură…“ După ce isprăvi de călcat bluza, căută un sfert de oră prin sertare tubul de lipici, pânză subţire, carton potrivit

şi, furioasă ca întotdeauna când avea ceva de lucru, începu să oblojească volumele.

Titel Popenici era colorat pe faţă şi pe mâini ca o reclamă de bomboane. În urmă cu trei ore luase o hotărâre: să-şi ilustreze singur poeziile şi să facă o expoziţie combinată, versuri-pictură. Se uită bănuitor la Grigoraş:

— Cum adică, să mă ajuţi? Ai auzit tu că am nevoie de ceva?

— E o presupunere. Uneori, pe capul unui om valoros se îngrămădesc atâtea, încât ar fi egoism să nu te gândeşti cum i-ai putea da un sprijin. Uită-te şi tu câtă zăpadă mi-a intrat în ghete ca să ajung la tine.

— Până ieri nu mă scoteai din „cişmea lirică”. Cum se explică minunea că dintr-o dată am devenit „om valoros”? Am impresia că te ţii de goange.

Dar după plecarea lui Grigoraş începu să se frământe: „Ăsta cam are obiceiul că una spune şi alta gândeşte. Trebuie să fie ceva la mijloc”. Continuă să pună pe carton tuşe de roşu, portocaliu, alb, violet, al căror rol era să sugezere un duios şi clasic asfinţit de soare. „Ce-o fi vrut să spună cu zăpada? Cică venind la mine, i-a intrat zăpadă în ghete! Adică n-am curăţat zăpada din faţa casei. S-a găsit marele edil.!“ Bombănind, Titel Popenici îmbrăcă direct peste pantaloni şi pulovăr treningul şi se duse să caute lopata.

Vichi Boiangiu avea o privire dispreţuitor-compă- timitoare:

— Păi ia vino, Grigoraş, intră, ajută-mă. Îţi sunt recunoscător. Fac nişte probleme, una s-a dat astă-vară chiar la bacalaureat, e foarte grea, ai sosit exact la timp că să mă luminezi!

Grigoraş zâmbi acru:

— Ştii bine că nu eu sunt ăla care să te conducă pe cărările matematicii. Mă gândeam că poate ai altceva de rezolvat.

— Îmi pare rău, dar dacă vrei să fii generos nu-ţi pot oferi decât şansa asta.

— Totuşi, se întâmplă să mai avem şi altele de făcut, pe care le uităm. E omeneşte!

— Eu nu uit niciodată nimic.

Rămas singur cu problema lui de bacalaureat, lui Vichi începură să-i joace cifrele dinaintea ochilor. „Ce-o fi vrut să spună cu filosofia aia, că oamenii obişnuiesc să uite? Te pomeneşti că l-a trimis cineva să-mi atragă atenţia. Poate Remus, ăsta n-are niciodată astâmpăr şi lucrează fin. Cum, nici în vacanţă n-am linişte?! Ia să văd, ce-oi fi uitat eu de mă năucesc pisălogii! Era vorba să facem un patinoar în curtea şcolii… că d-asta îmi arde mie!… să reparăm… ce să reparăm? am uitat… să aranjăm un turneu de handbal cu clasele mici, exact, ideea asta îmi aparţine, singur am promis că mă ocup. Da, dar atunci era octombrie… Ce repede trece timpul! Să vezi acum alergătură şi

aiureală cu ăia mici, dar dacă am spus că organizez, fie, treacă de la mine.“

Grigoraş mai colindă pe la colegi vreo oră, fără niciun rezultat care să-i dea o mulţumire imediată. Dimpotrivă, era rebegit de frig, descurajat de uşile trântite în nas. Una peste alta, se simţea umilit, inutil şi de-a dreptul ridicol. Această stare i-o mărturisi, la capătul expediţiei, lui Remus. O vestită calitate a pictorului de corăbii era că-i puteai destăinui orice. Nu râdea când spuneai o nerozie şi nici nu te contrazicea brutal dacă o luai razna; aveai senzaţia că vorbeşti cu un fel de al doilea „eu“, – însă ceva mai calm şi mai chibzuit.

Grigoraş suspină, obidit:

— Aşa că vezi tu: exact când vrei să realizezi un lucru deosebit, oamenii nu te înţeleg. Unde am citit eu asta? Te pomeneşti că e o idee de-a mea! Ce părere ai?

— Părerea mea, zise Remus, ar fi să-ţi pui ghetele alea şi ciorapii sub calorifer. Te echipez eu cu altele uscate, – şi ne ducem la „Cascadorii”.

— De-unde bilete? oftă Grigoraş. Că biletele…

— Am trecut azi dimineaţă pe-acolo şi ce mi-am zis, ,,Hai să iau unul în plus, că niciodată nu poţi şti ce oaspeţi ai.“ *Come in, old boy*. Dintr-un punct de vedere, pe ziua de azi şi tu ai fost un fel de cascador. Cascadorul zăpezii.

—Stilul tău!, zâmbi Grigoraş. Îi spui întotdeauna omului exact ceea ce aşteaptă.

UN EXPERT IMPREVIZIBIL

—Veneau din toate părţile – mai mici, mai mari, mai pufoşi, mai îndesaţi, şi toţi îşi atingeau ţinta. Geanta lui Livică Năsturescu era o pavăză mult prea firavă pentru acest tir încrucişat de proiectile albe, care-l pocneau din toate părţile; era prăfuit de omăt din cap până-n picioare, până şi sub cămaşă, pe piele, simţea pulberea rece a zăpezii. Aruncau, răcnind amuzaţi, şi Aurică Grigoraş, şi Titi Popenici, şi Vichi Boiangiu; până şi Silvia, care nu se dăduse niciodată înapoi de la asemenea divertismente. Cum să te aperi singur împotriva tuturor? Livică Năsturescu nu putea recurge la ocări sau la lovirea cuiva – întâi, pentru că violenţa îi produsese întotdeauna silă şi al doilea fiindcă aiuriţii aveau pretenţia că nu e vorba decât de o distracţie inocentă, fără nicio intenţie răutăcioasă, şi poate chiar aşa era, dar pe

pielea cui?

Alergă pe trepte însoţit de ploaia bulgărilor. Atâţia îl nimeriseră încât nici nu-ţi puteai da seama dacă şiroaiele de pe obraji erau lacrimi sau zăpada topită. Elevul de serviciu îi bară drumul cu coada măturii:

— Cum naiba vrei să intri în halul ăsta, ai uitat că există nişte reguli?

Obidit, Livieă Năsturescu lăsă servieta lângă zid şi începu să-şi cureţe cu mâinile roşii de ger paltonul, dar unde ştergea, alt bulgăre, impecabil aruncat, se zdrobea de stofă. Scos din sărite, Livică se dezbrăcă, făcu paltonul ghemotoc şi cu el sub braţ ţâşni ca la rugby pe lângă apărător, ajungând în oaza caldă şi tihnită a coridorului.

Orele trecură pentru Livică într-o ceaţă murmurătoare. *Triunghiul dreptunghic înscris în… centrul vulcanului… cu ajutorul hârtiei de turnesol… creează o frumoasă imagine poetică… are oasele umplute cu aer*. De ce mi se întâmplă toate astea doar mie? De ce sunt ales tocmai eu? De ce trebuie să cadă numai pe mine pacostea farselor, obrăzniciilor şi glumelor proaste? *Scoateţi o foaie şi scrieţi sus, în centru*… Cum îşi dau seama că mi-e teamă de ei? *Acum, analizaţi fraza următoare*… Am eu un semn special pe faţă, o expresie care-o provoacă? Sau o fi altceva; am citit că animalele înspăimântate miros a frică, şi atunci tigrii, leii, leoparzii se orientează şi atacă la sigur. Trebuie să bat neapărat pe cineva, să dau cu pietre, să vorbesc urât ca să am linişte? *Fiţi atenţi la identificarea propoziţiei principale pentru că de ea depind*… Toate astea, din pricină că mi-e silă de încăierări. Să mă apuc acum să-i pun nu ştiu cui piedică, să-l pocnesc pe altul cu fularul sau să-i bag zăpadă pe după guler? În viaţa mea n-am făcut asta, dar se vede că de obraznici nu scapi decât dacă eşti obraznic şi tu. *Nu vă grăbiţi, propoziţiile subordonate sunt viclene, se ascund bine în frază*. Ia să văd, pe cine să pun eu la punct în recreaţie? Vichi Boiangiu ar merita o castană în cap, ce castană, o nucă de cocos! E cel mai nesuferit şi mai arogant, până şi cu privirile te jigneşte. Ce palmă i-aş trage… Da, dar e sportiv, mă face praf. Eu n-am intrat la handbal ca el de la zece ani. De ce n-oi fi intrat? Puteam să fac şi box, şi judo… Atunci să-l înghesui prin nămeţi pe Grigoraş! Îl atac pe la spate, se zăpăceşte şi-l tăvălesc… Nu e bine.

GEANTA LUI LIVICĂ NĂSTURESCU ERA O PAVĂZĂ MULT PREA FIRAVĂ PENTRU ACEST TIR ÎNCRUCIŞAT DE PROIECTILE ALBE CARE-L POCNEAU DIN TOATE PĂRȚILE…

Ar fi laş din partea mea să atac pe la spate. Popenici! E foarte potrivit. Cu ăsta chiar că n-aş avea probleme, e slab, e neîndemânatic – pac, una peste… da, dar toţi profesorii ţin la el, e poet, brigada artistică a luat premiul întâi cu textul scris de el, îmi urc cancelaria în cap. Motoi, da. Nici solid nu e, nici trecere n-are, e un anonim, îl apuc de mijloc şi trosc cu el, la pământ. Cine să-i sară lui Motoi în ajutor? Nimeni. *Verificaţi-vă cu grijă lucrările, s-ar putea să găsiţi câte ceva care nu merge, mai aveţi cinci minute*. În definitiv, ce mi-a făcut mie Motoi?! Să mă leg de el numai pentru că e cel mai neajutorat? Ar trebui să-mi fie ruşine. Săracu' Motoi, e singurul care nu mi-a căutat niciodată gâlceavă, ce-ar zice el să ştie că tocmai pe spinarea lui mă gândesc să-mi clădesc statuie! Mai bine lipsă.

— Ce faci tu e fantezie, ca să nu zic aiureală curată, râse Vichi Boiangiu. O corabie ca asta nu a existat niciodată.

Se terminaseră orele şi, ca de obicei, Remus isprăvise desenul. Era o corabie perfectă şi pe deasupra colorată până în cele mai mici amănunte, ai fi zis că e fructul multor zile de muncă, dar lui Remus îi trebuia cel mult o oră pentru o corabie, desena uluitor de repede şi, lucru inexplicabil pentru mulţi, cu cât era mai atent la altceva, de pildă, la explicaţiile profesorilor, cu atât desena mai bine. Dealtfel, obişnuia să afirme, cu toată seriozitatea, că detaliile unei corăbii reprezentau notiţele lui şi că uitându-se la ele îşi reamintea lecţia cuvânt cu cuvânt.

— Să luăm de exemplu pânzele, continuă Vichi, singurul care avea curajul să-l sâcâie pe Remus – şi de fapt tocmai asta urmărea, nu atât să găsească defecte corăbiei, cât să-şi etaleze privilegiul de a-l contrazice pe autor. Pe ce bază le pui? Ai văzut vreodată o corabie?

— N-am văzut.

— Şi atunci de unde ştii că trebuie să aibă, ia să văd, două, patru… opt, aşa, douăsprezece pânze, deşi cred că sunt mai multe şi le-ai amestecat? Pe urmă, forma lor, aranjamentul pe catarge, structura navei, tot felul de abţibilduri.

— E numai un desen. Artă… şi în cazul ăsta imaginaţia este… îndrăzni Grigoraş.

— Mă înveţi pe mine estetică? Tu?

Toată lumea avu o expresie de mirare. Într-adevăr, cum să-l înveţe Grigoraş ceva pe marele Vichi? Satisfăcut că nimeni nu-i mai ripostează, Vichi zâmbi:

— Aşa, Remus. Fantezia e una, iar să-l îmbraci pe Napoleon în blugi, alta.

Râsete domoale şi fără adresă precisă; nimeni nu voia să fie văzut că-i dă dreptate lui Vichi în dauna lui Remus sau invers. Pictorul de corăbii se hotărî, în fine, să spună ceva:

— N-ai vrea să accepţi ideea că mă documentez, că discut cu specialiştii?

— Nu văd pe unde-i dibuieşti, navigaţia cu pânze şi-a încheiat de mult cariera. Ia invită tu la şcoală un expert din ăştia. Dacă vine, îl salut în poziţie de drepţi şi suflu dintr-un fluier, ca şefii de echipaj!

Remus luă, după obiceiul lui, trei creioane în mână şi desenă iute, dar foarte precis, un timonier la cârma corăbiei. Toţi fură surprinşi, dar Năsturescu ramase de-a dreptul năuc: marinarul era el însuşi.

— Ăsta-i omul, zise Remus liniştit – şi urmă calm, măcinându-le cu bună ştiinţă nervii: Păi voi pe ce lume trăiţi? Sigur că specialişti în navigaţia cu pânza – nu mă refer la bărci, ci la marile nave – sunt foarte puţini la ora actuală, dar Livică e unul dintre ei.

Năsturescu se făcu purpuriu sub ascuţimea zecilor de priviri mirate, confuze, neîncrezătoare, dar, toate pline de interes.

— Livică, urmă netulburat Remus, vă poate confirma că e o fregată rapidă, de luptă, sfârşitul secolului XVIII, deplasament – o mie două sute de tone, cinci catarge, treizeci şi şase de tunuri. Nu-i aşa, Livică?

Năsturescu înclină afirmativ din cap, ce putea să facă, să fi vrut şi n-ar fi reuşit să vorbească, atât era de aiurit.

— Eu mă mir, reluă Remus, cât sunt unii oameni de ignoranţi, ba mai rău, nepăsători. Păi Livică are în cap toată istoria navigaţiei şi dacă vă interesează e în corespondenţă cu cercetători din domeniu, o să-l invite chiar săptămâna viitoare pe cel mai bun dintre ei, aşa că Vichi o să aibă prilejul să sufle foarte lung în fluierul ăla, care de fapt are un nume precis, siflie. Clar, Boiangiule? Nu-i niciun fluier de arbitru, nici cimpoi. Siflie veritabilă să te faci. Ţi-ai dat cuvântul, dar sigur, acum poţi să-l retragi, ai scuze, nu fuseseşi prevenit.

— Nu retrag nimic, bombăni Vichi, crezi, că mă duci?

— Poate eşti de părere că mint, că de fapt Livică nu se pricepe la navigaţia cu pânze. Verifică, pune-i întrebări! Cine vrea să-i pună întrebări?

Nimeni nu se arătă dornic să pună întrebări, doar Vichi se răsti:

— Năsturescule, bagă de seamă, dacă săptămâna viitoare nu-l aduci pe amiralul ăla, e vai de pielea ta!

Acasă la Remus, Livică oftă:

— Eu ce fac acum? M-ai vârit într-o situaţie... Eu nici la bărcuţe de hârtie nu mă pricep.

— Foarte rău, omul trebuie să cunoască de toate, uite, în astea două rafturi sunt numai cărţi despre corăbii, istoria navigaţiei, întâmplări marinăreşti. Ia-le, citeşte-le şi fă-i praf pe toţi. Nu exclud posibilitatea să mai intri şi tu într-o bibliotecă mare, ar fi timpul.

Livică se tângui:

— Ce-ai urmărit cu scena de azi, cu toată prezentarea aia, că eu sunt, că mă ocup?…

— Păi nu eşti? Nu te ocupi?

— Marinărie!…

— Lasă marinăria, ăsta-i un pretext. Ceva trebuie să faci, treaba ta, matematică, tinichigerie, balet, să nu umbli cu ochii-n pământ şi gândurile aiurea, că de-aia te-ating toţi nerozii.

— Şi expert? De unde găsesc eu expert?

— Asta, bătrâne, te priveşte. Caută-l, n-o să te duc eu de mână. În orice caz, o să-mi facă plăcere să-l cunosc.

Tramvaie, telefoane, instituţii, autobuze, „Bună ziua, v-aş ruga, poate cunoaşteţi”…

Funcţionari, proiectanţi, ofiţeri, ingineri, „Nu vă supăraţi, m-ar interesa”…

Ascensoare, birouri, muzee, „Vă mulţumesc, dar eu îl caut pe cel mai bun”…

Avuseseră, ultima oră, sportul, erau îmbujoraţi de ger şi încă nu-şi scoseseră treningurile, uitaseră de ele sau poate se grăbiseră să revină în clasă pentru a nu pierde momentul eşecului – sau victoriei? — lui Livică Năsturescu. Băiatul împietrise în banca lui, nu răspundea la întrebări, nu se uita la ceas. Şedea cu ochii ţintă la propriile-i mâini, încremenite pe pupitru.

— Ne mai ţii mult aici? Nu dai drumul la film? zâmbi Vichi. A, eşti tăcut. Poate speri că ne plictisim şi plecăm! Eu nu plec. Avem de încheiat o discuţie, mai aştept zece minute şi încep. N-o să-ţi placă, dar te sfătuiesc să rămâi pe loc, ştii că alerg de două ori mai repede ca tine.

Pe chipul lui Livică Năsturescu nu tresări niciun muşchi. Această retragere în sine însuşi era atât de severă, atât de demnă încât, chiar dacă ulterior nu s-ar fi întâmplat nimic, imaginea lui de neobişnuită seriozitate avea să schimbe câte ceva în comportarea multora faţă de ei.

Dar s-a întâmplat, şi când uşa s-a deschis, toţi s-au ridicat involuntar în picioare, şi asta nu doar din pricina obişnuitei politeţi, ci şi sub impulsul unei comenzi interioare. Noul venit, căpitan de rangul unu, îi privea întrebător, pe sub sprâncenele grozave, de la înălţimea lui de un metru nouăzeci. Era probabil, foarte bătrân, dar cu atât mai impunător în uniforma de mare ţinută, cu stiletul argintiu aninat de centură şi partea stângă a pieptului înstelată de decoraţii.

Vichi Boiangiu, mai repede, mult mai repede decât ar fi dorit, duse siflia la buze şi şuieră prelung onorul. Plăcut i surprins, ofiţerul duse solemn mâna la şapcă. Avea să rămână pentru toţi un mister cum de reuşise Vichi să găsească o adevărată siflie marinărească şi, mai ales, cum de o căutase fără să spună nimănui nimic. „Asta-i bună! se necăji Livică. Eu mă străduiesc, dar până la urmă tot Vichi e mare!“

ENIGMA LUI GRIGORAŞ

Remus proptise cartonul de zid şi-i făcea agale vânt cu şapca. Balaban Silvia se uita în tăcere la el de cinci minute, întrebându-se cum de poate fi atât de lipsit de imaginaţie:

— Eşti nemaipomenit! izbucni ea. Dacă vrei să-l usuci, pune-l la soare, pune-l lângă sobă şi în orice caz mişcă mai repede şapca aia!

— Trebuie uscat pe încetul, altfel guaşa crapă.

— Atunci lasă-l până mâine, se usucă de la sine.

— Imposibil. Peste două ceasuri vine Aurică Grigoraş după el.

Silvia se strâmbă, dispreţuitoare:

— Păi da, în cazul ăsta nici nu se poate să nu te grăbeşti. Dacă vine marele Aurică Grigoraş!

— Mare, mic, n-are importanţă. I-am promis tabloul pentru ora cinci, la cinci trebuie să fie gata: uscat, înrămat şi ambalat.

— Şi ce face el, atât de respectatul de către tine Grigoraş, la ora cinei fix, cu această operă de artă? Nu mai poate dormi încă o noapte fără să-şi agaţe corabia deasupra hamacului?

Remus dădu să îndepărteze scama delicată de plop abătută asupra corăbiei, care strălucea pe cartonul unde vestitul pictor de nave nu se zgârcise cu culorile, apoi se răzgândi şi, cu o apăsare hotărâtă a degetului mare, turti puful în vopsea. Făcu trei paşi înapoi şi privind critic, printre pleoapele apropiate, rezultatul operaţiunii, înclină mulţumit din cap. O idee ingenioasă, o decizie rapidă, un rezultat bun. Scama se transformase într-o pasăre poposită pe catarg.

— Grigoraş – explică el răbdător – nu face nimic cu tabloul la ora cinci fix şi nici n-are de gând să-l agaţe în camera lui. Aş mai preciza că habar n-am avut că Grigoraş ar dormi într-un hamac. Pentru ca să nu te mai frământe întrebarea de ce, totuşi, este grăbit, adaug că tabloul e un dar pe care vrea să-l facă de ziua cuiva la care ţine foarte mult.

Silvia fierbea, fiecare cuvânt o irita, nu suferea să fie contrazisă, dăscălită şi pe deasupra era certată cu el, intrase numai din curiozitate. La ea, curiozitatea anula orice altă stare. Văzându-l cu tabloul în curte, deschisese poarta în mod reflex. Multe o contraziceau la Remus. De exemplu, faptul că era foarte bun la matematică, lucru de neînţeles la un artist, la un pictor. Titel Popenici, poetul oficial al clasei, da, îşi ţinea rangul, învăţând ca lumea numai la literatură, istorie şi limbi străine, în rest afirma, chiar cu un fel de mândrie, că

matematica şi fizica şi chimia îi dau dureri de cap. Ori, capul lui plin de talent pur artistic trebuia protejat chiar şi atunci când în el încolţeau idei nu tocmai sublime, cum ar fi absenţele de la ore pe motiv că umblase prin anticariate după o carte rară şi în realitate căscase gura la vreun film de aventuri.

Brusc, în mintea Silviei străluci orbitor un amănunt.

— Cum ai spus?! Grigoraş ţine la cineva?! Foarte mult? Eşti sigur? La cine?

— Nu ştiu.

— Minciuna e ceva detestabil, nu te-aş fi crezut în stare.

— Eu nu mint niciodată, ar trebui s-o ştii, replică Remus calm, întreţinând asupra corăbiei o briză constantă.

— Atunci eşti cel puţin caraghios. Lucrezi orbeşte, fără ca Grigoraş să-ţi spună cui vrea să dăruiască tabloul?

— Nici nu l-am întrebat.

— Mă enervezi! De ce nu l-ai întrebat?

Remus exclamă uluit:

— Păi de ce să-l întreb? Trebuia să-mi spună singur.

— Şi de ce nu ţi-a spus?

— Asta-i treaba lui.

Scoasă din sărite, Silvia se plesni zgomotos peste cap cu un volum, pe care tocmai îl împrumutase de la Remus:

— M-ai năucit. Acum, praful o să se aleagă!

Remus dădu fuga la bucătărie, reveni cu un ibric scofâlcit şi afumat, din care se răspândea iz de clei fierbinte. Mai aduse un mănunchi de şipci, o cutiuţă de sardele în care ţinea cuie mici şi un ciocănel de la trusa de traforaj.

— Din ce spuneai că o să se aleagă praful?!

— Din după-amiaza de azi. N-o să mai fiu în stare de nimic până nu aflu la cine ţine Grigoraş atât de mult, încât a reuşit să te convingă să-i faci tabloul.

— Am mai dat şi altora tablouri.

— Cu Grigoraş e altceva.

— Nu înţeleg.

— Naivul de tine, adică habar n-ai că Grigoraş e abia al 22-lea din clasă?

— Iar începi cu statisticile?

— Bine, să trecem peste asta. Dar faptul că a introdus cioara aia vie în dulapul cu păsări împăiate, de era să leşine de frică Magda Botocea când s-a dus să ia vulturul pentru ora de zoologie, nu-ţi spune nimic?

— Ba da, că Magda n-ar fi trebuit să se sperie de-o cioară.

— Atunci poate-mi spui ceva despre egoismul cu care Grigoraş a refuzat să înveţe pentru şezătoarea de duminica trecută poezia lui Titel Popenici care avea, săracul, laringită.

— Nu e vorba de niciun egoism. Grigoraş a spus că nu recită poezii slabe. Întâmplător, poezia lui Titel era slabă.

Silvia făcu un gest de mare enervare, adică „asta-i prea de tot“.

— Da’ de unde ştie Grigoraş că e slabă? Cine-i dă voie să judece el poeziile?

Remus nu răspunse, fiind preocupat să unească elementele ramei. Deasupra cadrului din patru şipci albe, urma să vină un al doilea cadru, din patru şipci mai înguste, date cu baiţ într-o nuanţă cafeniu deschisă. Dopurile şi lăcaşurile de îmbinare fuseseră pregătite din vreme. Le unse rapid, ca să nu se răcească cleiul. În câteva clipe rama avea să fie gata. Silvia îi urmărea, iritată, toate mişcările. Nu înţelesese niciodată cum poate Remus să acorde atâta atenţie unei astfel de operaţiuni banale. Colegii se băteau pe tablourile cu corăbii pe care le făcea ca nimeni altul, sute de case din cartier aveau câte o corabie, fie şi una minusculă, era vestit, lăudat. Îl întrebase de multe ori, de ce îşi pierde timpul preţios înrămându-le tot el, când ar fi putut să lase asta în seama fericitului căruia îi dădea tabloul. Remus nu-i răspunsese niciodată clar. Dar acum, gândurile Silviei zburau în altă parte.

— M-am gândit la toate posibilităţile, oftă ea, într-un târziu. Degeaba. Trebuie s-o iau de la capăt, deşi nu văd, dar ştii, nu văd deloc cine ar putea să ţină atât de mult la Grigoraş, iar Grigoraş să ţină şi el atât de mult la această fiinţă misterioasă, încât să-i dăruiască un tablou.

— E neapărat nevoie să afli?

— Da! Ţi-am spus că altfel n-o să fiu în stare de nimic pe ziua de azi. Grigoraş face daruri! Inexplicabil! Cine aşteaptă de la el daruri? Că de la unul ca Grigoraş, ce să mai vorbim… Foarte bizar! Nu mă las. Am să analizez lucrurile de zece, de o sută, de o mie de ori. Până la urmă, găsesc cheia enigmei, chiar de-ar fi să nu dorm toată noaptea.

Remus potrivi cartonul în ramă şi, ca de obicei, cu migală şi precizie, începu să bată pe dos cuişoarele de susţinere. Le ţinea, ca un meşter bătrân, în colţul gurii.

— N-ar fi mai bine să-l întrebi chiar pe Grigoraş?

Silvia îl privi compătimitoare:

— Ţi-ai găsit. Ca să-mi spună că tabloul e pentru o mătuşă, da? Dacă vreau să aflu adevărul, trebuie să mă descurc singură.

— Slabă speranţă. Îţi pierzi timpul, n-o să descoperi nimic.

— Serios? Ia spune sincer, la ce te gândeşti?

— La ora de literatură, că mâine avem literatura. Trebuie să analizăm descrierea bătăliei de la Vaslui din „Fraţii Jderi”.

— Da. Şi?

— Episodul e în volumul trei, pe care tocmai ţi l-am împrumutat. Nu mi-ai cerut toate volumele. M-ai întrebat în care din ele e descrisă

bătălia şi mi-ai spus să ţi-l dau numai pe acesta, că-ţi ajunge şi-ţi răsajunge.

— Bineînţeles. Şi?

— Şi gata. Pentru a analiza ca lumea, ar fi fost necesar să le citeşti pe toate.

— Mulţumesc de sfat, dar ce legătură are cu Grigoraş?!

Remus ridică din umeri, ocupat să înşurubeze, la mijlocul laturii superioare a ramei, veriga de fixare în perete. Când îţi promitea un tablou, îl făcea cu dichis până la ultimul amănunt, dar în materie de întrebări existau unele al căror răspuns îl lăsa întotdeauna pe seama cui le punea.

„CIOCÂRLIA“ RIDICĂ ANCORA

Era încă întuneric când Vătăşelu se apucase să-şi caute cele de trebuinţă prin dulapuri, pe sub pat şi cu paltonul direct peste pijama, prin magazia îngheţată. Aici îşi îngădui să piardă câteva minute contemplând „Ciocârlia“, tricatargul, care-i ieşise atât de bine încât, pe măsura trecerii zilelor, Vătăşelu începea să se îndoiască de faptul că-l făcuse singur. Velatura – douăzeci şi cinci de pânze! — părea o pădure de arbori cu mari frunze portocalii, corpul vasului respecta toate amănuntele unei corăbii de linie – te uitai la ea şi aveai senzaţia că auzi fâşâitul apei despicate de prora. Nava era aidoma celei din desenul primit de la Remus. Se rugase mult:

— Fă-mi şi mie un desen cu corabie, tuturor le-ai făcut, numai pe mine m-ai uitat.

— Nu te-am uitat, dar poţi să ţi-l faci singur, eşti mai bun decât mine la desen.

— Da, dar nu când e vorba de corăbii! În cele din urmă, Remus îi dăduse tabloul corăbiei şi lui Vătăşelu îi plăcuse atât de mult încât se apucase să o construiască. Era prima lui încercare de acest fel şi nu se dumirea cum de-i ieşise atât de bine.

Pe la opt, adulmecând emoţionat plăcerile împrejurării care avea să urmeze, intră în şcoală. Purta salopeta şi coiful de carton; din impozantul rucsac, cutiile de vopsea nu erau mai puţine de treizeci. La şold i se balansau bidineaua şi bogata trusă de pensule; sub braţul stâng avea schiţele şi, într-un mănunchi, compasul cu deschidere de o sută de centimetri, rigla mare şi triunghiul dreptunghic, iar în mâna dreaptă, utilajul lui cel mai preţios, destinat pulverizării culorilor – un aerograf.

Astfel echipat, deschise plin de mari nădejdi uşa atelierului, dar încremeni în prag, clipind repede şi nedumerit, ca la o lumină prea puternică.

Nu mai era nevoie să desfăşoare schiţele şi să le prindă în pioneze pe parchet, nici să tragă cu pixul-tun contururi pe marile cartoane, nici să amestece culorile. Tot ce cărase în spate se dovedea inutil. Iliuţă Coltofeanu dintr-a şasea A şi Cristina Voican, dintr-a opta C, mânjiţi în toate culorile, de parcă s-ar fi paraşutat într-un depozit de vopsele, lucrau ei şi existau suficiente semne ca să-ţi dai seama că începuseră cu cel puţin două zile înainte. Jumătate din „pomii încărcaţi cu mere” erau gata, „corturile taberei în amurg” mai aveau nevoie doar de câteva umbre trandafirii; pe „autostradă” vedeai tot ce-ţi dorea inima, maşini de toate tipurile, camioane, cisterne, trailere, basculante iar „viaductului” îi mai trebuiau numai câţivă „piloni”.

Încremenit sub poverile sale, Vătăşelu – care numai de timiditate nu putea fi învinuit – căuta cu înfrigurare ceva de spus, trudă zadarnică, mai eu seamă că nici Iliuţă, nici Cristina nu-i adresaseră încă nicio vorbă, de parcă nu l-ar fi văzut. „Ce să fac? Ce pot să mai fac?“ Era limpede că începuseră de cel puţin două zile; Vătăşelu n-avea cum şti, de vreme ce totul fusese ţinut într-un atât de mare secret. Fireşte, ar fi putut să le spună că tot ce făcuseră nu era nici rău, nici bun; desene corecte, însă banale, compoziţie după reguli bătrânicioase, colorit ţipător – dar Vătăşelu în alte împrejurări era autoritar. Câmpiile artei îl făceau aproape sperios pe el, căruia de obicei nu-i trebuia mai mult de zece secunde ca să pună la punct pe oricine.

Foarte târziu – în realitate, nu trecuseră decât vreo trei minute – mogâldeaţa încărcată cu pensule, instrumente geometrice şi cutii de vopsele se retrase din prag, dând să închidă uşa.

— Vătăşelu! strigă Iliuţă atunci, înaintând repede, cu paşii lui mici, de bondoc, şi clătinându-se, după cum îi era obiceiul, ca o răţuşcă. Stai, nu pleca aşa… N-aş vrea să crezi că eu… cu de la mine putere… toate astea…

— De ce te simţi vinovat? Din moment ce ai fost de acord – zice rece Cristina – că decorurile trebuie să fie gata mai înainte decât fusese stabilit, acum fă-ţi treaba fără tânguieli.

— Eu n-am hotărât nimic, eu nici n-am fost întrebat – se pierdu Iliuţă cu un aer de vinovăţie confuză – Grigoraş a spus „vino“ şi am venit… Eu am zis să i se comunice din timp lui Vătăşelu, dar…

— De trei ori „eu“ într-o frază? Mai zi şi „noi“! Învaţă-te cu asta, dacă nu vrei să ai necazuri în viaţă.

— Necazurile nu se evită pe cale filologică.

— Aspiri la performanţe de înţelepciune, te exprimi în postulate? bombăni Cristina, fixându-l cu frumoşii ei ochi a căror însuşire foarte

specială consta într-un gen de privire despre care nu ştiai niciodată dacă exprimă aprobare sau dezaprobare.

Din încăperea alăturată, apăru nedumerit Grigoraş, cu un montaj în mână. Lucra la tabloul de comandă al luminilor de scenă.

— Ce faci, Vătăşelule? zise el, aproape voios. Am auzit că te-ai supărat pe mine!

— Tu ce crezi, e plăcut să vii pregătit pentru un lucru despre care ştiai că trebuie să-l faci tu, şi să vezi că-l fac alţii? izbucni Vătăşelu.

Grigoraş fluieră încetişor, părând foarte mirat:

— Mă nelinişteşte tonul cu care ai spus „alţii”. Simt în glasul tău un fel de dispreţ! Poate crezi că eşti singurul capabil să facă decorurile? E cât se poate de urât să pui la îndoială priceperea Cristinei şi a lui Iliuţă. Sunt totuşi colegii tăi!

Vătăşelu tremura de enervare, abia îşi ţinea pumnii acasă. Pe stradă nu ierta pe nimeni dar aici se simte altul, nehotărât şi vulnerabil.

— N-am pus la îndoială priceperea nimănui. Tu singur îmi ceruseşi să mă ocup de decoruri şi tot tu te-ai răzgândit. De ce?

Calm, Grigoraş făcu să sfârâie cositorul sub ciocul letconului:

— Oamenii au şi obiceiul ăsta, să se mai răzgândească. Parcă tu nu faci la fel? Abia ţi-am făcut, hatârul să te luăm decorator, şi, deodată, iată-te lansat în tehnică. Am auzit adevărate minuni despre navomodelul cu care participi la concursul de duminică.

Vătăşelu începu să râdă:

— Asta era „tehnica”? E o bărcuţă! Mi-a dat Rcmus un desen de-al lui şi ce mi-am zis, hai să fac corabia asta! N-am avut nici timp, nici materialele potrivite, aşa că am făcut-o din hârtie!

— Amuzant… murmură Grigoraş.

— Te cred, pastă din hârtie tocată şi amestecată cu clei. Un strat din „aluatul” ăsta, apoi un strat de lac poliesteric, şi după aia încă o porţie de hârtie, şi din nou pensula cu lac – până a ieşit un fel de plăcintă!

— Drăguţ…

— Nu-i aşa? Bineînţeles, între operaţiuni, lăsam un timp pentru uscare. La urmă am aplicat trei straturi de vopsea auto. Zici că e de oţel.

— Ingenios…

— I-am montat catargele, pânzele, cârma.

— I-ai mai montat tu şi un motor electric…

— Mic de tot, cât un chibrit. Acţionez de la distanţă pânzele şi cârma. Mi-a împrumutat Vichi Boiangiu instalaţia lui de radiocomandă. Ştii cum merge corăbioara? exclamă Vătăşelu, entuziast. Face orice manevră! Şi când te gândeşti că totul nu mi-a cerut decât două săptămâni de muncă!

— I-auzi, zâmbi cuceritor Grigoraş. Numai două săptămâni.

Record! Eu la clipperul cu care concurez duminică *am lucrat patru luni*, ştiai?

— Cu tine e altceva, te ocupi de lucruri serioase, complicate. Ai o grămadă de diplome şi medalii, ţi-a mers vestea.

— Da, pentru ca duminică să mă dai tu la fund cu corăbioara ta! se răsti Grigoraş şi abia atunci pricepu Vătăşelu că Grigoraş doar se prefăcuse că e binevoitor; în realitate, fusese tot timpul sub presiune.

— Cum o să te întrec? Eu să te înving pe tine? Imposibil. Glumeşti!

— Nu glumesc deloc. O să le iei arbitrilor ochii cu culorile corăbiei şi cu învârteala pânzelor. Ia spune: e corect ca eu, care lucrez de ani de zile, să fiu întrecut de cineva căruia i-a trăsnit prin cap peste noapte să încropească o jucărie de hârtie?

— Poate ar fi bine să spunem cum se numeşte situaţia asta, interveni Cristina, fixându-i cu privirile ei derutante. Se numeşte egoism.

Grigoraş se grăbi să încuviinţeze, înclinând cu mâhnire din cap, în timp ce Vătăşelu avea senzaţia că i se umple mintea de ceaţă.

— Dar eu… mie… o clipă nu m-am gândit…

Niciodată nu-i fusese atât de greu să exprime ceea ce ar fi vrut, şi dealtfel nici nu era convins că în capul lui se află vreo idee demnă de exprimat. Să fi fost afară, pe stradă, în curte, ar fi avut el destule metode de convingere, dar aici se simţea vulnerabil.

*

Concursul se apropia de final. Se nimerise o duminică însorită, cu vânt tocmai bun. Apa lacului era străbătută de escadrele micilor ambarcaţiuni – cargouri, submarine, petroliere, pacheboturi, vase pe pernă de aer. Grigoruş făcuse senzaţie cu velierul lui. Se apropiau ultimele probe. Măldărescu se uita neliniştit la ceasul-cronometru:

— Ce face Vătăşelu? Să-i telefoneze careva.

— N-are telefon.

— Atunci, poale se oferă un alergător să dea o fugă.

— Dar ce, avem maratonişti? Vătăşelu stă în celălalt capăt al oraşului.

… Vătăşelu tremura cu paltonul pe umeri printre scule, vechituri, lemne, în magazia friguroasă, uitându-se la corabia lui care strălucea între un borcan cu gogoşari în oţet şi butoiul cu varză murată. De trei ore dârdâia el acolo, şi tot nu ajunsese la o concluzie. Cum se poate ca un băiat atât de cumsecade şi de ajutător ca Grigoraş să devină, brusc, de-a dreptul neomenos? Probabil că atunci când e vorba de interesele proprii, firea omului se schimbă. Dar dacă cel vinovat este, totuşi, el, Vătăşelu? Poate că, într-adevăr, e necolegial ca în urma unei munci de numai două săptămâni să intre în concurenţă cu cel mai bun modelist

din şcoală, să-l întristeze, să-i împiedice îmbogăţirea colecţiei de trofee pentru care a lucrat din greu.

Vătăşelu îngheţase, începuse să-i curgă şi nasul, dar încă nu reuşea să se decidă. Ora închiderii competiţiei trecuse, dar acest lucru nu mai era de mult cel mai important pentru el.

Auzi, ca prin vis, zgomotul porţii, glasuri în curte, apoi uşa magaziei se deschise şi intră Cristina. Dacă ar fi apărut un automobil de formula unu sau campionul mondial la box la toate categoriile, surpriza n-ar fi fost mai mare.

— Cine te-a pedepsit să stai în frigul ăsta? se miră ea, ridicându-şi reverele scurtei îmblănite. A, uite şi celebra corabie!

Se apropie mult, ca s-o vadă cât mai bine. Aproape că atingea pânzele cu nasul. Cristina era mioapă, dar nu prea voia să poarte ochelari.

— Excepţională! N-aş fi crezut! De ce n-ai venit la concurs? Măldărescu e foc pe tine.

Treptat, Vătăşelu se dezmeticea din uimirea neaşteptatei vizite, şi în acelaşi timp creştea în el indignarea:

— Tu vorbeşti? După ce m-ai făcut egoist şi i-ai dat dreptate lui Grigoraş şi în general…

— În general — îl întrerupse ea cu asprime – ai un mare defect: te iei după toată lumea! Cutare e spus, cutărică a zis… Dar tu de ce n-ai nicio părere despre tine? De ce nu-ţi aperi această părere?

— Alte reproşuri!

— Te cred. Nu-i o plăcere să vezi cum cineva se dă bătut.

Câteva secunde, tăcură amândoi. Cristina îşi plimbă degetele pe netezimea de oglindă a corăbiei:

— Dacă ştiam, aş fi venit acum patru ore, să te iau de acasă, deşi în cazurile astea obiceiul e ca băieţii să le însoţească pe fete. Aş putea să văd şi eu cum navighează minunea asta a ta?

— Aici, pe butoi, e cam dificil, bombăni Vătăşelu.

— Crezi că e prea grea ca s-o iei în braţe şi şă mergem la lac?

— Degeaba. Concursul s-a închis, onorabilul public s-a cărat.

— Eu nu sunt public?

Chipul colţuros al lui Vătăşelu se lumină într-un zâm- bet larg. Încă nu învăţase să-şi ascundă emoţiile, şi, dealtfel, în clipa aceea nici nu simţea nevoia s-o facă.

ASALTUL

— Nu-i adevărat, îi spuse Remus lui Grigoraş, că sunt un băiat bun. Cred că nici nu există vreun tip „bun“ sută la sută. Fiecare o scrânteşte în vreun fel. Ţi-am povestit cum am început eu să fac scrimă? Fusese la televizor o transmisie, mi-a plăcut, şi-a doua zi m-am dus glonţ la club, fără să mă interesez dinainte, fără să cunosc pe nimeni. M-am aşezat pe o bancă, m-am descălţat şi mi-am pus pantofii de baschet. Îi ştii tu, tipul acela modern, gen „Addidas”, portocalii cu bleu, miroseau a cauciuc nou şi a pânză curată, îi cumpărasem special pentru marele eveniment. Restul echipamentului, mult mai puţin arătos, a ieşit singur la iveală după ce m-am dezbrăcat: maieul alb şi chiloţii negri, care ni se cer la orele de sport. Am căutat un cârlig liber în cuierul de scândură nevopsită. Dulapurile închise cu lacăt erau probabil pentru echipamentul avansaţilor, adică pantaloni, pieptare, căşti şi mănuşi. Din încăperea alăturată, unde era armurăria, se auzea zgomotul ciocanului.

Antrenorul Mircioiu nu fusese încântat de apariţia mea.

— Eşti cam bătrân pentru un începător. Am aici băieţi de vârsta ta care sunt în lotul naţional. De ce n-ai venit mai devreme?

Nu dădusem un răspuns precis, dar aveam o înfăţişare prea serioasă ca să continuie aşa.

— În fine, mi-a spus, du-te şi echipează-te, sper că ai ceva în sacul ăla.

Vestiarul, cu pereţii jupuiţi şi chiuveta care picura, cu cimentul umed sub grătarele de lemn, cu băncile vechi, tocite, mi se părea magnific. Când antrenorul te trimite la vestiar, eşti cincizeci la sută acceptat, cel puţin asta era impresia mea. M-am uitat la hainele din cuier încercând să ghicesc, după aspect, ce fel de oameni le purtau. Giaca din piele roşie, cu ecusoane de toate culorile, părea a unui tip care ştie să se descurce. Cojocul încăpător, castaniu, larg în umeri de cel puţin şaizeci de centimetri, îmi vorbea despre un colos căruia îi era bine să-i cunosc la timp ideile, ca să ştiu dacă trebuie să mă feresc. Am studiat un palton mic şi ros, punându-mi toată încrederea în purtătorul lui, un băiat probabil modest şi liniştit.

M-am spălat îndelung pe faţă cu apă rece, ca să mă înviorez. Uneori se întâmplă să-mi vină atâtea gânduri, încât deodată încep să simt că nu mai sunt eu, să mă privesc cu ochi străini, din afara mea. Parcă mi se umple capul cu vată, atât sunt de confuz.

Sala nu era cine ştie ce, adică nu prezenta minunile pe care ţi le imaginezi când spui „sală de arme“. Patru planşe de linoleum cam ros, spaliere lucioase, de câte mâini se încleştaseră de ele, un „cal” şi o „capră“ peticite, o saltea. Câţiva băieţi împungeau manechinele, o fată îşi studia mişcările la oglindă. Mircioiu lucra cu un tip înalt şi subţire, trei perechi ocupau celelalte planşe. La fiecare asalt se auzeau strigăte răguşite. Câţiva, de vreo 10—12 ani, se dădeau foarte preocupaţi peste

cap pe saltea sau stăteau spânzuraţi pe spaliere. M-am uitat aşa vreo cinci minute, până când Mircioiu mi-a spus:

— Ce aştepţi? Fă vreo trei ture de stadion. Puşculiţă, du-te cu el, explică-i ce are de făcut.

Un băiat care tocmai săltase la calui cu mânere ateriză imediat, venind spre mine: mic, firav, surâzător.

— Haidem, îmi spuse.

Şi mă trase de mână, repetând:

— Hai!

Probabil observase că stăteam pe gânduri, dacă e convenabil să accept dăscăleala unui pitic de 11 ani. Dar intrasem în horă, deci trebuia să joc. Am ieşit. Ca şi cum mi-ar fi ghicit gândurile, Puşculiţă mi-a zis:

— O secundă dacă mai întârziai te trimitea acasă. Lui Mircioiu îi e dezagreabil să vadă că nu faci imediat ceea ce îţi ordonă.

„Dezagreabil”! Avea vocabular puştiul. M-am repezit pe pistă şi de la început i-am luat-o cu vreo zece metri înainte. După primul tur, am început să mă sufoc. Puşculiţă, foarte proaspăt, m-a ajuns din urmă:

— Nu trebuie să te grăbeşti. E doar o încălzire. Reglează-ţi respiraţia. Nu mări fuleul. Apropie genunchii. De ce alergi ca un răţoi?

— Cine e răţoi? Poate te-ating.

— Coatele mai sus. Inspiră pe nas în patru timpi: un- doi, trei-patru, Expiră lung pe gură tot în patru timpi. Şi: un-doi, trei-patru!

— Am impresia că ai ascultat de prea multe ori lecţia de gimnastică de la radio.

Dar pe măsură ce eu oboseam, Puşculiţă era din ce în ce mai vioi. Mi-am dat seama că el ar fi putut s-o ţină aşa mult şi bine, pe când eu abia mă mai târam. Brusc, am început însă să mă simt uşor, senzaţia de sufocare dispăruse, alergam cu plăcere. M-am uitat cu coada ochiului la Puşculiţă. Când ne-am întors în sală, eram foarte vioi şi abia aşteptam să pun mâna pe sabie, dar Mircioiu ne-a cerut să facem „mersul piticului”. Puşculiţă mi-a arătat îndatoritor despre ce era vorba. O chestie în aparenţă simplă, dar infernal de obositoare: să mergi pe vine. Eu ca un broscoi mai mare, el ca un broscoi mai mic. După cinci minute nu-mi mai simţeam picioarele. M-am prăbuşit, terminat, într-un colţ.

— O sa te înveţi şi cu asta, mi-a spus Puşculiţă, continuând conştiincios să umble pe vine. Este un exerciţiu esenţial pentru întărirea muşchilor picioarelor.

„Esenţial!“ Esenţial era că în loc să trec imediat la armă făceam tot felul de figuri ridicule şi pe deasupra eram dirijat de un copil mic. Mă uitam la el cu câtă seriozitate îşi înghiţea porţia de „mersul piticului”.

Nu mi-a fost greu să înţeleg că aveam să lucrez mult şi bine cu Puşculiţă. Numai el era, ca şi mine, începător.

— O să treacă destulă vreme până o să intri pe planşe, cu Mircioiu.

— Şi în timpul ăsta nu punem deloc mâna pe armă? am bombănit eu.

— Ba da. Poate chiar mâine.

— De ce ţi se spune Puşculiţă?

— Anul trecut am făcut o excursie. Banii i-am strâns eu. De atunci mi-a rămas porecla de Puşculiţă.

— Păi ce căutai tu anul trecut aici? Spuneai că eşti nou.

— Între timp m-am îmbolnăvit. Am lipsit multă vreme. Acum trebuie s-o iau de la început.

Am înţeles de unde ştia el atâtea lucruri. Era un fel de debutant veteran. După antrenament, mi-a făcut rost de un trening. Avea relaţii la magazia de echipament.

— Nu e bine să ţi se răcească muşchii brusc. Data viitoare să-ţi aduci lucruri de schimb şi un prosop.

Mă dăscălea întruna. I-aş fi repezit cu mare plăcere un şut undeva, însă trebuia să tac şi să înghit, fiindcă Puşculiţă reprezenta, deocamdată, unicul punct fix de care mă sprijineam în sala de scrimă şi singurul om cu care puteam vorbi. Ceilalţi, avansaţi şi oameni de performanţă, alcătuiau vreo patru grupuleţe, cu glumele şi treburile lor, nu-mi acordau nici măcar o privire. În legătură cu cojocul, nu greşisem: aparţinea, într-adevăr, unui oarecare Grosaru, o namilă care, aveam pe urmă să aflu, făcea şi judo. Giaca roşie cu ecusoane, tip pilot de formula unu, îmbrăca sacrul trup al lui Stelu Pomete, un deşirat cu faţa plină de bubuliţe. Eu şi cu un singur coş pe obraz mă simţeam nefericit, dar lui ce-i păsa de bubuliţe, când era în lotul naţional de juniori? Toţi îl întrebau ba una, ba alta, îl luau cu binişorul, iar Pomete se răsfăţa ca un pisoi când simte că-i dai lăptic. Cel mai atent cu el era Grosaru, parcă i-ar fi fost un fel de gâdilitor cu simbrie. Niciodată nu mi-au plăcut oamenii care găsesc plăcere în a-i măguli pe cei care au oricum parte de destule laude.

La lecţia următoare, Mircioiu, deşi pe mine mă interesa spada, mi-a dat o floretă cu garda scofâlcită. „Deocamdată e bun şi un băţ“ mi-a spus el, apoi mi-a arătat ce trebuie să fac şi m-a lăsat cu Puşculiţă, la manechine. Înainte de asta, bineînţeles, făcusem tururile de stadion, „mersul piticului“ şi exerciţii pentru însuşirea poziţiei corecte – dreptul înainte, cu genunchiul îndoit şi laba în poziţie perpendiculară faţă de cea a piciorului stâng. Treaba asta o studiam în faţa oglinzii. Mai erau şi alţii, inclusiv fete, care făceau acelaşi lucru. Întâi m-am temut că au să râdă de picioarele mele lungi şi aţoase şi de labele mele gigantice – ştii că port numărul 44 – dar nu râdea nimeni. Fiecare îşi vedea de propriul exerciţiu.

Pe urmă m-am năpustit la manechin. Era prima oară când aveam arma în mână.

— Nu aşa! mi-a tăiat elanul Puşculiţă. Încearcă cu mişcări separate. Întâi întinzi arma… aşa, şi pe urmă fandezi. Acum leagă poziţiile.

Am vrut să-i spun că scrima e sportul exploziei, al iuţelii, dar ca de obicei mi-a ghicit gândurile.

— Rapiditatea vine încet, nu ştiai?

Se pricepea omul şi la paradoxuri! Dar n-am uitat cu înţelegere la el; era stângaci şi la propriu şi la figurat. Lucra mai slab decât mine. E drept, pasul şi fandarea erau corecte, în schimb mâna îi mergea anevoie. Asta m-a făcut să-i mai trec cu vederea cicăleala. Am observat că de multe ori e mai bine să-l laşi pe fiecare cu ideea lui fixă. Nu obţii nimic dacă-l contrazici. Avea Puşculiţă plăcerea să mă dăscălească, treaba lui. Între timp, uitându-ma în jur, învăţasem ceva important: toţi gălăgioşii de la vestiar munceau zdravăn. Pomete nu se jena să studieze zeci de minute una şi aceeaşi mişcare. Am reţinut acest lucru şi l-am aplicat. Era util, mai ales că Mircioiu nu-mi acorda mare atenţie. La începutul programului ne spunea, mie şi lui Puşculiţă, ce aveam de făcut şi ne lăsa în paza propriei noastre conştiinţe.

Se apropiau campionatele republicane pe echipe şi el lucra intens cu cei care veneau la sală zilnic, iar Pomete venea uneori şi de două ori pe zi. Mi-am dat seama că o fi el cum o fi, dar că nu e muncitor nimeni nu putea zice. Mi-am vârât bine chestia asta în cap şi am cârâit împotriva lui Mircioiu – adică de ce se ocupă el numai de vedete, iar pe mine mă lasă în seama unui copil? În realitate eram însă mulţumit şi cu atât. Bine că puteam respira aerul sălii de scrimă şi în general al stadionului. De trei ori pe săptămână, între 5 şi 7 după-amiaza, mă simţeam alt om. Pe pistă alergam în rând cu atleţii adevăraţi. În sala din dreapta noastră lucrau boxerii, în cea din stânga se făcea judo şi karate. La etaj, erau halterofilii şi luptătorii. Nimeni nu se sinchisea de ceilalţi, vreau să spun, ce-mi plăcea mie în mod special era că puteai să faci orice: să alergi, să faci „bicicleta pe spate“, să ţopăi într-un picior şi chiar să urli. Totul era socotit antrenament şi respectat cu sfinţenie.

Odată, la plecare, Puşculiţă m-a întrebat dacă sunt grăbit. I-am spus că nu sunt mai grăbit decât altă dată.

— Atunci n-ai vrea să mergi niţel cu mine? Sunt doi gaşperi care vor să mă bată. Vino cu mine măcar până la colţ.

Rugămintea lui Puşculiţă era măgulitoare. În fine, îşi arătase slăbiciunile de copil. Am fost de acord să-l duc până acasă. Am întâlnit un grup de şmecheri, dar spre norocul meu ne-au lăsat în pace. „Te-au văzut pe tine“, mi-a spus Puşculiţă, şi m-am simţit foarte mândru.

— Dacă tot ai venit până aici, intră puţin, m-a invitat el.

— Ce-o să zică maică-ta?

— Au mai fost şi alţii.

Puşculiţă stă într-o căsuţă bătrânească, în apropierea lacului. Are

curte, pomi, flori, straturi cu zarzavat, câine şi găini.

La început am fost cam stingherit văzând câtă lume forfotea acolo: şi bunicii lui Puşculiţă, şi o mătuşă cu soţul şi copiii ei, şi o verişoară studentă. Erau cu toţii într-o activitate intensă: tăiau lemne, spălau rufe, tocau vinete. Aerul mirosea a crini, a plăcintă cu brânză, a săpun, a ciorbă de roşii. Tatăl lui Puşculiţă, căţărat pe acoperiş, punea ţigle noi, şi-a strigat cam acru lui fiu-său:

— La ora asta se vine? Parcă fusese vorba că mă ajuţi!

— Păi dacă am fost la antrenament!

— Te-nvârţi pe-acolo fără niciun rost. Când o să pricepi asta?

Puşculiţă a oftat şi m-a tras repede în camera lui: Maică-sa ne-a adus dulceaţă şi, pentru mine, o cafea. Nu beau cafea, nu înţeleg ce găsesc oamenii în zeama asta neagră şi amară, după cum nu-i înţeleg nici pe fumători. A stat niţel cu noi, foarte amabilă, şi înainte de a pleca mi-a spus, stânjenită:

— Mata eşti mai mărişor şi după câte ştiu, băiat cu judecată. Nu-ţi mai aminteşti de mine, dar eu te cunosc, am fost colegă cu mama dumitale. Oare crezi că băiatul meu mai are vreo şansă?

N-am înţeles la ce se referea. Să fi făcut Puşculiţă vreo „strâmbă”? Dar ceea ce mi-a atras şi mai mult atenţia au fost spada, masca, două cupe, o medalie şi vreo cinci diplome rânduite frumos pe unul din pereţi. Erau acolo şi câteva tăieturi din ziare lipite pe carton şi înrămate sub sticlă. Puşculiţă al meu fusese, cu un an în urmă, vicecampion naţional la spadă, categoria juniori mici.

Nu-mi venea să cred, eram atât de mirat încât am băut cafeaua din trei înghiţituri.

— Când m-ai întrebat de ce mi se spune Puşculiţă, ţi-am povestit despre o excursie, zise el. Am făcut ca prostul „buf“ într-o râpă şi mi-am fracturat braţul drept în trei locuri. M-au ţinut o grămadă în ghips. Am şi nişte cuie de aur prin oase aşa că să nu spui cuiva: reprezint o valoare! În general, acum totul e în regulă, pot să scriu, să ridic ceva, să mănânc, uită-te, ai zice că e o mână normală, şi chiar este, dar nu şi pentru scrimă.

— De-asta lucrezi tu cu mâna stângă?!

— Da. Am luat-o de la început. E foarte greu.

— Şi ce speri?

Puşculiţă ridică din umeri:

— Ce pot spera? Să trag cu stânga cum trăgeam cu dreapta.

— Mircioiu de ce nu se ocupă mai mult de tine?

— Nu crede că reuşesc.

— Cum e când eşti campion?

— N-am fost niciodată campion.

— Mă rog, ai fost ceva pe aproape. Locul doi.

Puşculiţă s-a uitat la peretele lui cu trofee:

— La început, nu-ţi dai seama. E altfel de cum se scrie prin reviste. Te gândeşti cât de puţin le-a lipsit altora ca să fie în locul tău. Aproape că ţi-e ruşine. Nu, nu ăsta-i cuvântul. E un fel de mirare: ştii că sunt încă zece la fel de buni, dar ţie ţi-a ieşit un asalt în plus. Asta e faza întâia. A doua e când te dumireşti că totuşi eşti cineva. După câteva săptămâni te uiţi la diplomă şi la cupă şi te întrebi: „Eu le-am luat? Sunt ale mele?“ Şi-ţi pare rău că momentul nu se repetă mai des, şi tragi tare la antrenament, şi te uiţi urât la cei care ar putea să devină mai buni decât tine.

— Ce zici, Puşculiţă, dar sincer: mă vezi pe mine ajungând, hai, nu chiar campion, dar măcar titular în echipa clubului?

Chipul cumsecade al lui Puşculiţă s-a încins de o mânie bruscă:

— Habar n-am ce-o să fie cu tine, dar eu dacă îmi fac mâna stângă ies în mod sigur campion.

— Şi de ce o spui cu atâta furie?

— Mă gândeam la viaţă.

— Te gândeai la viaţă! Filosof să te faci. Şi cum e viaţa, Puşculiţă, cum e viaţa?

— E cam aşa că, exact când ţi-e lumea mai dragă, te pomeneşti ori cu o fractură, ori cu unul mai bun decât tine. Singura soluţie e să obţii maximum de succes, cât eşti în formă, ca să nu-ţi pară rău mai pe urmă.

I se albiseră buzele de încrâncenare. Am simţit că îi vine să plângă.

Din ziua aceea, am început să ne împărţim distracţiile. Puşculiţă se amuza învăţându-mă tot felul de trucuri, cum ar fi atragerea adversarului în atac, anume ca să poţi puncta prin paradă-ripostă, apoi mă înveseleam eu şi bombănea el fiindcă începea. „concertul pentru mâna stângă“. De mâna dreaptă i-am zis să uite complet, nici să-şi sufle nasul cu ea nu-i mai dădeam voie. Totul cu stânga: scris, ping-pong, traforaj. Mi-am adus aminte şi de un joc vechi: trânteşti claie peste grămadă vreo sută de beţişoare subţiri şi lungi cât patru chibrituri cap la cap, şi pe urmă iei unul câte unul, având grijă să nu le clinteşti pe celelalte. Fiecare greşeală, un punct penalizare. Dacă punctele astea i-ar fi fost notate pe obraji cu pixul, atunci Puşculiţă, cel puţin în prima săptămână, ar fi arătat ca o bibilică. La şcoală a avut necazuri cu noua lui caligrafie, în schimb s-a trezit lăudat pentru desene; le făcea mult mai artistic decât înainte având – după părerea profesoarei, care nu observase că recent afirmatul talent ţine creionul în mâna stângă — „o linie esenţializată, spontană şi plină de poezie”. După mine, erau nişte biete contururi incerte, dar aşa sunt profesorii tineri, se entuziasmează repede şi foarte bine fac.

Am găsit multe alte exerciţii, pentru stânga lui Puşculiţă, de exemplu să bată cuişoare într-o scândură de stejar, să arunce suliţa într-o ţintă plasată întâi la cinci, apoi la zece, apoi la douăzeci de

metri. Pe deasupra micşoram mereu ţinta, iar pe urmă i-am făcut una mişcătoare. L-am pus să şi brodeze! Cine crede că e uşor să faci lucrurile astea cu altă mână decât cea cu care ai fost obişnuit, n-are decât să încerce. Garantez că se lasă păgubaş după cel mult cinci minute. Puşculiţă însă nicio clipă n-a dat semne de descurajare. Obosit şi furios da, era, şi chiar l-am auzit mârâind nişte înjurături complicate, pe care nu bănuisem că le cunoaşte. O săptămână i-a trebuit ca să pună, cu aţă roşie, câteva motive populare pe un guler de cămaşă. Cosea, descosea şi-o lua de la început, se înţepa, bombănea, da-n cele din urmă i-a ieşit şi era atât de mândru că numai în cămaşa asta s-a apucat să umble, nimeni nu ştia că podoaba era lucrată de mâna lui, spuneau că uite, şmecherul, se ţine de modă, şi o grămadă de inşi au început să alerge prin magazine după cămăşi asemănătoare.

A venit şi ziua când Mircioiu, în vesta lui de protecţie din piele groasă, ca de şa, m-a invitat pe planşe. Era prima oară când lucra cu mine. Mi-am amintit tot ce învăţasem de la Puşculiţă. Am încercat să fiu cât mai calm, să execut corect toate mişcările şi să atac decis. Mircioiu mi-a făcut vreo mie de observaţii, dar la urmă mi-a spus că ar dori să vin – nu două, ci trei zile pe săptămână la antrenament, şi dacă pot chiar patru. Sub cască eram transpirat şi de oboseală, dar şi de emoţie; invitaţia aceea suna a început de consacrare.

— Ai lucrat foarte frumos cu el, i s-a adresat lui Puşculiţă. Bine că am aflat şi eu cine o să-mi ia locul când o să ies la pensie, ai talent de antrenor.

Puşculiţă a râs amuzat, dar în ochi n-avea nici urmă de veselie, dimpotrivă, multă tristeţe şi cred că şi un fel de reproş la adresa mea. Era limpede că din ziua aceea urma să lucrez cu alţii, din grupul avansaţilor. Acum aveam arma şi echipamentul meu, şi de vreo câteva ori am luat spada la mine, deşi acest lucru nu e permis. Am scos-o din sală pe furiş, să mă plimb cu ea, s-o vada lumea ieşind misterioasă şi teribilă din sacul de sport.

Câteva luni mai târziu, figuram ca rezervă în echipa clubului. Antrenament, patru zile pe săptămână. Se apropia Cupa de primăvară. Lucram cu cei mai puternici colegi, inclusiv cu Pomete, la care destul de des smulgeam o victorie. Puşculiţă rămăsese în colţul începătorilor, agitându-se cu spada în mâna stângă. Îmi spuneam mereu „Mâine lucrez cu el“, dar acum nu mai aveam timp: numărul orelor şi gradul de dificultate al antrenamentelor sporise. Dar după campionate, îmi spuneam, o să lucrez în mod sigur câte o oră pe zi cu Puşculiţă, o să-i fac o stângă de aur. Însă după cupa de primăvară a venit criteriul tineretului, după el campionatul pe echipe, apoi primul concurs internaţional. Abia aveam timp să-mi salut prietenul.

Deocamdată apăruse încă unul nou, tot cam de vârsta mea, şi tot

picat din lună cum fusesem eu, iar Puşculiţă, amabil şi sârguincios, alerga de zor cu el pe pistă, învăţându-l cum să se încălzească.

— Şi chiar n-aveai timp deloc pentru Puşculiţă? zise Grigoraş, preocupat să vadă dacă poate să scrie şi el cu mâna stângă fără a deforma literele.

— Păi tocmai asta mă întreb şi eu. Atunci eram convins că n-am; acum parcă nu mai cred asta. Poate că luând-o atât de mult înaintea lui Puşculiţă, îmi cream singur impresia că nu mai am timp pentru el.

—Imposibil, te cunosc, cum să n-ai timp pentru prieteni? Tu eşti băiat bun.

— Să zicem. Dar dacă nu sunt?

VARIANTA A PATRA

— Ia să vedem noi acum cine vrea să iasă la tablă şi să ne facă schiţa de principiu a carburatorului Weber, cu dublu corp, zise inginerul Călărăşanu tărăgănat, pe un ton neobişnuit de molcom şi chiar sfios.

Toţi zâmbiră. Ştiau de ce e atât de cumsecade. Ţinta lui era Livică Năsturescu, singurul rămas fără notă. Cu Năsturescu dacă nu te purtai blajin, luându-l pe ocolite, uita până şi puţinul pe care-l învăţase. Avea nevoie şi de o ambianţă specială, ca să răspundă. Dacă în clasă râdea cineva, dacă un pix se pocnea de pardoseală, lui Năsturescu Liviu i se încleştau imediat dinţii şi nu mai scoteai nimic de la el; credea că totul fusese premeditat, împotriva lui. Vichi Boiangiu ridică mâna, dar Vătăşelu întinzându-se peste banca dintre ei îl apucă de ceafă. Nu ştia Vichi regulile? Uitase iar că Năsturescu consideră nepoliticos să ridice mâna dacă vede că şi altul vrea să răspundă? Vichi Boiangiu lăsă icnind braţul, ca să-şi elibereze ceafa din cleşte.

— Poate vrei tu, Năsturescule, zise într-o doară Călărăşanu, pe un ton şi cu nişte gesturi care însemnau „fii drăguţ şi fă-mi plăcerea asta“.

Năsturescu se ridică încet, speriat, nehotărât. Pe faţa lui lătăreaţă, cam palidă, adormită, ochii mici păreau două vietăţi independente de rest: agere, bănuitoare şi mohorâte. Totuşi, la orele de atelier nu avusese niciodată dificultăţi, dimpotrivă, tot ce ieşea din mâna lui, fie desen tehnic, fie obiect finit, putea sluji ca model, îi plăcea să găsească o soluţie nouă, să insiste acolo unde alţii capitulau, dar făcea toate astea cu stinghereala vinovată a celui care nu poate scăpa de apăsarea notelor mai slabe de la celelalte materii. Ca de obicei, pentru a-şi face curaj, căută privirile lui Remus. Acesta înclină din cap, adică poţi să-i dai drumul, n-avea nicio grijă, sunt aici.

În ultima vreme produseseră patru carturi special concepute pentru campionatul naţional. Numai la proiectare lucraseră două luni.

Până şi scaunele fuseseră îndelung studiate – erau, între altele, construite după măsura fiecărui pilot. Deoarece Vichi Boiangiu, cel mai bun alergător, era stângaci, la cartul pregătit pentru el schimbătorul de viteze fusese plasat în stânga. Acum erau în rodaj, patru gângănii portocalii rapide şi agile. Pe fiecare fusese pictat numele pilotului: Victor Boiangiu, Aurel Grigoraş, Ion Vătăşelu, Silvia Balaban. Alergătorii se antrenau în fiecare zi, iar după-amiază, împreună cu mecanicii, le revizuiau meticulos. Livică Năsturescu mai avea însă o ocupaţie: de câteva săptămâni se îngrijea de Maraton, primul lor cart, o arătare greoaie, construită cu vreo opt ani în urmă. Folosit multă vreme ca material didactic şi ca maşină-şcoală, Maraton îşi petrecea bătrâneţea într-un ungher al atelierului, printre cutii goale de vopsea, lăzi cu piese vechi, şuruburi, piuliţe, capete de sârmă, anvelope uzate. Aici nimic nu se arunca, totul era pus la păstrare, pentru orice eventualitate. Livică îi ceruse inginerului Călărăşanu, profesorul de atelier, îngăduinţa de a-l repune la punct. Călărăşanu n-avusese nimic împotrivă, dar îşi exprimase uimirea că bătrânul Maraton mai poate interesa pe cineva.

— Când a fost construit Maraton, spusese Livică, îmbujorându-se, eram mic, într-a-ntâia. Mă uitam la el ca la o navă cosmică. Băieţii care-l lucraseră mi se păreau nişte supraoameni. Îmi aduc aminte că la primul tur de încercare a asistat toată şcoala. Îl conduceaţi dumneavoastră, eraţi în clasa a XII-a.

— Mă ţii minte de-atunci? exclamase amuzat Călărăşanu.

— Da. Şi noaptea numai asta visam: să fiu la volanul lui Maraton. N-aş vrea să termin şcoala până nu alerg şi eu o dată cu el…

— Dacă-l poţi urni… acceptase neîncrezător Călărăşanu.

După ce îşi termina orele de atelier, Livică Năsturescu se îndrepta spre Maraton. Făcuse în jurul lui, din toate vechiturile, un zid protector, botezat repede de băieţi „coliba eschimosului”. Acolo descânta el îndelung motorul, direcţia, instalaţia electrică. Rămânând singur în atelier, avea la dispoziţie toate utilajele. Un indiscret care s-ar fi ascuns prin apropiere ar fi constatat cu uimire că, ocupându-se de Maraton, Livică fluiera melodii la modă şi chiar vorbea cu maşina – bineînţeles, foarte respectuos, aşa cum îi era obiceiul – cerându-i părerea asupra diferitelor operaţiuni. Nu se rezuma numai la atât. Îi povestea ce se mai întâmplase prin clasă, îi dezvăluia diferite gânduri.

Accepta un singur vizitator, pe Gigi Motoi, care vorbea puţin sau chiar deloc, după cum simţea că doreşti. Această calitate era foarte preţuită de Livică Năsturescu; putea să spună orice, fără a fi contrazis. În afară de asta, ori de câte ori se îndoia de reuşita unei operaţiuni, îl auzea pe Motoi şoptind: „E bine, e foarte bine, dă-i înainte”….

Mai erau trei zile până la campionat când, într-o miercure după-amiază, înstelată de frunzele ruginii ale stejarilor din jurul curţii,

Maraton văzu din nou lumina zilei. Cei patru piloţi oficiali, cu Vichi Boiangiu în frunte, purtând combinezoane roşii şi căşti cu vizieră de plastic până la bărbie, tocmai se instalau în maşinile lor portocalii, noi nouţe. În jurul marii curţi betonate se aflau, ca de obicei, o mulţime de spectatori, dornici să urmărească ultimele antrenamente. Livică Năsturescu îi adaptase lui Maraton o instalaţie de pornire automată, n-avea nevoie să fie împins de la spate. Porni şi se alinie la start. Maşina stârni hazul nu numai prin aspectul ei demodat, ci şi prin faptul că era vopsită în dungi de toate culorile – ce găsise Livică pe fundul cutiilor cu vopsea.

—Acum ţi-ai găsit să ieşi cu vechitura asta? bombăni Vichi. La primul tur o să se desfacă în toate părţile componente. Vrei să ne încurci? Aşteaptă până terminăm.

Inginerul Călărăşanu îi semnaliză lui Năsturescu că poate să alerge. Porniră pe culoarele trasate cu dungi albe. Virajele erau concepute astfel încât să-i pună fără milă la încercare. Sacii cu talaş erau plasaţi exact acolo unde o maşină ar fi „negociat” greşit o curbă.

Lui Livică Năsturescu nu-i trebui mult să se instaleze în frunte. Maraton câştiga şi în linie dreaptă şi în viraje. Ce făcuse Livică la motor, numai el ştia. În afară de asta, roţile aveau suspensie independentă şi frâne cu disc. Cutia de viteze era în cinci trepte. Pentru pornire, Livică adaptase un demaror. Deşi se afla la primele solicitări mai serioase după „preparare”, Maraton parcurse traseul depăşind cu o jumătate de tur maşina lui Vichi. Acestuia şi celorlalţi trei „oficiali” nu le venea să creadă. Elevii şi profesorii de pe margini aplaudau ca la un concurs adevărat. Călărăşanu era foarte mândru.

Parcursul fu repetat. Vichi Boiangiu îşi folosi toate virtuţile, dar Livică reuşi din nou să iasă primul. Aşa cum publicul galelor de box îl ovaţionează pe boxerul modest care, după două popasuri la podea, se „trezeşte din pumni” şi-l năuceşte pe marele favorit, tot astfel cei de faţă ţineau cu Năsturescu. Vichi Boiangiu îşi calcă mândria şi ceru să facă şi el un tur cu Maraton.

— E fantastic, bombăni el, la urmă. Are acelaşi motor ca toate carturile noastre, dar Livică scoate mult mai mult din el. Pe urmă, cutia asta de viteze, suspensia, frânele… Dacă alerg eu pe Maraton, merg în mod sigur la titlu!

Năsturescu se făcu alb ca hârtia. Ştia că Vichi e un pilot mai bun decât el.

Călărăşanu făcu şi el un tur cu Maraton. Se ridică de la volan cu braţele în sus, în semn că se predă:

— Eşti bun, Livică. Telefonez la federaţie şi te înscriu în concurs.

Toată noaptea Livică Năsturescu visă unul şi acelaşi lucru: se făcea că devine campion şi cel care-i pune marea cunună de lauri e inginerul Călărăşanu.

A doua zi, avu însă o surpriză neagră. Conducerea clubului ţinuse în ţimpul serii o şedinţă, în urma căreia hotărâse ca pe Maraton să alerge Vichi Boiangiu. Justificarea: pe maşina cea mai bună, pilotul cel mai bun.

Şcoala se împărţi în două tabere — una, mică, de partea lui Năsturescu, alta, zdrobitor mai numeroasă, de partea lui Boiangiu, care se bucura şi de un electorat mereu favorabil; fetele. Neînsemnatul grup de susţinători ai lui Livică avea însă şi el un punct tare: autoritatea lui Remus. Acest lucru îl cam îngrijoră pe Vichi; ştia că puşi într-o situaţie acută, mulţi, renunţau la părerile lor şi se luau după Remus. La rândul său, Vătăşelu ţinea şi el tot

cu Livică – dar asta fiindcă nu-l putea suferi pe Boiangiu. În fine, surpriză: tot cu Năsturescu „mergea" şi Titi Popenici, care scrise la iuţeală o poezie în metru antic, începând cu versurile „Slavă atletului care uneşte curajul cu-a minţii virtute". Avea el, Popenici, uneori, clipe de mare entuziasm pentru te miri ce, adeseori chiar faţă de cineva pe care nu-l putea suferi. Până una-alta, majoritatea însă optase pentru Vichi. În această atitudine, Năsturescu simţi că era vorba de o invidie complexă, care-i făcea să spere într-o situaţie de natură să nu mulţumească deplin pe niciunul din cei doi: le-ar fi convenit ca Vichi să alerge, câştigând însă o victorie micşorată. De faptul că maşina aparţinea altuia, iar Năsturescu să guste mândria de constructor, dar şi amărăciunea de a nu fi pilotat el însuşi.

Fu convocată adunarea membrilor clubului, unde se sublinie că, la urma urmelor, maşina nu era a lui, după cum nici materialele şi sculele folosite nu-i aparţineau. Sigur, munca fusese a lui, dar ăsta nu-i un motiv să fie egoist. „Să votăm: cine este pentru Năsturescu? Unul, patru, şase, zece. Mulţumesc; care e pentru Boiangiu? Unul, şase, douăzeci, cincizeci".

„Acum cred că n-o să mai aibă nimeni nimic de zis. Majoritatea decide, nu-i aşa?" spuse Vichi.

„Şi majoritatea poate să greşească, replică îndârjit Titel Popenici. S-a mai întâmplat şi în cazul lui Galilei, şi în al lui Pasteur! Depinde de împrejurări. Maraton ori aleargă cu Livică, ori rămâne în atelier!"

„Eu n-aş spune asta, pentru că Boiangiu e într-adevăr foarte bun, zise Remus, dar poate că şi Livică e foarte bun; de când s-a uitat în şcoala asta că fiecăruia trebuie să i se dea o şansă?"

Cei patru pereţi între care avusese loc această discuţie nu se dovediră suficient de groşi pentru a o împiedica să ajungă, în diferite variante, la urechile tuturor. Tabăra lui Livică deveni, peste noapte, majoritară; pe Remus îl stimau mulţi, începând de la Vasiliad, pedantul şi autoritarul director al şcolii, până la haimanalele cele mai

înrăite. Boiangiu, descumpănit, declară că acum el refuză să alerge pe Maraton. Şcoala era străbătută în toate sensurile de zvonuri, păreri, ipoteze şi concluzii care se schimbau din oră în oră.

Livică Năsturescu se mira el singur de ceea ce putuse să iasă din „coliba eschimosului”. Nu era pregătit pentru astfel de încleştări. Situaţia care se crease din pricina lui era năucitoare. Unii îl îndemnau să renunţe, alţii, să nu cedeze în ruptul capului. Vineri seara, adormi târziu. Stătea în pat, în capul oaselor, cu maculatorul pe genunchi, şi nota, cum îi învăţase chiar Călărăşanu, diferitele „variante decizionale” având fiecare, în dreptul ei, o acoladă care cuprindea avantajele şi dezavantajele. Renunţă în favoarea lui Boiangiu? Şcoala are şanse mari la titlu, dar el, Livică, se va simţi mâhnit. Nu renunţă? Aleargă, pierde şi e învinuit pentru ambiţia lui prostească. Sau Maraton rămâne în atelier, iar Vichi aleargă pe cartul lui nou-nouţ. Năsturescu se uită de pe margine; Vichi câştigă, se acoperă de glorie, iar Livică şi Maraton, de, ridicol. Sau Vichi pierde şi pune insuccesul tot pe seama încăpăţânării lui Năsturescu Liviu, că nu i-a dat maşina. Iar a patra variantă… Năsturescu stinse lumina, puse caietul sub perna şi adormi cu gândul la varianta a patra.

Dimineaţa, în prima pauză, îl caută pe Călărăşanu şi-i comunică decizia luată. Inginerul îl ascultă cu atenţie.

— E-n regulă. Şi eu m-am gândit la asta, dar n-am îndrăznit să-ţi spun.

— Dumneavoastră… eu… cum să nu îndrăzniţi?

— Uite-aşa. Există împrejurări în care diferenţa de vârstă nu mai contează. Mi-a fost frică să nu te supăr.

— Pe mine?! se pierdu Livică. Adică dumneavoastră vă gândiţi la mine chiar şi când n-avem oră?

— Acum să nu-ţi închipui că toată ziua bună ziua mă consum din cauza ta! Mai sunt şi alţii, am sute de elevi, dragă.

Ideea variantei a patra se răspândi cu viteza marilor veşti: Năsturescu şi Boiangiu urmau să alerge fiecare, contra cronometru, câte cinci ture pe Maraton. Cel care avea să scoată cel mai bun timp urma să concureze a doua zi pe Maraton.

La ora unu după-amiază până şi în copaci se urcaseră spectatorii. Livică îşi trase viziera căştii şi făcu decis contactul. Boiangiu, echipat, îşi aştepta nerăbdător rândul. Călărăşanu apăsă declanşatorul cronometrului. Maraton ţâşni, scoţând fum din asfalt.

EFECTUL, „MAGDA”

Profesorul Dumănoiu, ca întotdeauna când ştia că va asista la o demonstraţie izbutită, se aşeza pe marginea primei bănci de lângă fereastră – semn că n-avea nicio grijă, deci putea deveni un simplu spectator – invitând-o, bine dispus, pe eleva de la tablă:

— Magda Botocea, acum ar urma să extragem volumul cubului C înscris în sfera S.

— Numai să reglez compasul, cred că are un joc la articulaţie.

— E bine să acorzi atenţie preciziei instrumentelor, asta denotă rigoare ştiinţifică…

Părăsindu-şi brusc diversele ocupaţii mai mult sau mai puţin legate de ştiinţa geometriei, colegii îşi căutară interesaţi cele mai bune poziţii de vizionare. Deşi trecuse destulă vreme de la apariţia „efectului Magda“, încă nu se săturaseră să-l admire. Numai Titel Popenici, al cărui obraz stâng avea, lângă ureche, firişorul alb al unei cicatrice (amintire de la unghiile Magdei în urma unei dispute de prin clasa a treia), cârtea sumbru: „Faceţi rău că vă luaţi după aparenţe, asta nu-şi schimbă năravurile, într-o bună zi o să plângeţi din cauza ei“.

Din toată clasa, numai Silvia Balaban părea indiferentă la ceea ce se întâmplă cu Magda. Îşi găsise tocmai atunci să discute ceva foarte interesant cu Valentina Simion, noua ei prietenă şi cea mai bună, aşa cum e întotdeauna o nouă prietenă. Totuşi, urechile Silviei erau destul de exersate ca să nu scape nicio şoaptă din ce spunea Magda la tablă, dar ochii şi-i păstra plecaţi pentru a nu se observa mândria şi triumful din priviri. În astfel de împrejurări se simţea mai competentă, mai înţeleaptă, mai matură chiar decât Dumănoiu. Magda Botocea cea nouă sau „efectul Magda“ era opera ei.

Brusc, prin clasă trecu adierea unui murmur de şoapte intrigate. Nu încăpea nicio îndoială: Magda Botocea hotărâse să deschidă un drum cu totul nou în geometrie. Potrivit acestuia, suprafaţa sferei era de găsit prin formula cu care oamenii obişnuiţi determină volumul conului, raza cercului putea fi obţinută fără bătaie de cap împărţind lungimea la 4, cubul avea tulburătoare asemănări cu prisma, iar toate calculele luate la un loc arătau în aşa fel încit te întrebai dacă nu visezi urât.

„Magda, şopti blândul Dumănoiu năucit, unde vrei să ajungi?.“

„Am şi terminat!“

„Eşti sigură?“

„Da, rezolvarea e corectă, poate să fi uitat vreo simplificare. O caut şi o fac imediat”.

„Nu e nevoie. Asta era tot ce voiai să-mi spui?“.

„Păi dacă problema e gata”…

„Atunci află că şi eu sunt aproape gata! tună Dumănoiu, cum nu-l

mai auziseră de mult. Nota 3! Nu. Şi asta e prea mare. Am să cer să fii pusă în discuţie… sancţiune… Elevul de serviciu să şteargă tabla! Ba nu. Silvia, Silvia Balaban, cu tine vorbesc! Tu să ştergi inepţiile astea la care probabil ai colaborat!“

Uluită, Silvia ieşi împiedicându-se din bancă, se mai lovi în drum şi de Magda, aruncându-i o privire îngrozită, se poticni şi de piedestal. Nu înţelegea nimic, evenimentele se derulaseră prea repede, trebuiau prinse din urmă şi analizate. De luni de zile îşi bătea capul cu Magda Botocea, nimeni nu şi-ar fi imaginat că se mai poate obţine o umbră de seriozitate de la fata asta gălăgioasă, leneşă, sperficială, şi totuşi ea, Silvia Balaban, o adusese într-o formă de necrezut. Două ore pe zi: „Magda, facem analiza sintactică; Magda, nu-ţi mai lua notiţe la matematică pe caietul de geografie; Magda, poţi să stai şi tu o dată zece minute fără să te mişti de pe scaun”? În fiecare zi, două ore obositoare cu Magda Botocea până când, încet-încet, o introdusese pe pista unde simţi că vrei şi că poţi să te întreci cu cei mai buni atleţi. Apăruseră întâi notele acceptabile, pe urmă cele bune, pe urmă acel surprinzător spirit de ordine şi colegialitate – pe scurt, se declanşase „efectul Magda“.

„Ţi-am spus eu că pe Botocea n-o poate schimba nimeni? îi zise triumfător în pauză Titel Popenici. „Efectul Magda“. Gogoşi! Neserioasă a fost, neserioasă rămâne. V-am spus tuturor, dar nu m-aţi crezut”.

„Ei, şi? interveni posac Remus. Un băiat deştept, şi mai ales poet, cum eşti tu, ar trebui să aibă mai multă imaginaţie”.

„Am destulă, bombăni Titel. Suficientă pentru voi toţi”.

„Ai şi-o zgârietură veche pe obrăjor. Fii atent să nu ţi se piardă pe-acolo imaginaţia asta abundentă”.

Fierbând, Silvia încercă să stea de vorbă cu Botocea, dar îi fu imposibil. Magda revenise la vechile ei obiceiuri. Pe unde te duceai, nu dădeai de ea, în schimb auzeai ce făcuse cu două-trei minute înainte. Dar ceea ce o sufoca de revoltă pe Silvia era că întâmplările i se relatau pe un ton plin de reproş, cu expresii ca „Botocea aia a ta“, „Bine ai mai învăţat-o“ şi „Să te iei de mână cu ea”. Până şi Valentina Simion, proaspăta cea mai bună prietenă, se uita la Silvia într-un mod ciudat, parcă ferindu-se să-i mai stea în preajmă. Următoarele ore Silvia le petrecu într-o năuceală de indignare şi ruşine: Magda Botocea, exact ca pe timpuri, adică înainte cu trei luni, pălăvrăgea, râdea, trimitea bileţelele, iar la o observaţie maliţioasă a lui Popenici îi strigă că în curând o să aibă ceva şi pe celălalt obraz. Totuşi, culmea; cele mai stupefiate şi acuzatoare priviri se îndreptau nu spre Magda, ci spre Silvia care, buimacă, începuse să-şi pună din ce în ce mai serios întrebarea absurdă dacă nu cumva avea să fie pedepsită în vreun fel la rând cu această spaimă de Magda.

Cât despre Titi Popenici, îndată ce auzi soneria, ţâşni pe uşă cu servieta neînchisă şi cu pardesiul tras numai pe-o mânecă. Avea motive să se facă nevăzut cât mai repede. Prudent, îşi schimbă drumul obişnuit spre casă, înfundându-se în păienjenişul de străzi dindărătul cinematografului – ceea ce însemna un ocol considerabil şi o întârziere de peste zece minute dar, în acelaşi timp, o măsură de a nu se întâlni cu Magda. Mai liniştit, Popenici începu să se gândească cum ar face el să pună într-o poezie tot ceea ce se întâmplase, da, dar cum să fie, pamflet în versuri, rondel satiric sau un poem filosofic? Această a treia posibilitate îl tulbură profund, scrisese de toate, numai poeme filosofice nu. Or, se ştie că poemul filosofic e cel mai… Şi până să găsească adjectivul potrivit acestui început de superlativ, îngheţă: Magda Botocea îl privea ţintă de la o distanţă de numai un pas. N-o observase pentru că până atunci fata răsfoise revistele de la chioşc. Speriat, Titi îşi ridică servieta la înălţimea feţii. „Să fug? Să-i dau una? Imposibil, e totuşi o fată, mă fac de râs.“

Magda nu părea însă deloc agresivă, avea chiar o expresie de uimire şi tristeţe:

„Ce-i cu tine, Popenici? Ăsta nu-i drumul spre casă.“ „Mai întrebi? bombăni el. Am luat-o pe aici ca să nu dau de tine. Acum sunt prea mare ca să mă încaier cu fetele“.

„N-o să crezi, dar şi eu tot de-asta mi-am schimbat itinerarul, ca să nu te întâlnesc.” „Pe mine? De ce?“

„Fiindcă m-ai fi însoţit spre casă, or, cine umblă acum cu mine e privit ca un tra-la-la, şi nu vreau să-ţi fac răul ăsta”.,

„Nu te ştiam miloasă”.

„Nici nu sunt, dar am învăţat cui merită să-i aduc necazuri şi cui nu. La revedere. Eu o iau pe Amurgului, tu ia-o pe Lămâiţei”.

„De ce nu o baladă eroică?“ îşi zise Popenici, în continuarea căutării celei mai potrivite modalităţi poetice – şi o prinse decis de mână:

,,Mergem împreună. Te-ai gândit vreodată că te poţi bizui pe mine? N-o să te las“.

„Mi-am făcut de cap astăzi la şcoală… (ochii fetei se umeziră, zăpăcindu-l pe Titel). Am stricat totul… şi ce frumos sunau cuvintele astea, ,,efectul Magda”… dar acum nu mai e nimic… m-am purtat ca o oaie… Ştiam problema, înţelegi?”

„Sigur că înţeleg, zise Popenici. Am destulă imaginaţie ca să-mi închipui că ai vrut să scoţi din sărite pe cineva”.

— Pentru că Silvia ce şi-a zis? O s-o aduc la liman pe proasta de Magda, dar să nu-şi închipuie că o să ajungă vreodată egala mea. Două ore pe zi cu mine – Magda, fă asta, Magda, nu face asta – de acord, îi mulţumesc, dar pe urmă pleacă la plimbare cu Valentina. Eu adică nu sunt bună decât ca material experimental, să se vadă cât de

pricepută e Silvia, cum a ştiut ea să mă „recupereze”. Prietenă însă nu-i pot fi, cu mine nu discută decât lecţiile, crede că de altceva nu sunt demnă, pentru asta e bună Valentina Simion, numai ea e în stare să priceapă marile idei.”

Titel Popenici vru să spună ceva, dar îşi încleştă prudent fălcile, dându-şi seama că dacă în clipa aceea nu rosteşte un 1ucru bine chibzuit, mai bine tace. Se mulţumi deci să ia servieta Madgei, aşa cum ştia el că face un coleg politicos şi, intrând pe strada lor, se gândi că felul în care mergeau alături, discutând potolit, calm şi în acelaşi timp vioi, ţinea loc destul de bine cuvintelor care cu cinci minute înainte nu-i veniseră pe buze.

SCHIORII

Motoi îţi intra pe neaşteptate în casă, găsind exact locul unde nu putea incomoda pe nimeni şi dacă-l întrebai ceva, bine, dacă nu, tăcea şi-o oră, bineînţeles, după ce dădea „bună ziua“ cu multă politeţe tuturor celor de faţă. Când avea guturai, şi avea din noiembrie până în aprilie, îşi punea nasul chinuit la adăpostul unei batiste imaculate, peşte marginea de sus a căreia te fixau cu o curiozitate inofensivă ochii lui înroşiţi.

— Eu te admir, zise Remus – privind cu un ochi închis, ca la tir, de-a lungul scândurii pe care o geluia. Pe cuvântul meu că meriţi să fii admirat!

Motoi, emoţionat, strănută, îşi suflă nasul, strânse batista, o vârî în buzunar şi scoase alta, curată şi călcată, ca din cutie. Nu prea era obişnuit cu laudele.

Remus îşi plimbă degetele peste carnea albă a scândurii, ca să-şi dea seama şi mai bine de netezimea ei. Cu gesturi rapide, parcă fără pic de efort, făcu să gliseze rindeaua, luând o peliculă de lemn. Motoi ştia că geluitul nu este nici pe departe o treabă atât de simplă, pe cât pare la privit. Dacă n-ai exerciţiu, rindeaua ţi se duce de capul ei, râcâind dezordonat ici, colo, stricând materialul.

— Unii ar crede că eşti un hoinar, un încurcă lume – continuă Remus, şi făcu un gest dispreţuitor adică „sunt nişte proşti“. În realitate, tu ai o însuşire absolut pozitivă: îţi place să fii informat.

Într-adevăr, dacă-l urmăreai pe Motoi într-una din plimbările lui zilnice, dădeai aproape sigur peste ceva neobişnuit. Avea talentul să intuiască primul tot ce era mai nou şi mai interesant. Aşa fusese când

Aurică Grigoraş sădise vestita nucă de cocos, primită de la unchiul său care adusese câteva din Africa, unde lucrase la sonde. Primul care asistase la introducerea exoticului fruct în putina umplută cu pământ negru şi untos, din care răsărea ca un cap de şarpe argintiu termometrul, fusese Motoi.

„Crezi că iese ceva de-aici?“ întrebase Grigoraş, lăsând putina în cameră, lângă sobă.

„La sigur, răspunsese Motoi, rămâne să-ţi procuri o maimuţă că, îţi garantez, cocotierul o să-l ai, da’ ce-i facem, că ăla creşte înalt, spargem tavanul?“.

„Stai, întâi măcar să încolţească, pe urmă mai vedem!’“ „Dacă îţi spun eu că încolţeşte…”

Motoi nu te contrazicea niciodată, chiar dacă i-ai fi spus că vrei să-ţi înveţi pisica să cânte la trompetă. Dimpotrivă, afirma că e foarte posibil, că mai auzise el despre ceva asemănător, totul e să nu te descurajezi. Ar fi fost o mare greşeală să-ţi închipui că Motoi vrea să te flateze. Dimpotrivă, în clipele acelea credea din tot sufletul în ceea ce spunea, credea cu atâta convingere încât îţi alunga propriile îndoieli. Fără Motoi, Grigoraş ar fi renunţat de mult să mai aştepte ceva de la nuca de cocos, dar o uda şi-i administra îngrăşăminte şi supraveghea temperatura camerei cu cea mai mare râvnă, deşi primele rezultate nu erau decât nişte fire de leuştean autohton, din sămânţa rătăcită prin cernoziomul de grădinărie. Unii spuneau că până şi la originea carierei poetice a lui Titi Popenici se afla tot Motoi, că în urmă cu trei ani l-ar fi surprins furişat în dosul casei cu aparatul electric de ras al lui taică-său în chip de microfon debitând actoriceşte primele versuri, şi că ultimele îndoieli în ceea ce priveşte talentul său i le-ar fi spulberat Motoi prin faptul că reţinuse imediat o strofă întreagă, pe care i-o recitase, prin surprindere, de după cealaltă parte a gardului. Asupra calităţii acestor versuri de început amândoi păstraseră o adâncă tăcere, dar toată lumea ştia că primul căruia Titi îi citea fiecare poezie nouă era Motoi, deşi în restul timpului îi căuta nod în papură.

— Şi ce se mai povesteşte despre mine? spuse Remus, potrivind din nou lama rindelei şi lovind uşurel cu ciocanul capul penei. Îşi umezi arătătorul cu petrol, trecându-l pe talpa sculei şi pe ascuţiş, ca să facă lunecuşul mai lesne.

— Ce să se povestească, nimic, ridică Motoi liniştitor din umeri.

— Ba se povesteşte, ia dă-i tu drumul.

Motoi nu ştia să mintă, dar nici nu-i plăcea să spună adevăruri neplăcute. Îşi compuse un ton neglijent-ironic, adică urma să se refere la nişte pălăvrăgeli care nu meritau atenţie.

— Doar Vătăşelu zicea că ai inventat pretextul ăsta cu schiurile special ca să te închizi în magazie câteva zile şi deci să nu te întâlneşti

cu el.

— De ce să nu mă întâlnesc cu el?

— Ei, n-a spus Vătăşelu duminică la film când l-ai sculat de pe scaun să stea Magda că vrea să vă bateţi, să se vadă odată cine-i mai tare?

— Ai dreptate, uitasem, păi e o problemă serioasă, bine că mi-ai adus aminte, zise Remus – şi fixând în banc scândura pe muche începu să-i geluiască uşor, ca într-o dezmierdare, cantul. Altceva?

— Nimic, se apără Motoi. Doar Vichi Boiangiu… da' ce importanţă are?

— Las că văd eu, tu spune-mi.

— Zicea că îţi pierzi timpul de pomană, mult mai cu cap e să dai două-trei sute şi să-ţi cumperi schiuri…

— Să dea el, dacă n-are ce face cu banii!

— … Că nimeni nu-şi poate face singur schiuri decât dacă e fabrică de schiuri, ce, tu eşti fabrică? Trebuie lucrate la fix, şi pe urmă cum le curbezi la capăt?

— Asta mă-ntrebam şi eu, dar e o carte la bibliotecă, mereu mă loveam de ea. Niciodată n-o deschisesem. Când cauţi un roman de aventuri, nu-ţi prea vine să iei „Tehnologia prelucrării lemnului". Am ciupit de-acolo tot ce trebuie. Spune mai departe.

— Ce să mai spun? Nu mai e nimic. Atât că Silvia râdea; unde s-au mai văzut schiori în oraşul nostru, aici n-avem munte, până la urmă Remus o să se dea cu săniuţa ca ăia mici pe dealul Trei Cireşi.

— N-ar fi rău nici aşa, zise Remus, uitându-se pe schiţele executate îngrijit, ca la ora de desen tehnic. Numai că eu o să mă dau cu schiurile, şi pe urmă mai există şi schiul de fond, cea mai tare probă, adică mersul pe teren plat, un kilometru, cinci, zece, depinde.

— Ei, noroc, eu acum trebuie să plec, zise Motoi şi îşi suflă în palmele îngheţate. Magazia unde făcea Remus pe meseriaşul era foarte bună, cu condiţia să nu fie iarnă.

Rămas singur, Remus se gândi că poate exagerase punându-şi în cap să-şi facă singur schiuri, niciodată prin partea locului nu-i trecuse cuiva prin minte aşa ceva, puţinii amatori le cumpărau, le montau pe acoperişurile maşinilor şi plecau la munte. Dar lui Remus, când îi intra un lucru în cap, îi era imposibil să renunţe, degeaba, îşi spunea că n-are rost şi că ar trebui să-şi vadă de alte treburi; nu se liniştea până nu termina acest lucru, chiar dacă-i ieşea prost. Bombănind, începu să scotocească pe după lăzi, saci, butoaie căutând şmirghelul.

Peste vreo oră ciocăni timid la uşa improvizată din bucăţi inegale de placaj Livică Năsturescu:

— Nu te supăra că te deranjez, mă gândeam…. Dar numai dacă n-ai chiar acum nevoie de ea… să-mi împrumuţi şi mie cartea aia cu tehnologia lemnului.

Remus se strădui să nu zâmbească şi-l trimise la bibliotecă. „Am fost, nu-i în, raft, eram sigur c-o găsesc la la tine“. După treizeci de minute, uşa se trânti de perete împinsă de vigurosul Aurică Grigoraş:

— Salut, bătrâne. Pot s-arunc şi eu o privire? M-ar interesa şi cărticica…

— E la bibliotecă.

— Păi eu de unde vin? E dată. Credeam… Pe rând apărură Sandu Irimie, Titi Popenici, Dory Samoilă şi chiar Vătăşelu în persoană, care spuse că amână confruntarea decisivă întrucât e interesat de „cartea aia“. În cele din urmă, Remus, sâcâit de grăbiţii care nu-l lăsau să lucreze („Asta lui Motoi i-o datorez, e de speriat cât de repede duce el o vorbă de colo-colo!“), găsi mijlocul de a-şi recuceri liniştea bătând în poartă un carton cu inscripţia „Stop! Cartea nu-i la mine. Ce-ar fi s-o rugaţi pe bibliotecară să se uite în fişă şi să vă spună cui i-a dat-o?“

Duminică dimineaţa, când îşi făcu apariţia cu schiurile la Trei Cireşi, văzu cu uimire încă paisprezece schiori, toţi cu schiuri făcute de ei, unele prea lungi, altele prea scurte, unele prea late, altele prea înguste, destule strâmbe, dar toate vopsite frumos, ceruite şi, la urma urmelor, de vreme ce alunecau, schiuri! Cineva spuse: „Daţi-vă la o parte, lăsaţi-l pe Remus să deschidă pârtia, el a făcut începutul!“ Însă Vichi Boiangiu, clătinându-se pe două scânduri care numai nu strigau că până foarte recent făcuseră parte dintr-un gard, ripostă: „Vedeţi-vă de treabă. Tot meritul e al lui Motoi. Să deschidă el pârtia!“.

E greu de spus dacă Boiangiu a rostit aceste cuvinte din gentileţe pentru Motoi sau din antipatie pentru Remus. Sigur rămâne faptul că Remus, ocupat să-şi menţină echilibrul pe schiurile lui perfect finisate, nici nu l-a auzit, şi că prima căzătură a încasat-o Motoi, nu atât din pricina totalei inexperienţe, cât mai ales de emoţie că se trezise întâia oară lăudat de Vichi Boiangiu.

UN ANTRENOR CU IMAGINAŢIE

Remus legase zdravăn de trunchiul cireşului o pernă înfăşurată într-o veche faţă de masă din muşama, obţinând un manechin acceptabil. De o sută de ori acelaşi atac fulgerător; lama spadei se arcuia în punctul dorit. Remus era singurul care făcea scrimă, încercaseră şi

alţii, dar renunţaseră, plictisiţi de monotonia antrenamentelor şi descurajaţi de puţinătatea spectatorilor. Remus se ţinuse, gospodăreşte, de lucru şi ajunsese în echipa reprezentativă a clubului.

— Eu n-am noroc, zise Dolete, care-l urmărea cu interes, lungit comod, pe iarbă, la umbră.

— Care noroc? Zi mai bine că nu eşti serios.

— Nu sunt… oftă Dolete.

— Şi că n-ai voinţă.

Un nou suspin:

— N-am…

— Şi că nici nu ştii ce vrei.

— Nu știu…

Dolete se ridică în capul oaselor:

— Eu vreau să fac lucrurile bine, dar îmi ies mereu pe dos! Să luăm concursul de duminica trecută. La ora opt dimineaţa am alergat în serii pe 800 m plat şi am câştigat cu un avans splendid, trei secunde faţă de al doilea clasat, iar la ora unsprezece am fugit în finală şi am ieşit ca vai de lume, ultimul! Tot a fost bine, puteam să nu ajung deloc, începusem să mă sufoc încă înainte de cinci sute de metri. Este o senzaţie îngrozitoare, rămâi fără respiraţie, picioarele ţi se mişcă dezordonat şi simţi în tălpi toată greutatea pământului. Te cuprinde o ură neputincioasă faţă de cei care te depăşesc, îţi vine să-i apuci de tricou. M-am aşezat pe iarbă, lângă poarta de rugbi, la care nişte băieţi necunoscuţi jucau fotbal.

— Sunt curios să ştiu la ce te gândeşti, mi-a zis posac Măldărescu. Asta, presupunând că uneori ţi se întâmplă să te gândeşti la ceva.

Mă uitam cu coada ochiului la chelia lui cu trei fire în vânt, şi la burta lui cam mare. Nu prea arată el a sportiv, dar purta în ziua aia cel mai frumos trening pe care l-am văzut – roşu, cu câte două dungi albe de-a lungul mânecilor şi al pantalonilor.

S-a răstit:

— Te-am întrebat ceva, Dolete! La ce te gândeşti?

Era cinic. De fapt întrebarea lui trebuie înţeleasă cam aşa: „N-ai de gând să-mi spui că te gândeşti la modul jalnic în care ai pierdut finala?”

Îmi revenisem complet dar, pentru a ocoli neplăcuta discuţie, mă prefăceam că sunt încă lipsit de puteri, mă străduiam să respir cât mai repede şi mai zgomotos. Mă uitam cu coada ochiului la el, ; pe lângă preafrumosul trening mai avea cronometrul Anker, megafonul portabil şi geanta Tarom, ştii tu, în care ţinea trusa sanitară, lămâile şi caietele noastre individuale de antrenament. Aceste utilaje sunt foarte decorative, vederea lor inspira respect, dar pe pistă fusesem eu, eu şi numai eu simţisem că mă sufoc, pe când el tuna de pe margine în megafon „Ritm! Ritm! Măreşte fuleul! Ritm, ritm!“

Să nu râzi; aş fi putut să câştig finala şi să obţin titlul. Aşa ar fi fost normal. Sunt, după spusele lui Măldărescu, un perfect „om de opt sute“. Tu ştii că am încercat toate distanţele de la o sută la o mie cinci sute. Pentru cea dintâi n-am o plecare destul de bună; când mă dezlipesc din bloc-starturi, ceilalţi fac deja doi metri; ce-i drept, odată lansat, sunt foarte tare, dar muncesc ca să recuperez. La o mie cinci sute, viaţă frumoasă, zburd ca un iepure, nu mă simt bine decât în capul plutonului, în schimb n-am finiş; întotdeauna se găseşte cineva care să mă depăşească pe ultimii metri.

— Uite ce e, mi-a spus într-o zi Măldărescu. N-ai destulă supleţe şi stai cam slab cu viteza de reacţie. Trebuie să găsim altă probă. Eşti voinic. S-ar putea ca la aruncarea greutăţii drumul să-ţi fie presărat cu flori.

Şi mi-a arătat un caiet de douăzeci de file, cu numele meu scris pe copertă. Era înţesat de calcule şi scheme.

— Ce reprezintă?

— În cifrele şi datele astea eşti tu. Parametrii fiziologici şi psihici. Performanţele. Calităţile şi defectele.

— Unde sunt defectele?

— Aici.

— Zece pagini de defecte?!

— Poate-ţi aminteşti cum am început să mă pregătesc pentru aruncarea greutăţii. Totul mergea foarte bine. Mâncam mult, ridicam haltere, făceam exerciţii specifice. În ziua „triunghiularului” din toamnă, urma să mă lansez oficial în noua specialitate. Nimeni nu bănuieşte, dar ţie pot să-ţi spun: stau prost în ceea ce priveşte emoţia. Pe cuvânt! E de ajuns să văd în tribune un singur chip mai nu ştiu cum şi mă zăpăcesc. Aşa s-a întâmplat şi la „triunghiular”. Nu din pricina unor chipuri necunoscute, ci din a unora mult prea binecunoscute: patru fete de pe strada mea, care veniseră cu şcolile lor să asiste la „triunghiular”. Se aflau în primul rând al tribunelor şi, cum le-am văzut, am ştiut ce se va întâmpla. Piruetele nu mi-au ieşit deloc şi am aruncat cu un metru şi ceva mai puţin decât la antrenament. Ce-a mai strigat Măldărescu la mine… Ca să scap de el, m-am înghesuit la startul cursei de 800 m plat. În proba asta Măldărescu nu trecuse pe nimeni, i se păruse inutil. Celelalte două şcoli aveau oameni mult prea buni pe 800. Am fugit fără speranţă, dar îndârjit, la acest 800 şi am ieşit pe locul trei! Entuziasm mare de tot, diplomă, medalie. Bun şi locul trei, că e pe podium.

A doua zi, din nou discuţie cu Măldărescu, din nou caietul. Aşa am devenit „omul de opt sute”. La şedinţele de antrenament mă bucuram de o atenţie specială. Măldărescu alerga lângă mine – pe bicicletă, bineînţeles! — cu cronometrul în mână. Simţeam că devin nu numai din ce în ce mai rapid, ci şi mai deştept. Pauzele de odihnă erau

folosite pentru discuţii de istorie, păi nu? Am început să fac progrese în domenii de care habar n-aveam. O săptămână numai despre bizantinologie mi-a vorbit. Ştiai că o împărătească a Bizanţului, Ana Comnena, a fost poetă? Nu ştiai. Eu ştiu.

Şi iar mă întorc la concursul de duminică. Parcă văd şi acum cum se dădeau premiile, în timp ce eu zăceam lângă poarta de rugbi, cu Măldărescu lângă mine. Încercam să-mi imaginez ce-o să scrie în caietul lui de observaţii ştiinţifice. Că sunt lipsit de voinţă, de personalitate, de caracter? Mă simţeam un exemplu tipic de om cu care nu se poate face nimic. Mi-era ruşine nu de public şi nici de colegi, ci de Măldărescu, se înţelege. Cred că i-am făcut un mare rău. Din pricina mea a ajuns aproape ridicol. Impresionase pe toată lumea agitându-se pe marginea pistei, ca un mare antrenor, cu megafonul în care striga „Ritm, ritm!“, pentru ca la urmă, eu, elevul său, să ajung pe ultimul loc, arătând aşa de rău, încât era o minune că nu abandonasem.

Dar vina principală nu-mi aparţine mie. Până la 12 ani n-am făcut altceva decât ce se face la orele de educaţie fizică, şi uneori nici atât, pentru că găseam fel de fel de pretexte ca să fiu scutit. Pe urmă vine el, Măldărescu, profesor de istorie, şi întoarce şcoala pe dos cu lotul lui de atletism, cu lotul lui de handbal, cu lotul lui de fotbal şi mai ales cu megafonul şi cu cronometrul. Ne-a înnebunit pe toţi..

— La ce te gândeşti? m-a întrebat iar, acolo, lângă poarta de rugbi.

Parcă nu ştia la ce mă gândesc? Mă gândeam exact la ceea ce probabil se gândea şi el; că n-o să iasă niciodafa din mine un om de performanţă. Era de prevăzut, se ştie de multă vreme că nu sunt o fire sportivă. Nu am ambiţie, nu mă pot concentra total asupra unui singur scop. Ceea ce s-a întâmplat duminică se mai întâmplă de zeci de ori şi o să se mai întâmple. Îmi venea să-i spun: „N-ar trebui să vă miraţi. Mă port exact ca un atlet antrenat de un profesor de istorie”.

De fapt, duminica noastră sportivă începuse cu defilarea concurenţilor, care m-a ameţit de frumoasă ce-a fost. Gazonul terenului de fotbal mirosea ca un câmp de lucernă după ploaie, fanfara cânta, tribunele aplaudau în ritmul tobei şi noi mărşăluiam pe pistă. De fericire, nu-mi mai simţeam greutatea trupului. Am câştigat seria la 800 ca în vis. Pe urmă, în loc să mă odihnesc, am colindat peste tot. Aveam prea multă energie, îmi venea să cânt şi să ţopăi şi să mă dau peste cap de plăcerea acestei zile. Nu mai puteam aştepta finala de la ora 11, trebuia să fac ceva până atunci! M-am vârât printre săritorii la înălţime, am făcut vreo două ture cu cei de la 5 000 m plat, am aruncat la suliţă, am sărit la lungime până am văzut numai cercuri roşii dinaintea ochilor, am jucat fotbal, am ridicat haltere în sala de sub tribună. La 11, când am fost invitat la finala probei mele oficiale, 800 m plat, mă simţeam puternic ca un semizeu, dar în

realitate eram stors de puteri. Am scăpat ca prin minune de ruşinea de a părăsi pista înainte de terminarea parcursului.

— Ştii ceva? mi-a spus într-un târziu Măldărescu, după dezastru, acolo, lângă poarta de rugbi. Cred că ar trebui să ne gândim la altă probă…

Mă aşteptam să scoată caietul meu şi o să înceapă să-mi calculeze bietele puteri. Are patruzeci de caiete, suntem patruzeci în vestitul lot de atletism. Ştiu că are mult de lucru cu noi. Îmi vine să râd văzând cât de serios se uită prin caietele astea. Pe mine trebuie să mă păzească să nu-mi cheltui energia la alte probe decât acelea la care sunt înscris. De Vătăşelu trebuie să aibă grijă în ceea ce priveşte pietricica. Vătăşelu nu sare ca lumea decât dacă, mai întâi, culege de pe pista de elan o pietricică şi o aruncă peste ştachetă. Pentru Motoi, care ia prânzul la restaurant, în sectorul rezervat elevilor, a stabilit cu bucătarul un meniu special, sportiv, suportând el diferenţa de preţ faţă de meniul obişnuit. Şi mai are şi alte griji; cu Gigi Preda, fondistul ăla din anul doi B, pe care părinţii nu vor să-l lase la antrenament că nu-i rămâne timp pentru lecţii, cu Titi Boroş, suliţaşul din anul trei A, care suferă de amigdalită şi refuză să se opereze.

— Ce zici? mi-a spus, răsfoind caietul.

Ce era să mai zic? Nimic. Ascultam aplauzele din tribune. Era festivitatea de premiere la săritura în lungime. Fericiţii urcau pe podium, numele lor răsuna în difuzoare. Deodată, crainicul spune: „Participând în afară de concurs, Dolete Ilie a sărit 5,20 m!“ Aplauze tari, furtună, auzi!? Rezultatul meu era cu 10 cm mai bun decât al celui clasat pe locul 3, care lua totuşi medalie şi diplomă.

L-am privit cu vinovăţie pe Măldărescu.

— Ştiam, mi-a spus el înflorit de bucurie. Am aflat de acum două ore. Nu ţi-am spus fiindcă voiam să-ţi studiez reacţia la aflarea veştii. De mâine începem pregătirea specială pentru lungime.

Am ţipat:

— De ce vă pierdeţi vremea cu mine? Sunt convins că ştiţi de pe acum că la primul concurs mai important o să ratez exact proba pentru care m-am pregătit, în schimb o să obţin o brumă de succes neoficial la cine ştie ce altă probă. De ce mai insistaţi? Cu mine nu se poate face nimic.

— Nici cu mine, a oftat Măldărescu. După teze, începem antrenamentul pentru lungime.

A poruncit, prin megafonul lui, adunarea lotului. Se pregătea defilarea de închidere. Ne-am aliniat. El păşea în fruntea noastră, cu megafonul şi cronometrul şi geanta Tarom. E totuşi un mare antrenor. Ştii ce mi-a spus ieri? Că se gândeşte foarte serios să mă pregătească pentru popice; în felul ăsta poate ajung campion, la ciclism!

ALBASTRU CA VIORELELE

— Va să zică, umbli cu tot dinadinsul după bucluc, zise Vătăşelu, cu fruntea plină de creţuri, semn că te puteai aştepta la orice din partea lui.

— N-am umblat niciodată, aş vrea să-l văd şi eu pe ăla care umblă! se strădui Remus să pară vesel, dar era cu ochii ţintă la mâinile ciolănoase şi lungi ale celuilalt, care-i răsărise pe neaşteptate în faţă, dindărătul unei enorme bobine de cablu.

— Atunci ce cauţi aici?

— Nimic. Mă duc la Grigoraş, şi-a vopsit bicicleta – elegant, în alb! — şi mai are nişte vopsea, zice că e destulă ca să-mi ajungă şi mie. La nevoie o mai lungesc cu petrosin.

— Din partea mea poţi s-o lungeşti şi cu ceai de muşeţel. La Grigoraş puteai să ajungi pe bulevard. Coteşti după cinematograf, o iei pe străduţa cu…

— Ştiu, dar ziceam să văd cum mai merge şantierul ăsta.

— Şi nu te-ai gândit că de pe urma curiozităţii s-ar putea să te alegi cu capul plin de pumni?

Remus izbucni în râs:

— Deloc. Imaginaţia mea e de tip optimist!

— Atunci ai o memorie de tip uituc. Nu ţi-am spus că dacă te prind pe la mine ne batem?

Pictorul de corăbii fluieră încetişor:

— Ia stai! Tu ştii că ai dreptate? Exact aşa ai spus!

— Cam târziu îţi aminteşti. O să te coste. Ne ducem după blocul ăla, unde nu ne vede nimeni şi lămurim situaţia.

— Dacă ţii neapărat… Dar crezi că e musai să mă baţi, fiindcă te-am sculat la cinema de pe scaun ca să stea Magda? Poate că în locul meu făceai şi tu la fel.

— Nu în cazul Magdei. Dacă ai cunoaşte-o ca mine… Tot ce fac la şcoală îi povesteşte punct cu punct maică-mi. Asta-i Magda.

— Recunosc, nu prea merită recunoştinţă, totuşi e fată, şi într-o sală de spectacol, unde lumea nu te cunoaşte…

— Ce să mai lungim vorba. Mi-am dat cuvântul că ne batem, gata.

— Asta chiar că e un lucru important, încuviinţă Remus, cu gravitate. Dacă ţi l-ai dat, trebuie să te ţii de el. La ce te-ai gândit: la trântă sau la box?

Vătăşelu îşi examină cu mare atenţie adversarul. Remus era cam cu

zece centimetri mai înalt. Şi cu vreo cinci kilograme mai greu, diferenţe care nu-l speriau pe Vătăşelu, el având în schimb o binecunoscută rapiditate şi o şi mai binecunoscută experienţă. Singurul lucru care îl neliniştea, oarecum – analizase minuţios deşi la iuţeală situaţia – era lipsa de teamă a lui Remus. Se ştia că pictorului de corăbii nu-i e frică niciodată de nimic. Bineînţeles, puteau să apară şi alte surprize, drept care Vătăşelu îl întrebă:

— N-o să dai cu picioarele? N-o să mă apuci de păr? Ştii că e incorect. Unii au obiceiul să mai şi zgârie.

— Fii fără grijă, n-o să fac nimic din toate astea… adică, oftă Remus, o să mă străduiesc, dar mi-e foarte greu să-ţi promit. N-am rutina ta, s-ar putea să mă zăpăcesc, să nu măi ştiu ce fac, aşa că te rog dinainte să fii înţelegător dacă s-o întâmpla să dau cu picioarele. Fii sigur că n-o s-o fac dinadins.

Vătăşelu se uită la picioarele lui Remus: lungi, prea lungi, şi probabil musculoase, umbla mult cu bicicleta, iar în iarnă făcuse tot timpul schi de fond, în jurul oraşului, că dealuri n-aveau.

— Bine, aiuritule, se răsti el, la vârsta asta n-ai învăţat să te stăpâneşti? „Mi-e imposibil să promit”! Păi dacă n-ai autocontrol eşti în stare să mă şi ciupeşti!

— Tot ce se poate. Nu pot garanta nimic.

— Greu o scoate omul la capăt cu tine. Hai să facem o listă de reguli. O înveţi pe dinafară, că tu reţii repede, şi pe urmă ne ducem în spatele blocului.

— Bună idee. Foarte bună, să ştii că gândeşti ştiinţific. Ia să scot eu pixul… Unde l-oi fi pus?… Uite că l-am uitat acasă! Nici hârtie n-am.

— Ce fel de desenator eşti tu? se necăji Vătăşelu.

— Nu ştiu, oftă Remus. Poate renunţăm.

— Adică să nu mai scriem regulile?

— Adică să nu ne mai batem!

Vătăşelu scutură energic din cap:

— Imposibil. Toată lumea ştie că mi-am dat cuvântul. Mă fac de râs.

— Nu vreau să te faci de râs, zise cu hotărâre Remus. Poate găsim altă soluţie. Uite, hai să zicem că ne-am încăierat şi că m-ai bătut. Îmi dau aşa, pe sub un ochi cu puţină acuarelă, combin şi eu nişte culori, şi-o să semene perfect cu o vânătaie. Ce zici?

— Nu. Nu-nu-nu! exclamă Vătăşelu, făcând gesturi largi ca şi cum această idee luase o înfăţişare materială şi voia s-o gonească. Ar însemna să mint.

— N-o şă ştie nimeni.

— Dar o să ştiu eu. E acelaşi lucru. M-aş simţi foarte… E ca şi cum aş fi furat ceva. Altă variantă n-ai?

Remus îşi masă gânditor bărbia:

— Nu prea. A! Îţi pictez şi ţie o vânătaie! Pe nas. Vrei?

— E inestetic.

— Sub ochi?

— Locul ăla ai avut grijă să-l rezervi pentru tine.

— Atunci, pe frunte, deasupra arcadei?

— Vede vreun profesor şi mă trimite la medic. Pe ăsta nu-l mai păcălim.

— Cel mai convenabil ar fi pe obraz. Uite – aici, în partea de jos. Eu, sub ochi şi tu, la maxilar.

— Ar merge, dar vânătaia ta să ţi-o pictezi mai mare.

— Cu cât?

— Ei, nu cu cine ştie ce, că eşti băiat bun, să zicem, cu o pătrime în plus faţă de a mea. E prea mult?

— Da' de unde. Exact cât trebuie.

— Exact cât trebuie ca să ne scadă la amândoi nota la purtare! zise nemulţumit Vătăşelu. Asta nu. Ţi-a dat prin minte? De toate trebuie să mă ocup eu! Ai putea să-ţi imaginezi ce-o să facă dirigintele când o să ne vadă apărând aşa pictaţi în clasă?

Remus fluieră a pagubă:

— Vătăşelule, sunt nevoit să repet: raţionezi neaşteptat de precis. Situaţia e într-adevăr complicată. Dacă tăcem, se va presupune că ne-am cotonogit reciproc şi o păţim amândoi. Dacă spunem adevărul, ne facem de baftă. Nicio soluţie. Şi ce vânătăi frumoase ar fi ieşit… Mă mănâncă palmele să vopsesc ceva!

— Numai cu gândul la pictură şi vopsele eşti, mormăi Vătăşelu, iar aiuritul de Grigoraş se ia după tine: bicicletă albă! Da' ce, e fată?

— Culoarea asta a avut-o, i-a rămas de la vopsitul ferestrelor.

— Şi asta înseamnă că trebuia neapărat s-o turnaţi pe bicicletă? Un albastru, da, mai zic şi eu. Am două cutii. Ştii ce albastru? Ca viorelele!

— Frumos, încuviinţă Remus. E ceva foarte delicat, foarte fin, n-am ştiut că ai albastru ca viorelele.

— Păi dacă nu te interesezi! gesticulă Vătăşelu, iritat. Vii aici cu tot felul de idei aiurite – ba că să ne batem, ba că să ne prefacem că ne-am bătut, în loc să întrebi simplu, de la început: n-ai nişte albastru ca viorelele?

PIRAMIDA

Pe Titel Popenici toamna îl zăpăcise întotdeauna. De pe la întâi septembrie, anumite lucruri nu-i mai erau clare. Aerul i se părea prea greu şi prea dulce, zgomotele străzii, înfundate, toate obiectele, oamenii, copacii – răsărind dintr-o lumină roşiatică. Cel mai important era că el însuşi se simţea stăpânit de o dulce moleşeală, umbla ca în vis, se uita la prietenii lui cum prind cleni şi obleţi cu borcanele în râul de la Trei Cireşi şi nu avea dorinţa de a-i imita, deşi era cel mai îndemânatic dintre ei. Privea ciorchinii atârnând în corzile viţei care acoperea curtea, între streaşina casei şi bucătăria de vară, struguri negri, tămâioşi, şi nu ridica mâna să culeagă, deşi cu o săptămână-două în urmă îşi mai strica stomacul cu boabe verzi.

Această stare confuză continua şi după începerea şcolii. Profesorii intrau în clasă, vorbeau, întrebau, dar Titel Popenici nu auzea nimic. Prin faţa ochilor îi treceau arborii pădurii unde se dusese să culeagă ciuperci şi nu găsise mai nimic, în schimb îl apucase o ploaie foarte veselă, cu soare.

Uneori Titel nu se gândea la nimic special, ci se distra pe seama gândurilor care apăreau singure, de capul lor, alungându-se unele pe altele sau întreţesându-se într-un amestec caraghios.

De obicei, în perioada asta se alegea cu note care, în altă lună, de exemplu în decembrie, l-ar fi făcut să-şi muşte buzele de necaz.

Titel Popenici se trezea brusc în ziua când veneau camioanele cu lemne pentru şcoală, aducând cu ele un fel de răcoare parfumată. Erau bucăţi de aproape doi metri – nişte crocodili vegetali – mirosind a tanin şi a răşină. Titel simţea în ei ceva prietenos, lămuritor. Locul tradiţional al lemnelor era în sectorul de miazăzi al curţii, unde profesorul de geografie, Măndoiu, le clădea în forma unui enorm trunchi de con, pe care însă îl numeau în chip romantic piramidă. Nimeni n-ar fi îndrăznit să i se substituie lui Măndoiu, nici chiar directorul, Vasiliad, în conducerea acestei operaţiuni pe care o efectua în fiecare toamnă, de vreo douăzeci de ani, aşa cum se ocupa din proprie iniţiativă de toate treburile gospodăreşti. Desfăcând robinete, cabluri electrice, instalaţii de laborator, se încălzea repede, cel mai adesea îl vedeai în cămaşă, numai, la ore se chinuia cu veston şi cravată. Dealtfel, în cancelarie se afla chiar lângă uşă, aşa încât nu putea fi evitată, o oglindă mare, cu ramă grea, complicată, de bronz. Dinaintea ei, fiecare profesor îşi revedea ţinuta şi pieptănătura înainte

de a părăsi cancelaria, cu catalogul subsuoară. După modelul vestitei oglinzi, apăruseră şi prin clasele mai gospodăroase unele replici, mai modeste, dar utile. Mulţi elevi le foloseau ca să exerseze diferite strâmbături, în general însă îţi venea greu să treci mai mult de trei zile prin faţa oglinzii cu un buzunar descusut sau cu pantalonii prea de tot şifonaţi.

Când soseau lemnele, umplând împrejurimile cu miros de pădure, pentru Titel Popenici lucrurile începeau să prindă contururi mai clare, ca după o ploaie bogată, care limpezeşte şi spală de praf o lungă zi de vară. Acum simţea şi el că a început toamna, că la orizont se află trei trimestre de viaţă ordonată cu îndatoriri precise. A doua zi, după lemne, venea motorul, adică maşina care le tăia. Era o rablă din care curgeau rugina şi uleiul, numai fierăstrăul-disc strălucea tânăr, cu dinţii bine ascuţiţi. Zgomotul îngrozitor nu supăra pe nimeni, dimpotrivă, crea o stare de bună-dispoziţie generală, simţeai de pe acum în nări mirosul teracotelor încinse. De obicei, orele de istorie erau plasate la încheierea programului, exact atunci când, obosit, te cuminţeşti, de bună voie, stand comod, cu picioarele lungite până sub banca din faţă. Măndoiu îşi presăra expunerile cu legende, pe care le povestea ca nimeni altul, încântându-se până şi pe sine şi uitând să poruncească aprinderea luminii, dar era suficient focul care, prin uşiţa întredeschisă a sobei, îşi proiecta în clasă uşoara şi tremurătoarea lui lumină de poveste.

Cu gândul la toate aceste plăceri, Titel Popenici se înviora de-a binelea. Laolaltă cu toţi colegii căra spre gălăgioasa maşină *metrii steri* şi, dinspre ea către locul depozitării, buturugile de patruzeci de centimetri. Ore întregi făcea treaba asta şi nu simţea nici cea mai mică oboseală. Măndoiu şi elevii claselor liceale, primind buturugile, clădeau renumita piramidă, urcând odată cu ea la un metru, la trei, la cinci. Din când în când Măndoiu se căţăra şi el pe una din cele trei scări. De fiecare dată, privirile ajungeau mai departe, potrivit cu creşterea stivei de lemne. Când se zărea, dincolo de policlinică şi de cinematograf, clădirea poştei, era semn că lucrul s-a împlinit; Măndoiu primea felicitările colegilor de, cancelarie, răspunzând: ,,Băieţii, ei au lucrat“. Ore întregi, piramida era admirată şi lăudată, domina toate evenimentele zilei, în recreaţii fiind vizitată ca un monument.

Cine ştie cum se potrivea vremea, dar la o zi-două dădea prima brumă. Piramida devenea de argint în dimineaţa rece, sticlea ca un aisberg, reflectând roşul soarelui slăbit. Atunci Titel Popenici se simţea eliberat pe de-a-ntregul de năuceala sfârşitului verii. De mult se renunţase la lemne, dar radiatoarele de calorifer nu-l împiedicau să-şi imagineze vechea piramidă. Devenea uşor și energic, aşteptând cu poftă să fie chemat la tablă, chiar dacă nu era sigur că va ieşi mare lucru din strădania lui.

FLAUTUL

Vichi Boiangiu îi făcu semn să coboare mai repede, dar Dudică să fi vrut şi n-avea cum; de-a lungul timpului, casa fusese supraetajată fără un plan precis, ajungând să prezinte o mare varietate de caturi, poduri şi mansarde. Ca să poată ajunge la platforma lui cu porumbei şi de-acolo înapoi, Dudică avea nevoie de patru scări şi, bineînţeles, de ceva timp. Vichi, minte organizată şi obişnuită să lucreze repede, îi sugeră soluţia optimă: aşezarea platformei în curte, pe un fel de catarg telescopic, care să poată fi înălţat sau micşorat după dorinţă.

— Ai tu aşa ceva acasă la tine? zise Dudică, receptiv la noutăţi.

— Nu, pentru că nu mă interesează porumbeii, dar te pot ajuta.

Se cunoşteau mai mult din vedere, ştiind prea puţin unul despre altul, aşa că Dudică primi încrezător propunerea, nefiind la curent cu faptul că obiceiul lui Vichi era să facă tot felul de experienţe pe spinarea altora.

— Astăzi n-am timp, zise cu destul regret Vichi, dar trec eu zilele astea. Acum altceva mă interesează: îl aştepţi pe Grama?

— Da. Peste două ore. De ce întrebi, nu poate veni?

— E o problemă, îţi explic eu. Ce trebuia să faceţi?

Dudică, scund şi firav, se simţea intimidat lângă un băiat atât de înalt ca Vichi, voinic, impetuos, una din gloriile sportive ale cartierului.

— Nu mi-a spus ceva precis dar poate ştie Trandafirescu, aranjasem să ne vedem cu el.

— Care Trandafirescu?

— Ăla mic, Părăluţă, care e şi la şcoala de muzică, începu să explice Dudică, serviabil. Studiază la flaut, se zice că e foarte…

Grăbit, Vichi îl întrerupse, întrebând unde stă.

— Merg şi eu, te conduc, se oferi Dudică, bucuros să se arate în lume în tovărăşia lui.

Pe Părăluţă nu-l găsiră studiind la flaut, ci alergând de la un capăt la altul al străzii, într-un maiou pe care scrisese singur, nu prea caligrafic, cu tuş roşu, „Juventus“, şi cifra 8, număr de mijlocaş. Vichi îl privi cu milă — băiatul, subţirel şi delicat, era lac de transpiraţie.

Da, urma să se vadă cu Grama şi cu Dudică – „Salut, Dudică!“ – dar nu ştia nici el prea exact de ce, adică ştia câte ceva, dar ar fi fost mai

bine să-l întrebe pe Măndoiu, că şi cu el trebuia să se întâlnească. Nu-l ştii pe Măndoiu? Ăla dintr-a şaptea D, i se mai zice şi Păpădie. Te duc eu la el. Vii şi tu, Dudică? Haideţi, poate dăm acolo peste Grama şi ne lămurim.

Vichi se întrebă, iritat, cât avea să mai umble de la unul la altul, şi-i promisese în gând lui Grama o muştruluială. Care muştruluială, că Grama nu era omul pe care să-l muştruluieşti. Tocmai de aceea se şi simţise Vichi măgulit auzindu-l:

— Boiangiule, am o rugăminte. Mâine să nu te duci la seră.

— Cum să nu mă duc, începem să instalăm tocmai ce-i mai important, acoperişul!

— Fă-mi binele ăsta: am nevoie să nu te duci.

— Ai tu nevoie să nu mă duc eu?!

— Stai să-ţi explic.. Dacă lipsesc, mi se fac tot felul de observaţii. Dacă lipseşti tu, nu zice nimeni nimic, ai autoritate, eşti serios, lumea o să-şi închipuie că ai avut un motiv important, şi în felul ăsta, pe lângă tine, scap şi eu!

— Un raţionament ca ăsta nu se întâlneşte în fiecare zi. Şi de ce vrei să lipseşti?

— Am eu ceva, o să vezi, îţi explic când o să fiu sigur. Ne-am înţeles!

— Cu ce?

— Cu asta, ca să nu te duci la seră.

Grama nu ceruse niciodată nimic de la nimeni, Vichi era primul solicitat şi asta îl flata. În acelaşi timp, era răscolit de curiozitatea de a şti ce pune căpăţânosul de Grama la cale.

Măndoiu îşi merita porecla de Păpădie nu atât prin gingăşia făpturii – era osos şi deşirat – cât printr-o mare sfială şi politeţe. Poftiţi în curte, luaţi loc pe bancă. Grama? Da, sigur, îl aşteptam. Dacă ştiu... Îmi pare rău, dar cred că mai informat e Mustaţă, care…

— Mai sunteţi mulţi? Eu am şi altele de făcut, peste un ceas trebuie să fiu la seră, vă mai dau treizeci de minute.

În drum spre numitul Mustaţă, Vichi fu de câteva ori pe punctul de a întoarce spatele grupului de „surcele” cum îi botezase în gând, privindu-i cu ochi critic pe aceşti băieţi care roiau în jurul lui. Nu-i părăsi, întrucât ar fi însemnat să contrazică o trăsătură a sa, despre care ştia toată lumea: când lua o hotărâre, o ducea până la capăt şi el hotărâse să afle şi să neutralizeze motivul pentru care Grama voia să lipsească de la seră.

Dar nici Mustaţă, nici Bercea Ion, nici Popescu Gheorghe, niciun oarecare Pisică Iulian nu se dovediră in măsură să ofere detalii mulţumitoare; toţi îl aşteptau pe Grama. Erau din clase diferite, unii nici nu se cunoşteau între ei – şcoală mare, o mie cinci sute de elevi – până la urmă se strânseră vreo doisprezece, şi Vichi se văzu nevoit să

constate că singurul capabil să lămurească lucrurile părea să fie exclusiv Grama. Furios şi obosit, Vichi se uita la însoţitorii lui, chinuindu-şi mintea să ghicească măcar aproximativ de ce îl aşteptau pe Grama. Om al deciziilor rapide, îşi consultă ceasul:

— Ia veniţi voi cu mine, o să vedeţi cum se face în mod ştiinţific o seră, poate chiar ne ajutaţi, că vă văd băieţi voinici şi deştepţi şi pe drum îi telefonez lui Grama că vă găseşte acolo.

Nimeni mi avu obiecţiuni, cel puţin nimeni nu le rosti. Majoritatea erau nişte necunoscuţi pentru Vichi, în schimb ei îl ştiau foarte bine, n-ar fi avut curaj să-l contrazică.

… Învelitorile translucide întinse pe scheletul de metal alb luceau ca oglinzile. Noii veniţi nu se dovedeau prea îndemânatici, totuşi prezenţa lor se dovedi profitabilă, aceştia scutindu-i pe colegii lui Vichi şi ai lui Grama de a mai căra de colo-colo materiale şi scule. Erau serviţi cu precizie şi respect de către neaşteptaţii ucenici.

— Nu pune pariu, că pierzi, zise Vichi. Ca să nu mai spun că obiceiul de a paria e stupid.

— Atunci îmi dau cuvântul. Pe cuvântul meu, zise Grama.

— Îţi dai degeaba cuvântul. N-o să scoţi niciodată din ăştia o echipă de fotbal.

— Ba o să scot. V-aţi deprins cu ideea că numai unii ştiu să joace, adică tu şi ăilalţi! Din fiecare clasă rămân doi-trei pe dinafară, mereu aceiaşi, „surcele”, cum le zici tu, să caşte ochii de pe tuşă. I-am adunat să ne facem o echipă a noastră, o echipă care într-o zi o să le bată pe toate.

— Interesant. Şi cine o să-i înveţe să joace?

— Eu.

— Mai rău nici nu se putea. Pe tine cine o să te înveţe?

— Ei.

— Sigur, sigur! se bătu Vichi cu palma peste frunte. Cum de nu m-am gândit? E ca în algebră: minus cu minus fac plus.

— Râzi, tu, râzi, – bombăni Grama, dar într-o bună zi „minuşii” ăştia o să-ţi ia piuitul pe teren.

— Ce vorbeşti! Studiaţi driblingul?

— Exact. Şi pasa prin deviere. Şi şutul din vole. Şi dublajul.

— I-auzi. Modernilor! Poate-mi spui de unde scoateţi nişte condiţie fizică pentru toate astea!

— Două ore pe zi, alergare în parc; o oră dimineaţa, o oră seara. Avem şi un program de gimnastică.

— O să vin şi eu, poate mai învăţ câte ceva. La toate te-ai gândit. Te pomeneşti că studiaţi şi tactici, scheme de joc, procedee modeme! făcu Vichi pe speriatul.

— Bineînţeles. Avem un manual de fotbal.

— Nu cumva se intitulează „învăţaţi să vă rupeţi picioarele fără

profesor”?

— Râzi tu, râzi, dar îţi promit că peste un an o să te rogi să joci la noi.

Vichi, cunoscut prin replica promptă, deschise gura să-l pună la punct, dar Silvia îi făcu, poruncitoare, semn să tacă. Osteniţi – lucrau de două ore – se lungiseră cu toţii pe săbiuţele moi şi călduţe ale ierbii, şi Părăluţă Trandafirescu începuse să cânte la flaut. Delicatul instrument reflecta orbitor razele soarelui, – iar melodia era foarte frumoasă, neobişnuită, calmă, visătoare, probabil din concertele pe care le studia el, nesemănând cu bubuitul muzicii imprimate pe casetele lor. „Curios se gândi Vichi – cât de bine cântă băieţaşul ăsta. Oare ar putea să mă înveţe şi pe mine să umblu la acordeonul ăla pe care mi l-a făcut cadou de ziua mea acum cinci ani tanti Ana şi nici până azi n-am reuşit să scot din el măcar trei note ca lumea? Ia să stau de vorbă cu Părăluţă.”

CERCETĂTORII

— Fără Vătăşelu nu începem, zise Aurică Grigoraş şi repetă cu încăpăţânare: e cel mai bun! Eu în orice caz nu mă mişc până nu apare.

Vichi Boiangiu, care nu suportă să audă expresia „cel mai bun“ decât în relaţie directă cu el însuşi, fără să răsune la iuţeală cele o sută de argumente menite să arate că Vătăşelu – departe de a fi aşa cum crede Grigoraş — e nu numai un jucător oarecare, fără geniu, anonim, ci şi nepunctual, aiurit şi fără cuvânt; cum de-şi permite să întârzie? Păi îşi permite tocmai fiindcă găseşte blegi ca Grigoraş, dispuşi să-i ia apărarea.

Toţi îşi îndreptară privirile, ca de obicei, spre Remus, curioşi să-i audă părerea. Remus îl fixă cu ochii lui blânzi pe Boiangiu şi pe chip i se aşternu o mare uimire:

— Vichi, tu judeci foarte adânc, ne tulburi! Ce-ar fi să-i spui lucrurile astea chiar lui Vătăşelu? I-ar prinde foarte bine, i-ar fi de mare folos în viaţă. Nu vrei tu să-l ajuţi pe bietul nostru anonim Vătăşelu?

Livică Năsturescu, ocupat cu legatul şiretului de la mingea de fotbal, izbucni în râs:

— N-are el spor cu Vătăşelu! Ăla îl ia cu fulgi cu tot. Mai bine…

Tăcu, speriat de privirea neagră a lui Vichi.

Era foarte cald şi, toţi în slipuri, cu câte-o batistă pe cap, făceau plajă pe iarba măruntă şi catifelată a peluzei din faţa blocului. N-avea cine să-i mai gonească: se nimerise ca majoritatea locatarilor din categoria care nu suportă să te vadă călcând iarba să fie plecaţi în

concediu.

Remus făcu să circule un tub cu pastile albe şi răcoritoare de mentosan. La rândul lui, Vichi dădu fuga în apartamentul său de la etajul doi, scoase pe geam furtunul cu care taică-său cobora apă ca să-şi spele maşina şi îi desfătă cu un jet albăstrui de apă rece care, sfârâind pe spinările încinse, îi făcu să urle de o prefăcută spaimă şi de plăcere. Avea el acest obicei să iasă din încurcătură oferindu-le o surpriză agreabilă, care-i făcea să gândească: „Are defectele lui, dar nu-i băiat rău”.

— L-am găsit! veni în goană Titel Popenici cu vestea.

— Unde e?

— La duzi.

— La… Păi ce face acolo?

— Duceţi-vă să-l vedeţi!

Lungit pe burtă şi sprijinit în coate, Vătăşelu se uita prin lupă la ceva invizibil pentru ei. Deocamdată nici nu-i interesa ce vede, principalul fiind obiectul: o lupă cum nu mai văzuseră, foarte groasă, diametru zece centimetri, mâner şi ramă din oţel. Dar mai neobişnuită decât lupa propriu-zisă era prezenţa ei în mâna lui Vătăşelu, relaţia ei cu Vătăşelu, faptul că o folosea Vătăşelu. Tăcură timp îndelungat, vreo zece secunde, apoi Vichi întrebă cu arţag:

— La ce te uiţi prin ciobul ăla?

Vătăşelu ridică din umeri şi-şi văzu de treabă, deplasându-se în patru labe până la trunchiul unui dud, a cărui scoarţă începu s-o examineze cu cea mai mare atenţie, centimetru cu centimetru, pornind de la baza tulpinei. Duzii îi plantase cu ani în urmă un locatar care la replica „Dudele sunt demodate, n-au cine ştie ce gust şi mai şi pătează”, răspunsese că aşa o fi, dar lui îi amintesc de copilărie. Modeştii pomi crescuseră voinici, arătoşi, umbroşi, dând fructe pe care copiii nu le găseau deloc rele, oferind frunze sericicultorilor din împrejurimi şi, pe deasupra, furnizând blocului M42 un nume mai ca lumea, „Blocul cu duzi”. Această denumire le era de folos şi altora, care, indicându-şi complicatele adrese, precizau „De la Blocul cu duzi, a treia alee pe stânga”.

— Ai de gând să vorbeşti odată? îl zgâlţâi Vichi Boiangiu de umăr pe Vătăşelu care între timp ajunsese de-a buşilea cu lupa la un strat de panseluţe mov.

— Sst! făcu Vătăşelu fără să se uite la el. Linişte!

Noii veniţi schimbară priviri în care citeai surpriză, mirare, confuzie şi chiar un fel de jignire. Adică de unde până unde un oarecare Vătăşelu se ocupă de ceva de neînţeles pentru ei?! Totuşi, nemaiputând rezista curiozităţii, Silvia se ghemui cu capul lângă capul lui Vătăşelu, să vadă şi ea ce vede el. Prin enormul ochi măritor, grăunţele de ţărână păreau stânci uriaşe, iar gândacul

nimerit pe-acolo, un animal cuirasat, din altă eră. Aurică Grigoraş îl rugă pe Vătăşelu să-i dea lupa şi lui Livică Năsturescu se aşeză imediat lângă Grigoraş, ca să se ştie cine urmează.

— Bine, zise Vătăşelu, posac. Văd că n-o scot la capăt cu voi. Haideţi, repede, cinci secunde fiecare şi după aia lăsaţi-mă în pace.

Lupa trecea din mână-n mână. Exclamaţiile de „formidabil” şi „extraordinar” nu conteniră în timpul scurtului studiu de-a buşilea, dar îţi dădeai seama lesne că sunt prea puţin entuziaste, în realitate, nimeni nu reuşea să înţeleagă ce anume caută Vătăşelu, dar toţi se străduiau să dea impresia că au priceput şi sunt foarte interesaţi.

Meciul fu jucat ca de-obicei, pe platoul dindărătul magazinului alimentar, îndată după plecarea autoizotermelor de aprovizionare. Echipa „blocul cu duzi” bătu cu 8—3 formaţia adversă, care, neavând la dispoziţie o denumire atât de frumoasă, trebui să se mulţumească cu aceea a blocului pe care îl reprezenta, adică „N32f”. Vichi Boiangiu dădu patru goluri şi la urmă întrebă victorios:

— Grigoraş, tot mai crezi că Vătăşelu e cel mai bun?

Grigoraş însă dispăruse, aşa că în locul lui replica o dădu Remus:

— Bineînţeles. Vătăşelu e cel mai bun pentru Grigoraş! De când joacă împreună la mijlocul terenului echipa merge mult mai bine, au stiluri asemănătoare, se înţeleg, colaborează, împing mereu jocul înainte şi te cadorisesc pe tine cu lansările alea din care îţi înscrii măreţele goluri. E ceva neclar aici?

— Păi, dacă judecăm aşa… conveni Vichi Boiangiu – şi gestul său aprobativ fu socotit un adevărat eveniment, ştiut fiind cât de greu era să-l faci pe Vichi să-şi schimbe părerile.

Lupa lui Grigoraş era mult mai mică, nedepăşind dimensiunile unei monezi de un leu şi n-avea nici ramă, dar spinarea lui, alături de a lui Vătăşelu, fu văzută toată după-amiaza mişcându-se prin iarba înaltă, printre straturile de flori şi prin arbuştii ornamentali.

În blocuri se declanşă un du-te-vino plin de energie: „N-ai o lupă?“, „Dă-mi o lupă“, „Hai să căutăm o lupă”. Librăriile şi atelierele de optică se văzură în situaţia de a vinde, toate lupele de care dispuneau şi să înregistreze comenzi ferme de a procura cât mai repede, până mâine, vă rog frumos, un stoc considerabil.

A doua zi, zeci de fete şi băieţi, ţinând în dreptul ochilor discuri luminiscente, se canoneau cu ştiinţificească osârdie pe toate aleile, de le înţepeniseră şalele. Mulţi aveau şi carneţelele şi la tot pasul făceau însemnări amănunţite despre buburuze, trifoi, coada şoricelului, fluturi. Cum i se părea unuia că a descoperit ceva mai acătării sau avea o nelămurire, dădea fuga la Vătăşelu, să-i spună şi să-l întrebe.

De pe la balcoane, părinţii se felicitau reciproc pentru savantul neastâmpăr al copiilor.

Pe la 11, Vătăşelu îi şopti lui Remus:

— Mă dor şalele de nu te văd şi-n plus sunt copt de căldură. Ce-ai zice să ne ducem la un ştrand?

Remus rămase cu gura căscată:

— Tocmai acum? Şi tocmai tu? Imposibil.

— Nu-nţeleg. De ce?

— Uită-te în jur şi numără câţi fac ceea ce ai început să faci tu.

— Îi priveşte. Nu i-am chemat eu.

— Da, dar cercetarea tu ai început-o.

— Care cercetare? Eu nu cercetez nimic!

— Cum nu cercetezi nimic?! Păi de ieri… cu lupa!..!

— A fost ziua mea. Am un unchi, mare filatelist, şi ce s-a gândit el să-mi dea, mi-a dat o lupă. Eu nu mă ocup de filatelie şi atunci, fiindcă tocmai mă plictiseam, am ieşit cu ea să văd la ce-i bună.

— Deci nu te-a interesat nimic special: plante, insecte, mai ştiu eu ce? se înveseli Remus.

— Nimic. Mergi la ştrand sau mă duc singur?

Amuzat, Remus îi puse o mână grea pe umăr:

— O să rămâi aici, drăguţule. Vrei, nu vrei, oamenii ăştia au nevoie de tine.

Oftând, Vătăşelu se aplecă din nou.

Prin lupă, privirea lui călători de-a lungul unui copac vânjos, care nu era decât un banal fir de iarbă, de pe care cobora un animal fabulos, care nu era decât o furnică, împingând un enorm bolovan alb, care nu era decât un… „Chiar, ce-o fi?“ se întrebă Vătăşelu, apropiindu-şi nasul şi lupa de acest episod care promitea să devină un serial captivant.

OMUL DE CART

Motoi încheia plutonul, transpirând pe bicicleta veche, greoaie, reparată şi răsreparată, în pedalele căreia se opintise şi bunicul său. Singurul ei avantaj erau cele două retrovizoare enorme, care o făceau să semene a insectă cu urechi de elefant.

Prin aceste retrovizoare, Motoi trebuia să asigure liniştea întregului şir, din care numai Vichi Boiangiu ieşea mereu, cutreierând formaţia şi povestind cu mare însufleţire ceva, care stârnea exclamaţii de

amuzament. În mod special distingeai râsul Silviei. Se vorbea despre familia Stamatescu, care-şi înconjurase cu un gard înalt de sârmă cireşul plantat dinaintea apartamentului. Cum se însera, de pe la etaje plonjau fire de nailon cu care băieţii, şi mai ales Vichi, pescuiau cireşele aromate. Nu se alegeau cu mare lucru, agoniseala de-o oră abia umplea o ceaşcă, dar de fapt nu cireşele reprezentau marea satisfacţie, ci operaţiunea în sine, spectacolul laţurilor care ciuguleau trofee din creştetul pomului.

Întâmplarea o povestise mai de dimineaţă Motoi şi nu obţinuse o izbândă notabilă, ba Silvia chiar se răstise la el: „Când o să isprăveşti cu aiurelile, om serios eşti tu?” Reluată însă de Vichi Boiangiu, istoria cireşului se bucura de mare trecere şi, ascultând-o, Silvia se topea de haz şi admiraţie. „Poate n-am eu talent de povestitor", ofta Motoi.

Văzând brusc în retrovizor maşina, abia a avut timp să strige „Vichi, pericol!“ Bătrânul I.M.S. cu caroseria tăiată la jumătate şi transformat în camionetă, trecu în goană, zăngănind, huruind şi lăsând în urmă o coadă de gaze albăstrii. Vichi, care zburda pe flancul şirului, nu mai avusese timp să se înscrie pe dreapta; ţâşnise direct printre Silvia şi Grigoraş, nimerind în şanţ. Era singura soluţie, şi dacă Motoi nu l-ar fi avertizat în ultimul moment, n-ar mai fi apucat s-o aplice.

— Aiuritule! Ce strigi aşa? bombăni Vichi, ridicându-se din şanţ. Credeam că vine vreun tren! Văzusem de mult amărâta aia de camionetă. Dacă nu urlai, luam virajul ca lumea, eram pregătit.

Nu văzuse nimic, nu fusese pregătit pentru niciun viraj şi era alb ca hârtia dar, aşa cum se întâmpla întotdeauna, tot lui i se dădu dreptate, fiind lăudat pentru modul acrobatic în care se descurcase. Motoi, în schimb, se pricopsi cu observaţii aspre: că de ce e fricos, stârneşte confuzie şi panică pe degeaba?

Totuşi pneurile camionetei lăsaseră dungi negre pe asfaltul zgrunţuros, exact acolo unde fusese Vichi înainte de a plonja. Probabil că şoferul încercase să frâneze.

„Dacă n-aş fi strigat la tine din vreme era vai de oasele tale, găgăuţă! N-ar fi mai bine să recunoşti ca te-am scos din bucluc?“ se răsti Motoi la Vichi.

Acum, că era singur la postul de observaţie, îşi putea îngădui să spună tot ce gândea; nu-l auzea nimeni. Îl făcu pe Vichi palavragiu, laş şi vanitos, priceput în a se lăuda pe meritele altuia.

„Te aranjez eu, n-avea grijă, bombăni Motoi. De ce ţi-a fost teamă, n-o să scapi, îţi garantez”.

Jocul era foarte simplu şi tocmai din cauza asta dificil: trebuiau să străbată sectorul de patru kilometri – păduri, coline, lunca râului Tulburea – că în orice concurs de orientare. Profesorul Socrate plantase din vreme fanioanele care trebuiau culese de cine ajungea

mai repede la ele. Aşezase tăbliţele cu titluri de opere literare, ca să scrii pe fiecare numele autorului. În fine, încercuise cu praf de cretă diferite plante, urmând să notezi în carneţel cum se numesc. Toate astea se punctau separat, isprava adăugându-se la rezultatul final, adică la tjmpul parcurgerii traseului, cu un ochi la busolă, altul la ceas şi amândoi la „omul de cart”, pentru că Socrate inventase şi aşa ceva. „Omul de cart” era un observator bine ascuns, de care trebuia să te fereşti: de câte ori îţi vedea numărul scris mare pe pieptul şi pe spatele tricoului, te alegeai cu scăderea unui punct din rezultatul final.

Pământ umed, acoperit de frunze noi. „Străinul”. Cine a scris cartea asta? Parcă Titus Popovici, zise Vichi, târându-se la adăpostul unui tufiş.

Remus şopti:

— Stai, că mai e una cu acelaşi titlu scrisă de un francez, Albert Camus.

— Păi noi pe care îl punem? zise Vichi.

— Pe amândoi, zise Remus. Să vadă Socrate cu cine stă de vorbă.

Dar ca să ia tăbliţa trebuiau să iasă din zona vegetaţiei şi puteau fi văzuţi.

— Tare-aş vrea să ştiu unde-i ascuns urâtul ăla de Motoi. Într-un copac? Prin stufăriş? În porumb? bombăni Vichi.

„Urâtul de Motoi” era foarte bine adăpostit, exact acolo unde nu s-ar fi aşteptat nimeni: în podul casei pădurarului, aflată destul de departe. Cu greu ar fi putut altcineva, în locul lui, să vadă de-acolo ce se întâmplă pe traseu, numai că Motoi pusese în rucsac – lângă o jumătate de franzelă tăiată ca un sandviş şi umplută cu brânză, ceapă şi salată – giganticul binoclu marinăresc al profesorului Măndoiu. Meticulos, scoase carneţelul special pregătit şi începu să scrie: „Nr. 12. Vătăşelu. Umblă târâş cu o legătură de crengi pe cap. Nr. – 9. Grigoraş. Fuge de la pod la şira de paie. Sprintează bine dar l-am văzut. Din nou nr. 12; culege un fanion. Nr. 24…“

Motoi reglă binoclul şi clătină furios-compătimitor din cap. 24 era Vichi Boiangiu care, crezându-se nevăzut de nimeni, aplica o idee pentru care ar fi meritat dat afară din concurs. Motoi notă cu o precizie plină de răceală: „24: Vichi. S-ă ascuns în porumb şi îşi pune un număr nou, 14. E o dublă incorectitudine: întâi ca să mă inducă în eroare pe mine şi al doilea, ca să-i scadă şansele Silviei, fiindcă ea are nr. 14 şi e înaintea lui cu vreo sută de metri“.

Motoi rămase cu pixul în aer. În capul lui se înfiripa un raţionament îngrijorător. „Să zicem că fluier, opresc jocul şi dezvălui manevra lui Vichi. Bun; îl scot din cursă, se face de râs etc., etc. În afară de asta, îi dovedesc Silviei ce fel de caracter are individul de care i se lipesc ochii. Dar pe urmă? Ce-or să spună băieţii? S-ar putea să spună, e bun Motoi, nimic nu-i scapă, dar la fel de bine ar putea

zice, uite-al naibii Motoi, cum a reuşit el s-o facă pe Silvia să se certe cu Vichi. Mai bine mă fac că n-am văzut nimic. Da, dar atunci ar însemna să-i nedreptăţesc pe Vătăşelu, pe Aurică Grigoraş… Dacă-l şterg pe Vichi de pe listă, trebuie să-i şterg şi pe ei!“

O lumină intensă explodă în lentilele binoclului. Motoi clipi nedumerit, apoi izbucni în râs. Cineva îl descoperise. Totuşi isteţul nu se grăbea, nu se ascundea, dimpotrivă, umbla în pas de plimbare. Îl identifică vesel pe Remus. N-avea cum să-i observe numărul; chibzuit şi ingenios ca întotdeauna, pictorul de corăbii îşi dăduse seama ce punct bun de observaţie e podul şi străbătea zona cu oglinda retrovizoare a bicicletei în mână, îndreptând razele soarelui spre sălaşul lui Motoi. Drept urmare, acesta nu vedea decât o siluetă şi micul reflector. Nimic de obiectat: Remus nici nu-şi ascundea numărul, nici nu-l scosese de pe tricou; îl proteja cu ajutorul oglinzii. Lui Socrate nu-i trecuse prin minte să prevadă treaba asta în regulamentul jocului, aşa că Remus nu putea fi învinuit în niciun fel. Motoi se bucură că nu este cazul să-l treacă în carneţel. Remus fusese întotdeauna prietenul lui, chiar dacă nu i-o spusese direct. Dar Grigoraş? Ce cusur avea? N-a adus cu taică-său la începutul vacanţei o maşină de nuferi din Deltă, de-au umplut piedestalul catedrei, fiindcă Socrate afirmase fără prudenţă că în ziua când Motoi o să fie capabil de-o analiză gramaticală ca lumea or să crească nuferi pe piedestal? Mare păcat că Grigoraş, atent la cronometru, nu fusese destul de precaut şi se expusese de patru ori, silindu-l pe Motoi să-i noteze numărul. „Mai bine nu-mi luam binoclul ăsta sau căutam un binoclu mai slab, de teatru. Patima pentru vânătoare a lui Mândoiu te scoate din sărite! Nu-i ajunge puşca, nu-i ajunge câinele, i-a mai trebuit şi-un binoclu cât un telescop! Ia să-l mai caut eu pe Vichi. Îl ţin în vizor până umplu o pagină întreagă numai cu numărul lui real, să se înveţe minte. Dar ăla cu nr. 40 cine mai e?! Livică Năsturescu, prietenul meu, fratele meu cel bleg ca şi mine! Încearcă să fie şi el descurcăreţ: şi-a pus numărul cu capu-n jos, în speranţa că n-o să-l disting. Săracul, ce naiv poate să fie! Şi pe deasupra e şi ultimul. A încurcat traseul, s-a rătăcit, s-a întors, n-a mai găsit niciun fanion… Dacă-l mai penalizez şi eu… Cu bietul Livică zău că aş face o excepţie… dar nu-i nevoie, fiindcă ultimul o să fie Vichi, – l-am notat de atâtca ori că-i anulează Socrate toate punctele, aşa că Livică o să iasă penultimul şi-o să aibă şi el o dată bucuria să se vadă clasat înaintea lui Vichi!“

Lentilele enormului binoclu aduceau atât de aproape lanurile de porumb, copacii, oamenii, încât lui Motoi îi venea mereu să se retragă cu un pas, ca să nu-l lovească imaginile. Îl văzu pe Vichi adresându-i-se însufleţit lui Titel Popenici – despre ce? În nucul de la două sute de metri zări o scenă foarte interesantă pentru el, care nu văzuse niciodată un grangure mare, înveşmântat în multe culori, hrănindu-şi

puii în cuib. Interesanţi erau şi tipii care culegeau căpşuni, ducând în grabă lădiţele pline şi stivuindu-le în camioneta cu care Vichi fusese gata să dea de belea. Vorbeau în gura mare de li se vedeau toţi dinţii, ar fi fost interesant să-i asculţi, se mişcau repede şi pricepuţi… „Pricepuţi pe naiba!“ se indignă Motoi. Striveau sub tălpi mai multe căpşuni decât puneau în lădiţe. Productivitatea muncii cere ea iuţeală, dar nici aşa, în pagubă. Culesul căpşunilor nu e o întrecere contra cronometru, atâta. Ştia şi el, măcar că nu se născuse la țară. Căpşunile sunt marfă delicată, trebuie să te porţi frumos cu ele. Or, oamenii ăia prea stricau multe, de parcă îi interesa numai o singură încărcătură. S-ar fi zis că de straturile neculese nu le mai pasă, călcau pe ele ca pe pietriş.

Bănuiala îl făcu pe Motoi să simtă că-l ia cu frig. Ţinând binoclul cu mâna stângă, căută cu dreapta fluierul. Era la locul lui, în buzunar, pus bine, pentru orice eventualitate. Să-l folosească? Ştia ce înseamnă asta: încetarea concursului. Consemnul dat de Socrate fusese exprimat foarte clar: fluieri numai dacă vezi că se accidentează careva. „Dacă mă înşel? se întrebă Motoi, tremurând. Iese un scandal… Ca să nu mai zic că şi-aşa m-am pricopsit o dată pe ziua de azi cu învinuirea de fricos care exagerează.”

Dar reflexul fu mai repede decât teama, şi şuieratul pătrunzător tăie ca o sabie liniştea locurilor.

Două ore mai târziu, plutonul rula pe asfaltul încins, iar Vichi, ca de obicei, zburda pe lângă Silvia, pălăvrăgind în cea mai bună dispoziţie. Avea şi de ce: ajunsese, primul la hoţii de căpşuni, dându-le o lovitură zdrobitoare – le luase cheia de contact. Şi ţopăise cu ea în jurul lor; cine să poată prinde un handbalist atât de bine antrenat? — până când se strânseseră toţi colegii. Pe el îl felicitase şeful postului de miliţie şi tot el fusese dat şi câştigător al concursului, pentru că, în zăpăceala desfăşurării evenimentelor, Motoi îşi pierduse temutul carneţel, „Omul de cart“ se opintea din greu în pedalele străvechii biciclete. Şoseaua se aglomerase, iar lui i se încredinţase, din nou, ultimul loc, ca unuia care avea cele mai multe retrovizoare.

ÎNTR-UN STUDIO RADIOFONIC

Glasurile se auzeau foarte distinct, aproape ireal de limpezi în încăperea căreia, dacă ezitau să-i acorde numele de studio radiofonic, nu-i puteai tăgădui faptul că fusese baricadată cu toată grija împotriva zgomotelor; Aurică Grigoraş strânsese de prin magazii tot ce era

pătură, câlţi, perne vechi şi tapisase pereţii, uşa şi obloanele geamurilor. Că să nu se vadă cusururile materialului de adunătură, Vătăşelu îl spoise cu un strat gros de vopsea albastră, pe care reprodusese la scară mare câteva dintre corăbiile lui Remus. Totul arăta binişor, te-ai fi crezut într-un fel de expoziţie dacă n-ar fi trebuit să te fereşti la tot pasul să nu-ţi agăţi pantalonii în tufişurile de sârmă.

— Eu nu tai din text, bombăni Titel Popenici. Taie tu din ciucurii cu care ai umplut partitura.

— Ciucurii ăştia sunt o compoziţie muzicală, ar trebui să înţelegi, se necăji Silvia, executând repede, nervoasă, câteva măsuri la ghitară. Nu se aude, sau eşti surd? Linie melodică, armonie, contrapunct! Versuri poate să scrie oricine, pe când muzica are reguli de fier.

— Ale poeziei sunt de aur. Nu renunţ la nicio silabă.

— Dar vezi bine că versurile refrenului nu se potrivesc cu melodia!

— Eu cred că melodia nu se potriveşte cu versurile.

Cei din studio, pentru că era totuşi un studio radiofonic, ascultau amuzaţi, fără să intervină, această dispută artistică. Până la urmă, Titel şi Silvia aveau să se înţeleagă, ciorovăiala lor nefiind decât o aparenţă; era prima oară când urmau să cânte împreună şi, ca să-şi, ascundă emoţia, se prefăceau că se ceartă. Dacă exista un motiv serios de nemulţumire, el trebuia căutat în altă parte şi anume în „şarpele cu clopoţei”. Aşa fusese denumită aparatura studioului, instalată de Aurică Grigoraş în această încăpere care servise mai înainte pentru depozitarea lenjeriei internatului, mutat acum în clădirea cea nouă. Ajutat de Motoi, Grigoraş lucrase după un plan pe care-l schimba de la o zi la alta, după cum i se năzărea că ar fi mai bine sau după felul pieselor care-i cădeau în mână. Numai difuzoarele instalate prin şcoală arătau a lucru normal. Aparatajul staţiei nu cunoscuse încă fericirea vieţii tihnite dintr-o carcasă. Bobine, condensatoare, rezistenţe, tranzistori acopereau rafturile, masa, podeaua şi chiar pervazul ferestrei, într-un hăţiş de sârme multicolore. La întrebarea „Când o să aduni toate astea în cutiile lor?“ Grigoraş răspundea senin că mai are de pus la punct „o nimica toată“ şi „mâine“ montează totul cum se cuvine în casetele care trebuiau să fie pupitrul de comandă, staţia propriu-zisă şi blocul de înregistrare-copiere-mixaj. Aceste casete, lucrate îngrijit de Vătăşelu după nişte desene făcute special de Remus, arătau splendid însă zăceau inutile într-un colţ. „Mâinile” lui Grigoraş era o noţiune relativă, pentru că el avea mereu „o nimica toată” de pus la punct. Spre uimirea necunoscătorilor, imposibila adunătură de piese alcătuia totuşi un ansamblu capabil să funcţioneze,

dar numai în prezenţa lui Grigoraş, singurul care, cu şurubelniţa într-o mână şi letconul în alta, se putea orienta în aeest hăţiş. Lipea ici, răsucea colo, stabilea un contact în altă parte şi arăta spre microfon: „Daţi-i drumul, suntem în emisie”.

Uşa se închise încet. Motoi îşi şterse îndelung tălpile pe împletitura de papură, se scutură de picăturile ploii, îşi trecu pieptănul prin părul ud şi încâlcit. Chiar dacă părăsea o încăpere pentru numai cinci minute, şi chiar dacă nu ieşea din clădire, el îşi respecta obiceiurile.

— Nu te mai obosi atât! Ai reuşit să-l vezi? se repezi Titel Popenici, uitând toate precauţiile şi dovedind cât era de interesat să se producă în calitate de autor şi interpret. Ai vorbit cu el?

— Da.

— În fine! Şi?

— Nimic.

De trei zile, Grigoraş era imposibil de întâlnit. Nici prin curte nu-l vedeai, se zăvorise în casă. Pe lângă curiozitatea stârnită de acest comportament, îi neliniştea soarta instalaţiei. Trebuia pregătită prima emisiune din noul an şcolar şi numai Grigoraş era în stare să pună în funcţiune „şarpele cu clopoţei.” Se mai pricepeau şi alţii la radiotehnică, dar nimeni nu reuşise să se descurce în montajele lui. Spre ciuda Silviei, o chemaseră şi pe Daniela Costinoiu, care avea să le fie colegă şi deţinea un invidiat loc trei la campionatul naţional de ultrascurte, dar nici ei nu-i mersese – spre bucuria Silviei.

— E bolnav? întrebă Vichi. S-a bătut cu cineva şi are ochii umflaţi? A făcut vreo prostie şi nu-i mai dau voie ai lui să plece de-acasă?

Motoi scutură cu hetărâre din cap la toate aceste ipoteze, adică sunt nefondate.

— Atunci? se miră Vichi.

Motoi oftă, începu să strănute, nasul i se făcu roşu, iar obrajii palizi – cum i se întâmpla când era tulburat – privi cu fereală în direcţia Danielei apoi şopti câteva cuvinte la urechea lui Remus. Pictorul de corăbii îi ascultă ingândurat. Ceilalţi priveau scena cu îngrijorare. Dacă Motoi găsea că nu poate să-i vorbească decât lui Remus, însemna că se întâmplase ceva deosebit de important. Existau lucruri pe care numai Remus le putea face fără a stârni complicaţii.

Într-adevăr, pictorul de corăbii îşi aţinti prietenos ochii asupra Danielei:

— Motoi al nostru e foarte timid. Când e de faţă cineva pe care nu-l cunoaşte foarte bine, n-are curaj să vorbească, ce zici de el?

— Nu-i un cusur prea mare, mi se întâmplă şi mie, zâmbi Daniela. Ah, dar ce târziu s-a făcut! La 11 trebuie să mă întâlnesc cu mama la magazin, să alegem material de perdele.

— Du-te repede, zise cu o bunăvoinţă usturătoare Silvia, chiar azi dimineaţă s-a adus marfă, era bine dacă nu veneai deloc şi te duceai

din vreme acolo unde ai treabă. Să-mi spui şi mie ce model ai ales, acum dă fuga!

Abia se închise uşa în urma Danielei că toţi tăbărâră pe Motoi, să-i pună la curent. Motoi suspină:

— Grigoraş mi-a cerut cuvântul să tac din gură.

Titel îl apucă de revere:

— Şi-abia acum spui asta?

— Dar am uitat să i-l dau.

… Fata se urcase în tren la Roman. Grigoraş o ajutase să-şi pună valiza în portbagaj, ea îi mulţumise şi se apucase să dezlege cuvinte încrucişate. Peste vreo zece minute, exclamase:

— Cum vine asta, pepene în două litere?! iar Grigoraş o lămurise la iuţeală:

— Simplu. Litera P, adică pe, peste N, adică ne! Pe-pe-ne!

Noua venită îi apreciase isteţimea în domeniul cuvintelor încrucişate şi conversaţia demarase, atingând o mulţime impresionantă de subiecte. Grigoraş, văzând că are succes, devenise din ce în ce mai vorbăreţ, simţind nevoia să arate cât mai amănunţit ce om deosebit era el. Îi povestise o sumedenie de lucruri, de pildă cum prinsese el odată nişte hoţi de căpşuni.

— Fantastic! Eu i-am prins! strigă Vichi.

— Ştiu, clătină Motoi abătut din cap. Pe urmă i-a spus cum şi-a făcut singur o pereche de schiuri şi o grămadă de băieţi l-au imitat.

— Caraghiosul, zâmbi Remus. Schiurile mele?

— Da. I-a mai descris şi cum a făcut dintr-un cart străvechi şi prăpădit o maşină splendidă, cu care a câştigat un concurs de mare importanţă.

— Cartul meu! suspină Livică Năsturescu. Grandioasa şi unica mea victorie…

Motoi îşi continuă înşiruirea, având un aer din ce în ce mai necăjit, de parcă el ar fi fost vinovatul.

— Un lucru nu pricep, zise într-un târziu Silvia, de ce aiuritul ăsta de Grigoraş se fereşte de noi? Cum putea să-şi dea seama că o să aflăm cât e de mincinos?

— Simplu, zise Motoi, mâhnit ca întotdeauna când unul din prieteni era într-o situaţie proastă. Abia la sfârşitul călătoriei a aflat că fata se mută în oraşul nostru, o să înveţe la şcoala noastră şi se numeşte…

— Daniela Costinoiu, nu-i aşa? bombăni Silvia. Eram sigură. Numai necazuri ne face de când a venit.

— Care necazuri? se miră Vichi. E vina ei că Grigoraş minte?

— Bineînţeles. O fată serioasă când merge cu trenul nu intră-n vorbă cu necunoscuţi, şi pe urmă, dacă privim mai atent lucrurile, nici nu se poate spune că Grigoraş a minţit sută la sută.

— Te pomeneşti că o fi spus adevărul?!

— Dintr-un punct de vedere, da. Faptele pe care i le-a povestit Danielei nu sunt invenţii, s-au petrecut în realitate.

— Însă nu el a fost eroul lor, ci alţii! E un mincinos dovedit şi-am să i-o spun. A furat pur şi simplu întâmplările noastre! exclamă Vichi.

— Ia stai niţel, zise Remus, privindu-l atent, cu ochii lui albaştri, plini de linişte. Spui că ne-a furat întâmplările. De ce o fi făcut asta? De ce nu şi-a folosit întâmplările lui?

— Fiindcă n-are.

— Mă îndoiesc. Amintiţi-vă cum a adus Grigoraş din Deltă nuferii. Gândiţi-vă la tabloul pe care m-a pus să-l fac fără să-mi spună că vrea să i-l dăruiască Silviei de ziua ei, sau cum de i-a trăsnit prin cap în trimestrul doi să umble prin zăpadă o jumătate de zi ca să ne întrebe dacă n-are vreunul nevoie de ajutorul lui.

Toţi tăcură, până când Silvia zise:

— Curios, foarte curios. Omul nostru avea cu ce să se laude, însă a preferat să folosească şi întâmplările altora! Nu-mi pot explica asta decât prin faptul că i s-or fi părut mai deosebite, cu toate că, de exemplu, istoria cu nuferii ar putea să figureze în cel mai al naibii palmares.

Toţi tăcură, până când Grama Francisc, care în ultimul timp se învăţase să deschidă mai des gura, zise:

— E un punct de vedere. Dar mai poate fi şi altă explicaţie; o fi vrut să verifice valoarea întâmplărilor noastre.

— Cum adică, să le verifice? Doar le-a văzut la vremea lor! se miră Vichi.

— Şi ce? Tu n-ai văzut echipa pe care am făcut-o cu Dudică şi cu Părăluţă şi cu ceilalţi? V-am bătut la scor şi nu-ţi venea să crezi! Un lucru real trebuie să aibă şi un înţeles adevărat.

Toţi tăcură, până când Titel Popenici zise:

— Dar dacă lui Grigoraş propriile lui întâmplări nu-i ajung? Uneori şi mie îmi vine să-mi închipui că am fost în locul vostru, în anumite situaţii. E foarte interesant, înscriu goluri ca Vichi, pictez ca Remus şi boxez ca Vătăşelu. De ce n-aţi recunoaşte că şi voi faceţi la fel?

Toţi tăcură iar, până când Motoi zise:

— Eu vă mai spun ceva, dar să rămână secret. Grigoraş mi-a mărturisit că, atunci când se gândeşte la mai multe întâmplări, are impresia că e mai mare, că a trecut prin multe. E ideea lui, nu a mea. Dar dacă mă gândesc bine, şi eu am uneori impresia asta.

Livică îşi desfăcu larg braţele:

— Problema e complicată, dar dacă pot să-l ajut, treacă de la mine: îi dau întâmplarea cu cartul. Cel puţin nu-i un ignorant, l-ar fi putut aranja la fel de bine ca mine.

— Fie, oftă Vichi. Îi cedez gloria prinderii hoţilor de căpşuni. Să fie

şi el curajos măcar în gând.

— Şi eu îi ofer schiurile, zise Remus. Mi-a făcut un mare serviciu cu tabloul. Eu în perioadă aceea eram cam certat cu Silvia, rămăsese singura fără o corabie de-a mea şi nici n-aveam de gând să-i fac hatârul, aşa că numai datorită lui Grigoraş… Asta e…

— Bine, zise Titel, ne-am înţeles, nu-i mai reproşăm nimic, dar cum facem să-l scoatem din casă ca să pună în funcţiune „şarpele cu clopoţei”?

Motoi zâmbi larg:

— Nu-i nicio problemă, staţi niţel.

Deschise uşa, fluieră încetişor şi în secunda următoare Grigoraş apăru îmbujorat, cu geanta plină de unelte, repezindu-se fără vorbă la instalaţie.

— Titele, zise Silvia, îţi spun pentru ultima oară: vezi ce faci cu textul!

— Iar eu îţi spun tot pentru ultima oară să mai cureţi portativele alea de ciucuri!

— Linişte, ceru Grigoraş. Eu în gălăgia asta nu pot lucra!

Totdeauna fusese un tip autoritar.

12 CĂPITANI CELEBRI

Nu acceptaţi pariurile, e riscant!

Nu mi-aş fi închipuit, nimeni nu şi-ar fi închipuit că o să găsim o barcă. E adevărat, are fundul spart şi coca babord jupuită, dar e o barcă în toată legea – o cărăm şi-mi striveşte umerii. O fi fost cândva un lac prin apropiere? Nu cunosc, şi nici barca nu e o „universală” de plăcere, eu mă pricep, e aproape o şalupă – are o capacitate de cel puţin opt persoane, partea de la prova e carosată şi se mai văd urmele tabloului de bord, iar la pupa lăcaşul motorului. Cel mai bine s-a păstrat inscripţia „Pescăruşul”. Îi spun lui Răţoi să ne oprim niţel, să-mi trag sufletul. Cu ocazia asta descopăr un lucru important: Răţoi, fiind mai înalt, toată greutatea cade pe mine. Îi spun să schimbăm locurile. Răţoi cel binevoitor, durduliu şi roz, nu se opune – le

schimbăm, dar situaţia rămâne aceeaşi.

Bârneaţă duce singur în spinare o catedră, ar fi trebuit să-l ajute şi Dudu Pleşoianu, însă Dudu se preface că e ocupat să-l ghideze, să nu dea peste cineva – truc vechi; întotdeauna îl pune pe Bârneaţă să muncească în locul lui. Bârneaţă o face însă cu plăcere, are şi cu ce, braţe lungi, picioare tari – şi pe deasupra ţine la Dudu de parcă ar fi frate-său. Stopează în dreptul nostru şi – tocmai el! – se răsteşte la veselul Răţoi:

— Vrei să simţi răsuflarea mea fierbinte de leu? Nu-mi plac oamenii care profită de munca altora.

— Păi ce să fac dacă Mirea e prea mic?

— Asta aşa e… (se uită la mine de sub lădoiul ăla de catedră străveche). De ce eşti mic, Puiule? Fii mare şi aranjează lucrurile: dacă tu sprijini pe umeri un capăt, Răţoi să-l ţină pe celălalt în mâini. Este că egalizaţi situaţia?

— Nici pomeneală, se împotriveşte Răţoi. În felul ăsta, greutatea cea mai mare îmi revine mie!

— Şi ce, eşti anemic? Până acum s-a canonit Puiu, e timpul să transpiri şi tu!

Răţoi bombăne, dar o privire neagră a lui Bârneaţă îl obligă să accepte. Efectuăm manevra şi respir uşurat, aşa e mult mai bine. Mă uit cu simpatie după Bârneaţă, care se depărtează cocoşat sub povara lui; de fapt nici n-ar trebui să fie aici, nu intră în obligaţiile lui, vine de plăcere şi mai ales să-l ajute pe Dudu, situaţia fiind cam asta: Dudu face pe comandantul, iar armata e Bârneaţă.

Un jet de lumină ca un mic reflector ţâşneşte punând discuri de un alb crud pe maldărele de vechituri. E lanterna vânătorească a lui Mândrilă, profesorul de matematică. Ar putea să vadă şi fără ea, dar ţine să ne arate că locul i se pare îndoielnic, plin de pericole, junglă. În ţinuta lui severă – costum de culoare închisă, vestă, cravată perfectă, pantofi lustruiţi fără cusur, calcă bănuitor de parcă la fiecare pas l-ar pândi un şarpe. De obicei ocoleşte antrenamentele noastre, ceea ce nu înseamnă că nu are păreri despre ele. Se spune că în cancelarie nu scapă niciun prilej de a toca mărunţel ideile lui Pinocchio, care de astă dată îl întâmpină voios:

— Ce surpriză! Poftiţi, nu-i nicio primejdie (în cancelarie, mai toţi profesorii noştri se tutuiesc, dar de faţă cu noi îşi vorbesc numai cu „dumneavoastră”), sunteţi sub protecţia mea!

— Sper să mă descurc şi singur. (Scotoceşte prin unghere cu sabia de lumină a lanternei.) Poate sunt nişte table vechi pe-aici.

Mândrilă visează mai demult să îmbrace toţi pereţii cabinetului de matematici cu table unde să poată lucra simultan 15—20 de elevi. Tata spune despre el, „îmi place, e un profesionist”. Până acum,

„profesionistul” a acoperit trei pereţi. Scotocim prin străfundurile magaziei şi într-adevăr apar patru table de tip vechi, pe trepied, decolorate, roase, dar bune şi-astea, Pinocchio îl asigură că le şlefuim şi le revopsim noi, dar Mândrilă declară că e suficient să le scoatem în curte, „de rest mă ocup eu cu oamenii mei”. E hazliu – care oamenii „lui”? Oamenii lui suntem tot noi. O să aibă ce-a visat: un cabinet de matematică unde nu există altceva decât cifre. Ce-ar fi să-i sugerez să lipim table şi pe tavan şi să scriem culcaţi pe nişte schele, ca Michelangelo când picta Capela Sixtină? E în stare să accepte.

Muncim de două ceasuri, magazia asta parcă ar fi în legătură cu un infinit de alte magazii; cărăm dulapuri descleiate, scaune clămpănitoare, mese şchioape, sobe de fontă, scânduri înnegrite de vreme, suluri de tablă ruginită, uşi bătrâne, cărămizi vechi cu ciocuri de tencuială aspră, mese de laborator ciuruite de acizi, lăzi unde odinioară se ţineau cărbuni şi lemne – şi le aşezăm „frumos”, pe categorii, în cealaltă extremitate a magaziei. Directorul nostru, Grigorcea, nu îngăduie să se arunce nimic, tot ce e scos din folosinţă trebuie „pus bine, că niciodată nu ştii la ce poate să-ţi folosească”. Nimeni nu-şi aminteşte să fi avut vreodată cineva nevoie de vechiturile aruncate claie peste grămadă în magazie. Virgil, fiul lui Grigorcea, ne-a spus că de fapt taică-său nu e nici pe departe atât de econom cum vrea să pară, în realitate se teme pur şi simplu de vreun inventar, însă pe Grigorcea-mic e greu să-l crezi, şi-n afară de asta ce cap contabil mai poale fi interesat de rablele din care jumătate umflau magazia şi pe timpul când era taică-meu elev? E drept însă că anul trecut Grigorcea a transformat nişte străvechi dulapuri în rafturi noi-nouţe, cu care a acoperit pereţii bibliotecii până în tavan.

Întreb despre barcă. Nimeni nu ştie ce caută acolo, nimeni nu pare interesat să afle ceva. Normal: ne-am deprins cu surprizele şi pe deasupra suntem rupţi de oboseală.

Oriîncotro întorci capul, dai cu ochii de Pinocchio. E mărunt şi subţire ca un ac, poartă numărul 37 la pantofi, se îmbracă la magazinele pentru copii, dar cine nu-l cunoaşte şi îi aude vocea se uită în toate părţile să vadă a cui e. N-am înţeles niciodată cum poate să iasă dintr-un piept atât de strâmt un glas atât de puternic, care bubuie, dând indicaţii: „Aia aşa, ailaltă invers, mai vioi, nu căscaţi gura!“ Noi suntem murdari de transpiraţie şi praf, el străluceşte într-un trening alb ca zăpada proaspătă.

De trei săptămâni ne spetim: am vopsit caloriferele în toată şcoala, am făcut baza sportivă ca nouă, am scuturat de praf, volum cu volum, biblioteca, şi nu sunt decât vreo cinci mii de volume, am pietruit potecile din grădină – şi toate astea numai noi singuri, zece oameni. Colegii de prin diferite clase îşi bat joc invitându-ne, cu aerul că ne fac un hatâr, să le spălăm podelele. Dat fiind stilul lui Pinocchio, e posibil să vină şi ziua asta. Dacă i-a trecut prin cap până şi ideea cu magazia…

Avem mâinile umflate, jupuite, roşii, ne dor şalele, ne crănţăne praful în dinţi, dar cu cât arătăm mai jalnic, cu atât Pinocchio – în imaculatul său trening – e mai mulţumit. După el, canoneala noastră nu e muncă pe brânci, nu! E o parte din programul nostru de antrenament şi poartă un nume foarte fin: „Antrenament, special pentru dezvoltarea capacităţii psihomotorii, cu accent pe întărirea coeziunii grupului în condiţiile de efort ale necesităţii de adaptare rapidă la împrejurări speciale”.

Am auzit că Pinocchio e foarte mândru de invenţia lui, iar Grigorcea, directorul, îl laudă din belşug – cred şi eu, are la dispoziţie zece lucrători de mâna întâi.

Trebuia să apară pendula, de ce să nu fie şi o pendulă? În adâncurile insondabile ale acestei magazii totul e posibil, nu m-ar mira să găsim un dirijabil sau o sanie polară cu câini cu tot. Răţoi s-a gândit să facă tandem cu Manolache, ce și-a spus el, să găsească alt naiv. Manolache însă nu intră în categoria asta, a priceput iute de ce caută Răţoi parteneri mai scunzi şi l-a lăsat baltă la jumătatea drumului. Răţoi s-a învârtit ca o elice, cu pendula în braţe şi-a scăpat-o. Întâi am auzit un sunet grav, de clopot, urmat de o salbă de clinchete argintii. Andreea, care ducea în cap un fotoliu jupuit, a zvârlit grămada de surcele şi zegras, repezindu-se la Răţoi:

— Stricătorule, ignorantule, căscatule, există vreun lucru pe care să pui mâna fără să-l distrugi?

Certurile dintre Andreea şi Răţoi sunt vestite. La prima vedere, Andreea e de osândit: caută scandal cu lumânarea. În realitate, situaţia e alta. Acum doi ani Răţoi, fascinat de patetismul cu care Pinocchio ne-a vorbit la ora educativă despre opoziţia altruism-egoism, s-a oferit s-o ajute la nu ştiu ce materie, de fapt cred că la toate, fiindcă Andreea era foarte suferindă la acest capitol.

Nu ştiu exact cum a evoluat situaţia, însă nu era ocazie în care Răţoi să nu povestească, măreţ şi grav, începând cu cuvintele „eu, care mă ocup de Andreea…” cât de mult îşi bate capul ca s-o aducă „în rândul oamenilor”. Treaba a mers până în ziua când Andreea i-a strecurat pe furiş în penar o omidă gigantică. Răţoi are un punct slab: e fricos.

Se teme de întuneric, de albine, de omizi şi chiar de cobaii albi şi nevinovaţi pe care-i aduce Grigorcea în laboratorul de biologie. Când a deschis Răţoi penarul şi a văzut cum se uită la el omida aia prăzulie cu o mie de picioare, a scos un urlet care a înfiorat toată şcoala şi-un sfert din cartier şi cu asta au luat sfârşit eforturile lui de-a o mai „face om pe Andreea”. De atunci nu se pot vedea fără să tragă săbiile, şi mai întotdeauna câştigă Andreea, întâi pentru că folosind avantajul că e fată îşi îngăduie să-i spună orice cuvânt greu fără teama unei riposte băieţeşti şi al doilea deoarece în ultimul an „are şi ea la bază“, adică a ajuns să înveţe aproape la fel de bine ca toţi cei care învaţă bine de când îi ştim.

Acum însă nu e vorba de o simplă ciorovăială. Răţoi şi aliaţii lui tradiţionali – Dudu, Otilia, Grigorcea-mic – tac. Există ceva care o deosebeşte net pe Andreea de noi toţi: ştie ceasornicărie, bunică-său dinspre mamă e ceasornicar şi de-a lungul vacanţelor petrecute în orăşelul acestuia Andreea a tot stat prin atelierul omului. Nu e zi în care cineva să n-o roage: „Vrei să te uiţi niţel la ceasul meu?“.

Aşa a apărut în şcoală, pe neştiute, un adevărat atelier de ceasornicărie, unde Andreea lucrează însă numai cu băieţi şi fete de până în clasa a cincea „Fiindcă ăia mari sunt obraznici şi nu mă ascultă”. Au tot felul de şurubelniţe mărunţele, cleştişori, lupe şi nici de piese de schimb nu duc lipsă; elevii şi profesorii au scos de prin unghere ceasurile vechi, distruse, care rugineau în uitare, aducându-le pentru piese de schimb.

— Vrei s-o repari? o întreabă Pinocchio, lăsându-se meditative într-un genunchi lângă pendula de aproape doi metri lungime..

— Aş încerca eu, dar la pendule nu prea mă pricep şi pe deasupra ăsta-i un tip vechi, complicat.

Ne uităm în angrenajul pieselor. Se uită şi Andreea dar, fireşte, cu alţi ochi; ea înţelege.

— Are vreo şaptezeci-optzeei de ani, zice Pinocchio, a fost lucrată gratuit pentru şcoală de un absolvent al primei promoţii. Când au bombardat nemţii, a căzut un perete peste ea.

— Văd, spune Andreea, scoţând din angrenaje bucăţele de moloz înnegrit şi-odată cu ele rotiţe, arcuri, pârghii.

— Crezi că există vreo şansă?

Andreea nu răspunde imediat, examinând pe îndelete măruntaiele mecanismului terciuit. Sunt sigur că habar n-are ce-ar mai putea ieşi din pilaful asta metalic, dar s-a deprins să fie considerată o somitate în materie:

— Greu de spus. Totuşi, dacă aş găsi o documentaţie ca lumea şi un lăcătuş bun…

Otilia, care, dacă ştii ceva necunoscut de ea, intră în panică şi caută măcar să te scoată de pe linie, propune, binevoitoare:

— De, ce să te chinui, dragă, de pomană? Mai bine chemăm de la o cooperativă!

Cind Otilia te ia cu „dragă”, nu e bine. Ea foloseşte acest, cuvânt într-un sens batjocoritor.

— Aş vrea să văd şi eu unde găseşti, cooperativa asta, bombăne Andreea. La pendula noastră puţini meşteri se mai pricep, e lucru de artă, mecanism romantic, unicat, nu ticăitorul tău de la mână, pe care îl poate demonta şi monta cu ochii închişi până şi Mitrache Adela.

Otilia cea frumoaşă devine, de necaz, Otilia cea urâtă: Mitrache Adela e o fetiţă din clasa a treia, abia venită la atelierul de ceasornicărie. Dealtfel tot ce ţine de cercul ăsta o sâcâie pe Otilia. Avem o mulţime de cercuri şi ateliere în şcoală — electronică, creşterea porumbeilor, literatură, automecanicâ, astronomie, fanfară — trei sferturi din ele bucurându-se de prezenţa extraordinar de dinamică a Otiliei, care nu ştiu cum găseşte timp să strălucească pretutindeni.. Toate sunt active, lucrează pe ruptele, organizează concursuri, expoziţii, schimburi de experienţă, dar la televiziune numai „ceasornicăria” a apărut. Şi-asta repede, la vreo două luni de la înfiinţarea atelierului. Cei care n-au loc înăuntru lucrează pe culoar, mereu vezi pe câte cineva cu lupa vârâtă în ochi, sunt o mulţime de specialişti care-şi strică entuziaşti ceasurile lor şi ale familiilor, încercând să construiască modele noi — ceasuri muzicale, ceasuri montate în jucării, ceasuri care arată nu numai timpul, ci şi anul, ceasuri de mână cu sonerie, cu barometru, cu busolă, şi acum e în pregătire un ceas: – tot de mână, bineînţeles – înzestrat cu un radio cât o pastilă de mentosan. Nu cred c-o să le iasă. „Ceasornicarii” nu-şi mai încap în piele de mândrie: un alt atelier ca al lor nu există în nicio şcoală şi, pe deasupra, e unicul care lucrează fără profesor, fără maistru, numai cu Andreea.

Sunt patru ore de când „aranjăm frumos” magazia. Îmi vine să urlu de ciudă, mi-a intrat şi-o aşchie sub unghie, sunt lovit la un genunchi, am nările pline de praf de cretă, de rumeguş, de pulbere de cărbune, sudoarea mă orbeşte. Scot batista care s-a transformat într-un ghemotoc negru şi jilav, dar renunţ: nu mai e bună de nimic, mai rău m-ar îngăla.

Multora le stau pe limbă nişte cuvinţele urâte, dar nimeni nu îndrăzneşte să le rostească; Grigorcea-mic vede tot, aude tot şi-i spune tot lui taică-său. Crede, nefericitul, că e şi el o bucăţică de director, pârăşte în mod oficial. E imposibil să faci o mişcare — nu mă refer la mine, care sunt un adormit ultradisciplinat – fără că vestea să ajungă cu toate amănuntele la Grigorcea „mare“, via Grigorcea-mic. Ultima

oară s-a întâmplat un lucru absolut revoltător: Grigorcea-mic l-a informat pe Grigorcea-mare că în servieta lui Manolache s-ar afla un pachet de ţigări. Control. Era. Scandal. Manolache s-a jurat că-l cumpărase pentru taică-său. A fost chemat taică-său. Nu ştia nimic şi i-a tras o palmă de faţă cu toată clasa. Manolache, gata să plângă – dar nu-i el omul care s-o facă! — a hârâit, aşa-i vocea lui, de vioară, pe care tragi cu glaspapir în loc de arcuş, că nimerise un „loz în plic'' câştigător, o sută de lei, şi se gândise să ducă acasă nişte cadouri, ţigări pentru taică-său, un tub cu cremă de faţă „Pelamar" pentru maică-sa şi o zuruitoare pentru frate-său – are un frate de un an şi patru luni. De rest cumpărase cărţi. Le-a arătat, împreună cu crema de faţă. Altă palmă:

— De ce joci la loz în plic?

— Toată lumea joacă, peste tot sunt reclame!

— Să joci când o să ai banii tăi, câştigaţi de tine.

Într-un fel, m-am bucurat. Tocmai ne certasem, merita o bătaie şi dacă nu i-am dat-o eu, bine că s-a găsit altul. Manolache n-ar fi băiat rău, dar are un cusur: ţine atât de mult să-şi facă o bibliotecă bună, încât nu se mulţumeşte cu ce cumpără; împrumută cărţi în dreapta şi-n stânga „numai până mâine“ şi nu le mai dă înapoi. Nu cunosc pe cineva care să fi rămas nepăcălit, dar Manolache e experimentat, încă mai reuşeşte cu flerul lui de lup şi cu îngereştile sale rugăminţi să găsească naivi. Mie mi-a luat „Cărţile junglei” de Kipling, un volum de Octav Pancu-Iaşi – singurul meu volum cu autograful autorului – şi o culegere de povestiri din mitologia greacă la care ţineam foarte mult. Cel mai rău a păţit-o Grigorcea-mic; primise de ziua lui „Poezii” de Mihai Eminescu, ediţia întâi, princeps, cum se spune, nu ştiu unde a găsit-o taică-său, dar a umblat mult după ea. Omul speră foarte mult de la viitorul intelectual al lui fiu-său dacă îl înzestrează cu operele lui Eminescu în toate ediţiile. Cum a făcut Manolache să „împrumute” şi minunăţia asta rămâne un mister, fapt e că a luat-o „pentru o oră, ca să-mi spăl şi eu ochii cu o raritate”, şi a lui a rămas. La protestele lui Grigorcea-mic a răspuns jignit (el!): „Nu mă mai plictisi, tu poţi şă foloseşti orice exemplar, eu însă am o bibliotecă adevărată, acolo e locul ediţiei întâi din Eminescu, nu în mâinile cine ştie cărui nepriceput. Dacă vrei s-o vezi, treci pe la mine, dar o să te uiţi prin geam, că de cărţile mele nici maică-mea, nici taică-meu-n-au voie să se atingă". Cărţile lui! Partea cea mai curioasă e însă că nu s-a temut nici de fiul directorului. Unii spun că înadins a făcut-o, ca să arate că nu-i pasă de nimeni.

Butoiul am vrut să-l duc singur, să-l rostogolesc, de unde să fi ştiut că are cercurile sărite? Când i-am dat primul şut, doagele s-au desfăcut ca o floare – ce mai floare şi-asta! Acum culege-le, Puiule, şi cară-le în braţe!

Când termin, îmi dau seama cu groază că mi-a dispărut medalionul. Lănţişorul e, medalionul, nu. Probabil că l-a scos din veriga un colţ de doagă.

Caut în dreapta şi-n stânga, umblu de-a buşilea. Sunt floare şi-asta! Acum culege-le, – Puiule, şi cară-le în braţe! Medalionul! Dau fuga. Dudu îl pasează la zece metri lui Manolache. Fuga la Manolache. Veselie mare (pentru ei). Manolache la Răţoi. Îi rog, ameninţ, implor. Răţoi vrea să-l deschidă:

— Ce ai tu aici, bătrâne? Vreau s-o văd şi eu pe aleasa inimii tale.

Mă reped la el gata să pocnesc, să zgârii, să muşc. I-l aruncă lui Bârneaţă. Dudu strigă:

— Bârneaţă, încoace!

Bârneaţă i-l pasează, dar o face neaşteptat de slab şi de imprecis, aşa că-l prind cu uşurinţă din zbor.

— Te-ai prostit,. Bârneaţă.! îl ceartă Dudu. Aveam şi noi o distracţie.

Eu nu cred că Bârneaţă s-a prostit, pot să jur că dinadins l-a aruncat aşa ca să-l pot prinde. Îi zic în gând „Mulţumesc” şi-i las fără răspuns pe cei care mă întreabă ce am în medalion de-am alergat după el ca un disperat. Fac pe enigmaticul, e mai bine să-şi imagineze singuri ce-or vrea. Fetele se uită la mine cu un fel de privire nouă care nu-mi displace. Mai am de cărat zece doage.

Muzică veselă, apoi un măcăit de raţă autentică şi în fine glasul răţoiului care e chiar Răţoi cel vesel, imprimat pe bandă.:

— Aici „Radio Mac-mac!“ Transmitem ultimele *neştiri*, ca să le ştiţi cu toţii! Daţi-vă mai aproape de difuzoare.

Este emisiunea umoristică a staţiei noastre de radio care ne încântă de trei ori pe zi câte cinci minute. Răţoi-crainic, Otilia-redactor șef, Grigorcea-mic cu partea tehnică, cu zgomotele şi cu muzica. Interpretul de azi – Manolache.

Recomandări de filme: „Părinţii teribili”, pentru o oarecare Mihaela Baiu dintr-a opta F: stă la internat şi în fiecare duminică vorbeşte cu părinţii ei la telefon. ,,Cu mâinile curate", pentru noi, hamalii din magazie. „Alo, aţi greşit numărul", pentru Mândrilă care, din greşeală, a dictat clasei a şaptea B subiectul pentru extemporalul rezervat clasei a patra B. (Când și-a dat seama, a spus „Nu-i nimic, e instructiv să constatăm ce mai ţineţi minte de-acum trei ani!!"), „Nevăzut, necunoscut" – pentru marele număr de elevi dintr-a şaptea B, care n-au reuşit să rezolve problema de aritmetică din materia clasei a patra.

Informaţii: Mateescu Sorin, dintr-a cineea F, a turnat prenadez în călimara colegului său, Guluţă Ion, care în felul ăsta s-a trezit cu stiloul inutilizabil. Dimcea Margareta, dintr-a opta A, imediat ce iese pe poarta şcolii îşi pune gene false şi-şi dă ruj pe buze. Surorile

Paveliu – gemenele Veturia şi Aneta, dintr-a şaptea, una la C, alta la D (au fost separate să nu mai răspundă una în locul celeilalte), aplică acum o metodă mult mai rafinată: din tind în când, Veturia ia loc în clasa şi în banca Anetei, şi invers. Nimeni nu le poate deosebi şi ele se amuză să asculte fiecare ceea ce colegii cred că adresează celeilalte.

Epigrame. Pentru Bârneaţă Cezar: „*Lui Bârneaţă o statuie / Să-i ridici nevoie nu e. / Când la tablă e poftit / El devine de granit / Şi tăcut, indiferent / Este sieşi monument*!“

Râsete; „Bă, nemuritorule!” Bârneaţă nu pare atins, dimpotrivă, sare pe bancă şi ia o atitudine de superbie. Dudu Pleioşanu se răsteşte:

— Bârneaţă, dă-o naibii, fii demn, nu te prosti. (Îndreptându-şi acru frumoşii lui ochi verzi spre Otilia): De ce nu mi-ai spus de măgăria asta?

Otilia e mâhnită şi dezorientată (dar eu știu că se preface) :

— Îmi pare rău, sigur că trebuia să mă gândesc, dar pentru ediţia de azi am primit atât de mult material că nu mi-am dat seama ce înregistrează Manolache.

Budu, căutându-l prin întunecimile magaziei:

— Manolache, ia vino, hazliule! Cred că Bârneaţă are de gând să-ţi spună ceva!

Bârneaţă, fioros, îşi agită braţele cu muşchi de fontă şi artere electrice:

— Bineînţeles, o să-l fac să simtă răsuflarea mea fierbinte de leu!

Dudu, iritat:

— Nu în felul ăsta, candriule. Atâta ţi-ar mai lipsi. Se încheie anul şcolar, nu te gândeşti la amărâtele tale de note? Lasă-mă pe mine.

Manolache se apropie cu faţa numai veselie şi optimism:.

— Păi da, tu eşti luceafărul catalogului, poţi să-ţi permiţi orice aiureală. Vrei să ne batem? (Manolache are cam zece kilograme şi tot atâţia centimentri mai puţin decât Dudu.) Este exact ce lipsea în decorul ăsta! Dă-i drumul, fără grijă, la urmă te îngrijesc eu – vânătăi, arcade deschise, fracturi, orice! Promit!

Culmea e că Manolache glumeşte doar pe jumătate. Sfrijit cum e, caută întotdeauna gâlceavă exclusiv celor mai puternici tipi. Mi-a spus de ce. Calcul simplu: dacă mănâncă bătaie, toată lumea spune despre el, ce curajos e, nu-i e teamă de elefanţi, iar despre adversar „ruşine, gogeamite găliganul tabără tocmai pe ăsta slăbuţu’!“ Rezultatul: de teamă să nu se facă de râs, cei mai redutabili bătăuşi strâng din dinţi şi nu primesc provocarea. În felul ăsta, lui Manolache i-a ieşit faima de mare îndrăzneţ. Mi-am notat undeva că ar trebui să procedez şi eu la fel. De ca n-aş începe de azi? Îmi adun toate firişoarele de curaj ca să-mi făc cât de cât o armură şi dau fuga între ei:

— Manolache n-are nicio vină, el doar a citit epigrama. De scris, eu am scris-o.

Aştept ca într-un vis prima lovitură. Nu vine. Dudu — înalt, subţire, cu umeri revoltător de laţi şi cu nişte ochi albaştri, însoriţi, în care nu ştii niciodată dacă sclipeşte răutatea sau bunăvoinţa, se învârteşte în jurul meu examinându-mă curios:

— Tu, Puiule? Păi atunci stai aşa, să te văd bine, să-mi dau seama cum arată un laş care mă loveşte pe la spate.

— Pe tine? În epigramă era vorba de Bârneaţă!

— Cine îl jigneşte pe Bârneaţă, mă jigneşte pe mine. Poţi să înţelegi asta?

— Nu l-am jignit, am spus adevărul… sau în orice caz, părerea mea.

Dudu zâmbeşte dispreţuitor.

— De când ai şi tu păreri, chiflă ce eşti?

Simt că-mi iau foc obrajii; Grigorcea-mic, care nu se simte în stare să tacă, le spune cum Otilia mi-a dat o listă cu nume de colegi care trebuie criticaţi pentru cutare şi cutare lucru: „Ia-te de ei – epigrame, bancuri, parodii – şi vezi să-i usture!“

— Fantastic, se miră Dudu. (Nu înţeleg de ce şe miră, doar cunoaşte acest procedeu al Otiliei.) Păi bine, domnu' Puiu Mirea, tu n-ai cap? Trebuie să gândească Otilia pentru tine?

Mă pierd. În special mi-e ruşine de Bârneaţă, ar fi trebuit să refuz, o fi el cum o fi, dar e băiat bun, singurul care nu m-a necăjit niciodată. Bolborosesc:

— Otilia a zis că dacă sunt cel mai bun la literatură mi-e uşor să improvizez ceva.

Otilia surâde compătimitoare:

— Nu ţi-am spus, dragă, că eşti „cel mai bun“, asta s-o fi petrecut în imaginaţia ta. (Cum poate să mintă?! Chiar aşa mi-a zis: Eşti cel mai bun.) Ţi-am spus doar că-ţi dau posibilitatea să te afirmi şi tu într-un fel, că prea stai pe tuşă.

Mă uit năucit la ea: are o expresie atât de candidă, de miloasă, de sinceră, încât ar fi imposibil ca lumea să n-o creadă. Încerc să răspund, dar mi-e imposibil să găsesc cuvintele. Pe neaşteptate, răsună glasul lui Bârneaţă:

— Ia lăsaţi băiatul în pace. În epigrama aia n-a scris nimic rău despre mine, dimpotrivă, mă laudă! Am să-l rog să mi-o copieze frumos, s-o duc acasă; e o poezie scrisă special despre mine – cine mai are parte de un asemenea chilipir? E foarte reuşită! Amintiţi-vă, ce spune el acolo? Că atunci când sunt scos la răspuns mă zăpăcesc, mă încurc sau bat câmpii? Nuuu! Zice că stau tăcut, nemişcat, indiferent. —De aici se pot înţelege multe. Eu, de pildă, înţeleg că-mi apreciază siguranţa, lipsa de teamă şi, vorba lui, monumentalitatea! Păi! Când vă uitaţi la mine ce impresie aveţi?

Şi Bârneaţă ia o ţinută dreaptă, cu bărbia sus, priviri dominatoare

şi palma adusă orizontal cu faţa în sus, lângă piept, ca să-şi sublinieze măreţia.

— Cât rămâi tu aşa pe post de ardei gras, zice Dudu, am să-ţi explic cum stau lucrurile în realitate; Otilia i-a pus următoarea condiţie: „Dacă scrii epigrama, am să vorbesc frumos despre materialul tău. N-o scrii, îl fac praf!“ Şi fiindcă veni vorba, când prezinţi, Puiule, materialul?

— Săptămâna viitoare. Sâmbătă.

Nu se mai uită la mine ci, provocator, la toţi ceilalţi:

— Pe cât că până atunci pregătesc ceva mai tare decât ar putea visa Puiu?

Mă trec fiorii. Dudu e în stare de orice. Ani la rând premiant. Are experienţă, rapiditate, ştie să lucreze sistematic. Şi mai ales e propulsat de curajul celui învăţat cu succesele, ăsta-i mare lucru.

— Pe o sticlă de pepsi, zice Maholache. N-o să poţi face în câteva zile ce-a făcut Puiu în trei luni, – plus că l-am ajutat şi noi, aşa că mai adaug o pungă de pufarin, dar din ăla cu ciocolată. Şi două bilete la un film pe care mi-l aleg eu.

— De. Acord. Se mai înscrie cineva?

Simt că ameţesc de plăcere, dar şi de teamă; niciunul nu stă la locul lui, pariază toţi pe mine, neuitând să-mi spună „ai grijă, Puiule, nu mă face să pierd”. Curios, foarte curios, nu m-aş fi aşteptat să ţină cu mine.

— Va să zică, singur împotriva tuturor! ia Dudu poziţia de gardă, ca la scrimă, îmi place. Aşa se impune un om. Ce, Bârneaţă, şi tu tot pe Puiu pariezi?!

Bârneaţă are un aer de vinovăţie. E vechi prieten cu Dudu, în mod normal ar trebui să fie de partea lui.

— Tu nu ştii că eu ţin cu cei slabi? Să se simtă omul bine! Îi dau o şansă. Treacă de la Bârneaţă!

— Măcar să-ţi spună ce are în medalion, zice Dudu.

Îngheţ. Dacă Bârneaţă îmi cere asta, nu-l pot refuza şi mă fac de râs, pentru că în medalion n-am nimic din ce se aşteaptă ei. Dimpotrivă.

— Eu nu-l oblig, mormăie Bârneaţă. Are omul un secret, treaba lui. Mi-l spune numai când vrea şi dacă vrea.

Eu nu-l mai înţeleg pe băiatul ăsta. E prieten cu Dudu, dar acum ţine cu mine?! O fi o manevră pe care n-o pricep. Încerc să fac nişte deducţii, dar n-am timp: Răţoi şi Pinocchio apar purtând cu mare grijă un contrabas cu coardele plesnite, jupuit şi punctat de găurele rotunde. Pinocchio – mare minune! — şi-a umplut de praf splendidul lui trening, dar îi lucesc ochii de entuziasm.

— Cred că asta e! O să-l chemăm pe tatăl lui Marinescu Victor pentru expertiză.

Tatăl lui Marinescu Victor e ofiţer. E a nu ştiu câta oară când e invitat pentru expertiză. În timpul războiului, unul din învăţători a ţinut tot timpul ascunsă în şcoală fără ştirea nimănui o mitralieră. La 23 August 1944, mai precis în 24 august, s-a urcat pe acoperiş cu ea şi a început să tragă în avioanele nemţeşti, care veneau razant să bombardeze oraşul. A doborât trei messerschmidturi şi pe urmă a plecat pe front de unde nu s-a mai întors. Nu ne-au rămas de la el decât legenda, câteva benzi de cartuşe trase, care se află la muzeul şcolii, şi dorinţa de a găsi locul unde păstrase atâta vreme mitraliera. Rând pe rând s-a vorbit despre bibliotecă, despre o nişă anume săpată într-un zid şi tencuită cu grijă, despre lăzile cu arhiva şcolii şi chiar despre ursul împăiat din hol. Acum examinăm milimetru cu milimetru contrabasul, în vreme ce Marinescu Victor îi telefonează lui taică-său.

Toată lumea a uitat de mine – ce fericire! Arăt jalnic, pariul pe care l-am făcut cu Dudu m-a scos de pe linie. N-am nicio şansă, trebuia să refuz, dar cum să refuz? Îmi imaginez ce s-ar fi întâmplat dacă refuzam. Refac întâmplarea, o retrăiesc clipă cu clipă. În cap îmi răsună din nou provocarea lui Dudu: „Pe cât pui că pregătesc ceva mai tare decât ar putea visa Puiu?“ Atunci ar fi fost cazul să mă opun. Îmi închipui ce-ar fi zis fiecare. Cei mai mulţi m-ar fi ironizat – poate doar Andreea ar fi spus, miloasă, ,,Ia mai lăsaţi băiatul în pace“! În concluzie: mă făceam de râs. Ameţesc: revederea întâmplării m-a obosit. Aşa păţesc întotdeauna; după câte un episod ca ăsta, mă gândesc cum ar fi fost mai bine să acţionez, pe urmă îl reiau la viitor. Genul ăsta de a trăi un lucru de trei ori, o dată de-adevărat şi de două ori în închipuire, mă stoarce mai mult decât o zi de antrenament.

Secretul medalionului

Intru în casă cu sentimentul că a fost o zi păcătoasă şi, oftând, îmi iau din frigider nişte căpşuni, dar sunt aproape îngheţate, Pinocchio ne-a atras atenţia să fim atenţi, o amigdalită sau altceva te poate scoate la iuţeală din echipaj. Torn apă fierbinte peste ele. Se încălzesc, dar se fac fleaşcă. Le pun înapoi în frigider. Îmi aduc aminte că am nişte biscuiţi „Eugenia” în sertarul noptierei. Ar fi cazul să învăţ la chimie şi pe urmă să studiez detaliile itinerarului, Pinocchio a spus că trebuie să le revedem în fiecare zi, dar mi-e lene şi prefer să mă întind pe pat, unde mă aşteaptă „Istoria automobilului”. Am ajuns la cel mai interesant capitol, cel despre maşinile, cursele şi piloţii de formula unu. Dar n-am răbdăre. Mă reped să caut documentaţia.

Avem o bibliotecă mare şi adâncă, un fel de prăpastie de cherestea, pe care tata a făcut-o dintr-un garderob strămoşesc; e foarte

încăpătoare, încap chiar şi eu când mă vâr cu tot cu cap şi cu umeri, printre cărţi, caiete, reviste, acte, chitanţe, fotografii. Aici sunt depozitate şi toate jucăriile mele, stricate, ferfeniţite, descompletate şi foarte multe, îngrozitor de multe, pe care le-aş fi aruncat de mult, dar taică-meu spune că să nu mă ating de ele; le repară şi le ţine pentru nepoţi. Îşi închipuie că o să-mi las eu copiii să se joace cu toate tinichelele. Mai degrabă cred că pur şi simplu nu vrea să se despartă de vechiturile astea, face el pe marele bărbat, dar în realitate e foarte emotiv, se înduioşează din nimica toată, găseşte vreun maimuţoi de pluş sau nişte zdrăngănele de pe când aveam trei-patru ani şi-ncepe să înşire cum fusese în ziua când le-a cumpărat, cu cine se mai întâlnise, ce făceam eu, ce făcea mama, ce făcea „Rapid-ul". Mai bine am avea, în loc de peştera asta documentară, câteva rafturi simple: ne-ar obliga la selecţie, la ordine, pe când aşa aruncăm în văgăună tot ce ne cade în mână şi acolo rămâne.

Cred că am căutat dosarul vreo oră, mă dor şalele şi mâinile de atâta cotrobăială. Bineînţeles că nu l-am găsit acolo. Era îndărătul caloriferului. Îi schimb locul de fiecare dată ca să nu-l găsească taică-meu. E foarte interesat de tot ce fac şi nu mai termină cu laudele, ceea ce mă irită, fiindcă ştiu prea bine că nu le merit. Când mă vede desenând caroserii de automobile, sare până-n tavan: „Mai tare ca Bertone!"

Una peste alta, cum se amestecă el, cum îmi piere tot cheful. Normal ar fi să mă lase în pace până termin, am o fire mult mai puţin entuziastă decât a lui. Nu-mi place să anticipez succesele, lucrez încet, progresez anevoie, mă întorc mereu să văd dacă n-am greşit ceva, verific de o sută de ori, sunt mereu nesigur. La mine toate gândurile încep cu un „dacă" plin de îndoieli. Cui vrea să-mi pricinuiască un rău, îi e de-ajuns să-şi exprime zgomotos părerea (indiferent care ar fi ea) despre ceea ce fac la un moment dat; mă scoate la sigur din priză.

Răsfoiesc dosarul: zeci de pagini cu extrase din Sadoveanu şi din autori care au scris „despre", fotografii şi hărţi reprezentând drumurile lui, indexul personajelor şi liste cu obiectele, vieţuitoarele, peisajele descrise – ei, şi? Dudu Pleşoianu mă poate face praf în mod sigur cu cine ştie ce găselniţă. Am lucrat trei luni de zile, colegii mi-au adus tot ce putuseră dibui – dar ce mai înseamnă toate, astea pe lângă maşina de produs succese marca Dudu Pleşoianu?

A venit tata, îl recunosc după felul în care sună. Ascund dosarul. Omul meu soseşte victorios de la piaţă. Când cumpără el ceva, lasă impresia că nimeni n-a mai târguit lucruri atât de bune şi în condiţii atât de avantajoase. A început să plouă — rapid şi cald, amestecat cu soare. Aud răpăiala în ferestre. Taică-meu ne arată ce zdravăn l-a muiat – alt motiv de eroism.

Sacoşele încărcate sunt puse în hol. Începe să scoată trofeele. Întâi

o conopidă enormă. Explicaţii voioase:

— Şmecherul de precupeţ voia să le vândă întâi pe cele mici, dar m-am uitat sub tejghea şi l-am pus imediat la punct. Ce spuneţi de telemea?. Ia gustaţi. Gustaţi când vă spun! Unt, nu-i aşa? Tipul nici n-o dă pe piaţă, o duce direct acasă, la clienţi, dar eu îl ţineam minte de anul trecut, după maşină, un Opel cât o magazie, şi când a spus că n-are decât brânză nouă, i-am şoptit părinteşte: dacă mă uit eu acum în maşină, ce găsesc? A înţeles repede că nu-i merge eu mine. De seră? Astea-s roşii de seră?! Vaaai, păi nu vă pricepeţi. Sigur că nu e sezonul, dar gospodarii inteligenţi ştiu să scoată recolte timpurii. Era un moş din Domneşti, l-am ochit duminica trecută, când am luat de la el căpşunile alea cât pumnul. Deducţia simplă,: cine are aşa o marfă… Ne-am înţeles de-atunci să-mi vină cu nişte roşii timpurii. Găina cu cât credeţi că am luat-o? Care o sută? Atâta voia cetăţeanul, dar m-am uitat bine la el, l-am văzut cam oacheş, cam grăbit, cam cu ochii în toate părţile şi când i-am spus „Ia hai întâi la cântarul pieţii să vedem cât trage“, a lăsat-o imediat… Păi cântarul oficial e la intendent, dragă, şi ăsta are obiceiul că le cere certificatul de producător, aşa că omul meu, ce să mai vorbim, a dat-o cu şaptezeci. Ia ţineţi-o în mână, hai, Puiule, că nu te mănâncă, nu-i aşa că are peste trei kilograme? Ce trei, are aproape patru.

Apuc în silă picioarele galbene şi zbârcite şi salt de câteva ori ghemotocul tremurător de pene ude. După mine, n-are nici două kilograme, dar de ce să-l dezamăgesc pe marele gospodar? De fapt lucrurile, astea nici nu mă interesează.

Cred că oamenii fac prea mare caz de cumpărături, de mâncare, de tot felul de mărunţişuri. Pentru ei centrul universului sunt magazinele. De ce? Habar n-am. În orice caz, au o viaţă mult mai uşoară deeât noi. Taică-meu şi mama de exemplu sunt telegrafişti, fac în fiecare zi acelaşi lucru: transmit şi recepţionează telegrame de pe navele noastre comerciale. În viaţa lor n-au pus piciorul pe puntea uneia dintre ele. Ţac-ţac, cu manipulatorul. Atât. Îşi cunosc perfect meseria, alte probleme n-au.

Pentru mine însă cele cinci ore de şcoală sunt mai grele mereu trebuie să fiu cu ochii-n patru, mereu o lecţie noua, mereu posibilitatea de a fi ascultat. Când mă întorc acasă, altă muncă: temele. Trei ore pe puţin, fiindcă eu nu sunt ca alţii, îmi trebuie mult ca să-mi intre ceva în cap, revăd lecţiile din urmă, mă uit prin maculatoare, nu cumva să-mi scape ceva. După teme, am nevoie de încă o oră pentru exerciţii suplimentare şi de cel puţin încă una ca să citesc bibliografiile. La noi numai Florica Floroiu, profesoara de educaţie fizică, nu cere lecturi suplimentare, ceilalţi mereu ne dictează câte-o listă de cărţi sau de articole. Majoritatea colegilor nu le iau în seamă, dar eu trebuie să le citesc pentru că mi-e frică să nu fiu

întrebat. Nu ştiu cum se face, dar aproape întotdeauna pe mine mă întreabă. Am citit în „Cărţile junglei” că frica miroase, şi cum te adulmecă un tigru că miroşi a frică, te-ai ars. Probabil că şi eu atrag atenţia profesorilor printr-un fenomen asemănător. Nu-mi place deloc să învăţ, dar teama e mai puternică. Mă apucă ora zece noaptea lucrând, uneori nici la televizor n-am timp să mă uit.

M-am spălat pe mâini şi m-am dus, bineînţeles, să învăţ. Ai mei, în schimb, s-au pus pe viaţă: au tăiat găina, au jumulit-o, s-au sfătuit cum s-o gătească mai bine, şi-au făcut cafeaua. Ce grijă au? Acasă sunt stăpâni pe timpul lor. Eu nu sunt.

Ultima răpăială de ploaie. Plopii care se ridică până la noi, la etajul patru, de fapt ajung cu vârfurile până la şase, răspândesc un aer răcoros, proaspăt, de pădure. Mă uit pe geam. Bârneaţă şi Dudu Pleşoianu vin în fugă prin pânzele ploii, dinspre capătul aleii, pleoscăind prin băltoace, amândoi în maieuri, pentru că din cămăşi au făcut nişte săculeţi plini de cireşe durdulii. Cine ştie ce garduri au sărit şi în ce pomi au dat lovitura! În orice caz, a fost o operaţiune reuşită, la care mi-ar fi plăcut să iau parte.

Pe mine nimeni nu mă cheamă la astfel de aventuri şi-n general toţi colegii mă privesc cu un fel de neîncredere sau de indiferenţă – nu-mi spun niciodată nimic, în afară de lucruri banale. Când aflu şi eu câte ceva despre ei, sunt ecouri care-mi ajung întâmplător la ureche, pe căi ocolite. Alaltăieri, când au rămas singuri după ore în laboratorul de chimie, să urmărească o reacţie, Manolache ar fi sărutat-o pe Otilia. Urâtu’ ăla! Şi în afară de asta, nu e zi în care Otilia să nu se certe cu el, fiindcă Manolache o provoacă mereu cu tot felul de obrăznicii. Pentru mine povestea cu sărutul e incredibilă, dar alţii sunt absolut siguri şi lasă impresia evidentă că au informaţii amănunţite. Eu n-am, mie nu-mi face nimeni confidenţe.

De jos explodează un glas iritat. Dau iarăşi fuga la geam. Un necunoscut, om la vreo şaizeci de ani, alb la păr, dar tip voinic şi mai ales furios, plin de noroi, cu cămaşa ieşită din pantaloni şi neîncheiată la nasturi, vociferează, agitând o coadă de lopată. Probabil că e păgubaşul, stăpânul cireşilor vămuiţi. A alergat după Dudu şi Bârneaţă, dar n-are nici suflul, nici viteza lor. Caută-i acum în cele treizeci de blocuri cu câte zece etaje!

Câţiva vecini de la parter încearcă să-l liniştească, bănuiesc variantele: „Lasă şi dumneata, câteva cireşe nu sunt un cap de ţară“, „Copii şi ei, parcă noi la vârsta lor…“, „Poate nici nu-s de pe aici“. Totuşi e imposibil să nu-i fi recunoscut cineva. Eu însumi aş putea coborî să fac justiţie… dar de ce eu? Când unul pe care-l cunoşti comite o măgărie, socoteşti de datoria ta să te prefaci că nu ştii nimic chiar dacă tipul îţi e nesuferit. Până la urmă eu cred că e vorba de egoism nu de filantropie, faci asta pentru tine, ca să nu se spună că ţi-

ai pârât amicul. Cu un necunoscut e mult mai uşor să fii intransigent.

Mă duc la bucătărie să mă asigur că mama face supă, nu ciorbă. Eu pretenţii prea mari în privinţa mâncării nu am, dar îmi place supa. Găluştele le fac singur, mamei îi ies întotdeauna ori prea tari, ori fărâmiţate.

Taică-meu, obosit după victorioasa conquistă din piaţă, e în dormitor, s-a lungit pe pat. Citeşte mult – mai ales cărţi de călătorie, şi nu are doar plăcerea lecturii, ci şi a povestitului. Când ne ducem vara la părinţii mamei, la ţară, oamenii, că avem acolo o mulţime de veri, cumnaţi şi unchi, îl privesc cu mult respect pe telegrafistul din marina comercială. Trebuie să le spună câte ceva – şi nu se lasă rugat, le umple capul cu istorii de prin toate colţurile lumii. Eu râd de el, dar trebuie să recunosc că toate astea îi dau un fel de voioşie plăcută, copilărească, pe care n-o prea văd la mulţi oameni, poate cel mult la Pinocchio.

Într-o joi, prin octombrie, a aterizat cu trei bilete la „Apus de soare”, pentru matineul de duminică, la Naţional, în sală, o mulţime de colegi de-ai lui. Acţiune sindicală de culturalizare. Când ne-am întors acasă, în loc şă mănânce s-a apucat de scris, „Ce faci?“ l-a întrebat mama. El, nimic. Ofta, scria, ştergea, scria şi iar nota. Simptom neliniştitor.

Am intervenit şi eu: „Îţi scrii memoriile de marinar care n-a navigat niciodată? Hai mai bine la masă.“ Taică-meu, foarte tulburat: „Spectacolul ăsta eu nu l-am văzut doar de plăcere. I-a apucat pe-ai noştri patima literaturii şi m-au găsit pe mine deştept să prezint un fel de naiba ştie cum să-i spun, poate un referat, de la care să pornească discuţiile asupra piesei.”

L-am bătut pe umeri: „*Forza, ragazzo*, să vezi şi tu ce gust are prăjitura asta.”

Cu toată truda, abia însăilase câteva rânduri, şi-alea pline de prăpăstii. M-am gândit că nu-i frumos să-l las să se facă de râs, aşa că după serialul cu „*Woody*” am pus mâna pe stilou şi-n două ore am scris cu poftă, pe nerăsuflate, opt coli mari, am pus acolo tot ce ştiam, plus ideile mele, studiu academic i-am făcut.

Tata le-a citit cu glas tare, o chemase şi pe mama să asiste, şi la urmă a spus: „Ei da, aici se vede gheara cărtararului de înaltă clasă. Pentru isprava asta, la vară te duc în Deltă.“ Şi cu o voce ameninţătoare: „N-am nevoie de niciun referat. A fost doar o încercare. Din clipa asta, aşa să scrii întotdeauna, altfel e vai de pielea ta. Vezi că poţi să gândeşti complex?“

M-am supărat, am urlat că nu sunt şoricelul lui pentru experienţe idioate, îmi rupsesem cu cea mai bună credinţă două ore din timpul meu pentru lecţii, ca să-i scriu referatul şi, când colo, fusesem tras pe sfoară în mod grosolan,

„N-ai decât să crezi ce vrei, mi-a zis el, însă drăguţa asta de analiză literară am s-o prind în pioneze pe uşă în camera ta ca s-o vezi în fiecare zi şi să-ţi aduci aminte de ce eşti în stare. Notează-ţi: cea mai tristă prostie pe care poate s-o facă un om, de-ajunge să-şi strice viaţa, e să lucreze sub posibilităţile lui.“

I-am strigat să înceteze cu filosofia asta ieftină, dar el a răscolit „peştera” şi mi-a prezentat, ţinute de-un colţ, ca şi cum ar fi fost pline de cine ştie de ce microbi dăunători, -lucrări de-ale mele de literatură: „Niciodată n-ai scris mai mult de-o pagină şi jumătate, şi-astea aiurea-n tramvai, seci ca o telegramă, mare minune că Pinocchio te milostiveşte cu câte-un 7, eu mai mult de 5 nu ţi-aş da. Compară-le cu ce-ai scris azi“. Am strigat: „Azi am scris o idioţenie, o peltea, nişte aiureli bune pentru tine!“

M-am încuiat furios în camera mea. Nu obişnuiesc să-i dau dreptate, cel puţin nu în cuvinte. Totdeauna îl contrazic. Ştiu că nu-i bine să faci pe marele deştept cu ai tăi, care ţin la tine şi înghit orice – iar în lume să umbli cu capul plecat. E o laşitate şi aş vrea să renunţ la ea, adică să devin mai ferm şi dincolo de uşa apartamentului nostru. Până şi la lecţii îmi pricinuia necazuri blestemata mea sfială. Punea profesorul o întrebare, îmi dădeam seama că ştiu dar nu ridicam mâna; dacă totuşi răspunsul meu nu e bun?

La literatură, cu toate că-mi place să citesc, analizele şi compoziţiile mele erau ca nişte mere uscate înainte de a se coace. Nu îndrăzneam nici în scris, nici la oral să spun tot ce-mi venea în minte; dacă par prea îndrăzneţ, dacă interpretarea mea e greşită, dacă?… Plus că teama de a vorbi în public îmi gonea din cap toate ideile.

Din ziua aceea de octombrie – o ţin minte cu precizie pentru că am păstrat biletul de teatru – ori de câte ori scriu la română, îmi răsar în minte cele opt pagini mari. Le ştiu pe dinafară şi-mi fac planul temei după ele. Pentru oral, îmi pregătesc tot în sistemul ăsta notiţe amănunţite şi le memorez ca pe o poezie. Am ajuns să pot vorbi, fără întrerupere câte treizeci de minute, de parcă, vorba lui Pinocchio, citesc pe tavan un text invizibil pentru ceilalţi. Asta păstrez eu în medalion: biletul de teatru! Îmi poartă noroc.

Aud cling-clang-ul soneriei muzicale de la apartamentul lui Dudu, pe urmă vibraţiile joase ale vocii lui Bârneaţă şi glasul politicos al doamnei Pleşoianu. Nu e nevoie să trag cu urechea, ştiu că mai întotdeauna după ce marii prieteni se distrează, Bârneaţă vine din nou cu vreo idee sau pur şi simplu cu maculatorul, să ciupească nişte rezolvări. Mama lui Dudu îi spune însă fie că „băiatul doarme”, fie că a plecat, „chiar adineauri’’ în oraş. Minciuni sută la sută. În realitate, Dudu este acasă şi învaţă, are un program de fier. După ce se veseleşte cu Bârneaţă, uită de el cum uiţi de patine când vine primăvara. Paşii lui Bârneaţă bocănesc înapoi, o clipă am impresia că îşi încetinesc

ritmul, că s-a oprit în dreptul uşii mele şi e gata să sune, ceea ce mi-ar face multă plăcere, dar apoi îl aud coborând mai departe. „De ce nu dau fuga să-l chem?“ mă întreb. E greu să te împrieteneşti cu oamenii, în orice caz, pentru mine e imposibil. Am încercat şi cu Dudu, şi cu Manolache, iar eu câţi n-am încercat! Nu mi-a mers. Ceva, n-am reuşit să înţeleg ce îi îndepărtează de mine. Cred că n-au încredere însă nu ştiu de ce n-au încredere, eu aş putea să le fiu foarte devotat. Poate sunt antipatic? Sau nu-i interesez?

Cu cât mi-l imaginez mai clar pe Dudu, lucrând pentru a-şi pune în fapt provocarea, cu atât sunt mai descurajat. Tot ce am făcut mi se pare inutil, de încropeală, naiv – şi pe deasupra mă mai deprimă şi sentimentul că din pricina mea se, vor irosi eforturile celorlalţi. Parcă-i aud: „Ce-ai făcut din materialele noastre? Asta nu-i sistematizare, e o varză! Altă dată să spui de la început că nu te pricepi”. De-o sută de ori îmi vine să alerg şi să-i cer părerea lui taică-meu, dar tot de-o sută de ori renunţ. Vanitatea. Frica. Pe de o parte, dorinţa de a face totul singur. Pe de alta, teama că o singură observaţie din partea lui m-ar demola pe de-a întregul.

Până o trece nuca prin talpa pantofilor…

Mărşăluim în jurul curţii de aproape o oră. Sunt ultimul, ca de obicei, dar n-are importanţă, totul e să rezist. Fetele de la internat s-au săturat de privit şi-au dispărut de lă ferestre. A mai rămas una singură, n-o cunosc, adică o cunosc din vedere, din auzite, n-am vorbit cu ea niciodată, ştiu doar că o cheamă Mihaela Baiu şi e într-a opta F. Se uită la noi cu o curiozitate blândă. Care nu mă supără ca râsetele colegelor ei şi gălăgia lor.

Pinocchio, îmbrăcat în acelaşi echipament ca şi noi, cu emblema „Fraţii Jderi”, umblă şi el dar, bineînţeles, o face în alt stil: descrie un cerc cu raza de cel mult cinci metri, şi foarte des se mulţumeşte pur şi simplu să dea din picioare învârtindu-se pe loc. Comentariile le face Bârneaţă, care defilează alături de noi: Atenţie, Otilia! Hopa sus, Mirea! Bravo, Dudule!

Traseul e înţesat de obstacolele pe care Florica Floroiu, profesoara de educaţie fizică, cu mare plăcere le-a imaginat pentru noi la rugămintea lui Pinocchio: o bârnă orizontală şi alta în unghi de 45 de grade, un lung tunel de crengi, înalt de vreo patruzeci de centimetri, o ,,prăpastie” şi un „lac“ marcate cu praf de cretă. Trebuie să te caţări, să umbli de-a buşilea, să te chinui deplasându-te în mâini pe o

frânghie. Profesoara Floroiu nu s-a mulţumit cu atât: tot traseul e plin de bolovani colţuroşi, cioturi de lemn înfipte în pământ, gropi.

În rucsacuri avem câte zece kilograme de nisip şi, ca divertisment, din când în când ţi se aruncă pe neaşteptate un mic fanion şi să te îndrepţi urgent spre al doilea. Ori tu, fiind derutat de primul, de obicei nu mai observi cu precizie unde cade celălalt. Trebuie să-l cauţi şi Pinocchio te cronometrează. Când faci mai mult de treizeci de secunde, începe tărăboiul: de ce nu eşti atent, unde ţi-e capul, dacă era un pericol adevărat?

Andreea e nemaipomenită, nu greşeşte niciodată! Mi-e imposibil să înţeleg cum poate o fată, şi mai ales atât de slăbuţă ca ea, să se transforme într-un soi de vietate agilă, neobosită şi atotvăzătoare! Pe Dudu îl ajută Otilia şi invers; au făcut o înţelegere, cooperează! înainte, Otilia nu-l putea suferi, dar acum ştiu de ce se înţeleg; vor cu orice preţ să-l contracareze pe Manolache. El însă a găsit o cheie; caută să vadă mai întâi al doilea fanion, pentru că primul e mai uşor de găsit.

Cel mai greu, bineînţeles, mă descurc eu, care din pricina emoţiei îmi pierd capacitatea de concentrare. Trec a nu ştiu câta oară prin tunel, sunt orb de transpiraţie şi cred că mi-am julit şi genunchiul drept, în orice caz, pantalonul de trening e sfâşiat.

Bârneaţă îmi spune că nu-i nimic, eu să fiu sănătos, iar dacă mă tem de mama, îmi coase el ruptura, de n-o să se mai vadă nici la microscop. Cum să-mi fie frică de mama! Recunosc însă că Bârneaţă e, ca întotdeauna, un drăguţ. El n-are ce căuta aici, nu face parte din echipaj, vine doar din curiozitate. Mă mir că Pinocchio îi dă voie.

Pinocchio a spus clar, la începutul pregătirii, că nu va lăsa pe nimeni să ne stingherească. De ce atunci îl acceptă pe Bârneaţă? Habar n-am. Probabil ca să se amuze, Bârneaţă e destul de comic uneori.

Abia scot capul din tunel că fanionul îmi cade provocator sub nas. Nu văd călcâiele celor dinaintea mea. Nările îmi sunt pline de praful înecăcios. Slabă nădejde să găsesc şi să ajung în treizeci de secunde la al doilea fanion, când nici n-am ieşit pe de-a-ntregul din tunel. Pinocchio m-a aranjat cum nu se poate mai bine, toţi îşi dau seama de asta şi râd. Mă ridic, căutând năuc al doilea fanion. Am senzaţia că numărul obiectelor din jur s-a dublat şi toate nu au alt rost decât să mă scoată din sărite. Cred că nici în zece minute n-o să mă descurc. Dudu Pleşoianu trece pe lângă mine uşor ca o pasăre şi-mj spune, încântat „Fraiere!“ Cu siguranţă că ştie unde-i al doilea fanion, dar de ce să-mi spună? Mai degrabă l-ar înghiţi ca să-l ascundă definitiv.

Ridic din întâmplare privirile: Mihaela Baiu se uită fix la mine, apoi în direcţia bârnei, pe urmă iar la mine şi din nou la bârnă, spre care arată cu o mişcare uşoară a bărbiei. Nu mă păcăleşte? Despre Mihaela

nu ştiu altceva decât că în loc să se plimbe duminica, aşa cum fac toate colegele, rămâne în internat şi telefonează acasă, la părinţi, în comuna ei din nordul Moldovei.

Mă iau la noroc după indicaţia Mihaelei, fug tare şi, sub bârnă, dau într-adevăr de fanion. Optsprezece secunde. Bârneaţă nu uită să strige că este al treilea rezultat „din toate timpurile”, după Dudu şi Manolache. Figura asta stârneşte ceva uimire. Mă uit pe furiş spre Mihaela care surâde în aşa fel, încât numai eu îmi dau seama cui şi de ce se adresează. Lui Pinocchio i se pare că echipajul şi-a încetinit ritmul din pricina mea. Ne iuţeşte lovindu-şi palmele: „Ce vă miraţi atât, sigur că Puiu Mirea progresează, ăsta-i scopul antrenamentului! Haideţi, încă zece minute şi vă iert!”

Mi se mai aruncă din nou fanioanele şi mă descurc bine, fără ajutor dar sunt destul de nemulţumit. Nu suport să fiu ajutat, mi-e ruşine să primesc laude pentru un lucru pe care nu l-am făcut singur. Mihaela ar fi fost bine să-şi vadă de treabă. Sunt atât de amărât că nu mă mai pot concentra la traseu. Mi se aruncă din nou fanioanele. Le văd imediat. Nu-mi explic această agerime neaşteptată, dar un succes venit la timp e ca o pastilă întăritoare, te face alt om, mai deştept. De încă trei ori mi se aruncă fanioanele şi de fiecare dată mă descurc în mai puţin de 25 de secunde. Aşa s-a întâmplat şi când am luat primul zece la literatură; am fost plin de eficacitate două săptămâni.

Manolache e nervos, de data asta nu găseşte fanionul, aleargă în toate părţile, pierde timp. Pinocchio a ridicat cronometrul ca să-l vadă toată lumea. Manolache mai are cinci secunde, adică le-a avut. Cel mai alarmat însă e Bârneaţă: nici el nu ştie unde e fanionul şi se agită, cotrobăie peste tot, spunând că e pentru prima oară în viaţă când ceva scapă din raza lui de observaţie. Eu însă am avut prezenţă de spirit şi l-am văzut pe Dudu lovind rapid fanionul cu şpiţul şi trimiţându-l glonţ printre elementele de calorifer, care aşteaptă să fie montate în noua aripă a clădirii. Nu-mi dau seama dacă Pinocchio a observat manevra, de fapt n-are importanţă, chiar dacă a băgat de seamă o acceptă, pe el îl interesează doar să fim atenţi, aşa că nu respinge, dimpotrivă, încurajează complicarea situaţiilor.

Manolache tremură de necaz şi de revoltă, cred că bănuieşte cine l-a păcălit, dar are el un fel de mândrie, nu recunoaşte niciodată că e nedreptăţit. Înghite şi tace. În schimb, îi ţine minte pe cel care l-a tras pe sfoară şi când are prilejul i-o plăteşte.

Cele treizeci de secunde s-au făcut cincizeci. Andreea, miloasă, caută şi ea, dar până la urmă dintre radiatoarele de calorifer ţâşneşte Bârneaţă ca din junglă, cu coada fanionului în dinţi:

— De răsuflarea mea fierbinte de leu nu scapă nimeni şi nimic! Ia-ţi trofeul, Manolache, şi fii fericit!

Chiar dacă timpul de căutare s-a încheiat de mult, tot e bine;

săptămâna trecută, Răţoi n-a găsit fanionul deloc, pentru că un dop din clasa-ntâi, ascuns exact îndărătul nucului unde căzuse fanionul, dispăruse pe furiş cu el cu tot. A fost atunci o îndelungată ciorovăială, Pinocchio susţinea că nu-l interesează: Răţoi trebuia să fie atent şi nu fusese. În sfârşit, după descărcări electrice s-a hotărât ca Răţoi să considere acel eşec drept un prim şi ultim avertisment în unele împrejurări, Pinocchio lucrează foarte dur, nu mai seamănă nici pe departe cu omuleţul care se topeşte de plăcere şi emoţie când analizează poezia „Lacul” de Eminescu. Numai despre prima strofă, e capabil să vorbească un ceas.

Era gata să terminăm cu bine ziua de „antrenament în ogradă”, cum spune Răţoi. Isprăvisem, ne odihneam la umbră cu senzaţia că fuseserăm trecuţi printr-o maşină de tocat, când Grigorcea-mic l-a făcut atent pe Pinocchio că îndărătul magaziei e ceva interesant de văzut.

Ne-am dus tiptil cu toţii. Fumează Manolache sau ce? Evident, cineva ar fi putut să-l prevină printr-un mijloc oarecare, însă Pinocchio spusese că nimic din ce ni se întâmplă nouă, celor zece aleşi, nu trebuie ascuns. După părşrea lui, noi trebuie să fim tari ca betonul armat şi să nădăjduim în înţelegerea colectivă. O, scrântim – o păţim, asta-i sursa călirii caracterului. Eu am tot păţit-o, dar nu mă simt deloc călit.

Manolache, aşezat cloşcă pe o grămadă de frunze uscate rămase de astă toamnă, îşi rade energic tenişii cu un pietroi zgrunţuros. Nu iartă nimic – nici pânza, nici cauciucul, nici şireturile. Cazul e nemaiîntâlnit şi judecata noastră, dezorientată. La începutul pregătirii, Pinocchio ne-a cerut să ne prezentăm cu tenişi noi, spunând că va aprecia strădania fiecăruia după gradul lor de uzură, iar când toţi vom avea tenişii roşi şi găuriţi, „încât să treacă nuca prin ei“, va socoti că, în linii mari, perioada de pregătire fizică e încheiată. N-am văzut încă pe nimeni atât de speriat cum e acum Manolache – ochi în ochi cu Pinocchio. Ce-o să se întâmple? Îl dă afară, asta o să se întâmple, şi nimeni nu-l poate apăra, înşelăciunea e înşelăciune. Se poate lesne observa că lui Pinocchio îi este greu să ia această decizie, dar că o va lua, e sigur.

Exact când să deschidă gura, cineva mormăie de dincolo de gard. Ce noroc pe Manolache: e Tudorel, băiatul lui Pinocchio. Vine rar, aşa că Pinocchio lasă întotdeauna baltă orice, chiar şi-un consiliu profesoral. Tudorel are 23 sau 24 de ani, e de două ori mai înalt decât Pinocchio, frumuşel, sever la uitătură şi subţire ca o spadă, ca spada cu care s-a chinuit zece ani să ajungă campion şi n-a ajuns. Unii spun căl Pinocchio ar fi de vină – a vrut neapărat să scoată din Tudorel un campion, l-a silit să se antreneze, i-a trecut cu vederea toate buclucurile şcolare. Să fie aşa? Nu ştiu. În orice caz, sunt de părere că

un fiu trebuie să judece şi cu capul lui.

Îl vedem pe Pinocchio cel aspru cum devine Pinocchio cel duios, îi tot şopteşte rugător ceva lunganului care îl ascultă neatent, cu un aer grăbit şi superficial. Ferindu-se de ochii noştri – degeaba se fereşte — Pinocchio scoate un plic şi i-l dă repede. Am mai văzut scena, ştim că are mereu pregătit un astfel de plic şi ştim şi ce e înăuntru. Tudorel pune în buzunar plicul cu o expresie protectoare, de parcă el îi face un serviciu lui taică-său şi o ia din loc cu paşii lui de doi metri. Fetele îl privesc lung: orice s-ar spune despre acest spadasin ratat, ele uită totul imediat ce-l văd şi li se umplu ochii de admiraţie. Treaba lor. Adică nu. Chestiunea asta mă interesează şi pe mine. Dacă aş putea să le spun „Priviţi-mă, sunt de-o mie de ori mai inteligent decât el, am citit o grămadă de cărţi bune, ştiu să judec lucrurile, am un caracter excepţional!“

Dar există gânduri, pe care nu; le poţi exprima, trebuia să ţi le ghicească de la sine cine trebuie, şi pentru asta e nevoie să vrea. Nu vrea nimeni să se intereseze cum sunt eu? Aştept. De mult!

Pinocchio revine încruntat, justiţia trebuie să-şi urmeze cursul, dar judecătorul e cam întors pe dos. Manolache abia îşi ascunde un zâmhet triumfător, adică „Eh să te văd acum ce-mi mai faci? Că pe lângă Tudorel eu sunt un dulce copil”.

Pinocchio îşi scutură nervos treningul alb, pe care s-au imprimat şipcile prăfuite ale gardului. Se uită de la unul la altul, ştie la ce ne gândim, ştie ce aşteptăm şi ce presupuneri facem. Se apleacă, ia pietroiul; îl cântăreşte în mână şi i-l întinde lui Manolaehe:

— O să-l porţi în rucsac ca supliment la încărcătură. Cu el pleci, cu el te-ntorci. Am să te controlez de trei ori pe zi.

Pinocchio s-a descurcat şi de data asta. O să-mi notez ca principiu foarte important posibilitatea de a ieşi dintr-o situaţie dificilă printr-o glumă.

Îmi surâde o şansă

Cât pe ce să-mi las ca amintire ceva din degetul arătător în maşina de stanţat. Facem elementele de caroserie pentru *Automobilul de curse cu propulsie electrică şi direcţie telecomandată*, produs de fabrica „Tehnosport”. E o treabă simplă; introduci tabla, apeşi mânerul şi piesa cade în coş. La mine cad portierele stânga-faţă, pe-astea eu le fac. Degetul era să mi-l strivesc din pricina lui Dudu: îi povestea Otiliei suficient de tare ca să-l aud eu – probabil că asta şi urmărea, să nu-mi scape vreun cuvinţel – despre o persoană rarissimă, vărul unei cunoştinţe de-a bunică-si, un pensionar fost inginer silvic, care în tinereţe l-ar fi însoţit frecvent în călătorii pe Sadoveanu. Omul are o

memorie fantastici; e agreabil şi promite să refacă aceste trasee în tovărăşia noastră. Ţac. Încă o portieră stânga-faţă. Ţac! Ţac! Bătrânul ăsta mă calcă pe nervi. N-are şi el o boală, ceva, să şadă acasă? Dudu nu se dezminte. Cu lovitura asta îmi zboară toată agoniseala documentară, mai mult, poate schimba itinerarul expediţiei. O să mă fac de râs. Crezusem că am dat şi eu o dată lovitura. Simt că-mi creşte din nou pielea strâmtă şi mereu umedă de teamă a vechiului anonim speriat. Fiii seamănă cu părinţii lor. Sunt exact ca taică-meu: un telegrafist care nu poate suporta clătinările navei şi se mulţumeşte să converseze de la nu ştiu câte mii de kilometri cu cei aflaţi în voiaj. Tata însă cel puţin e o fire voioasă, sau măcar se străduieşte să pară aşa, pe când mie până şi picul ăla de umor îmi lipseşte. E de-ajuns un bobârnac şi sunt la pământ.

Gălăgie festivă. Inginerul Velescu de la „Tehnosport" care vine săptămânal să vadă cum merge atelierul – el îi spune, ca să ne facă plăcere, *uzină colaboratoare* – a adus după el un cârd de copii de la grădiniţa fabricii. Acţiune instructivă din toate punctele de vedere: „Uite cum nişte băieţi şi nişte fete puţin mai mari decât voi — la el zece ani diferenţă sunt „puţin" – dau producţie, vă fac jucării. Nu puneţi mâna!" Se opreşte în treacăt lângă mine, îi văd obrazul roşcovan, ras proaspăt, privirile cumsecade şi vesele de om pe care îl bucură tot ce face. Îi admir pe aceşti ţipi fericiţi, dar nu pot să-i sufăr.

— Cum merge, tovarăşu'? mă întreabă, bătându-mă pe umăr. Şi răspunde tot el, plin de entuziasm; hai că merge, merge! Iese maşinuţa!

— Iese, dar e proastă. Tinicheluţă, nu maşinuţă.

M-a luat gura pe dinainte, simţeam nevoia să-mi descarc nervii, numai Dudu e de vină. Inginerul e însă sincer mirat:

— Nu-ţi place modelul? De ce? E foarte drăguţ!

Vine în grabă maistrul nostru, Cocuţă, îi spunem aşa fiindcă e subţirel şi delicat ca o fată. S-au strâns toţi colegii, Mihaela îmi face semn să tac, dar tocmai asta mă întărâtă; se teme pentru mine, crede că sunt o victimă sigură. Iau din mâna unui puşti o maşină asamblată:

— Consideraţi că arătarea asta e un model?

Velescu nu şi-a pierdut buna dispoziţie, poate că aşa-i bine în viaţă, să te stăpâneşti, să surâzi mereu:

— Dacă ai vreo sugestie, dă-i drumul, o s-o transmit specialiştilor noştri. Calitatea trebuie îmbunătăţită mereu, asta-i lege.

Cocuţă e purpuriu de teamă. Se simte mai bine ca maistru în atelierul nostru şcolar decât la fabrică, incidentele îl neliniştesc. Eu însă nu mă astâmpăr:

— Această *franzeluță* pe patru roţi se numeşte automobil de curse, dar orice puşti care se uită la televizor sau prin reviste are tot dreptul să întrebe: ce fel de curse?

Iau creta şi în timp ce vorbese schiţez la iuţeală pe tablă profiluri de maşini, nu mi-e greu deloc, acasă am umplut caiete întregi. Vorbesc despre raliuri, despre campionatul prototipurilor, despre alergările de formula unu, capacităţi cilindrice, dimensiunile şi felurile pneurilor, roll-bar, aripă stabilizatoare, spoiler, mărci, tipuri, variante, Dacia grupa întâi, Dacia grupa a doua, Alpin-Renault, Ferrari, Porsche, Lotus, Petre Cristea – locul unde în raliul Monte Carlo 1936, Jean Calcianu – recordul de viteză pe Bucureşti-Braşov, nedoborât de vreo 40 de ani, Niki Lauda – campion mondial de formula unu care s-a răsturnat cu un tractoraş banal arând grădina părintească, fac bancuri, lumea râde, trag cu coada ochiului la Dudu, e ţăndări, mă uit la Mihaela, e o dulceaţă, Velescu fluieră uluit:

— Mai ştii multe, domnule?

— Vă ţin şi până diseară, dacă vreţi.

— Habar n-aveam ce experţi există prin partea locului. Deci, modelul produs de noi e o franzeluţă?

— Franzeluţă. Dacă-l faceţi din aluat şi-l coaceţi bine, se vinde urgent. Altfel n-are niciun haz, vă rog să mă scuzaţi. Puştii ar trebui să ştie cu ce se joacă.

— Tatăl dumitale e cumva inginer automecanic?

—E telegrafist.

— Poate că participă la concursuri de…

— …. Troleibuz.

Velescu scoate un caieţel mic, în scoarţe de piele, cu creionaş prins la cotor şi un pătrăţel de indigo aşezat cu socoteală, astfel încât la dorinţă să scrii cu copie. Rupe fără milă o foaie din această perlă a industriei de rechizite de birou:

— Ai aici numerele mele de telefon, centrala şi directul. Dacă ne aduci o propunere bună, o pun în discuţia sectorului de proiectări. Ai putea să te gândeşti chiar la o serie de modele, câte unul din fiecare categorie, începând de la turismele obişnuite şi până la, cum se zice, *dream- car*. Am nimerit-o?

Excelent, Velescu. Mi-am schimbat părerea despre el. Mi-ar face plăcere să mai discutăm. Mulţi oameni în toată firea se plâng că n-au autoritate faţă de tineri. Ce-o fi atât de greu să-şi dea seama că e suficient să fie modeşti, înţelegători şi să spună deschis la ce se pricep şi la ce nu? Ar fi foarte-foarte respectaţi. Nu-mi dau prea bine seama dacă Velescu a luat lucrurile într-adevăr în serios, dar mă simt exact aşa cum visez să-mi fie întotdeauna. Cam rar mi se întâmplă. Băieţii se uită la mine cu atât mai miraţi cu cât e prima oară când mă aud vorbind despre acest subiect. Aş fi putut s-o fac mai de mult auzindu-i cum pălăvrăgesc anapoda despre maşini, dar am tăcut – blestematele mele de tăceri, care nu sunt nici dovada modestiei, nici a înfumurării, ci pur şi simplu a fricii de a nu fi luat peste picior. Ce noroc am avut

azi! De fapt nu e prima oară când după nişte necazuri mă pomenesc cu o bucurie – e specialitatea mea. Problema e însă cum să fac pentru a şti dinainte după care şir de necazuri urmează bucuria.

Cocuţă a înflorit şi-i spune lui Velescu că „Uitaţi, aşa înţelegem noi – adică el! — să ne ocupăm de elevi, îi învăţăm nu numai meseria, ci şi să gândească, să lectureze cărţi de specialitate”. Dacă l-ar auzi Pinocchio! Chiar săptămâna trecută, când Otilia şe lăuda că „lecturase” nu mai ştiu ce, s-a răstit la ea, „Mai terminaţi, fetiţe, cu „*lecturatul*”, ,,*atenţionatul*“, „*anvizazatul*”, „*concluzianatul*” şi alte barbarisme. Să nu le mai aud că vă pun nota 1 fără nicio discuţie!” Pinocchio până şi ziarul îl citeşte cu creionul roşu în mână, pune sau taie virgule, îndreaptă sintaxa câte unei fraze, înlocuieşte un cuvânt cu altul şi, din când în când, trimite pictura la redacţie. A primit de câteva ori felicitări, i-a apărut şi numele, cu mulţumiri, la poşta redacţiei. Se zice însă că odată un ziarist sau un scriitor, nu ştiu precis, pe care îl corectase la sânge, i-a dat un telefon şi i-a spus ceva de-a trântit Pinocchio atât de tare receptorul în furcă, incât l-a spart.

În pauză, Bârneață mă trage conspirativ spre laboratorul de chimie, unde pluteşte un miros dulceag. Scoate încet şi misterios ca un iluzionist o marcă poştală din portofel.

O fi Bârneaţă dezordonat însă portofelul şi-l gospodăreşte serios, ca un tată de familie. Are a capodoperă de marochinărie cu vreo zece despărţituri, unde totul e aşezat cu chibzuială; buletinul, carnetul de elev, bani, bilete de tramvai, autobuz şi troleibuz, tot felul de hârtiuţe frumos împăturite şi plăcerea lui Bârneaţă – tăieturi de la „Mica publicitate”, rubrica vânzări. Decupează tot ce i se pare că l-ar aranja să cumpere el: „ambarcaţiune croazieră, cabină pentru paturi, bucătărie, grup sanitar, sisteme navigaţie modeme, motor 40 HP stare nouă”, „pui Saint-Bemard”, „telescop astronomic de mare putere”, „Honda 250 cmc; pregătită motocross”, „colecţie scurt-metaje comice și de animaţie”. Uneori dă telefoane si se interesează politicos de preţuri, notându-şi-le cu grijă. Până acum a cumpărat în gând de vreo nu ştiu câte sute de mii de lei şi încă i-au mai rămas bani.

Mă uit la marcă – e foarte frumoasă, recunosc imediat silueta de ghiulea a celebrului „La jamais contente”, „automobilul construit şi pilotat de belgianul Jenatzy, primul care a depăşit suta de kilometri pe oră, în 1899. „Cu motor electric!" îi precizez eu lui Bârneaţă.

— Serios? Asta n-o ştiusem, zice el. Să păstrezi bine timbrul, e rar. Îl tot ţineam la mine, aşteptam o ocazie.

— Şi ce vrei în schimb?

Bârneaţă desface larg braţele, e uimit; a spus el că vrea ceva? Nu vrea! Sunt foarte stingherit:

— Păi aşa nu pot.

— Ba poţi, fiindcă altfel o să simţi răsuflarea mea fierbinte de leu.

— Cum naiba să iau ceva pe degeaba?

Bombăne cu vocea lui aia groasă, care-i face pe autorii anunţurilor de la „mica publicitate” să-şi închipuie ca la telefon e cine ştie ce bărbat impozant:

— Bârneaţă nu dă niciodată nimănui şi nimic pe degeaba. Plăcerea să fiu coleg cu un băiat deştept, asta-i plata mea.

Sunt cazuri în care îl înţelegi foarte greu pe Bârneaţă. Singura soluţie e să-i dai dreptate, altfel n-o scoţi la capăt cu el. Pe Andreea aproape a obligat-o; „în fiecare zi, la ora cutare, vii să te antrenez.” Părinţii ei sunt foarte severi, o ţin din scurt, după orar, însă la handbal o lasă, fiindcă pot supraveghea cu uşurinţă din balcon activitatea de la suportul pentru bătut covoare utilizat şi ca poartă de handbal.

Bârneaţă o învaţă toate trucurile: pase, joc fără minge, aruncări prin evitare, de la şold, de la înălţime. El personal e un handbalist mediocru, răzbeşte mai mult prin cele şaptezeci de kilograme ale lui, dar Andreea, aşa chibrit cum e, învaţă repede tot ce vede, e îndrăzneaţă, are viteză de reacţie, trage ca din tun şi băieţii, încet-încet, sunt nevoiţi să accepte că e o coechipieră valoroasă şi o adversară incomodă.

— Dar povestea cu timbrul rămâne între noi, nu vreau să afle Dudu, îl ştii cum e, nu suportă să împartă nimic cu altcineva, mai ales o prietenie, îmi spune Bârneaţă.

— Adică noi doi n-o să fim prieteni?

— Ba da, dar mai de la distanţă. O să am grijă de tine din umbră. Să nu-ţi mai fie frică de nimeni. Cine o să facă prostia să te faulteze; o să simtă…

— … răsuflarea ta fierbinte de leu?

— Absolut.

Linişte! Avem inspecţie la oră!

Mă pieptăn pe furiş. Părul meu o ia foarte iute în toate părţile si nu vreau să arăt a tip dezordonat. Am părul prea moale, cu fire subţiri. E posibil să fac chelie? Ideea asta mă scoate din sărite.

Nu-mi plac împrejurările care ies din obişnuit, mă derutează. Avem inspecţie la matematică. Prea ne-a speriat învăţătoarea în clasele mici cu „Vine ea inspecţia şi-o să vedeţi voi!” Mie teama asta veche mi-a rămas şi acum. Deşi îmi dau foarte bine seama că de fapt inspecţia lui Mândrilă i se face, nu nouă, simt pe umerii mei toată greutatea momentului. Dacă sunt întrebat tocmai eu? De felul în care am să răspund, depinde părerea pe care inspectorul şi-o va face despre întreaga clasă.

Bineînţeles, există şi speranţa să scap; Dudu şi Otilia şi Răţoi or să ridice nişte mâini de zece metri, dar inspectorii sunt şi ei tot profesori, observă dintr-o aruncătură de ochi cine n-a învăţat, cine e nesigur, cine e fricos. Dacă vor să-ţi facă viaţa amară, te identifică imediat.

Linişte mare, ordine excepţională pe bănci, nicio hârtiuţă pe jos. Mă întreb cui i-a dat prin minte şi mai ales cum a reuşit într-o singură recreaţie să îndrepte tabla care a zăcut strâmbă câteva luni. Pervazurile ferestrelor gem de ghivece cu flori, dar numai vreo şase sunt ale noastre, restul sunt aduse din alte clase. Cunosc şmecheria; în pauză, vor fi cărate cu discreţie în altă clasă, care urmează să fie inspectată.

De pe catedră îţi ia ochii o faţă de masă brodată în stil popular, asta-i a femeii de serviciu – se orientează tanti Aneta!

Noroc că s-a nimerit o zi, nici prea caldă, nici prea rece şi terminalul calculatorului funcţionează. De obicei, calculatorul nostru, instalat în grandioasa lui cuşcă de sticlă de la etajul doi, nu merge pentru simplul motiv că deşi e un calculator didactic are nevoie de o instalaţie de climatizare, iar isteţul care l-a achiziţionat a uitat de acest amănunt. Tocmai de-aceea calculatorul e folosit numai când temperatura zilei corespunde imprimantei; dacă e prea cald, hârtia asta specială se face fleaşcă, dacă e prea frig, se fărâmiţează.

Inspectorul arată exact cum trebuie să arate; om mai în vârstă, înalt, grav, aer sever, costum de culoare închisă. Are ochelari cu lentile speciale; jumătatea de jos pentru citit, cealaltă pentru distanţă, şi în plus jumătăţile de sus au filtru. Când se uită la tine prin combinaţia asta, îngheţi.

Ciudat; Mândrilă e caraghios de grav şi de băţos. Oare ştie că a împrumutat dinadins sau fără să vrea aerul solemn al inspectorului? Figura asta nu se potriveşte deloc cu cel care, când suntem numai între noi, foloseşte expresii că „ia să vedem cine ne scoate din găleată cu problema asta”.

Mândrilă e marele rival al lui Pinocchio în privinţa gradului de popularitate. Foarte des se strecoară pe uşa cancelariei poveşti captivante despre cum încrucişează ei prin şedinţe săbiile pedagogice. Pinocchio susţine – şi aplică – principiul „l-am prins pe elev cu tema neefectuată, surâd şi îl ard!“ Mândrilă, dimpotrivă, în vorbe face pe mâncătorul de oameni, dar în realitate îţi dă o şansă, stă de capul tău la orele de meditaţie. El spune: „Vocaţia mea nu e să ard pe nimeni, ci să-i învăţ pe toţi cum să nu se ardă ei singuri în viaţă“. Mândrilă cultivă orgoliul meseriei de profesor. Niciodată nu iscăleşte, nici măcar în condica de prezenţă, decât „prof. Francisc Mândrilă”. Se spune că atunci când se duce acasă cu câte două sute de caiete de teze, cere să fie o linişte de muzeu în apartament, are chiar şi discuţii cu soţia pe tema asta. O lucrare citită de Mândrilă nu poţi s-o arunci,

chiar dacă ţi-a pus nota 4; e corectată minuţios, iar la sfârşit se află tot felul de sfaturi amănunţite şi foarte literar exprimate, uneori însoţite de câte o mică povestire din viaţa matematicienilor celebri. Am impresia că la o teză Mândrilă munceşte mai mult decât noi.

Inspectorul pare nemulţumit – sau asta o fi expresia lui dintotdeauna? Se uită posac prin ochelarii lui cu lentile combinate. Jumătăţile cu filtru îţi dau impresia unor sprâncene monstruoase. Brusc, ajunge din trei paşi enormi la tablă. „Ce fuleu are bătrâna broască ţestoasă!“ şopteşte Andreea, care s-a învăţat de la băieţi să vorbească cam pestriţ şi acum e chiar mai inventivă decât noi.

Omul pune mâna pe cretă şi, de parcă ar avea un ochi în ceafă şi articulaţia umărului ca la jongleri, aproape nu se întoarce spre tablă, scrie mare, rapid, caligrafic, şi-n tot timpul ăsta e cu faţa la noi, vrea să vadă cum reacţionăm. Îşi scutură grijuliu praful alb de pe degete şi se dă la o parte. Examinez expresia algebrică în toată splendoarea ei şi mă trec fiorii; nu înţeleg nimic, adică ceva înţeleg, dar numai jumătate din cât ar trebui. Tipul ăsta de exerciţiu eu nu l-am mai întâlnit. Andreea care e destul de bună la matematică îmi şopteşte: „Cred că i-a plecat mintea-n vacantă; ce-a pictat el acolo urmează să învăţăm abia peste vreo săptămână.”

Precizarea asta mă linişteşte oarecum, mai ales că-i văd şi pe ceilalţi la fel de căscaţi ca şi mine. Probabil că Mândrilă o să-i spună omului că a greşit staţia, dar tace. Asta-i culmea! S-au unit împotriva noastră?

Inspectorul a rămas în aşteptare cu mâinile la spate. Dindărătul celor patru lentile ochii lui ne fixează multiplicaţi. Îi auzim glasul, pare a fi de om cumsecade dar hotărât să nu lase nimic de la el, indiferent de împrejurări. Exact genul Pinopchio.

— Vrea cineva să încerce? Nu vrea nimeni? La vârsta dumneavoastră teama e ne justificată. Sau poate că nu cunoaşteţi?…

Arată cu o mişcare a capului podoaba de pe tablă. Toată lumea tace, şi ce e mai rău e că tace Mândrilă.

— Haideţi, dragă! devine nerăbdător inspectorul. V-am contemplat destul, sunteţi frumoşi, dar nu pentru aprecieri estetice mă plăteşte statul. Vreţi să numesc eu pe cineva?

Fiecare încearcă să se ascundă în spatele celui din faţă şi rezultatul e că stăm toţi ca nişte cocoşaţi. Cele patru jumătăţi de lentilă se mişcă lent, căutând cea mai uşoară pradă – cel puţin asta-i impresia mea. Dudu arată prea bine, ca şi Otilia, ca şi Răţoi – se vede imediat că sunt din plutonul fruntaş. Bârneaţă e impozant – dacă nu-l cunoşti, nu ştii la ce te poţi aştepta de la el. Avem chiar profesori care, cu toate că ştiu ce-i poate pielea, se mai lasă încă impresionaţi. Când se uită la el şi-l văd atât de grav, prestant, lord – îl miluiesc cu un 5 fără să-l mai asculte.

Tremur; în situaţiile astea, eu sunt victima, fiindcă probabil miros cel mai tare a frică. Ferestruicile s-au şi fixat asupra mea, dar în liniştea de grota face explozie un zgomot cu multe nuanţe; e manşonul metalic de termos în care Manolache ţine claie peste grămadă instrumente de desen tehnic, creioane, feltipuri, tuburi de guaşă, nasturi de acoarelă şi tot felul de aiureli – capace de stilou, pixuri fără pastă, ascuţitori fără lamă şi lame fără ascuţitori. Nu se îndură să arunce nimic. Aparatul optic îl examinează: n-ar fi rău băiatul. Speriat, pirpiriu, dezordonat…

— Ia pofteşte dumneata!

Manolache o ia din loc clătinându-se, cu paşi mici, târşiţi, rari. Se sprijină de fiecare bancă, în speranţa că poate nu e el cel chemat. Inspectorul nu-l grăbeşte, aşteaptă calm spectacolul. Niciodată nu l-am văzut pe Manolache atât de fiert. A ajuns. Ia creta, îi scapă din mână, o culege amărât. Începe să scrie. Şterge. Scrie iar. Şterge din nou. Inspectorul îşi încrucişează braţele, a devenit nerăbdător, renunţă la politeţe:

— Băieţaş, ştii sau nu? Ca să nu pierdem vremea de pomană.

Creta scârţâie. A apărut în fine un calcul pe care Manolache nu-l mai şterge. De unde i-o fi venit în cap? Continuă dedesubt. Inspectorul se apropie, interesat:

— Mda, să zicem că s-ar putea… dar voi n-aveți bunul obicei să vorbiţi în timp ce lucraţi? Vreau să aud raţionamentul.

Manolache oftează şi explică. Vorbeşte rar, nesigur, după cum îi e şi lucrul. Andreea îmi vâră unghiile în ceafă, în glasul ei emoţia se îmbină cu hazul:

— Ştii ceva? Manolache joacă teatru! Figură ăsta cunoaşte perfect exerciţiul, dar se preface că şovăie! Nu înţelegi? Trage de timp fiindcă noi suntem în aut!

Un sfert de oră, dacă nu şi mai mult, s-a canonit Manolache până a făcut ordine pe tablă;

— Corect, dar greu ai mai dus-o la capăt, oftează inspectorul.

Ne pune întrebări, mai scoate câţiva la tablă. Toată lumea se descurcă fără prea multe şovăieli. Ni s-a luminat mintea; urmărindu-l pe Manolache, am înţeles cu toţii care era principiul de bază. Sună de recreaţie. Felicitări lui Mândrilă: elevi binişor pregătiţi, dar prea emotivi. Totuşi, dacă ne gândim, acesta nu-i cel mai mare defect de pe lume.

Mândrilă îl conduce făcându-ne, pe ascuns, semne să nu plecăm din clasă. Se reîntoarce într-un minut, nasturele de sus al cămăşii e descheiat iar nodul cravatei lărgit. Omul nostru îşi tamponează faţa cu batista, s-a spălat cu apă rece, să-şi recapete vioiciunea.

— Manolache, eşti mare! (Se înclină adânc.) O să le povestesc şi nepoţilor mei despre tine, când o să-i am. Sper că aţi observat, suntem

cu două lecţii în urmă faţă de programă. (Deschide larg braţele). Ce era să fac? Nici odată n-am putut să trec mai departe fără să fiu convins că totul e asimilat ca lumea. Cineva foarte-foarte îngrijorat de soarta voastră a depus tot zelul ca să se audă (mâna spre tavan) unde trebuie că suntem în întârziere. Manolache, (ton de mirare şi admiraţie fără margini) cum de s-a nimerit, băiatule, să înveţi două lecţii mai departe?

Manolache nu răspunde, se răsfaţă ca un pisoi la căldură cu lăpticul dinainte. Dudu bombăne:

— Nu-i nicio performanţă. Zăpăcit cum e, şi-a pierdut de-o lună manualul şi nimeni nu i-l împrumută, fiindcă ăsta când pune mâna pe o carte n-o mai vezi. Singura soluţie e să-şi copieze de la câte cineva, în clasă, supravegheat, două-trei capitol înainte. Cu ocazia asta le şi învaţă.

Se aud câteva exclamaţii de dezamăgire, adică, în cazul ăsta, Manolache chiar că nu merită atâtea mulţumiri, dă-l încolo! El însuşi roşeşte, nevoit să fie de părerea lor. Are o expresie de vinovăţie, ca şi cum ar fi fost decorat pentru o bătălie în care numai din întâmplare a învins. Mândrilă spune ceva despre faptul că totuşi intenţia contează, dar se vede bine că până şi el s-a cam dezumflat. Nu înţeleg de ce; mie mi se pare că meritul lui Manolache este indiscutabil. Ar trebui să spun asta dar n-o fac, nu sunt obişnuit să vorbesc în public. Atmosfera din clasă e confuză. Au rămas doar patru minute, cine vrea să mai prindă o sticlă de cico sau un sandviş la bufet trebuie să se grăbească. Ies toţi, rămânem doar eu şi Manolache, care şi-a amintit că trebuie să-şi adune buclucurile împrăştiate. Să-i spun ce gândesc? S-ar putea să-mi reproşeze „atunci de ce n-ai vorbit de faţă cu toţi?“

Încă o şansă. Îmi merge bine!

O ajut pe Mihaela Baiu să pună cireşele în pungi de câte o jumătate de kilogram; cumpără şi pentru colege, îmi place accentul ei moldovenesc. Datorită lui, tot ceea ce spune are un fel de umor cumsecade şi o înţelepciune fără înfumurări. Mă gândesc: „Dacă-i din Moldova, de ce nu mi-a trecut prin minte să-i cer un sfat cu privire la itinerar?“ Îmi dau seama că sunt cam egoist, dar toată atenţia mea începe să se concentreze asupra acestei idei. N-o să-mi fie greu, are o fire deschisă. Când m-a ajuns din urmă mi-a spus de la început ca se duce la piaţă să-şi ia nişte cireşe şi, fiind nevoită să treacă prin faţa cinematografului unde roiesc mereu tot felul de obraznici fără treabă, e mai bine să nu fie singură. Indivizii ăia nu mă încântă nici pe mine, de obicei îi evit, făcând un ocol, dar de astă dată m-am văzut nevoit să strâng din dinţi şi să devin apărătorul celor slabi. Am riscat foarte

mult.

De obicei, când mi se pare că vreun derbedeu se uită la mine, lungesc pasul. Nu-mi place să mă bat pentru că nu mă pricep. Am vrut să fac judo, box, karate, dar când? N-am timp, trebuie să învăţ, eu nu-s ca alţii, să mă ocup de o mie de lucruri. Aşa că în materie de păruială arma mea e s-o iau cât mai repede din loc. În cazul în care eşti cu a fată situaţia se schimbă.; nu mai poţi fugi, e ruşine.

Norocul meu; nimeni nu ne-a luat în seamă şi am ajuns cu bine de cealaltă parte a bulevardului, în piaţă, unde, imitându-l pe taică-meu, am răscolit marfa, cu un aer de mare cunoscător.

Mihaela îmi face semn să deschid, servieta. Cu gândul la ce să-i mai spun ca să nu plece prea repede, fac ce-mi cere şi mă pomenesc că toarnă acolo o grămadă de cireşe. Simt că devin mai roşu decât, ele, dar Mihaela râde şi-mi spune că dacă plec în expediţie trebuie să mă fortific. E bine că ştie de expediţia noastră, rămâne să aduc vorba despre ceea ce mă interesează.

Ca să-i cuceresc bunăvoinţa, pălăvrăgesc fără oprire, iute, şi cred că nu fără oarecare succes, despre tot ce-mi vine în minte; automobile, navigaţie maritimă, cărţi, întâmplări pe jumătate sau chiar pe de-a întregul inventate şi astfel, încet-încet, intrăm în parc. E prima oară când mă plimb cu o fată, dar victorioasa mea tentativă are o ţintă precisă; străbătând parcul, ajungem la autoservire de unde o pot conduce înapoi ocolind zona minată din faţa cinematografului.

E linişte în parc, cine să se plimbe la trei după amiază? Pustietatea asta însă mie îmi convine şi cred că şi Mihaelei. Ne putem da în leagănele din sectorul, rezervat copiilor mici. Observ cu ocazia asta că ar fi bine să existe şi un sector pentru cei de vârsta noastră. Noi ca să ne jucăm trebuie să ne ducem în parcul de distracţii, dar acolo costă şi pe deasupra e cam monoton: toate instalaţiile funcţionează cam pe acelaşi principiu: se învârt.

Mihaela mă roagă să-i culeg flori de tei, sunt înalt şi dacă mai şi săr mă descurc bine. În timpul ăsta, ea se furişează pe lingă tăbliţele cu „Nu călcaţi iarba“ şi smulge de ici, de colo, câte-un mănunchi de tulpiniţe şi frunzuliţe. Parcul nostru e natural, n-are gazon plantat, ci iarbă adevărată. Eu am citit denumiri ca traista ciobanului, ciuboţica cucului, coada şoricelului, pojarniţă, ştiu că sunt plante medicinale, dar niciodată nu le-am văzut în realitate, adică le-oi fi văzut eu dar nimeni nu mi-a spus că sunt chiar astea.

O întreb cum de le recunoaşte. Râde: „E foarte uşor!“ – şi îmi arată forma, culoarea fiecărei frunzuliţe. Îmi pare rău, dar n-am fost antrenat să le ţin minte. Spun: „Faci un ierbar?” Îmi răspunde că e sanitara dormitorului şi că din proprie iniţiativă şi-a alcătuit o farmacie de plante – asta-i de fapt o pasiune de demult.

Cred că acum e momentul să mă apropii de subiect, încep cu câteva

fraze despre admirabila viaţă de la ţară, sănătoasă şi înţeleaptă; e păcat că n-o cunosc decât din citite, de exemplu din Sadoveanu. Scrierile lui trebuie să-i spună mult mai mult decât mie pentru că e născută chiar pe acolo unde se petrec înumplăriie povestite. Îmi spune că da, le ştie de când nici nu învăţase să citească. Bunicul ei a fost cărăuş în ţinutul Neamţului, el i-a adus lemne lui Sadoveanu când şi-a ridicat casa din pădure, lângă schitul Vovidenie, şi ani de zile au fost amândoi la pescuit păstrăvi. „Asta-i mentă, poţi să faci din ea un ceai care-ţi ia îndată durerile de stomac!“

Puţin îmi pasă mie de mentă, am un stomac foarte bun, mă declar însă extaziat şi reînnod discret firul discuţiei care mă interesează. Păi multe din povestiri i le-a istorisit bunică-si chiar Sadoveanu, când era mică. Aveau casele alături, la Fălticeni. „Unchiul bunică-mi, adaugă, indiferentă ca atunci cind te referi la ceva prea binecunoscut – a fost Cosma Răcoare, de-asta o simpatiza

Sadoveanu.” Îmi arată triumfătoare o buruiană cu Frunze mari, creţe: „E nalbă. Ceaiul de nalbă linişteşte nervii”. N-am nevoie să-mi liniştească nimeni nervii stârniţi de bomba cu descendența lui Cosma Răcoare, totuşi fac o figură de om plăcut impresionat de nalbă şi chiar culeg şi eu câteva frunze, având grijă să-i îndrept din nou atenţia spre Sadoveanu. De fapt, buruienile tămăduitoare de la o mătuşă de-a bunicului a învăţat să le cunoască, femeie foarte în vârstă şi ştiutoare, sătenii la ea aleargă când au vreun necaz, a văzut multe, e strănepoată Ancuţei. „Da, exact, Ancuţa care a ţinut han pe drumul Romanului. Sper că ai citit Hanul Ancuţei?“

Toate noutăţile astea îmi bubuie în urechi. Mihaela e o comoară. Îl distrug pe Dudu! O văd tăbărând pe nişte floricele alb-gălbui: „Soc! Nu mi-aş fi închipuit să fie şi pe aici! E bun aproape la orice.” Îi spun deschis că pentru mine singurul leac într-adevăr bun ar fi ca rudele ei să stea de vorbă cu echipajul nostru. Bineînţeles, îmi răspunde, culegând întruna ierburi şi flori micuţe care numai ea ştie la ce-or fi bune.

Deodată, se îndreaptă şi mă priveşte fix cu ochii ei strălucitori, adânci şi catifelaţi: „E un lucru, foarte important pentru tine?“ Înclin grăbit din cap: „Cel mai important.” Se uită, la ceas. Nu-mi explic de ce devine dintr-o dată grăbită. Îmi spune că la patru trebuie să fie la internat. Nu-i nevoie s-o conduc, am şi eu o mamă şi un tată, nu? Ar putea fi îngrijoraţi. În privinţa problemei care mă interesează, să fiu liniştit: se va gândi cum e mai bine să procedeze la vară ca echipajul să poată sta de vorbă cu toate rudele ei; mâine o să-mi dea un plan scris. E bine aşa? Îi spun că e magnific.

N-am astâmpăr, recitesc de-o jumătate de oră acelaşi paragraf, fără să pot trece mai departe. Încerc cu matematica, apoi cu engleza. Acelaşi lucru. În capul meu sunt prea multe gânduri ca să mai aibă loc şi lecţiile. Alături aud sforăitul lui taică-meu. Mă duc şi-i bat cu pumnii în uşă. Întotdeauna m-a enervat sforăitul ăsta. „Lasă-l în pace, spune mama, e de noapte, trebuie să se odihnească”. Îi răspund că pentru asta nu e cazul să-mi transforme creierul în rumeguş.

Urmează un minut de linişte apoi. Sforăitul reîncepe. N-am înţeles niciodată cum un om poate produce astfel de zgomote înfiorătoare fără a fi primul care să sară-n sus. „Ştii bine, zice mama, că nu sforăie decât dacă e foarte ostenit. Azi noapte a avut mult de lucru, iar dimineaţa n-a putut să plece, a stat până la prânz. E frânt, nu-ţi dai seama?“

Mă gândesc că într-adevăr nu-i corect să fac atâtea nazuri. Ca s-o îmbun, o întreb ce evenimente au fost.

Îmi povesteşte că „Maramureş”, în voiaj de la Rotterdam cu marfă pentru Salonic, a avut necazuri serioase la maşini în apropiere de Marsilia. Sigur că oricare şantier naval e bucuros să intervină, dar te costă mult şi mai pierzi şi timp, adică tot bani. Ofiţerul mecanic Arsenie şi oamenii lui de la bord au transmis prin radio că încearcă să se descurce singuri iar cei de acasă i-au adus imediat la, staţie pe proiectanţii motoarelor. În tot timpul ăsta, taică-meu s-a ocupat numai de menţinerea legăturii între constructori şi echipaj. Până la urmă beteşugul a fost înlăturat şi nava a putut să-şi continue drumul cu toată viteza. Nu i-am spus niciodată lui taică-meu, dar sunt convins că e cel mai bun radiotelegrafist maritim, chiar dacă lucrează pe uscat. Într-o zi trebuia să i-o spun, ca să ştie ce cred despre el. Am descoperit ceva: tata seamănă niţel cu Bârneaţă, sau mai politicos ar fi să spun că Bârneaţă seamănă cu tata, dar e totuna. Amândoi fac pe marii, asta-i prima impresie, amândoi nu prea dovedesc că ar fi mare lucru de capul lor, asta-i a doua impresie, dar tot amândoi, exact când nu te aştepţi, fac ceva deosebit – asta-i a treia impresie sau mai exact ar fi o descoperire. Ce să mai cred?

Mi-e imposibil să citesc sau să scriu, nici chiar în celebrul „fişier documentar” n-am răbdare să mă uit, deşi ar trebui să aştern pe o coală nouă, lucioasă, noutăţile de aur aflate de la Mihaela. Privesc coperţile îndoite şi sfâşiate ale dosarului. Atâta l-am mai înghesuit în servietă şi prin diferite ascunzişuri, încât opera mea arată ca un gogoloi de cârpă pentru spălat podelele. Va trebui să copiez totul şi să-mi aranjez agonisita într-o mapă cu ccperţi de aluminiu – am văzut o minune din asta la Velescu, e ceva foarte solid şi produce o impresie de lucru tehnic serios.

Am eu azi un curaj care mă face să las lecţiile, fişele, buchiseala şi să dau o raită pe-afară. E cald, Bârneaţă şi-a scos cămaşa, maieul, le-a

pus ca aşternut pe iarbă şi face plajă. Stă răsturnat pe-o rână, prăjindu-se cu multă satisfacţie, dar cu ochii-n patru; dacă-i prinde administratorul pe iarbă e jale. De bara transversală a suportului pentru covoare atârnă o mulţime de sforicele de diferite lungimi, unele sunt de-o palmă, altele ajung până la pământ. De ele sunt legate cutii goale de conserve, de macaroane, de ţigări, de bomboane. Sunt numerotate de la 1 la 99. Andreea trebuie să nimerească o anumită cutie, dar nu oricum: Bârneaţă, din poziţia în care stă, îi aruncă fulgerător mingea, rostind o cifră, iar Andreea trebuie să vină în mare viteză, să intercepteze şi să arunce imediat în cutia indicată.

Uneori Bârneaţă nu spune, de exemplu, „38“, ci „13 plus 25“, „3 X 8 plus 7 X 2“ sau „84 minus 46“ – calcule, evident, caraghios de simple, dar nemaipomenit de incomode când trebuie să le faci ultrarapid. Andreea a transpirat, dar nu se lasă. Aruncă în toate stilurile, sare, plonjează. Mă uit la ea şi mă întreb de unde atâta voinţă. Cele mai dificile de atins sunt cele patru cutii de „Mentine“, plasate în colţuri.

Mie mi se pare ciudată şi mingea: sare greu, are un nu ştiu ce ciudat. Otilia trece pe frumoasa ei bicicletă cu ghidon-girafă, roţi minuscule, şa cu spătar înalt până la umeri. Se opreşte şi cere mingea. Mi-e imposibil să înţeleg cum reuşeşte să fie întotdeauna bronzată de parcă ar veni de la mare. Mai trecând în contul ei corpul subţire şi mersul elastic, părul blond, ochii verzi, nu e de mirare că lumea întoarce capul după ea pe stradă. Aceşti necunoscuţi sunt însă nişte păcăliţi: habar n-au ce voce urâtă, răguşită, cu grosimi şi subţirimi fără noimă are uneori Otilia, şi mai ales cum ştie ea în anumite cazuri să râdă de te trec fiorii. Nu de spaimă, nu, ci de stânjeneală; este un fel de râs care te face să simţi că eşti cea mai neînsemnată şi jalnică fiinţă de pe pământ.

Şi acum adresează un astfel de zârnbet cutremurător Andreei şi lui Bârneaţă:

— Ca balet merge! (adică nu-i o treabă serioasă, ci o imitaţie). Ia dă-mi o pasă, dragă, şi spune-mi unde să nimeresc!

Bârneaţă îi aruncă surâzând îngereşte o minge-proiectil. Otilia prinde, dar cade cu tot cu bicicletă. Urlă:

— Îţi baţi joc de mine? Ce-ai pus în mingea asta, pietre de cântar? Ai merita să-ţi dau cu ea în cap!

Iau mingea şi mă lămuresc imediat: e mai grea de cel puţin trei ori decât ar trebui să fie. Nu-mi dau seama cum a preparat-o Bârneaţă, dar ideea e bună, ajută la creşterea forţei de şut. Încep, amuzat, să-i explic Otiliei acest lucru, insistând asupra aspectului ştiinţific al procedeului. Otilia se adună de pe jos, repezindu-mă:

— Gura! Nu-mi da lecţii, cornulețe-cu-rahat ce eşti!

Pielea obrajilor mi s-a încins în asemenea hal, încât dacă mi-aş vârî

capul într-o căldare cu apă, s-ar auzi sfârâituri şi ar ţâşni clăbuci de aburi. Groaznic! „Cornuleţe cu rahat!“ Iar m-a lovit sub centură, specialitatea frumoasei Otilia. Nu-i consideră fiinţe umane decât pe cei care fac exact ce doreşte ea. Pe mine, de exemplu, mă înghite numai pentru că ştiu să scriu epigrame şi alte aiureli de genul ăsta, dedicate celor pe care mi-i dă pe listă: Coloana întâi – numele, coloana a doua — cusurul respectivului, coloana a treia – indicaţia de regie: „Arde-l tare“, „ia-l mai uşor”, „desfiinţează-!"”. Îi sunt foarte pe plac pentru supuşenia mea, dar ferească dumnezeu să-mi permit luxul unei păreri personale.

A fost de-ajuns ca o singură dată să mă înveselesc niţel pe seama ei şi m-a şi pus la punct cum ce mai rău. Prin clasa a patra, ne-au dus în excursie la Predeal şi, pe-o pătura întinsă la umbra brazilor de pe Clăbucet, am aşezat la grămadă mâncarea adusă de acasă.

Eu aveam între altele o pungă cu cornuleţe făcute de mama, foarte bune, umplute cu rahat, dar când am anunţat compoziţia toţi au început să ragă de veselie. Timp de vreun an, care cum mă vedea îmi striga „Ce faci, mă, Comuleţe-cu-rahat?“ Înnebuneam de ruşine. Cu timpul, supărătoarea poreclă a dispărut, însă nu şi pentru Otilia, care o ţine minte şi din când în când mă umileşte de faţă cu toată lumea. Când mă gândesc că ar putea-o face şi în prezenţa Mihaelei, mi se urcă sângele la cap.

Furnici şi ceasuri deşteptătoare

Stau tolănit pe iarba caldă alături de Bârneaţă şi mă uit la furnicile care aleargă disperate între un biscuit aproape întreg şi o direcţie necunoscută. Nu pot să spun că n-am mai văzut furnici, dar adevărul e că nu le-am dat atenţie niciodată. Am citit despre sistemul lor de organizare – furnicile fac parte din categoria insectelor sociale. Tot ce se poate, însă astea pe care le văd acum par să fie încă într-un stadiu de înapoiere. Aleargă năuce, trec unele peste altele, habar n-au de nimic, din biscuitul ăsta n-or să se aleagă cu mare lucru.

Îi spun lui Bârneaţă că dacă aş şti unde e furnicarul, le-aş transporta acolo comoara. Bârneaţă îmi răspunde că e mai bine să fie lăsate în pace – au socotelile lor.

— Care socoteli, nu vezi ce proaste sunt?

— Te anunţ, zice Bârneaţă, că le insulţi degeaba. Pariez că într-o oră nu mai rămâne nimic din biscuit. Pe ce pariem?

— Eşti comic, râd eu, nu ţi se pare caraghios să ne zgâim la vârsta

noastră după furnici?

— Vârsta n-are nicio importanţă, există oameni cu o barbă uite-aşa care fac asta toată viaţa. Ei, ai curaj să pariem?

— Am, zic. Pe ce?

— Pe o recapitulare la matematică. Joia viitoare avem teză – dacă biscuitul dispare într-o oră, mă „dăscăleşti" la matematică.

Înclin din cap în semn că sunt de acdrd. Sunt şi mândru; e prima oară când mi se cere deschis ajutor într-o chestiune atât de importantă. Aş putea totuşi să-l întreb de ce stă aici că un puturos în loc să înveţe, dar, mă tem să nu-l supăr. Dacă se răzgândeşte şi nu mai vrea să-i acord „asistenţă?"

Încep să fac planuri— la ce capitole o să insistăm, care ar fi cea mai bună metodă de lucru, dacă vine el la mine sau mă duc eu la el? Îi spun că avem toate şansele să reuşim, pentru că nici eu nu-s prea grozav la matematică, aşa că de fapt n-o să fie vorba de dăscăleală, o să facem hamalâcul împreună, deci folosul o să fie egal pentru amândoi. Bârneaţă devine îngrijorat:

— În cazul ăsta o să fie mult de muncă, înseamnă că trebuie să citesc şi eu câte ceva înainte de a ne întâlni. Tu mă pui la eforturi, mă!

Îi spun că nu-i obligatoriu să citească pe cont propriu, dacă-i e greu, se poate şi fără.

— La mine nu există cuvântul greu! mormăie Bârneaţă, trecându-şi palma peste pectoralii proeminenţi şi tari ca nişte carapace de broască ţestoasă. Tu mă cunoşti: ce-mi pun în minte, aia fac. Totuşi n-ar strica să ne orientăm niţel, vezi, poate îţi şopteşte Otilia cam ce ne-ar putea veni la teză, asta se-nvârte printre zei, totdeauna e informată.

Îi spun că n-aş vrea s-o mai întreb nimic, cel puţin până la sfârşitul secolului în curs. Să mă pună iar la făcut epigrame? Dacă îmi cere să scriu din nou ceva chiar despre el?

— Păi să scrii! Dacă-n felul ăsta afli ceva care ne-ar putea folosi la teze, scrie, băiatule, fă-mă ţăndări! Oftează: Trebuie să termin clasa fără nicio corigenţă, altfel o-ncurc cu taică-meu. Mai bine nu se lăsa de băut, că de-atunci e nervos, cicălitor, zbiară din nimic, zice că mă dă afară din casă dacă nu-mi iese media la ceva; ţipă la mama şi-i spune că şi ea e vinovată. Mama ba se răzbună pe mine, ba plânge. Eu, sigur, nu sunt omul care să se sperie, dar m-am săturat de atâta scandal, vreau să-i arunc viteazului în braţe un carnet pe care scrie „promovat" şi pe urmă îmi stabilesc cartierul general la ştrand, am aranjat cu şeful să-l ajut la întreţinere: curăţenie, bărci, instalaţii, chestii de-astea – să vezi viaţă pe mine, câştig un ban frumos şi dacă vreau pot dormi în vestiar! A, să nu uit: eşti invitatul meu, intri când vrei, fără bilet.

Fluier admirativ şi încântat, vreau să-i mulţumesc, dar apare Dudu cu o mutră întreprinzătoare. Şi-a terminat lecţiile şi e pus pe fapte

mari. Nici nu se uită la mine. Îi face lui Bârneaţă un semn şmecher-poruncitor cu capul: ,,hai“, şi Bârneaţă sare vesel la ordin, uitând cu totul de mine. Pleacă pălăvrăgind veseli. Tare-aş vrea să ştiu unde se duc, al naibii mi-ar fi plăcut să mă cheme cu ei, dar ăsta-i un vis prea frumos.

Andreea repară un ceas deşteptător. Şi-a scos afară, pe treptele scării, valiza cu scule. Ceasul e al mamei lui Dudu – eu n-aş repara acest ceas, dar Andreea, când e vorba de specialitatea ei, uită orice necaz. Mama lui Dudu a colindat toate atelierele, dar nimeni nu a primit acest deşteptător pe care scrie, nu ştiu de ce, C.F.R. Adică merge la fel de exact ca trenul? Are soneria în formă de ciupercă, e mare, plin de şuruburi, un tip foarte vechi, nu se mai găsesc de mult piese de schimb pentru el. Meşterii au sfătuit-o să-şi cumpere unul nou, ea a spus că are, dar ăsta-i o amintire de familie, vrea neapărat să-l vadă funcţionând din nou. Andreea e mândră că i s-a încredinţat ei operaţiunea. Nu ştiu de unde are o servietă plină cu vechituri, cam de aceeaşi vârstă cu deşteptătorul C.F.R. Sunt toate mari şi jerpelite, un fel de găini de tablă, care zăngăne, le curg piesele.

— Habar n-ai ce-i aici, îmi spune Andreea, arătându-mi câte unul din ele. Asta la vremea lui te deştepta cu o melodie de fanfară – uite, aici, e tamburul cu came şi dincoace corzile. Ăstălalt avea cuc, făcea cu-cu! Nu-l stric, vreau să-l repar pentru mine. Fii atent la ăsta cu picturi: vezi, fiecare oră are un desen, adică ce face omul la ora respectivă; mănâncă, lucrează, doarme, se distrează. E un ceas educativ, vrei să-l repar pentru tine?

Umblă prin pântecele deşteptătoarelor cu o siguranţa care mă uimeşte. Caută piese ca să facă din antichitatea mamei lui Dudu un ceas ca nou. Îmi spune că în felul ăsta o să-i ia piuitul lui Dudu. Mă prefac că nu înţeleg:

— Dar ce ai tu cu Dudu? E băiat bun.

Râde:

— Bietul de tine, eşti inocent? Nu ştii că Dudu când ne vede parcă-i umple cineva gura cu sare?

S-a apucat să cureţe fiecare piesă cu alcool. E nemaipomenit de migăloasă.

— Suntem nişte egoişti, Puiule, vrem să ne înfruptăm din cozonacul rezervat pentru Dudu. Câtă vreme ne-am cunoscut lungul nasului şi nu făceam altceva decât să trecem cu discreţie clasa, eram buni şi ne iubea, dar ne-am obrăznicit pe neaşteptate la note mari şi asta nu se iartă. Anul trecut eu şi Manolache, anul ăsta, tu.

— Dar şi Răţoi învaţă bine, ca să nu mai vorbesc de Otilia.

— Măi, ăştia învaţă bine dintotdeauna, s-au deprins unii cu alţii. Apariţia noastră în „clubul aleşilor” i-a derutat, adică noi ce căutăm,

ce urmărim, de unde până unde avem şi noi mai mult de-o sută de grame de creier în cap?

Sunt de acord, cu ea, mi-am dat seama încă din ziua când luasem primul meu zece la literatură, că am stârnit un fel de nedumerire care nu s-a risipit nici acum. Între timp mi-am îmbogăţit colecţia cu multe alte medalii, dar o parte din clasă continuă să mă privească fără entuziasm, parcă n-ar fi vorba de munca mea ci de nişte întâmplări norocoase. Culmea e că nici măcar eu n-am ajuns să mă consider un elev bun, frica de profesori mă urmăreşte şi acasă.

— Fă o experienţă, zice Andreea. Prosteşte-te dinadins, ia un cinci la vreo teză, aranjează-ţi unul şi la oral; ai să vezi cum Dudu îţi va deveni cel mai bun prieten.

— Prea te duce mintea departe.

— Zău? Hai atunci să-ţi spun o poantă. Săptămâna trecută, la extemporalul de fizică, Otilia, tocmai când mă pregăteam să duc lucrarea la catedră, a simţit – ştii cum e ea, are nişte antene! — că simplificasem mai bine decât ea ecuaţia, până la expresia cea mai generală. Ştii ce idee i-a venit? S-a prefăcut că-şi uitase guma în buzunarul pardesiului, ca să-şi mai facă drum spre cuier.

— Avea acolo vreo fiţuică?!

— Nu foloseşte ea metode învechite. Totul a fost să treacă pe lângă mine. Ce crezi că mi-a şoptit?

— Să-i arăţi ecuaţia.

— Ţi-am spus că nu se murdăreşte cu prostioare! Lucrează puternic, dar fin. Mi-a spus că dacă renunţ la ecuaţie, vorbeşte cu Florica Floroiu să intru direct titulară în selecţionata de handbal.

— O şansă de aur!

— Mersi, nu servesc. I-am răspuns că treaba asta nu mă impresionează şi nu mă preocupă, întrucât în curând voi fi rugată în scris să binevoiesc a onora cu prezenţa mea această echipa, şi că documentul va fi semnat: Otilia Stroescu.

— Şi?

—Şi m-a înjurat.

— Te-a înjurat? Otilia înjură?!

— Oho! Nimeni n-o întrece. Atât că n-o face mciodată de faţă cu băieţii, niţel bun-simţ tot i-a mai rămas, deşi cred că nu e vorba de bun-simţ, ci de teama că-ar putea să-i iasă vorbe.

Trebuie să mă duc acasă, mă aşteaptă lecţiile – azi, şi mâine, şi la anul, şi-n tot liceul, şi-n facultate, lecţii şi iar lecţii, până oi îmbătrâni. Întâi trec pe la furnici. A avut dreptate Bârneaţă – din biscuit n-a mai rămas decât un dumicat cât o monedă de 5 bani. Ca să le ajut, îl rup în firmituri microscopice, e mai sigur şi pentru mine.

Sunt curajos şi-mi merge bine!

Din februarie, două şedinţe ştiinţifice pe săptămână; trebuie să ştim de toate – cum arată o fibulă antică, monezile de pe timpul lui Alexandru cel Bun, cusăturile din Bucovina, schema bătăliei de la Vaslui, frunza de stejar, de fag sau de paltin, urmele de urs şi, bineînţeles, tot ce-a scris Sadoveanu. De pe la jumătatea lui martie, au apărut antrenamentele, tot câte două pe săptămână. Începând din mai, săptămâna s-a îmbogăţit cu exerciţii gospodăreşti: am învăţat să aprindem focul chiar şă pe ploaie (când n-a plouat, Pinocchio a avut grijă să toarne cu stropitoarea apă peste mâinile nefericitului care era de rând la demonstraţie), să ridicăm contracronometru un cort bine ancorat, să facem mămăligă, borş, clătite, omletă. Culmea e că le ştie pe toate şi ne iuţeşte cu un entuziasm care mă face să-mi pun întrebarea de dragul cui organizează expediţia asta – al nostru sau al lui?

Suntem în clasă, orele s-au terminat, iar Pinocchio, în trening – nu concepe să discute despre expediţie în haine de oraş – face lista definitivă a bagajelor. Când îl văd cât e de meticulos, de entuziast şi de copilăros, mă gândesc că seamănă cu tata. Numai lor le-ar putea trece prin gând să luăm cu noi nu ştiu câte cutiuţe cu bulion – „că are vitamine”. Să umbli cu bulion în rucsac pe urmele marelui Sadoveanu!

Pinocchio notează şi, la fiecare cuvânt, chipul lui mic, osos, cu un aer atât de sever şi distrat la ore, înfloreşte. Brânză Păltiniş, filme foto, ulei, zahăr bucăţi şi zahăr tos, hanorace, macaroane, acoarele, salam de Sibiu, benzi de magnetofon, glucoză, oală de supă, leucoplast, tigaie, saci de dormit, ibric, medicamente, inclusiv lizadon (pentru dureri de stomac), ulei de ricin (pentru constipaţie), talazol (pentru diaree) – nimic nu scapă clarviziunii lui Pinccchio. Din când în când, Pinocchio întreabă: „Simt că am uitat ceva… Cine mă ajută?“ Ne stoarcem creierii. Imposibil de găsit vreo fisură în formidabila aprovizionare. Pinocchio surâde triumfător: „Chibriturile!“ sau „Binoclul!“ sau „Hârtia igienică!“. Adevărul e însă că dacă ne-ar lăsa măcar o oră în pace, ne-am descurca foarte bine şi singuri, dar de vreme ce ţine neapărat să le facă el pe toate, de ce să ne mai batem capul? „Biscuiţi”, „Ace de siguranţă", „Sfoară". Plăcerea lui.

N-am primit încă nimic de la Mihaela, sunt destul de amărât, prea a fost frumoasă ziua de ieri ca să nu mi se întâmple azi ceva neplăcut, aşa păţesc aproape întotdeauna, în toate recreaţiile am încercat s-o întâlnesc, dar n-am reuşit. Cred că nu vrea să-mi mai vadă mutra. Chiar, de ce ar dori s-o vadă? Nu prezintă interes nici ea, nici ceea ce e îndărătul ei. Trebuia să mă gândesc de la început la asta. Sau poate Dudu, care interceptează repede noutăţile, s-o fi amestecat şi aici?

Sunt furios şi dezamăgit, de fapt cred că nici nu mă mai interesează

în primul rând magnificul plan, ci Mihaela, pur şi simprlu doar ea. Dar dacă mă înşel? Dacă a împiedicat-o ceva, dacă e bolnavă?, dacă i-au venit părinţii în vizită? Trebuie să aflu cu orice preţ adevărul, totuşi ceea ce s-a întâmplat ieri în parc n-a fost un vis!

Îi las pe „Fraţii Jderi” să dezbată aprinsa problemă „luăm fasole sau nu luăm fasole?“ şi mă strecor afară. Pe culoar îl văd pe Bârneaţă trecând cu stropitoarea pe lângă hârdaiele cu ficuşi şi turnând meticulos în fiecare. E prima oară când face treaba asta. Mă întreabă ce e în clasă, cum merg pregătirile, unde am ajuns? Îi spun că probabil, la „scobitori”, ceea ce s-ar putea să fie adevărat.

Din cabinetul de matematică se aude glasul puternic, dar răbdător al lui Mândrilă. Are ore de consultaţie şi a intrat pe mâna lui Foiţă Tecuceanu. Da, ăsta-i cuvântul, el a intrat pe mâna lui Foiţă şi nu invers.

Îmi închipui ce se petrece. Foiţă stă cu coatele pe bancă şi cu obrajii în palme, ascultă atent tot ce i se spune şi la urmă declară cu un aer vinovat că n-a înţeles.

Mândrilă oftează şi-o ia mai de la „izvoare”; acelaşi rezultat. Mândrilă are o rezistenţă de fier, începe din nou. În realitate, Foiţă e un măgar; câte ceva pricepe, ba încă destul de mult, dar îşi pune în aplicare tactica lui de la fiecare sfârşit de trimestru: jucând rolul omului cu cap de lemn, îl sileşte pe Mândrilă să-i recapituleze toată materia. Boier Foiţă are în felul ăsta profesor personal! Nu mi-e limpede dacă Mândrilă a observat, sau nu trucul, dar acceptă situaţia şi răguşeşte şi scrie hectare de tablă, fiindcă principiul pe care-l enunţă cu orgoliu este „eu nu las corigenţi, eu las doar oameni rupţi de oboseală!“ Prima afirmaţie e adevărată, a doua însă trebuie să sune altfel, în sensul că un singur om rămâne rupt de oboseală şi ăsta-i Mândrilă.

Fac un lucru de care nu m-aş fi crezut în stare; colind pe sub ferestrele internatului fetelor, nu sunt singurul, dar am cea mai imposibilă stare sufletească. Dacă mă ia la rost cineva, dacă mă goneşte, dacă râde de mine? Ar fi mai bine să renunţ.

Când s-o iau din loc, o fată necunoscută îmi şopteşte în treacăt: „Îi spun eu Mihaelei, mai stai niţel, dacă trebuie o trimit cu forţa". Sunt uluit: de unde ştie această fată cine sunt şi pe cine aştept şi mai ales de ce Mihaela ar trebui să fie adusă cu forţa? Oricum, sunt mândru; am, în fine, şi eu motive serioase să mă plimb prin partea locului.

Timpul se scurge cu un minut pe secundă. Dacă nu vine, înseamnă că prietenia noastră n-are nicio şansă. Care prietenie, ce-s iluziile astea? O simplă plimbare în parc nu înseamnă prietenie. Să plec? E şi mai riscant; s-ar putea să vină şi, negăsindu-mă, chiar că nu-mi mai rămâne nicio speranţă. E fantastic cât de nehotărât pot să fiu.

— Salut, Puiule!

Zăpăcitul, nici n-am văzut-o. Bâigui nişte scuze. Mihaela pare cam posacă, e cu stiloul în mână, ba îi pune capacul, ba i-l scoate, semn de grabă, oi fi deranjat-o de la lecţii.

Ne uităm unul peste umărul celuilalt, fără să ştim, adică fără să ştiu eu cam cum ar trebui începută discuţia.

— Uite, zice, nu trebuia să mă chemi. De fapt tocmai mă pregăteam să-ţi scriu să mă ierţi.

— Pentru ce?!

Mihaela ridică din umeri.

— Pentru tot. Tu aştepţi o fată rudă cu Cosma Răcoare, cu Ancuţa, cu oameni care s-au răsfăţat bând cafeluţe şi gustând dulceaţă la taifas cu Sadoveanu. Fata asta nu există sau dacă există nu sunt eu. Nu înţeleg ce mi-a venit să-ţi înşir poveştile astea, acum îmi pare foarte rău…

Marele plan cade baltă, arma mea secretă a fost un tun de hârtie. Imaginea unui Dudu triumfător îmi slăbeşte din nou încrederea în mine. Adevărul e că nicio clipă n-am fost foarte sigur că aş putea avea un asemenea noroc, totuşi mi-a făcut plăcere să mă gândesc că ar fi posibil!

Mi-e greu să-mi ascund dezamăgirea, însă fac tot posibilul să par în largul meu, cred că un băiat nu trebuie să se jeluie în faţa unei fete, nici să se arate surprins sau furios. Încerc chiar să râd amuzat;

— Doar nu-ţi închipui că te-am crezut! Mi-am dat seama imediat că te înveseleşte să vezi cum iau de bun tot ce născoceai, dar să ştii că şi eu m-am prefăcut. Ca să-ţi fac plăcere.

Ochii Mihaelei sunt tulburător de adânci şi de strălucitori când te priveşte fără să zâmbească:

— E drăguţ din partea ta că încerci să mă linişteşti, dar se vede foarte bine că eşti dezamăgit. Altă dată, când stai de vorbă cu o fată, gândeşte-te bine dacă te interesează cum e ea sau cum visezi tu să fie.

— Mie-mi place aşa cum eşti!

Înlemnesc cu obrajii în flăcări; nu pricep cum de am avut curaj să spun asta şi pe deasupra cred că a fost un urlet. Mă uit pe furiş jur-împrejur. Ce fericire: nimeni nu-mi dă nicio atenţie. Un singur gând: ce-o să spună Mihaela? S-ar putea să-mi spună că am înnebunit, sau că nu ştiu ce vorbesc, sau în cel mai bun caz să râdă de mine. Tace. Văd cum obrajii i se înroşesc, e fantastic, se înroşesc progresiv, ca un bec cu rezistenţe variabile! Brusc îmi trece prin minte nu ştiu de ce ideea înspăimântătoare că ar putea izbucni în plâns. E o situaţie pentru care nimeni, nici măcar Pinocchio, nu m-a antrenat, aşa că nu ştiu ce să fac. Slavă Domnului, zâmbeşte! Am scăpat de-o grijă.

Îmi spune:

— După-amiază aş vrea să mai culeg nişte buruieni. Dar să afli că

eu şi aici te-am minţit… dar nu de tot. Povestea cu farmacia mea de plante medicinale e o istorie veche, de când eram mică. Acum tu nu ştii, pictez (roşeşte). Nu-s prea grozavă, dar îmi place să pictez. Luna asta pictez flori, dar flori simple, sălbatice, modeste. Mie astea-mi plac. Dacă ai timp să vii şi tu prin parc…

Cum să n-am! Am un secol numai pentru cules flori de tei ca Mihaela. Acoperim planeta cu flori de tei. Bineînţeles, astea le spun în gând, cu voce tare n-am curaj, Continuă tot ea şi-i sunt foarte recunoscător pentru că mie mi s-au încleştat dinţii de emoţie.

— Ştiu că te grăbeşti, aveţi mult de lucru cu expediţia asta, te-or fi aşteptând colegii, dar poţi să mai rămâi puţin? Azi dimineaţă mi-a venit o idee. N-ar fi imposibil să fie bună.

O aud, dar n-o ascult, acum nu-mi mai trebuie idei, sunt sătul de idei, îmi ajunge Mihaela.

— De ce nu eşti atent? Dacă ai de gând să te uiţi la mine fără să-ţi pese de ceea ce spun, îţi dau o fotografie, te duci acasă, o admiri cât vrei, iar în timpul ăsta eu îmi văd de treburile mele.

Observaţie corectă. Fata asta are o severitate care-mi place, cred că din punctul ăsta de vedere seamănă cu mama care e capabilă să-ţi spună lucruri foarte tari, ţi se face ruşine, te enervezi, dar eşti nevoit să-i dai dreptate.

Pinocchio – asta s-a întâmplat exact după o săptămână – a fost atât de surprins încât a uitat să-şi mai pună în funcţiune mitraliera de corecturi, deşi în scrisorile compuse la iuţeală nu toate subordonatele îşi respectau locul în alaiul protocolar de pe lângă prinţesa frazei şi nici corpul de gardă al virgulelor, liniuţelor şi „două puncte“-lor nu prea era de găsit acolo unde trebuie. Pinocchio a citit scrisoare cu scrisoare, de câte două-trei ori. Ne aşteptau colegii din Suceava, din Vatra Dornei, din Tg. Neamţ, din Fălticeni, din Roman şi Paşcani, din Boroaia, Mălini, Rădăşeni, Liteni, Gura Humorului, ni se pregătiseră locuri de campat pe Stănişoara şi la Putna şi la apa Moldovei. Ni se dădeau informaţii precise despre cine urma să ne întâmpine, despre ce locuri aveau să ni se arate, despre ghizii care urmau să ne conducă – de la colegi de vârsta noastră până la primari şi profesori şi directori de muzee, despre oamenii care îl cunoscuseră pe Sadoveanu şi abia aşteptau să ne povestească. La toate astea se adăugau invitaţii pentru programe artistice comune, pentru meciuri de tenis şi volei şi handbal, pentru partide de pescuit. Toate culorile de plicuri, toate felurile de scris, stilurile cele mai, diferite – concis, solemn sau gen „ura, băieţi!“ – dar în fiecare corespondenţă aceeaşi chemare: Veniţi, vă aşteptăm, o să vă simţiţi bine, sunteţi prietenii noştri!

— Cum ai făcut să stabileşti legăturile astea fantastice? m-a întrebat Pinocchio pentru a nu ştiu câta oară şi, din nou, şi-a răspuns

singur: le-ai scris tu, i-ai rugat. Ce idee! Putea să-mi vină şi mie, dar e totuna, eu v-am învăţat să gândiţi. Îmi place şi formularea adresei. Invariabil, „Către elevii Şcolii generale nr. 1 din localitatea…” Simplu şi fructuos. Iar răspunsurile – Pinocchio a ciocănit în fiecare plic – sunt… Ia să văd cine le poate caracteriza într-un cuvânt?

Dudu şi Otilia s-au prefăcut că nu auziseră întrebarea. Ceilalţi însă au exclamat cu gesturi largi:

— Prietenoase, sută la sută.

— Amănunţite, poţi să mergi la sigur după ele.

— Atrăgătoare. Acum m-aş sui în tren.

Pinocchio a înclinat din cap, semn că toate atributele cuprind câte ceva din adevăr, însă fenomenul cel mai potrivit tot ei îl ştia:

— Eficiente. E-fi-ci-en-te! Ăsta-i cuvântul. Puiule, ai lucrat bine. Acum avem într-adevăr tot ce ne trebuie pentru definitivarea itinerarului. (Puţinul păr sub care-i lucea chelia se răvăşise de agitaţie). În noua situaţie ne trebuie neapărat şi un aparat de filmat. Cine s-ar putea ocupa de asta? Otilia, parcă tu aveai…

Otilia a oftat dramatic:

— Cum de nu m-am gândit la timp! Ca să nu mai spun că şi tata cam obişnuieşte să nu mă întrebe… L-a împrumutat chiar ieri unui coleg, care a plecat în excursie în străinătate.

Minte. Am văzut-o de dimineaţă filmând cu aparatul din balcon, aş putea să spun asta, dar mă tem că n-o să fac impresie bună. Păi sigur, de ce să-şi rişte ea în expediţie aparatul ăla scump, cu film de 16 mm.

— Staţi! şi-a amintit Otilia, bine informată. Bârneaţă are şi el un aparat de filmat. E cam vechi, cam simpluţ, dar până la urmă tot îndemânarea operatorului contează.

— Bârneaţă nu face parte din echipaj, a cârâit Manolache.

— Filmez eu, n-ar fi pentru prima oară, am tras multe sute de metri de peliculă.

— Bârneaţă nu face parte din echipaj, a repetat Manolache, nervos. De ce ne-ar da aparatul?

— O să ni-l dea, te asigur. Am să-i spun câte ceva despre legătura dintre interesele personale şi interesele colectivului şi-l conving la iuţeală.

— N-o să-i spui nimic, pricepi? a bombănit Manolache. După cum îl cunoaştem toţi, chiar dacă o să aibă nevoie de aparat, ni-l dă fără discuţie, însă ar fi o nedreptate să facem pe marii cineaşti cu aparatul lui.

— Am impresia că judeci cam ciudat. Încurajezi egoismul, dragă?

Manolache a ridicat din umeri. Otilia s-a uitat în căutare de ajutor la Pinocchio însă omul a ridicat mâinile, a neputinţă.

— Selecţia pentru echipaj a fost riguroasă, mulţi au vrut să intre, numai zece au îndeplinit condiţiile; normal este să ne descurcăm

singuri. Bine, de aparat mă ocup eu, îmi iau prietenii la rând, nu se poate să nu aibă vreunul o cutiuţă din asta, puteţi considera problema rezolvată. Mai doreşte cineva să ne bucure cu o propunere, o observaţie, o sugestie? Începând de mâine, tragem linie sub bugetul de idei şi devenim exclusiv oameni de acţiune.

— Eu cred că totuşi se impune o reevaluare, a zis Dudu, făcându-mă să tresar bănuitor, ca ori de câte ori vorbeşte el.

Trebuie să recunosc că în ocaziile deosebite găseşte întotdeauna de spus ceva neaşteptat, inspiraţie de care eu nu am parte decât acasă. Cât de grav, de important şi de inteligent sună aceste cuvinte: „Se impune o reevaluare“! Splendid. Cum naiba i-or fi trecut prin cap? Îl ascultăm. La drept vorbind, ideea lui Dudu nu e cine ştie ce, toţi ne-am gândit la asta, dar el are meritul că o exprimă, şi cu ce chibzuială, eleganţă, graţie lexicală! N-ai zice că e acelaşi tip căruia era cât pe-aci să-i rămână nădragii şi-o parte din piele în mâna cetăţeanului de la care furase cireşe. Spune că până acum ne-am imaginat o expediţie numai a noastră, de reuşita căreia urma să răspundem doar faţă de noi înşine, or, din clipa asta, lucrurile se schimbă radical; ne aşteaptă o mulţime de oameni cărora n-or să le scape niciun cuvânt, niciun gest, nimic din ceea ce vom face, aşa că, începând de azi, *res non verba*, adică fapte, nu cuvinte. Ţine minte şi expresii latineşti! E mare Dudu. I-a plăcut şi lui Pinocchio, căruia întotdeauna discursurile de genul ăsta îi moaie inima. Se declară perfect de acord cu Dudu şi ne invită să-i considerăm cuvintele drept programul moral al expediţiei.

Dudu face pe iepuraşul modest, dar în realitate crapă pielea pe el de mândrie. A reuşit, prin câteva vorbuliţe chipeşe, clădite pe piramida succeselor din atâţia ani, să treacă din nou în faţă. Nimeni – nici măcar eu! – nu spune nimic când se apucă să vâre grijuliu scrisorile în servieta lui, pe motiv că vrea să le studieze ca lumea şi să definitiveze itinerarul, ca şi cum eu nu le-aş fi studiat! De ce nu-i dau apucătorului una peste labe? Fiindcă sunt timid…

Prostii. Scuza asta nu mai ţine. Mă mint singur. Realitatea este că oi fi agonisit eu nişte laude profesorale în ultima vreme, dar încă nu m-am deprins să mă port ca un tip sigur de sine, în sufletul meu am rămas tot speriatul de odinioară. Nu sunt antrenat să-mi susţin punctul de vedere. Dar Mihaela? De ce s-o atingă din pricina laşităţii mele obrăznicia lui Dudu? Cu pielea mea mă priveşte ce fac, dar pentru Mihaela sunt obligat să lupt. Brusc, îi smulg lui Dudu servieta şi i-o răstorn cu gura-n jos:

— Să nu mai faci asta! îi spun, aplecându-mă să ridic scrisorile. Întâi să ceri voie, ai înţeles?

Până şi Pinocchio e dezorientat, nu ştie cum să reacţioneze.

— Scrisorile ne sunt adresate tuturor, Dudule, bagă-ţi asta bine în cap. (Vorbesc aspru, dar văd că-mi merge!) Trebuie să stea la

îndemâna fiecăruia.

În alte condiţii, probabil că Dudu ar fi reuşit să mă pună la punct, dar deocamdată e K.O., pentru că odată cu caietele şi cărţile au căzut pe podea o grămadă de fotografii decupate cu grijă din reviste de modă. Cele mai noi costume, pulovăre, pardesiuri, cămăşi… Eu credeam că numai fetele strâng aşa ceva.

Purpuriu de ruşine, cu zece mâini, Dudu îşi adună iute buclucurile, îndesându-le la grămadă în servietă. Se fac tot felul de glume. Pinocchio tace, uitându-se pe geam şi prefăcându-se că n-a observat nimic. Dudu e cineva în şcoală; după ce l-ai ţinut ani de zile în firitiseli şi ai scos ochii elevilor cu exemplul lui, nu-ţi prea vine să-i şifonezi onoarea, care într-un fel e şi a ta. Acum Pinocchio o să-şi descarce nervii pe mine, mă aştept la asta, am observat de mult că dacă ai o oarecare vechime ca zurbagiu, lumea se învaţă cu asta şi te lasă în plata domnului, în schimb dacă ani de zile ai fost cumintele-cuminţilor şi pe neaşteptate o iei şi tu niţel razna, sar cu toţii în sus de indignare, ca şi cum ai fi dintotdeauna capul răutăţilor.

— Puiule, eşti egoist, violent şi ridicol. Aşa înţelegi tu să faci dreptate?

— Nu-i dreptatea mea, e dreptatea Mihaelei Baiu şi nu-i dau voie nici unui super-Dudu să se atingă de ea.

Le povestesc (aud cu mirare că pot avea un ton orgolios şi provocator, nici nu-mi vine să cred că e al meu) cum Mihaela mi-a oferit ideea pe tavă, cum a ales denumirile localităţilor pe care dealtfel le cunoaşte foarte bine, fiindcă e dintr-un sat de lângă Fălticeni, cum mi-a sugerat până şi formularea adreselor, stilul scrisorii de apel – totul.

Nu prea m-am gândit ce efect ar putea, avea această destăinuire, mi-a venit în minte numai ideea că băieţii ar putea să râdă – „Bine, mă, aşa ai ajuns, să te instruiască o tipă care nici măcar nu e din clasa noastră?“ dar nu-mi mai păsa, principalul era să-l pocnesc între ochi pe Dudu cu un adevăr.

Mă uit la ei şi respir uşurat; nici urmă de glume proaste, doar exclamaţii şi gesturi de mirare, surpriză, confuzie nerăutăcioasă. Nimeni nu-i mai dă atenţie lui Dudu, toţi vorbesc despre Mihaela, iar Răţoi mă ajută grijuliu să fac un teanc ordonat din scrisorile pe care le ţin în devălmăşie la piept.

Ce uşor e să schimbi cursul unei împrejurări – dacă ai cu ce! O să mă gândesc serios la asta, omul trebuie să aibă întotdeauna pregătit dinainte argumentul cu care poate schimba o situaţie. E greu, dar o să mă antrenez în direcţia asta.

— Care Mihaela, dragă? întreabă Otilia, cu o nevinovăţie suspectă (adică nici n-o cunoaşte, e nimeni).

— Mihaela Baiu, spune cu un glas aşezat Andreea. De ce te prefaci

că n-o cunoşti? Ia fă un efort, adu-ţi aminte, n-a trăit în secolul 14, ai cinstea să fii contemporană cu ea şi poţi s-o găseşti oricând la doi paşi de aici.

— A, parcă îmi amintesc ceva, surâde amabil-otrăvitor iubita catalogului. Fetiţa aia grăsulie care le telefonează în fiecare zi părinţilor şi plânge că vrea acasă?

Păcat de Otilia, e deşteaptă, dar încă nu ştie sau nu doreşte să ştie cât s-a schimbat Andreea în ultimul timp şi cât de periculos e s-o provoci.

— Nu e grăsulie (de data asta în glasul Andreei şuieră o sabie), nu vorbeşte la telefon decât o dată pe săptămână şi nu plânge. Ţi-aş recomanda şi ţie să mai stai de vorbă cu părinţii tăi. Pentru o distanţă de câţiva metri n-ai nevoie de telefon, nu cheltuieşti nimic şi m-ai scuti şi pe mine de încurcături, fiindcă de zece ori pe zi mă întreabă „Nu cumva ştii unde e Otilia?“ şi eu trebuie să mint că ai treabă la şcoală.

Fetele nu boxează, dar uneori sunt în stare să producă din câteva cuvinte efectul unui pumn în plină faţă. Otilia a încasat-o, e năucită şi incapabilă de replică. Abandon. Dudu în schimb şi-a revenit şi intră din nou în ring cu o expresie de mare veselie (asta-i altă calitate a lui, se controlează al naibii de bine, îşi schimbă dispoziţia după cum vrea, cel puţin în aparenţă). Se bate cu palma peste frunte:

— Abia acum mi-am adus aminte! Taică-meu a vorbit cu cineva din Rădăuţi şi o să avem cai!

Repede se mai schimbă situaţiile! Dudu ştie de mult cum să umble la acest mecanism, e din nou în centrul atenţiei şi ce atenţie! Până şi eu abia aştept să continue.

— Care cai? sare Pinocchio, şi ne împinge cu coatele făcându-şi loc spre Dudu.

Ieşirile astea la Pinocchio sunt foarte amuzante, îmi amintesc că anul trecut a intrat brusc într-o agitaţie asemănătoare, aflând că profesoara Florica Floroiu adusese două perechi de mănuşi de box, un sac de piele plin cu nisip şi un puching-ball. Aproape o lună nimeni n-a putut să se atingă de mănuşi fiindcă le monopolizase Pinocchio.

El are, am observat de mult, o atracţie foarte curioasă pentru sport. De fapt n-ar trebui să fie considerată curioasă dar, mă întreb, dacă îi place sportul, de ce n-a făcut sport ca lumea? Ştiu că înainte de facultate a lucrat, ne-a povestit chiar el, în mai multe locuri – la o exploatare forestieră, într-o fabrică de porţelan, pe un şantier. Să tot faci sport – tânăr era, voinic o fi fost, nu înţeleg ce l-a împiedicat. Abia acum a devenit mare atlet – în gând, bineînţeles. Joacă fotbal cu noi — nu cu mine, că pe mine cine mă ia în vreo echipă? — se încăpăţânează să sară la lungime, la înălţime, să arunce greutatea. Exact ca un copil: ce vede aia vrea să facă. Imediat ce află că Florica

Floroiu organizează o întrecere, hop şi Pinocchio. Bineînţeles, scoate nişte rezultate cam de nivelul clasei a şasea (exceptând alergările unde n-are nicio şansă). Dar zice că, uite, vreau să vă arăt care-i tehnica. Auzi! Tehnică la Pinocchio. De obicei, după aceste demonstraţii „tehnice” e plin de vânătăi şi zgârieturi, dar de râs râdem numai în gând. Adevărul este că oricât ar fi de caraghioasă încrederea asta în steaua lui sportivă, Pinocchio reuşeşte să ne impună. Cum să râzi de un om care încearcă atât de serios să realizeze ceva imposibil?

I se spune Pinocchio tocmai pentru că, amestecat printre lunganii din anul 4, pare o păpuşă de lemn care tot cade şi se ridică şi iar cade, şi iar hopa sus, că vrea să dea gol! Zile de-a rândul a năduşit în sala de sport, ţopăind pe picioarele lui subţiri şi strâmbe în compania lui Foiţă Tecuceanu, care pe motiv că făcuse cândva un an de box a trebuit să-i servească drept partener. Şi-a dat băiatul toată osteneala să nu-i scape vreun pumn mai tărişor, ba chiar să-i creeze iluzia că se pricepe, lucru pentru care a trebuit să înghită loviturile lui Pinocchio dar degeaba, incoruptibilul tot l-a lăsat corigent.

— Cai, zice Dudu, indiferent (joacă teatru ca să ne facă nervii rumeguş). Nişte cai.

— Ce fel de cai? Termină cu propoziţiile astea eliptice, vreau s-aud fraze bogate.

Dudu simte că pregătirea psihologică e suficientă – suntem la capătul răbdării – aşa că exclamă uimit, ca şi cum era sigur că noi ştiam totul dinainte:

— Nu v-am spus? De câteva zile îmi bat capul. O expediţie ca ăsta n-are niciun farmec dacă n-o fac şi călare. Omul nostru din Rădăuţi are nişte obligaţii, i-a fost student lui taică-meu, acum e o mărime locală şi ne face rost de cai, pentru fiecare câte unul, ales cum trebuie, solid, rezistent şi paşnic, ca să nu ne trezim printre copite.

Stilul lui Dudu; indiferent despre ce ar vorbi, plasează din întâmplare amănunte destinate să-ţi vâre în cap ce reprezintă el. Într-o singură frază, pe lângă afacerea cu caii, ne-a reamintit că taică-său e profesor universitar, că are relaţii mănoase şi de vreme ce foştii lui studenţi au ajuns şefi, e de înţeles cât de şeful şefilor este el însuşi. Dar lăsând toate astea la o parte, perspectiva e fantastică. Dacă Dudu nu minte (şi pe Pinocchio n-are curaj să-l mintă), avem toate motivele să ne visăm şarjând prin trecătorile munţilor.

— O singură problemă a mai rămas, zice Dudu, cu aerul trist al cuiva, silit să se recunoască vinovat de o greşeală. Şeile şi-n general harnaşamentul, dar se rezolvă. (Parcă ăsta-i esenţialul? Călărim şi pe deşelate numai cai să fie, dar Dudu vrea să arate cât de grijuliu e el cu fiecare amănunt.)

Lui Pinocchio încă nu-i vine să creadă că tot ce aude e adevărat. Ce copil poate fi uneori omul ăsta! Întreabă aproape rugător:

— Pe cuvântul tău că nu ne spui o poveste? Câte un cal pentru fiecare? Cai adevăraţi?

— Sută la sută, îl încredinţează Dudu, cu un aer protector. Autentici, fără pic de plastic. Nechează, dau din coadă şi mănâncă paie!

— Fân, cârâie Manolache. (Asta-mi place mie la el, că găseşte întotdeauna un lucruşor cu care să-l contreze pe Dudu.) Caii mănâncă fân, porumb, ovăz, dovleac, numai paie nu. Pe paie dorm, atât.

Totuşi ne uităm la Manolache ca la un intrus; de ce se amestecă? Paie, ne-paie, treaba lui Dudu, dacă face rost de cai, are voie să spună orice. Nu mă mai gândesc decât la caii ăştia. Cum o să fie al meu? Am să iau bucăţele de zahăr, să-l îmblânzesc de la început, şi-o să-mi stabilesc un fel de a fi prietenos, dar autoritar şi consecvent. Am citit undeva că e un animal foarte sensibil la personalitatea omului. Simte imediat, dacă ştii ce vrei, nu suportă în şa oameni nehotărâţi, nervoşi şi brutali. Orice s-ar zice, Dudu e grozav, o fi având el nişte defecte, dar uneori merită toată simpatia. Îndrăznesc:

— Bunică-meu a făcut armata la cavalerie, mi-a povestit că odată au primit un lot de cai fără harnaşament, era grabă mare, război, şi ostaşii şi-au însăilat singuri şeile din pături, au ieşit foarte bune.

Dudu se bucură, spune că soluţia este excelentă şi am făcut foarte bine că mi-am adus aminte de ea, bravo, se reţine, dacă în trei zile nu primeşte vestea procurării harnaşamentelor, ne descurcăm singuri, aş putea să pregătesc eu un model la scară redusă? Spun că nu-i nicio greutate, bunicul mi-a povestit de atâtea ori istoria asta, că ţin minte totul. Dudu îmi zâmbeşte prietenos. Are el un fel de a deveni brusc, din înfumurat şi dispreţuitor, atât de amical şi cumsecade, încât uiţi toate necazurile pe care ţi le-a făcut şi eşti gata să-l urmezi până-n pânzele albe. Acum vreo trei ani, când eram prieteni, adică nu chiar prieteni-prieteni, ci oarecum apropiaţi, în sensul că nu mă antipatiza (pe atunci eram în plină epocă „gri“ la învăţătură şi în general mut-supus-şi-fără pretenţii), m-a luat într-o duminică după-amiază, cu Bârneaţă, la fabrica de ulei. N-am ştiut unde mergem, aveau nişte mutre conspirative care-mi produceau o foarte plăcută teamă. Habar n-am ce i-a venit lui Dudu să mă invite şi, de frică să nu se răzgândească, nici nu l-am întrebat unde mergem. Ţin minte că de căldură ne scoseserăm tricourile, le udaserăm la o ţâşnitoare şi mergeam cu ele aşa ude în cap.

Am ajuns la marginea oraşului, am străbătut un păienjeniş de linii ferate, macaze, cabine. Am văzut un gard înalt de sârmă. Bârneaţă l-a desfăcut ca pe o perdea – era tăiat dinainte, dar trebuia să cunoşti locul, altfel nu băgai de seamă. Ajunsesem exact lângă unul din depozitele fabricii. Ne-am căţărat pe ieşiturile de cărămidă până la o ferestruică. Dudu a deschis-o. Am văzut că încăperea era ticsită din

perete în perete şi din podea în tavan cu bucăţi de ceva spongios, cenuşiu. „Ia şi bagă în sân“, mi-au spus. Când sunt trecuţi prin presă, miejii de floarea-soarelui îşi lasă uleiul şi se transformă în nişte turte foarte bune. Asta era prada noastră. Peste vreo cinci minute am auzit apropiindu-se o lălăială de cântec, de om plictisit. „Paznicul!“ a şoptit Dudu. Am sărit jos. M-au ascuns între nişte butoaie şi mi-au zis că să nu mă mişc de-acolo. Or să-l atragă pe cetăţean după ei şi atunci o s-o pot şterge fără probleme. Aşa s-a şi întâmplat – paznicul în maieu şi chiloţi, dar cu şapca maro în cap şi centiromul cu pistol la brâu s-a luat după ei, aruncând cu tot ce-i cădea în mână: pietre, scânduri, buloane. Băieţii însă l-au plimbat prin toată curtea şi s-au strecurat prin altă spărtură a gardului, aflată la vreo sută de metri de prima, care a rămas fără pericol la dispoziţia mea. Ne-am reîntâlnit în triaj, eram emoţionat, recunoscător şi voiam să le mulţumesc, dar ei, întinşi la umbră într-un vagon de marfă, pe baloturi moi de bumbac, mâncau foarte liniştiţi turte de floarea-soarelui şi vorbeau despre un film. Întâmplarea care pentru mine constituise o mare aventură nu-i mai interesa, pentru ei fusese ceva obişnuit. Eu însă m-am hrănit multă vreme cu această amintire.

Splendid; sunt din nou în formă!

Trebuie demolată căsuţa în care cândva locuia directorul şcolii şi unde acum ţinem materialele sportive. În locul ei sc va clădi la vară noul corp cu patru etaje. Este posibil ca într-unul din pereţii căsuţei să fie locul unde a stat ascunsă vestita mitralieră. Pinocchio e încântat că avem un nou prilej de antrenament. Întâi demontăm ferestrele, uşile, podelele, instalaţiile sanitare, apoi bucată cu bucată, acoperişul. Nimic nu trebuie să se piardă, totul ia drumul celebrei magazii, unde „e pus bine”. Munca e grea, dar acum suntem priviţi cu invidie: mulţi colegi ar vrea să fie în locul nostru. Naivii se iau după Pinocchio, care se laudă cu „echipa de intervenţii speciale”. Atacăm zidurile mărunte şi subţiri cu târnăcopul, dar delicat, ca să nu spargem prea multe cărămizi. Pe urmă va trebui să curăţăm de mortar fiecare cărămidă şi să le punem şi pe ele „bine”, că „nu se ştie când vor fi necesare”. Ni s-au umflat mâinile ca nişte perne. Nu găsim urme care să indice existenţa legendarei mitraliere, în schimb, dăm în pod peste o grămadă de lucruşoare curioase: un fel de palete dreptunghiulare din lemn, grosolane, nişte obiecte tot de lemn, în forma şi cam de mărimea unei crete ascuţite la ambele capete. Pinocchio ne explică simplu că e vorba de jocul numit „ţurca”. Auzisem de el, dar n-am văzut niciodată cum se joacă. Mai găsim o mulţime de sfere din

pământ ars şi colorat, cam cât o alună fiecare.

— Astea-s bile, spune Pinocchio, pe timpuri toţi copiii se jucau pe-aici cu bile.

Mai greu ne este să înţelegem ce caută mulţimea de oscioare semănând a un fel de măsea cu două capete.

— Asta-i cel mai vechi dintre jocuri: arşice.

În orice caz, ne lămurim că pe vremuri directorii confiscau tot ceea ce tulbura disciplina şcolii.

La urmă, Pinocchio ne învaţă ţurca şi jucăm cu multă plăcere.

Nu mi-am închipuit niciodată cât antrenament îţi trebuie ca să coşi la maşină. Mă uitam la mama când cosea la maşină şi-mi spuneam că mai mult se distrează. Acum însă m-am convins încă o dată că te poţi trage singur foarte urât pe sfoară când îţi bagi în cap o impresie despre un anumit lucru fără să faci o experienţă în legătură cu el.

De bine, de rău, am croit eu din pătura noastră veche, pe care de obicei o luăm când plecăm în concediu la munte, ca să stăm pe iarbă, bucăţile care ar trebui să intre în componenţa unei şei. Avem de la bunicul un cavalerist şarjând, e o sculptură în lemn roşcat şi tare, de păr, înaltă cam de douăzeci şi cinci de centimetri, şi foarte realistă, poţi să numeri firele din coada calului. Ostaşul e ridicat în scări, cu frâul în mâna stângă şi sabia în dreapta, aşa că şaua se vede foarte bine. Bunicul a fost tâmplar, dar îi plăcea să şi sculpteze. E drept că n-a tratat decât un singur subiect: ostaşul călare, dar l-a făcut în zeci şi zeci de variante, toate foarte frumoase. E mereu acelaşi cavalerist, înălţuţ şi cam aplecat pe gâtul calului, şarjând în galop sau odihnindu-se după bătălie, în trap domol; cu sabia la atac sau lăsată de-a lungul chingii, ca să-şi odihnească braţul; cu cască sau cu capul bandajat. E mereu acelaşi ostaş pe care îl văd pe câte-o policioară în casele tuturor rudelor noastre.

Cavaleristul meu e din seria „la atac“, ridicat în scări, cu sabia în poziţia întâmpinării inamicului.

Am studiat şaua, am desenat cu creta pe pătură, am tăiat bucăţile şi fuga la maşina de cusut să fac isprava, dar degeaba am transpirat două ore; n-a ieşit nimic. Principalul e să acţionezi ritmic pedala, astfel încât acul să n-o ia îndărăt, or, la mine, tocmai asta se întâmplă din cinci în cinci secunde. Rezultatul mă scoate din sărite: cusătura nu ţine, aţa se rupe, suveica se îmbâcseşte de scame. Ba petrec din nou aţa prin toate verigile, ba mă canonesc să curăţ suveica, ba să reglez distanţa dintre „talpă“ şi „pat“.

E foarte curios că Mihaela n-a râs de mine când i-am spus ce pacoste mi-a căzut pe cap şi a primit cu toată seriozitatea să mă scoată din belea. Coborâsem după pâine, mama îmi lăsase vorbă să iau pâine la ora 5, când se scoate şarja de după-amiază la „Cuptorul de aur“. Pe

cine văd acolo, pe Mihaela. „Ai venit după pâine?“ o întreb. Mi-a spus că nu, poate cel mult îşi ia o jumătate de lipie, dar aşa obişnuieşte ea câteodată, trece pe aici să simtă mirosul de pâine proaspătă, îi aduce aminte de acasă. Am întrebat-o în glumă dacă nu i-ar produce amintiri frumoase şi o maşină de cusut. Întâi n-a înţeles gluma apoi, după ce i-am explicat, a spus că da, i-ar face plăcere să coasă.

Mă uit la ea cum lucrează; exact ca mama. Fără niciun efort. Ai zice că maşina merge singură. Şi totuşi grosimea materialului e de vreun centimetru. Cum reuşeşte Mihaela să facă asta e un mister.

Îi aduc pe tava noastră cea mai frumoasă, din inox, un sandviş mare cu şuncă, două mere, altul cu telemea şi felii de roşii şi un pahar cu apă minerală în care am stors o lămâie şi am pus miere. Îmi spune politicoasă că nu trebuia să mă deranjez, dar stinge totul. Îmi face plăcere să văd cum mănâncă, nu lasă nicio firmitură, exact invers decât mine, întotdeauna mama mă ceartă că risipesc mâncarea.

Şaua e gata şi arată binişor, ca în sculptură. Mihaela se uită la cărţi. Mă întreabă de ce sunt atât de multe volume de istorie, geografie, călătorii. Îi spun că asta-i distracţia lui taică-meu, stă pe canapea şi se crede Marco Polo. Mama şi cu mine suntem oamenii de litere ai familiei, dar eu mai cumpăr şi lucrări ştiinţifice. Îi arăt vechiul manipulator de pe timpul când taică-meu nu era decât un elev radioamator. Acum e as în meserie, vice-campion la viteză transmisie-recepţie. E încântată şi-mi spune să transmit ceva în Morse. Îi răspund că nu mă pricep. Face ochii mari.

— Cum se poate, ai părinţi radiotelegrafişti, şi încă de performanţă, şi nu i-ai rugat să te înveţe măcar alfabetul Morse?!

Îndrug ceva despre faptul că e foarte dificil, îţi trebuie multe exerciţii şi n-am timp. Mihaela pune mâna pe aparat şi începe să ţăcăne. E incredibil! Îmi dau seama, după ureche, că nu se joacă. Deşi lent, transmite de-adevăratelea. Spune că a învăţat încă din clasa a patra, aveau un cerc de radiotehnică la şcoală.

— Şi ce-ai bătut acum? o întreb.

Râde:

— Când ai să ştii şi tu Morse, am să repet transmisia asta.

Se miră din nou:

— Nu înţeleg deloc cum de n-ai învăţat. La noi toţi băieţii şi toate fetele cunosc câte ceva din ce fac părinţii.

— Şi dacă părinţii tăi ar fi scafandri?

— Nu mi-am pus niciodată întrebarea asta, eu discut numai despre ce ştiu. Când mă duc în vacanţa mare lucrez cu ei la câmp. Acasă, în livadă, oriunde.

— Muncă de-asta, necalificată…

— S-o crezi tu că e necalificată. Aş vrea să te văd făcând măcar o căpiţă de lucernă!

Nu prea mi-e clar ce-i aia lucernă şi în general mă stânjeneşte faptul că în toată discuţia asta am o poziţie foarte fragilă, aşa că schimb subiectul, trec la expediţie. Mihaela mă ajută să refac schiţa de itinerar. Ne uităm, împreună, pe scrisori, pe fişele din dosarul meu, pe hartă. Despre drumul spre obcine nu mai e cazul să discutăm, ne ia în primire ea şi prietenii ei.

— O să vedeţi fântâna cu păsări.

— Cu păsări sculptate?

— Nu. Cu păsări-păsări.

— Găini?

— Sturzi, pitpalaci, rândunici, grauri, piţigoi, sticleţi, mierle.

— Ce fac acolo?!

— Vin să bea apă.

— Normal, nu?

— Am zis că e o fântână, nu un râu sau un lac. O fântână de opt metri adâncime. Păsările vin de la nu ştiu câţi kilometri şi abia au loc deasupra fântânii, planează îngrămădite ca un frunziş de aripi şi-şi dau drumul în picaj câte zece-douăzeci odată, beau o picătură şi se ridică iute să facă loc escadrilei următoare.

— Curios. Ce găsesc ele deosebit la fântâna asta?

—Nu ştie nimeni, bătrânii aşa au apucat-o. Unii spun că ar fi săpată chiar de păsări.

— O fi vreo apă minerală deosebită. O s-o studiem.

— Chiar te rog. Moş Stroe Corduneanu o să fie foarte bucuros.

— El ce treabă are aici?

— Are treabă oriunde, toată ziua colindă cu căruţa de aer.

— Căruţă de aer?

— Exact. Şi-a făcut o şaretă uşoară din scândură subţire de tei şi i-a pus pânze ca la o corabie.

— Nu minţi?

— Ei, asta-i! O să-l vezi. Când are vânt bun goneşte prin sat de se crucesc babele. Toată viaţa a născocit câte şi mai câte, iar când vin la mânăstire turişti străini, le dă explicaţii în patru limbi.

— Mihaela, ştii, nu mă lua drept…

— Vorbesc serios. A învăţat singur patru limbi. Sau eşti şi tu dintre cei care când zic „ţăran” zic „incult”?

— Nu, dar patru limbi…

— Asta nu-i nimic. Să vezi ce banan cu banane creşte el în seră, şi ce antenă de televizor şi-a făcut după calculele lui, că prinde toată Europa.

— Bine, dă-i înainte, am suflet bun şi te cred.

— O să verific când ai să încerci cheia cea mare.

— Care cheie?

— Cheia de la poarta cetăţii Roşu. E o cheie de o jumătate de

metru, groasă cât mâna. O învârţi în broască dar degeaba; mecanismul nu funcţionează întotdeauna: oamenii spun că încuietoarea se deschide numai pentru cine are suflet bun.

— Tu ai deschis-o?

— N-am avut curaj să încerc.

— Superstiţii. Probabil că e un cifru străvechi.

— Nu ştiu, dar toată lumea foloseşte intrările dosnice, că pe poartă, slabă nădejde.

— Ascultă, pe la voi pe-acolo se mai poate vedea şi altceva decât lucruri misterioase?

— Bineînţeles, dar o expediţie care nu face descoperiri nu e o expediţie şi ca să descoperi ceva, trebuie să ai ce.

Soneria. Cine să fie la ora asta – şase şi ceva? Ai mei sunt în tură şi vizite nu primim pentru că abia avem timp de treburile noastre. E Otilia! Incredibil, dar e ea.

— Bună, Puiule. Am venit cu săru-mâna; spune-mi şi mie două vorbe despre sentimentul ăla al naturii în poezia clasică, nu ştiu nici măcar cum să încep compunerea.

E varianta „Otilia serioasă”, adică nu râde, semn fast, întrucât de obicei la ea veselia ascunde un arţag periculos. Nu-mi vine să cred: este nu numai întâia oară când Otilia vine la noi, dar şi întâia oară când îmi cere ajutorul. Fantastic!’ Asta-i adevărată consacrare!

De compunere nu m-am apucat, dar ştiu destul de exact ce trebuie să scriu, aşa că îi explic pe loc. Mihaela se uită prin scrisori – asta nu-mi prea place, ar putea să mă asculte şi ea, ar avea de învăţat. Otilia e numai ochi şi urechi. S-a aşezat cuminte la masă şi-şi ia notiţe, scrie cuvânt cu cuvânt. Asta-mi dă curaj să hoinăresc inspirat nu numai prin pasteluri, ci şi prin poeziile unde natura nu e tema principală, ci doar cadrul, atmosfera sau un motiv complementar. Comentez amănunţit, după modelul lui Pinocchio, „Sara pe deal”, „Lacul” şi scena bătăliei din „Scrisoarea III”, mă întorc la Alecsandri, mă duc înapoi, chiar mai departe, la Văcăreşti, la baladele populare, apoi urc la Blaga şi la Labiş, trec şi prin proză. Ne împiedică cineva să stabilim relaţii între genuri? Aşadar Odobescu, Hogaş, Sadoveanu, Rebreanu. La Caragiale natura nu apare, şi nici la Camil Petrescu, şi nici la Hortensia Papadat Bengescu… Cum nu apare?! N-or fi descriind-o ei, dar simţim mirosul străzilor încinse de soare, atmosfera încăperilor, misterele lucrurilor. Mihaela ar trebui să fie ceva mai atentă – nu că spun eu cine ştie ce noutăţi, dar nici nu bat câmpii. Ar putea să mai lase scrisorile alea şi, în orice caz, să nu mai sâsâie nu ştiu ce melodioară. Oricum, dacă Otilia, eleva cea mai bună din şcoală, nu se sfieşte să mă urmărească atât de concentrată, atunci câte ceva din ee spun eu ar putea şi. Mihaela să asculte, mai ales că îmi vine o idee trăsnet, pe care o spun repede, gândindu-mă că trebuie s-o notez

neapărat, e ceva de zile mari: la autorii moderni descrierea naturii e mai rar întâlnită, tocmai fiindcă îi preocupă peisajul caracterelor umane: n-are el munţi, torente, bălţi, fluvii, gheţari, deşerturi, mlaştini, păduri în care mişună fauna sentimentelor? (Vai de mine, habar n-aveam că sunt atât de deştept!)

— Fantastic! exclamă Otilia. Fraza asta o s-o pun în lucrare cu numele tău. Meriţi să fii citat.

Îi spun că nu e cazul (deşi în realitate abia aştept să mă contrazică), am cam luat-o razna, ăsta-i defectul meu, nu-mi controlez imaginaţia. Otilia mă contrazice ferm, e de părere că am o senzaţională capacitate asociativă şi că dintr-o aruncătură de ochi văd tot ansamblul de idei. Sigur că văd dintr-o aruncătură de ochi un ansamblu, dar altul: pantalonii portocalii, bluza albă cu flori tot portocalii şi sandalele din împletitură alb-portocalie şi ea, care împreună cu frumoasele componente naturale ale Otiliei alcătuiesc ansamblul cel mai atrăgător cu putinţă. Când Otilia se îmbracă aşa, trece pe lângă mine ca o rachetă, adică trecea, pentru că de data asta situaţia e cu totul schimbată, cel căruia îi dăruieşte această după-amiază sunt chiar eu!

Vorbim şi râdem de ne dor încheieturile maxilarelor, observ că Otilia avea în rezervă un zâmbet cumsecade, prietenos, încurajator, de existenţa căruia nu bănuisem. Ajungem la sport, la filme, la muzică. Eu sunt ăsta pe care Otilia îl aprobă din toată inima?! Admirabilă fată. Cum de m-am putut înşela atâţia ani în privinţa ei? Ca să fiu sincer, simţisem că poate fi şi aşa, dar nu cu toată lumea. Trebuie s-o convingi că meriţi să-ţi acorde încredere, e o fiinţă deosebită. Ar fi plăcut pentru mine să văd acum în jur mutrele lungite de mirare ale colegilor, dar din păcate nu mai e nimeni în afară de noi, până şi Mihaela a dispărut, nici nu mi-am dat seama când a şters-o fără să-şi ia la revedere, însă o iert. Cu spiţeria ei de plante medicinale, cu poveştile despre cheia fermecată (auzi!) şi fântâna cu păsări e amuzantă, dar prea de tot naivă, copilăroasă. E de înţeles că prezenţa Otiliei a intimidat-o.

Vreau să mă laud şi n-am cui

La masa de seară aduc vorba în felul meu, pe departe, despre marele eveniment al zilei, dar nu dau amănunte, aştept să fiu rugat. Devin nervos; ai mei sunt cu mintea în altă parte, au înclinat din cap, adică da, e interesant ce le-am spus, şi-şi văd de discuţia lor, începută înainte de a intra în casă. Nu-mi dau seama despre ce vorbesc. „La urma-urmelor, fac ce vreau” (tata), „Te priveşte, dar e o nerozie” (mama). Eu nu mă amestec niciodată fiindcă disputele lor de obicei au

subiecte neînsemnate, ultimul a fost o râşniţă de piper pe care tata a cumpărat-o, deşi mai avem una. În general fac tot posibilul ca să nu-i ascult, dar azi neatenţia lor faţă de ceea ce încerc să le spun mă irită. Sigur, aş putea să le tai vorba şi să le povestesc totul, dar tradiţia e să mă las rugat, şi uite că de data asta nu vor să mă roage. Degeaba mormăi eu capete de frază, „Ştiţi, Chilia…” sau „Când deschid, pe cine văd…” Nimeni nu mă roagă să continui, asta îmi produce o mare nelinişte; oare am ajuns să nu-i mai interesez? Sau te pomeneşti că şi-au pierdut simţul realităţii, fiindcă mama se răsteşte brusc la mine:

— Am înţeles. Otilia a venit să te întrebe ceva în legătură cu lecţiile. Foarte bine, acum termină de mâncat, spală-le şi du-te la culcare.

— Just, e timpul, zice tata, arătându-mi pedagogic ceasul. La vârsta ta somnul e ca aerul.

Furios că nu-mi pot plasa noutăţile, trântesc furculiţa și mă duc la mine. Aştept să fiu chemat înapoi cu vorbe alintătoare. Nimic. Asta-i prea de tot. Mă dezbrac, sting lumina, mă arunc în pat de pârâie şi ultimele traverse rămase întregi sub saltea, aprind veioza şi deschid „Istoria ieroglifică” a lui Cantemir. De trei luni citesc la ea, e foarte greu de urmărit, abia am ajuns la pagina 94 şi nu sunt convins că am înţeles mare lucru, mă gândesc dacă n-ar fi mai corect s-o iau de la început. De citit însă trebuie s-o citesc, fiindcă Pinocchio are un obicei: la fiecare sfârşit de an şcolar, după încheierea mediilor, dă la toate clasele o lucrare scrisă. E ceva facultativ, participi numai dacă vrei. Subiectul e acelaşi în fiecare an şi la fiecare clasă: Ce carte deosebită am citit în acest an şcolar. Poţi să scrii o pagină, poţi să scrii zece, poţi să scrii la şcoală, poţi s-o aduci de-acasă. Îl interesează importanţa cărţii şi ce ai înţeles din ea, iar ca premiu oferă volume de literatură română apărute recent, dar nu le dă oricum, ci cu autografele autorilor, adresate nominal şi înflorit, de exemplu „Eminentului elev Iulius Răţoi, a cărui fructuoasă activitate de studiu îndreptăţeşte cele mai îndrăzneţe nădejdi”.

Pinocchio se laudă că obţine foarte uşor aceste autografe, întrucât se bucură de prietenia celor mai însemnaţi scriitori, cu unii din ei ar fi fost chiar coleg de facultate. Se zice însă că de fapt Pinocchio aleargă după aceste autografe de-i iese sufletul, colindă redacţiile şi editurile. Chiar dacă ar fi aşa, eu nu văd nimic caraghios în efortul lui Pinocchio, dimpotrivă, găsesc că merită toate laudele; face orice ca să-şi îndeplinească promisiunea, autografele provin într-adevăr de la cei mai mari scriitori, atât de mari că într-o vreme cineva a lansat zvonul că nu sunt originale.

Drept răspuns, Pinocchio a închiriat pe banii lui un microbuz de la O.N.T. și i-a adus pe toţi cei opt autori de la care obţinuse în acel an autografe. O astfel de şezătoare literară nu cred că s-a mai pomenit:

trei poeţi, trei romancieri, un critic literar şi un dramaturg, atât de celebri încât mă îndoiam că există cu adevărat în carne şi oase. Parafrazându-l pe Napoleon, Pinocchio a început prin a ne pune în vedere cu glas tunător: „Fiţi mândri; în această clipă, vă priveşte în ochi însăşi istoria literaturii române contemporane!“ Până şi Mândrilă a trebuit să recunoască, loial, că „Pinocchio joacă tare“.

Sting lumina, e o metodă sigură pentru a-i face pe ai mei să intre în panică: „Săracul, se culcă arnărât şi flămând, ia să-l chemăm noi repede şi să-l înveselim, să-i căutăm în coame”. Sunt dispus la concesii, gata să sar în picioare la prima chemare, dar aştept degeaba, deşteptătorul ticăie în întuneric, pe cadranul fosforescent limbile sunt amândouă la cifra zece. Maică-mea şi taică-meu au devenit pe neaşteptate independenţi, mă lasă trist. Şi nemâncat în întuneric, şi mai ales fără să le povestesc despre Otilia! Ce se întâmplă, li s-a acrit de mine sau li se pare că am crescut destul de mare ca să mă ocup singur de soarta mea.?

Sunt foarte îngrijorat, dar nici eu n-am de gând să-i rog. Îi aud continuându-şi pe şoptite disputa în dormitor. După inflexiunile vocilor, îmi dau seama că taică-meu iar susţine o idee cu care mama e în dezacord.

Mă scol, deschid uşa cât pot de încet şi mă furişez în bucătărie. Tai o felie mare şi groasă de pâine, îngrămădesc la iuţeală pe ea unt, brânză, salam, dulceaţă, pun deasupra altă felie şi mă întorc tiptil în camera mea.

Înfulec pe întuneric, gata să ascund sandvişul şi să mă prefac că dorm, îndată ce s-ar deschide uşa. Timpul trece şi nu se întâmplă nimic. Zgomotul vocilor scade, ritmul vorbirii se răreşte. Aud declicul comutatorului. Ai mei s-au culcat. Aprind veioza şi mă gândesc ce să fac mai întâi: să-l citesc pe Cantemir sau să încerc câteva schiţe pentru proiectul maşinii?

De fapt problema care mă preocupă e alta: începe să-mi fie ruşine că m-am supărat pe ai mei dintr-un motiv absolut caraghios; nu mi-au dat prilejul să le trâmbiţez marele meu succes, vizita Otiliei, solicitarea ei – eveniment rarissim – de a o ajuta. Unu: e incorect să te lauzi cu asta. Doi: când totuşi simţi că plesneşte pielea pe tine dacă n-o faci, du-te şi pălăvrăgeşte cu un prieten, nu-ţi sili doar părinţii să caşte ochii la tine ca la un semizeu, pentru că, între altele, lor, săracii, chiar dacă le îndrugi nişte aiureli, tot li se pare că eşti nemaipomenit. Trei: n-am prieteni. Patru: din toate astea, reiese că vinovat de toate pare un tip care are exact mutra, vârsta şi numele meu, păstrează ca şi mine într-un medalion contramarca unui bilet de teatru şi dacă-i dau – o palmă peste obraji ca să-l învăţ minte… au, mă doare!

Bârneaţă, ca noţiune filosofică

Ceea ce a făcut Pinocchio e o adevărată operă de artă. Manolache îmi şopteşte: „Păi ajunge să ne uităm şi gata, nu mai trebuie să plecăm”. Mă întreb cine l-a cadorisit pe Pinocchio cu cartonul ăsta uriaş de trei pe doi metri, cum a putut să-l picteze, într-o noapte, de unde a găsit atâta pricepere şi răbdare. Stăm, stăm şi nu ne mai săturăm uitându-ne: itinerarul nostru, la definitivarea căruia am muncit trei zile, s-a transformat într-o hartă care ar stârni invidia celui mai meticulos ofiţer de stat major. Şoselele, drumurile şi potecile, oraşele, satele, monumentele istorice, muzeele, rezervaţiile naturale cabanele, râurile cu podurile lor, staţiile de tren, de autobuz, de teleferic apar cu maximă exactitate sub forma unor desene simbolice. Nu lipseşte precizarea distanţelor în kilometri, calculul pe zile şi ore al viitoarelor noastre isprăvi, prognoza meteorologică pentru fiecare zonă. Bârneaţă coboară de pe scară cu ciocanul în dinţi: ei a fixat podoaba în ramă şi a prins-o de perete. Ne pune în vedere:

— Aveţi grijă, dacă cineva o trânteşte, îl fac să simtă răsuflarea mea fierbinte de leu. Acum…

Se întrerupe, uitându-se la Pinocchio cu o expresie docilă, întrebătoare. Pinocchio înclină afirmativ din cap. Bârneaţă redevine patern-conspirativ. Trage încet din servietă un plic de format mare:

— Ia să vedem noi ce avem aici. Se uită în plic ca şi cum n-ar şti nici el. E numai pentru copiii cuminţi. Un cadou de la marele lor prieten Bârneaţă! Ia vă rog, pe rând, de-ntâi să-mi spuneţi, ştiţi poezii, aţi fost cuminţi, aţi ajutat-o pe mămica la dereticat?

Ne dă câte-o reproducere fotografică a hărţii: 26 X 18 cm! În culori!

Pinocchio spune că rostul clişeelor e să le ducem acasă, pentru ca părinţii să poată, şti în permanenţă unde ne aflăm. E nemaipomenit, la toate se gândeşte.

Mai rămâne de hotărât ce-o să facă fiecare din noi în viitoarea legendară expediţie, deşi se cam ştie ce atribuţii am putea să avem, s-a văzut din timpul pregătirii. Dudu, ce să mai vorbim, e clar de mult că o să fie căpitan.

Lucrurile astea nu s-au spus încă, deoarece Pinocchio a zis că e mai bine să aflăm reciproc, din timp, ce ne poate pielea, aşa că stabilirea definitivă a funcţiilor o să se facă mai la urmă.

Ce noutăţi ar putea să apară? Mai nimic. Cineva o să fie ales secund – probabil Otilia, şi parcă văd că în cazul ăsta o să-mi poruncească între patru ochi – sau o să mă roage, fiindcă, între timp, relaţiile noastre s-au mai schimbat – să scriu eu jurnalul de drum, cu toate că asta-i treaba secundului. O să-l scriu eu şi o să-l semneze ea, bineînţeles. Poate că Andreea va fi sanitară; atâtea scrântituri şi zgârâieturi şi vânătăi şi-a făcut în timpul caraghioaselor ei antrenamente de handbal, încât a devenit specialistă în folosirea tincturii de iod, a prafului de sulfamidă, a plasturelor şi a pansamentelor.

Altceva n-are ce interveni decât, ştiu eu, alegerea unui bucătar, dar am discutat mai de mult că e mai echitabil să gătim pe rând. Suntem antrenaţi special în materie de făcut mămăligă, borş, patru feluri de omletă, tocană şi clătite. În caz că ne pricopsim cu peşte, vânat sau ciuperci, Pinocchio s-a oferit să se ocupe personal.

— Din clipa asta, spune el solemn — şi vă rog să fiţi foarte atenţi, valoarea voastră individuală şi colectivă este foarte ridicată. Habar n-aveţi în ce formă excepţională sunteţi din toate punctele de vedere, o să vă miraţi voi singuri pe drum de ceea ce sunteţi în stare. Începând de azi, conducerea echipajului o va prelua căpitanul. Nu ştiu cine va fi această persoană importantă, dar cred că aţi avut timp destul ca să vă hotărâţi.

Intră Mândrilă – bună ziua, să trăiţi, am onoarea – zâmbitor, parfumat, subţirel ca un cântăreţ de muzică uşoară, într-un costum gri foarte-foarte elegant, cu cravată vişinie, având şi ea dunguliţe gri. Cu toate că vremea s-a încălzit zdravăn, el continuă să facă pe lordul, anume ca să se deosebească de Pinocchio, pe care-l vezi mai mult în trening. Ocheşte imediat isprava în cinemascop color, fluieră surprins şi aprobativ:

— Ei, da, aşa mai merge, e un model matematic destul de reuşit, acum vă va fi mult mai uşor.

Simţim imediat aluzia că el, Mândrilă, prin marea osârdie cu care matematizează tot ce mişcă în jurul lui, a avut, deşi indirect, o influenţă covârşitoane asupra clarificării itinerarului. Nu ştiu prea bine de ce, dar întotdeauna mi s-a părut că Mândrilă seamănă cu tata. Pinocchio scutură energic din cap, cele câteva fire i se răzvrătesc pe craniul lucios:

— La originea matematicii stă gândirea artistică şi nu invers. Abstracţiunile decurg din reprezentări concrete.

— Serios? râde Mândrilă, amuzat. Trebuie să înţeleg că vânătorul primitiv nu-şi număra săgeţile, nu calcula deplasarea turmei de antilope pe care o urmărea, nu raporta cantitatea prăzii la numărul gurilor care trebuiau hrănite, ci făcea un efort de reprezentare, eventual spunea o poezioară şi gata, frigările se îmbelșugau de la sine cu carne fragedă?!

— Dumneavoastră şi cu mine putem să credem ce dorim – Pinocchio afectează o expresie demnă şi plină de răceală – însă marile intuiţii ale lui Pitagora au avut drept sursă muzica, iar despre matematica modernă Goethe spune că s-a dezvoltat pe seama filosofiei. Dacă doreşte să-i contrazică cineva…

— … n-o să fiu eu acela, se apără cu o modestie vicleană Mândrilă. Ceea ce mi se pare însă cu totul curios e că prima, disciplină ştiinţifică a fost astronomia. De ce-or fi avut nevoie oamenii de astronomie şi cum s-au descurcat ei fără matematică în domeniul ăsta?!

— Dacă aşteptaţi să recunosc că aveau numai raţiuni strict practice, cum ar fi alcătuirea calendarului şi a orarului, vă înşelaţi. Ca să-şi dea seama de trecerea timpului, le ajungeau organele de simţ. Altceva căutau ei studiind firmamentul: locul lumii în cosmos, domnule!

— … Şi mai ales legile mecanicii corpurilor cereşti, structura universului, deviaţia luminii într-un câmp gravitaţional şi alte mici curiozităţi… murmură dulce Mândrilă.

— … care au fost elucidate ca lumea abia după ce astronomii au intrat, prin intermediul filosofiei, în posesia unor sisteme de gândire...

— … bazate pe datele ştiinţelor exacte, care, cum intuiesc câte ceva, ce fac ele? Dau fuga la matematică să ceară algoritmi, ecuaţii, modele de proces – mai nimic!

(Mult mai târziu aveam să aflu că, spre deosebire de înfruntările din cancelarie, discuţiile de acest fel purtate în prezenţa noastră aveau un scenariu pe care-l stabiliseră de comun acord, odată pentru totdeauna: ei doar se prefăceau că se contrazic. În realitate urmăreau să ne stârnească interesul, să ne creeze şi nouă obişnuinţa unor astfel de dispute.)

— S-auzim propunerile.

Care propuneri? Ne uităm unii la alţii şi ochii tuturor s-au transformat în mici oglinjoare rotunde, care reflectă figura lui Dudu. Îmi place sau nu, asta e; suntem deprinşi să-i pronunţăm automat numele, îndată ce ni şe cere să spunem cine-i mai bun. Probabil că ni s-ar părea o imposibilitate dacă nu chiar o necuviinţă să vorbim despre altul.

Îmi vine ideea că ar putea fi vorba şi despre obişnuinţa de a spune în diferite ocazii nu ceea ce gândim, ci ceea ce credem noi că le-ar plăcea altora să gândim.

Îmi amintesc că prin octombrie am avut ca invitat la o oră educativă un muncitor siderurgist, Erou al Muncii Socialiste cu numele foarte adesea pomenit în ziare, altminteri om modest, chiar sfios, care ne-a povestit domol, îngândurat, spunându-ne mereu „dacă nu înţelegeţi ceva, întrebaţi-mă, că de-aceea sunt aici“, despre cât de simplă pare de departe fabricarea oţelurilor.

La urmă, după ce i-am oferit clasicul buchet de garoafe învelit în celofan, iar Dudu – cine altul putea s-o facă? — i-a mulţumit în cuvinte multe şi înflorite, oaspetele, emoţionat, ne-a pus eterna întrebare pe care oamenii au iluzia s-o creadă originală când stau de vorbă cu elevii: „Dar voi ce vreţi să vă faceţi?“ Toţi cei care au răspuns au găsit că e politicos să afirme că, ehe, de mult se gândiseră ei să devină oţelari şi nimic altceva.

Omul s-a încruntat – am văzut cu ocazia asta că poate să fie şi altfel decât blajin: „Acum ce v-o fi apucat pe toţi cu poveştile-astea?! Dacă aţi vrut să-mi faceţi o plăcere, vă mulţumesc, dar să nu-mi spuneţi mie că în realitate nu vă gândiţi şi la altele: unul vrea să fie electronist, altul medic, al treilea muzician sau mai ştiu eu ce. Mă rog, o fi şi cineva care vrea de-adevărat să lucreze în siderurgie, din punctul meu de vedere e regina meseriilor, îmi şi convine să spun asta fiindcă e domeniul unde am ajuns cineva, dar nu-s atât de mărginit încât să nu văd necesitatea tuturor celorlalte meserii. Principalul e, indiferent unde lucrezi, să munceşti ca lumea, să nu fii leneş, apucător şi demagog".

Cine a rostit numele lui Dudu? N-are importanţă, e candidat unic. Pinocchio înclină aprobativ din cap:

— Sigur că da, prezintă garanţii serioase. E cazul să le mai amintim?

— Mă tem să nu devină înfumurat, atât sunt de multe! râde Otilia. Uneori mi-e şi ciudă pe el: oricât aş vrea să-i găsesc un cusur, nu pot, zău că nu pot! (E fantastică; anul trecut nu era zi în care să nu-l învinuiască de câte ceva, acum a lovit-o miopia.) Are tot ce-i trebuie unui şef de mâna întâi: energie, pricepere, spirit de iniţiativă… (Dudu, făcând pe modestul: „Ei, nici chiar aşa!”). Ba chiar aşa. Există împrejurări când lucrurilor trebuie să li se spună pe nume. (Încep să

mă simt cam iritat: eu n-am energie, pricepere şi spirit de iniţiativă?!) Să mai amintesc că învaţă excepţional, că oricine îi caută prietenia şi că şcoala se mândreşte cu el? Are dreptate, dar nu ştiu de ce mă simt din ce în ce mai iritat.) Fiecare din noi atunci când vrea să întreprindă ceva, se gândeşte: oare Dudu cum ar proceda?

Câţiva încep să-l felicite pe Dudu, pocnindu-l zdravăn în spinare, e cel mai bun prilej ca să-l arzi fără să poată riposta.

— Nefiind obiecţii la propunerea voastră, zice Pinocchio, consider…

— Dar sunt obiecţii!

Toată lumea ciuleşte urechile. E o voce de neconfundat, cârâiala lui Manolache.

— Să le-auzim.

Manolache tace. Mă uit la el și-mi dau seama că l-a luat gura pe dinainte, a transpirat de parcă-ar fi venit din ploaie, nu ştie cum să continue. Lui Pinocchio nu-i plac nehotărâţii:

— Manolache, tu vrei să te afli-n treabă sau ai într-adevăr ceva de spus?

— N-are nimic, dar nu vrea să scape ocazia de a ne contrazice. Asta-i focul lui, râde cu dispreţ Otilia.

Manolache o priveşte lung. După cum i se încordează muşchii feţei, îmi dau seama că se înfurie. Acum ştiu că n-o să-l mai poată opri nimeni, nici chiar el însuşi n-o să se mai poată opri.

— Dudu nu e bun de căpitan.

Pinocchio face pe şeriful; s-a aşezat pe scaun, lungindu-şi picioarele (îi vedem tocurile înalte de cinci centimetri, numai pintenii îi lipsesc) şi sprijinind capătul spătarului de perete:

— Afirmaţie gravă. Ai dovezi?

— Am.

— S-auzim una din ele.

— Bârneaţă.

— Poftim?!

— Bârneaţă. El e dovada.

— Nu-nţeleg.

Manolache se duce în fundul clasei unde Bârneaţă a asistat plin de interes la tot spectacolul (acum însă arată cu totul năuc) îl smuceşte de mână şi-l aduce cu de-a sila în faţă – Manolache abia îi ajunge până la umeri şi e pe jumătate mai subţire, dar ori are o forţă pe care nu i-am bănuit-o, ori Bârneaţă, din pricina surprizei, se lasă târât fără împotrivire.

Manolache se uită la Pinocchio, la noi, la Dudu – şi chipul i şe înroşeşte brusc, arde, dă scântei ca focul în care arunci grăunţe de sare:

— Cum poate să aibă grijă Dudu de nouă oameni, se dezlănţuie

Manolache, când nici de unul singur n-are grijă? Uitaţi-vă la Bârneaţă. Şi spuneţi-mi dacă Dudu i-a fost măcar o dată de ajutor! Aiurea. Cum să ne bizuim noi pe Dudu când nici Bârneață nu se poate bizui pe el? Eu vă spun: decât Dudu căpitan de echipaj, mai bine Găluşcă, dulăul lui nea Vasile mecanicul, cel puţin dă din coadă când te vede, îţi acordă atenţie!

Explozia a fost mare, dar nu s-a auzit pentru că s-a petrecut în gândurile noastre. Deocamdată nu realizăm decât că lui Dudu îndrăzneşte să i se opună cineva. Se uită în toate părţile cu un fel de uimire naivă, adică ce vrea Manolache de la el? dar s-a cam albit la faţă. Pinocchio se apropie preocupat de fereastră, ca şi cum ar fi văzut ceva foarte interesant în curte, n-a văzut nimic, e genul lui de a se preface indiferent când consideră că nu trebuie să se grăbească în a lua o hotărâie. Eu cred că uneori nici nu-i vine imediat în minte cea mai bună soluţie. Normal. În situaţia lui are nevoie să se gândească bine, nu e ca noi – el când spune ceva e lege, trebuie să întrevadă toate consecinţele.

— Manolache, dragul meu, îmi pare rău pentru tine. (Otilia oftează atât de îndurerată încât îţi vine s-o crezi. Poate chiar este.) Nu mă aşteptam să calci în picioare strădaniile de ani de zile ale unui coleg, pentru simplul motiv că e mai bun decât tine. Eşti jalnic şi ridicol, pe cuvântul meu. Bârneață-n sus, Bârneaţă-n jos… Păi Bârneaţă nu face parte din echipaj, el iese din discuţie!

— Bârneață nu iese din discuţie, cârâie Manolache. Oricât te-ai strădui tu, o să rămână înfipt în discuţie şi n-o să-l clintească nimeni. El şi Dudu sunt dintr-un punct de vedere ca fraţii, numai că unul culege tot ce se poate lua de pe câmpia bogată a succesului, iar celălalt trece dintr-o clasă în alta în cârja corigenţelor.

— Dudu e profesorul particular al lui Bârneaţă? se interesează Otilia, inocentă.

— E cel mai bun prieten al lui, dar când, şi unde, şi cum? se răsteşte Manolache. (Bârneaţă s-a-nroşit ca după un meci de trei ore şi brusc o ia spre uşă.) Nu vă mai prefaceţi că nu ştiţi. Pentru Dudu, Bârneață e bun să-l distreze, să-l bage la filmele unde nu se găsesc bilete, să-i ţină de urât pe bulevarde. Paznic personal, băgăreţ, solid, vesel şi mereu la dispoziţie, în mod gratuit.

— Poate că asta-i plăcerea lui Bârneață!

— Sigur că e, se simte mândru că, din toţi, Dudu tocmai pe el l-a ales ca prieten, dar după fiecare aventură Dudu uită brusc de Bârneaţă, se-nchide-n casă şi învaţă pe ruptele. Degeaba sună Bârneaţă la uşă; dulcele prieten nu-i mai răspunde, e ocupat şi asta lui Bârneață pot să jur că nu-i mai place.

Dudu are o clipă de slăbiciune şi se răsteşte:

— Să se închidă şi el în casă şi să înveţe! Ce putere am eu asupra

lui? E de două ori cât mine! De ce nu te ocupi tu de el, ca să vezi cum e prăjitura asta?

Manolache are o expresie de silă:

— Dacă după câte am spus găseşti de zis numai atât, mi-e milă de tine.

Ochii Otiliei se înnegresc de furie:

— Tu n-ai dreptul să-mi vorbeşti aşa.

Pinocchio se întoarce de la geam. Uitasem de prezenţa lui. Aşa procedează întotdeauna, nu ştiu cum de reuşeşte, dar ne lasă impresia că suntem singuri, ne ia gura pe dinainte (adică nu pe mine, că eu nu mă amestec, ci pe alţii) şi-şi face reintrarea exact când discuţia atinge punctul cel mai fierbinte:

— Cum vine asta, Olilia? De când îi împărţi tu pe oameni în două categorii – unii care au voie să vorbească şi alţii care n-au?

Otilia are părerile ei despre oricine, nu-l iartă nici pe Pinocchio, îl priveşte printre gene cu dispreţ, însă ce să facă, e nevoită să coboare tonul:

— Voiam să spun că Manolache din invidie spune ce spune. Întrebaţi-l dacă mai are un pic de conştiinţă, o să recunoască.

— Ce-am auzit, Manolache, eşti invidios?

Manolache n-are diplomaţia Otiliei, el dacă-şi dă drumul nu se mai opreşte:

— Poate că da, oi fi, dar tot ce am spus e adevărat, ştiu cu toţii, dar n-au curaj să spună.

— Adică numai din pricina comportării faţă de Bârneaţă nu merită Dudu să fie căpitan? Toate calităţile lui sunt anulate de acest motiv? Ţi-a trecut vreodată prin cap că şi tu ai putea avea un cusur pe care să ţi-l descopere cineva şi să-ţi umbrească toate meritele?

— Păi eu n-am atâtea merite ca să le port de grijă! râde Manolache. Şi pe urmă nu despre mine e vorba, ci despre Dudu, care el sunt împotrivă să fie căpitan. (Se strâmbă înciudat de propria-i încurcătură gramaticală.) Dacă ceilalţi vor, n-au decât să-l aleagă, opt-nouă voturi contra unul şi treaba s-a făcut. Dar când vor ridica mâna pentru Dudu, ar fi bine să-şi imagineze că Bârneaţă stă ca un amărât prin cine ştie ce colţişor al curţii şi se gândeşte cum să o scoată la capăt cu mediile şi cum îl aşteaptă taică-său ăla al lui acasă cu cureaua-n mână, în timp ce noi pornim fericiţi şi bravi în marea expediţie a vieţii noastre.

Pinocchio când vrea să câştige timp se apucă să studieze foarte meticulos catalogul, acum însă nu-l are, aşa încât se mulţumeşte să privească îndelung la ceas, îl desface de la mână, îl duce la ureche, părând suspicios în privinţa funcţionării mecanismului, ne întreabă pe mai mulţi ce oră e, ne spune că obiceiul de a pune ceasul înainte este autopăcăleala nepunctualului şi în sfârşit se decide:

— Punem propunerea Otiliei la vot. Cine este pentru…

— Daţi-mi voie – Dudu a reuşit să pară din nou vioi şi simpatic – s-a vorbit atâta despre mine că tocmai eu n-am reuşit să scot niciun cuvânt! (Bănuiesc ce idee i-a venit şi că strânge din dinţi de-i ţiuie creierii, dar uite că-i merge, reuşeşte să pară sincer, calm şi împăcat!) Nici o clipă nu mi-a trecut prin minte să fiu căpitanul echipajului, eu abia aştept să-mi văd de folclor, e foarte mult de lucru, gândiţi-vă numai câtă bătaie de cap or să-mi dea înregistrările. Otilia, da, ar fi mult mai nimerită, n-o întrece nimeni ca organizatoare.

— Nuuu! Otilia se apără cu o incredibilă modestie – mie îmi lipseşte experienţa, ştiţi, nu mă prea duc în excursii. Răţoi, da, el e în fiecare duminică la munte cu taică-său. Răţoi să fie căpitanul!

— De ce eu? protestează Răţoi. Sunt alţii mult mai buni. De exemplu, Grigorcea-mic. El este… ştim cu toţii… chiar dacă…

Grigorcea-mic se repede spre uşă, spunând alarmat că e sigur că n-a încuiat laboratorul, de chimie şi dacă intră vreun curios din clasele mici şi umblă la substanţe nu e bine – „Vă rog să-mi daţi voie, mă întorc într-un minut“. Acum şi-au amintit cu toţii că fiecare trebuie să rezolve imediat şi neîntârziat ceva foarte important, nicio grijă, se întorc într-o clipă, dar minutarul a parcurs un sfert de cadran şi nimeni nu reapare. Pinocchio o să-mi arunce-n cap toate învinuirile cuvenite celorlalţi, ca să nu mai spun că şi-aşa mă simt foarte nelalocul meu. N-am stat niciodată între patru ochi cu un profesor, sunt deprins cu clasa sub înfăţişarea ei obişnuită când noi toţi alcătuim într-un fel o singură fiinţă mai mult sau mai puţin supusă, dirijată după reguli bine stabilite iar omul de la catedră nu mi se adresează mie, ci tuturor.

Mă uit disperat la uşă, dar clanţa rămâne nemişcată. Ce-aş mai lua-o şi eu din loc! — dar n-am avut niciodată curaj să ies din clasă înaintea profesorului. Aş putea găsi un pretext, dar se observă, figura asta au făcut-o ceilalţi, îmi vine în minte că, dacă reuşesc să fiu destul de şmecher, aş putea întoarce situaţia în favoarea mea. Rămânând singur cu Pinocchio, îi dovedesc că sunt om serios. Nu înfruntăm împreună o împrejurare foarte neplăcută pentru el, a cărui autoritate suferă din pricina nepoliteţii colegilor mei? Fireşte, omul nu pare deloc gata să izbucnească în plans, dar se spune că profesorii, fie pentru a-şi păstra demnitatea, fie pentru a nu abate atenţia clasei de la studiu, sunt deprinşi să-şi ascundă necazurile personale, oricât ar fi ele de mari.

— Ce zici, Puiu Mirea, de prietenii noştri? Am impresia că şi-au pierdut sentimentul timpului. Îi mai aşteptăm?

Îi spun că da, să-i aşteptăm, trebuie să vină, cum să rămână echipajul fără căpitan?

— Păi tocmai de-asta au părăsit onorabilii dumitale colegi dezbaterile. Mă întreb cum de-ai rămas dumneata. Chiar, de ce ai

rămas?

„Fiindcă sunt fraier şi n-am întins-o la timp“ – îi dau eu replica în gând, Pinocchio însă mă măguleşte cu o părere care face să-mi crească inima:

— Dumneata nu-l ai pe Bârneaţă în cârcă, de aceea ai rămas.

— Păi Bârneaţă e problema lui Dudu, numai a lui. Ceilalţi de ce s-ar simţi vinovaţi?

Pinocchio ridică din umeri:

— Habar n-am, sau poate ştiu eu câte ceva, dar probabil că dumneata, eşti mai bine informat. Vitejii noştri exploratori s-au topit – scuză-mi expresia, dar o ştiu de la voi – fiecare se teme că, supus discuţiei ca eventual căpitan, ar ieşi la iveală că are şi el un Bârneaţă pe conştiinţă.

Joc mai departe teatru, văd că-mi merge:

— Ce fel de Bârneaţă? Mai există un Bârneaţă?

Pinocchio dă semne de nervozitate:

— Bârneaţă, ne-Bârneaţă, tot aia e! Eu acum nu mai vorbesc de Bârneaţă-Bârneaţă (arată banca acestuia), ci de Bârneaţă-Bârneaţă (face un gest spiralat de jos în sus)… ca noţiune filosofică… da’ greu mai pricepi unele lucruri, Puiule!

Iar am necazuri

Numai ghinioane; ultimul exemplar din „Sportul” s-a vândut exact când mai aveam o singură persoană în faţă, un bătrânel care s-a încărcat cu o grămadă de ziare şi reviste; pensionarii se scoală devreme şi rad totul. Laptele se terminase şi el. La patiserie unde am intrat să beau un „Cico“ tocmai scoteau din cuptor o plăcintă cu brânză, cincizeci de centimetri diametru, şi operaţiunea m-a captivat într-atât că m-am fript de tejgheaua fierbinte. Pe urmă a fost roşia, pe care era să alunec şi s-o lovesc pe femeia care-mi tăia calea cu două sacoşe durdulii prin ochiurile cărora răzbăteau mustăţile verdeţurilor. Am evitat-o eroic, proptindu-mă în toneta florăreselor. Vasul cu crizanteme s-a răsturnat, vânzătoarea s-a răstit la mine şi până să-mi dau seama ce se petrece m-a obligat, cu vorbirea ei iute, înţepătoare şi colorată de mi s-au colorat şi mie obrajii, să-i cumpăr toate florile din căldarea aia, 65 de lei.

Toate astea – fiindcă umblu ca un zăpăcit prin piaţă; am uitat lista, am pierdut-o, nu ştiu, ar trebui să mă întorc acasă, am o grămadă de lucru şi tocmai acum s-a găsit maică-mea să-mi înlesnească debutul într-ale târguitului. M-aş întoarce eu dar ce mâncăm? Mi-a spus că frigiderul e gol, să am grijă, să nu uit nimic de pe lista.

Numai taică-meu e de vină. Performanţele în materie de tocmeală cu precupeţii nu-l mai interesează, şi cu toate că şi-a luat o săptămână din concediu, stă numai în casă, înconjurat de hărţi, manuale şi instrumente de navigaţie, mai nou de meteorologie. Eu înţeleg ca omul să fie visător, chiar şi la patruzeci de ani, dar să se mai ducă şi la piaţă, să vadă de familie, de gospodărie. E absolut o aiureală ca la vârsta asta să te închizi în camera ta şi să te joci de-a marinarul în timp ce bietul copil, care ar trebui să se joace el, nu tu, umblă cu geanta prin piaţă şi-şi frământă creierul încercând să-şi aducă aminte ce-a putut să scrie mama pe lista aia înainte de a pleca la slujbă.

Trebuie să mă concentrez, să gândesc metodic, poate o reconstitui. De la ce idei principiile a plecat mama? În mod normal, trebuie să fie vorba de supă sau ciorbă, pe urmă nişte, să zicem, ardei umpluţi şi, în fine, desertul, ăsta e simplu, de oficei face tarte cu fructe. Bun. Să vedem ce ar fi necesar pentru prima categorie.

Îmi fac loc prin mulţimea de cumpărători şi studiez tarabele pe care precupeţii îşi împrospătează marfa stropind-o cu apă adusă de la cişmea în găleţile de plastic.

Mi se fac oferte: „Ia, maică, leuştean, pătrunjel, ţelină, mărar“, „Varză nouă, are toate vitaminele!” „., Câte kile de roşii vă dăm, dom’şef (Dom-şef! Sunt cineva!), „Mai încoa, băieţică, treci la usturoi verde, ceapă nouă, ridichi de lună, un leu legătura, preţ universal, să ia toată lumea!“ (dacă mă tratează cu „băieţică”, nu cumpăr nimic de la ăsta, e nepoliticos).

Intru prin magazine – miroase a peşte, a carne, a mezeluri („Stai la rând, puştiule, ce te bagi în faţă, te-aşteaptă copiii acasă?“ îmi strigă iritat, cine, exact bătrânelul care mi-a luat „Sportul” de la gură!), dar eu nu vreau decât să văd ce ae vinde, poate-mi aduc aminte. O fi scris cârnaţi? Imposibil, ştie că nu-mi plac. Uite cârnaţi proaspeţi – poate iau din ăştia: le scoate umplutura şi o pune în ardei! Da, dar după ce am dat banii pe flori nu mi-a mai rămas cine ştie ce. Trebuie să iau legume – habar n-am ce fel de legume, aş merge pe principiul cantitativ, cumpăr câte puţin din fiecare, pe urmă ouă, zahăr, făină, oţet, caşcaval, mazăre, griş, unt, foi de dafin, orez, macaroane – de fapt nu ştiu care din toate astea erau pe listă, dar de vreme ce se află în magazin e nevoie de ele, nu?

Sunt agitat, mi-e greu să mă hotărăsc, am bani puţini şi crizanteme multe, s-a făcut ora 9, acasă mă aşteaptă o mie de treburi iar eu tândălesc aici în vreme ce taică-meu pe canapea, se visează dublând Capul Bunei Speranţe! E nedrept.

Ce noroc: Mihaela! Are un coş în care pune cu grijă căpşuni, ridichi, pacheţele cu câte o sută de grame de telemea, ceapă verde – o fi iar de servici la cumpărături, colegele din dormitorul ei sunt bine organizate. Alerg, o salut, mă ofer sa-i ţin coşul (nu vrea), pălăvrăgesc

niţel pentru „încălzire” apoi ca din întâmplare îi spun în ce situaţie caraghioasă sunt. N-ar putea să mă ajute? Îi dau şi soluţia: dacă se pune în situaţia maică-mi de a pregăti de mâncare, îi va fi foarte uşor să-mi spună ce trebuie să cumpăr.

— Îmi pare rău. Nu cred că o să-ţi fiu de folos, eu nu gătesc, mănânc la cantină.

— Oricum, o fată, mai ales când e de la ţară, se pricepe.

— Eu fac parte dintre fetele de la ţară, care nu se pricep.

Intră la pâine – intru şi eu – cumpără brioşi, chifle, cornuri, ieşim, eu vorbesc şi vorbesc până îmi dau seama că degeaba vorbesc, Mihaela merge repede, preocupată, cu gândurile în altă parte.

Acum nici nu-mi mai pasă de cumpărături, dă-le-ncolo, vreau să ştiu ce e cu Mihaela, aş întreba-o deschis, mai vrea sau nu mai vrea să fim prieteni? Vorbesc întruna, spun ce se nimereşte, mă străduiesc să fiu amuzant dar tăcerea ei întunecată îmi seacă puterile, mă simt din nou neînsemnat şi umilit, ca în lungii ani când intram în şcoală şi ieşeam din şcoală aproape alergând, cu ochii în pământ şi inima strânsă de teamă să nu cad victima unul grup de idioţi în căutarea cuiva de care să râdă.

— Mihaela, de ce…

N-are cum mă auzi, e în mijlocul drumului, traversează, nici măcar n-a spus la revedere, ba da, a spus dar n-am fost eu atent, băteam câmpii, iar dacă n-a spus trebuie să-mi închipui că a spus, n-am altă soluţie, ar fi îngrozitor să accept ideea că nu mai însemn nimic pentru Mihaela,

Calc aiurea, dau peste oameni, cineva mă ocărăşte. Nu înţeleg, Mihaela m-o fi dispreţuind pentru că m-a văzut colindând prin piaţă? Imposibil, e prea serioasă ca să găsească ceva ridicol în asta. Să-mi fi scăpat mie o vorbă nepotrivită?. Nu-mi amintesc. Mai degrabă şi-o fi spus că nu merit prietenia ei, chiar, de ce aş merita-o?

E o zi proastă, trebuia să mă aştept, prea m-au ocolit necazurile în ultima săptămână, prea m-au răsfăţat surprizele măgulitoare. Stop! Acum ştiu! Florile! Crizantemele! Asta trebuie să fie. Am stat tot timpul cu ele în braţe şi nu i-am oferit măcar una, creatură uitucă şi nepoliticoasă ce sunt! Îmi mai vin în fire. Dacă-i vorba numai despre crizanteme, am o şansă. Sigur că nu mă mai pot duce acum cu ele după Mihaela, dar găsesc eu un pretext ca să-i dau ceva mult mai frumos, trandafiri, de exemplu, nu, că înţeapă, mai bine garoafe, nu, astea se vestejesc prea repede, atunci gladiole, nu, că am uitat cum arată — cel mai bine e să iau un buchet mare cu flori simple, cum îi plac ei. O să i-l trimit prin Răţoi.

Taică-meu se uită intrigat când la mine, când la pachetul pe care tocmai l-am desfăcut:

— Asta ţi-a spus mama să cumperi?!

Sunt pus pe ceartă, mă răstesc:

— Cumpăr ce cred de cuviinţă. Dacă-ţi place. Nici voi nu mă întrebaţi pe mine.

— În ceea ce mă priveşte, (râde pofticios şi-şi taie o bucată) iniţiativa ta mă încântă. Mama însă nu garantez c-o să se bucure când o să vadă că în loc de ce aşteaptă să avem pentru gătit la prânz şi seara, ai luat două kilograme de plăcintă cu brânză.

— E hrănitoare, gustoasă şi mai originală decât toate sosurile şi ciorbele.

— Mie-mi spui? Sigur că-i bună. Dacă mai dai o fugă şi după vreo patru sticle cu bere, mă faci fericit! Între timp (devine întreprinzător) ca s-o păstrăm caldă, eu o să pun plăcinta într-o cratiţă şi cratiţa în apă fierbinte. Pe urmă o să văd în ce vase aranjăm florile. Trebuie să recunosc că m-ai scos din încurcătură (roşeşte) uitasem că astăzi eu şi mama împlinim şaisprezece ani de la căsătorie, e grozav că tocmai tu ai fost pe fază. Mă întreb dacă să-i povestesc mamei cum ţi-a dat prin cap să iei pogonul ăsta de flori sau (mă priveşte rugător) să-i spun că e o ispravă la care ai colaborat cu mine?

Habar n-am avut de aniversare, dar îl las să creadă că ştiusem şi-i îngădui, generos, să-i spună mamei ce vrea el. (Cum or fi arătat ei acum şaisprezece ani când s-au luat? Ca înfăţişare îi ştiu, au o grămadă de fotografii, mama e acolo tare drăguţă şi serioasă, cam ca Mihaela, el însă, ciolănos şi înfipt, fixează obiectivul cu priviri încruntat-copilăreşti, tip cow-boy de carnaval. Ce gândeau ei însă pe atunci, cum vorbeau, s-or fi iubit aşa cum cred eu că e iubirea?! Nu mi-i pot imagina plimbându-se de mână prin parcuri şi sărutându-se, ştiu însă că au fost colegi de şcoală. Uneori îmi mai povestesc ei câte-o întâmplare din vremea aia, dar sunt fragmente anecdotice, poante obişnuite: cum au căzut ei o dată la o teză, cum au fost în tabără la Costineşti şi tata nu ştia să înoate şi a trebuit să-l înveţe ea, cum au schimbat între ei pe furiş biletele la un examen, fiindcă mamei îi căzuse un subiect prea greu, pe care niciunul nu-l prea ştia dar, cavaler, tata şi-a luat de bună voie riscul de a copia. Când îşi aduc aminte de asta, se topesc de veselie. E curios cum, pe măsură ce îmbătrânesc, oamenilor li se par din ce în ce mai amuzante tocmai episoadele cele mai aiurite. Eu nu văd nimic hazliu în situaţia când ţi se dă o lucrare scrisă şi nu ştii nimic despre subiect şi unica soluţie ar fi să copiezi. Nu e deloc ceva amuzant, e un chin.

Ofiţerul de marină

Adeziv, foarfecă, riglă, tuburi cu tempera, ace de gămălie – lucrez

rapid; precis, fără ezitări, fără oboseală, aşa e întotdeauna când simt că sunt pe drumul cel bun, atât că miracolul se întâmplă cam rar. Am ajuns la un punct important: trasajul. Deocamdată mă folosesc de carton, macheta definitivă va fi însă de tablă. Cânt întruna singurul vers pe care-l ţin minte din melodia învăţată la o oră de franceză: „*Qu'elle est belle ma bagnole*“. Într-adevăr, e frumoasă maşinuţa mea.

Care maşinuţă, că sunt patru. Asta-i ideea cu care vreau să uimesc „Tehnosportul”, secţia jucării; o cutie de montaj cu trei despărţituri. Înţr-una – şasiul cu motoraş electric la baterii, în a doua – seturile cu piese de caroserie, în a treia – diferitele tipuri de roţi şi accesoriile – faruri, ştergătoare de parbriz, proiectoare, claxon.

Ce face băiatul căruia i se cumpără minunea asta (o să fie foarte ieftină)? Pe acelaşi şasiu poate monta, după dorinţă, un automobil din epoca eroică – eu am ales modelul Panhardt-Levassor, care în loc de acoperiş are o umbrelă, apoi ca turism modern o Dacia 1310, un tot-teren ARO şi, în fine, o maşină de formula unu – pentru care m-am oprit la Lotus, întotdeauna mi-a plăcut, are cea mai studiată formă şi mereu îşi surprinde adversarii cu câte-o inovaţie.

Sunt foarte mândru de ideea mea, aştept ca taică-meu să deschidă uşa ca să-mi dea ocazia să strig „De ce nu mă laşi în pace?“ şi pe urmă, făcând bineînţeles pe ursuzul, să mă bucur de uimirea lui. Dar timpurile când îmi stătea mereu pe cap au trecut. Mă întreb dacă asta se datoreşte puterii mele de convingere sau pur şi simplu nu-l mai interesez. Arunc foarfecă pe duşumea, îmi înfofolesc arătătorul mâinii stângi în batistă şi ţip. Şiretlicul nu rămâne fără efect, taică-meu apare valvârtej, întrebându-mă în panică ce se întâmplă.

Fac ca de obicei o mutră posacă:

— A intrat un lup şi m-a muşcat. Acum pot să-mi văd de treabă?

— Te-ai tăiat cu foarfecă. Neatent. Să dezinfectezi rana.

Spre ciuda mea e gata să iasă. Mă grăbesc să mormăi:

— Aşa păţesc dacă n-am ce-mi trebuie pentru o lucrare ca asta.

În fine, dă nişte vagi semne de interes:

— O lucrare? Ce lucrare?

Mă grăbesc să-i înşir totul cât mai repede, altfel scap ocazia. (Eu, cel de atâtea ori rugat să spun ce fac, am ajuns să recurg la viclenii pentru a-i atrage atenţia!) Se apropie, examinează schiţele, decupajele şi înclină aprobativ din cap:

— Ar putea să iasă ceva. La bani te-ai gândit, la materiale, la posibilităţi?

— Nişte tablă, acolo.

— „Nişte” tablă multă şi de calitate superioară.

— La jucării?

— Nu e o jucărie obişnuită. Montarea şi demontarea, repetate

îndelung, uzează repede. Punctele şi sistemele de prindere trebuie făcute dintr-un aliaj rezistent, care costă şi el. Chiar, cum îmbini elementele caroseriilor?

— Găsesc eu ceva simplu. Şuruburi. Nu e bine?

— Habar n-am. E nevoie să studiezi toate soluţiile, s-o alegi pe cea mai bună, s-o proiectezi, să execuţi prototipul, să-l încerci şi, dacă nu ţine, să iei treaba de la început.

Încep să mă înfurii:

— S-a găsit marele tehnician!

— Mare, mic, câte ceva ştiu şi-eu. Tu spui „şuruburi" de parcă ai spune pietricele, adică sunt nişte fleacuri, se găsesc pe toate drumurile (mirat). Păi nu ţi-am povestit ce-a păţit Căniţă? (E un fost coleg de-al lui, porecla o are din şcoală pentru că maică-sa, de frica microbilor, îi dăduse o căniţă de tablă emailată cu care să bea apă oriunde s-ar duce. Acum e om serios, proiectant de utilaj petrolier, dar gurile rele spun că a rămas cu obiceiul ăsta; poartă mereu căniţa în servietă). Au omologat ceva foarte modern, un sistem care reglează cu precizie consumul de ulei. Probe, rezultate de nota 10, entuziasm şi hai cu el în producţie, dar au făcut repede „buf" din pricina unui arc mititel, pentru nişte supape, foarte ingenios, durabil, ieftin, care costă numai vreo trei lei, dar nu e produs decât de o făbricuţă de mecanică fină. Isteţii noştri n-au avut grijă să contracteze din timp cu întreprinderea asta o comandă fermă – ce şi-au zis ei, mare lucru, un arculeţ, acolo – şi uite că întreprinderea nu le poate oferi în acest an decât un sfert din arcurile care le trebuie lor. Bietul Căniţă, cât e el de inginer şef proiectant, se duce în fiecare săptămână acolo, stă pe capul oamenilor şi se roagă pentru câteva bucăţi în plus, nici pe jumătate nu-şi umple căniţa cu ele!

Istorioara asta mă amuză, fac şi eu o glumă, ne înveselim.

— Stai, îl întreb, asta înseamnă că l-ai văzut recent pe Căniţă al tău, nu-l mai întâlniseşi de câţiva ani, unde v-aţi găsit?

— La el, la uzină.

— Păi ai fost tu la Ploieşti?

— Te cred. Mă duc şi mâine.

— Bine-i să fii om în toată firea, faci vizite când vrei!

— E vorba de treabă, nu de vizite, nu mă duc la Căniţă propriu-zis, mă duc la uzină.

— Nu-nţeleg, te recalifici? Acolo e vorba de petrol, nu de telegrafie.

— Ama zis eu că părăsesc telegrafia? De-abia acum încep! Când termini, vino dincolo, o să-ţi explic.

Bineînţeles că n-am avut răbdare să aştept mai mult de cinci minute, dar nici el n-a avut răbdare, s-a îmbrăcat la iuţeală în uniformă. Râde cu gura până la urechi iareu sunt năucit. Aş vrea să văd şi eu cine n-ar fi aşa văzându-şi netam-nesam tatăl într-o perfect

ajustată uniformă de ofiţer în marina comercială. Mă învârt în jurul lui şi nu găsesc altceva de spus decât cine ţi-a împrumutat-o?

— Ea mea, te asigur.

— Te duci la vreun carnaval?

— Îţi iert glumele-astea proaste, azi sunt generos. Mă îmbrac, dragă!

Se îmbarcă! El! În ciuda uniformei, am o mie de motive să nu-l cred şi i-o spun. Poate pe lacul Herăstrău să aibă vreo şansă.

— Tu crezi că, de vreme ce n-am fost niciodată pe mare, sunt om de uscat? Fals. Un telegrafist care ţine de pe uscat legătura cu navele simte tot ce simt oamenii de la bord.

— Şi ce vas te îmbarcă pe tine, care ai avut întotdeauna rău de mare? E o navă fără ruliu, fără tangaj? Aşa ceva nu există.

— Ba există, nu cunoşti tehnica industrial-maritimă modernă.

— Să zicem. Şi chiar te-ai hotărât?

— Chiar.

— Imposibil.

— De ce?

— Nu ştiu, nu te văd în rolul ăsta. Ai şi tu o vârstă, nu? Patruzeci de ani!

— E cea mai potrivită: vârsta cosmonauţilor.

— Ăia au antrenament. Tu unde te-ai antrenat, acasă, pe canapea?!

— În gând m-am antrenat, ăsta-i cel mai bun antrenament.

— Bineînţeles. Lasă că trece concediul şi te calmezi…

— Nu fi obraznic! Concediul mi l-am luat special ca să mă pregătesc.

— Eu tot nu cred că vorbeşti serios.

— Du-te niţel până la cuier, caută în portofelul meu şi-o să găseşti hârtia de transfer: datată, aprobată, ştampilată.

Nu mai am nimic de zis, ştiu şi eu ce înseamnă un transfer, acum e clar că taică-meu nu glumeşte. Mă uit la el cu un fel de necaz, aşa cum mă uitam la Dudu vara trecută, când în excursia de la Snagov s-a băgat într-un loc unde cineva spusese că sunt raci şi a început să-i scoată unul câte unul în strigătele de admiraţie şi groază ale fetelor. Tare aş fi vrut să intru şi eu şi să cotrobăi prin mâl şi să prind câteva vietăţi din astea cuirasate, pline de mustăţi şi de cleşti, dar dacă în general dorinţa de glorie e mai tare decât frica, uneori se întâmplă şi invers.

Aşadar, toţi anii în care taică-meu a vorbit despre îmbarcare n-au fost ani de pălăvrăgeală, ci de aşteptare cu convingerea că până la urmă tot se va ivi ocazia potrivită, şansa lui.

— Cât o să stai?

— Nu ştiu, depinde. O să lucrez în schimburi ceva mai lungi decât

până acum…

— Mamei nu-i place ideea ta.

— Dar ţie?

— Ce importanţă are?

— Pentru mine are. Nu te-ai gândit niciodată că pe un părinte l-ar putea interesa părerea lui fiu-său, despre el?

— Înţeleg, vrei să te laud.

— N-ar strica, am mare nevoie.

— Poftim, eşti cineva, m-ai făcut praf, abia aştept sa le spun colegilor ce tată fantastic am, o să li se lungească mutrele de invidie, iar eu n-o să-mi mai încap în piele de mândrie, eşti mulţumit?

— Te cred, reacţia asta figurează de mult în planurile mele.

— Ascultă, omul care vrea ca fiu-său să fie mândru de el trebuie să aibă neapărat o meserie neobişnuită?

— Înseamnă doar, să nu obosească nici dacă e nevoit să aştepte douăzeci de ani pentru îndeplinirea unui scop, asta-i tot.

Vorbim multă vreme. Pe neaşteptate, îmi dau seama că am devenit sfios ca niciodată, îmi aleg cu grijă cuvintele, încerc chiar să am o ţinută de recrut conştiincios, între noi a apărut brusc o distanţă considerabilă, nu în sensul că ne-am înstrăinat, ci că am în faţă alt om decât cel pe care îl cunoşteam. E tot el, bineînţeles, dar mai ştiutor, mai energic, mai capabil de lucruri neaşteptate şi din pricina asta mai misterios, deşi râde tot timpul. E de necrezut cum în mai puţin de o oră toate impresiile despre un om ţi se schimbă. Măi mult: te schimbi şi tu, cel puţin în relaţiile cu el. Cred că timpul ar trebui măsurat nu numai în ore, zile, ani, ci şi în întâmplări. Trebuie să-mi notez toate astea, să nu le uit. Deocamdată, îl rog să mă lase şi pe mine să încerc uniforma.

— Chiar voiam să te rog. Am să-ţi fac o fotografie cu condiţia să-mi faci şi tu una.

— Gata, *a vos ordres, mon comandant*!

— Şi te mai rog ceva: ajută-mă s-o conving pe mama, eu încă n-am reuşit.

— Ce să-i spun?

— Orice. Laudă-mă, spune-i că n-are rost să vorbească întruna despre furtuni, despre amigdalele mele, despre curent, spune-i că sunt în mare formă, rezistent, şi invincibil.

— Părerea mea o să aibă vreo influenţă?

— Te cred. Păi tu nu ştii când anume o soţie îşi respectă mai mult şi mai mult bărbatul?

— N-am ajuns atât de departe în domeniul ăsta, învaţă-mă tu. Când?

— Când vede că îl respectă copiii lor!

— Atunci fii sigur că până mâine aranjez să se uite la tine ca la un superman.

Mă duc să caut un film pentru „rănitul vesel”. Aşa-i spunem aparatului nostru de fotografiat, o cutiuţă ieftină de plastic. Mi se pare vechi de un secol, pentru că există dinainte de a mă fi născut eu şi a îndurat multe: odată l-am scăpat din teleferic, altă dată de pe terasa cea mare a hotelului „Amfiteatru” de la Neptun, iar într-un rând tata l-a pocnit pur şi simplu de trunchiul unui copac, furios că se blocase declanşatorul tocmai când se ivise marele subiect: o căprioară cu puiul ei.

Ar fi trebuit de mult să cumpărăm un aparat ca lumea, dar încă nu ne-am hotărât; „rănitul vesel”, spart ca o nucă lovită cu ciocanul şi bandajat în cruciş şi-n curmeziş cu leucoplast roz, merge foarte bine, dacă-i cunoşti capriciile. Dealtfel ne şi lăudăm că nimeni n-ar putea să scoată cu el măcar o fotogramă corectă, pe când noi facem şi fotografii color.

În timp ce-l privesc prin obiectiv pe tata, mă înmoaie şi bucuria şi tristeţea şi nu ştiu care e mai la locul ei: am impresia că tata seamănă sufleteşte cu încercatul nostru „rănit vesel”: amândoi sunt plini de cicatrice, dar se străduiesc să funcţioneze în mod optim.

Duel pentru măria sa, Bârneaţă

La poarta noastră de handbal joacă fotbal, la grămadă, copii sub zece ani. Generaţia asta n-are prejudecăţi, a adoptat fotbalul mixt, şi-ncă fetiţele sunt chiar mai îndârjite decât, băieţii, îi faultează fără ruşine şi tot ele fac scandal. Bârneaţă e arbitru şi deşi combatanţii abia îi ajung până la cot, are mult de lucru cu ei, abia reuşeşte să-i împiedice să se zgârâie sau să se muşte.

Mă uit la Mirela, sora Andreei, ce piedică perfectă îi pune în careu unui puşti, cum îi dă şi-un brânci ca să fie cât mai sigură de rezultat şi cum reuşeşte să cadă înaintea lui, urlând că ea a fost faultată şi cerând să execute penalty! Repede învaţă ăştia mici toate şmecheriile!

Vocea lui Bârneaţă izbucneşte ca un tunet reverberant:

— Mirela, termină cu, hoţia, altfel o să simţi răsuflarea mea fierbinte de leu! Loveşti băiatul şi tot tu ai pretenţii?

— Ba el m-a lovit!

— Ba tu!

— Ba el!

— Ba tu, şi termină cu încăpăţânarea, că te scot din joc!

— Ba te scot eu, mai rău ne încurci, nu te pricepi la nimic, de-aia nu te-au primit nici în echipaj!

Închid ochii ca să nu văd cum Bârneaţă o ia de-un picior s-o arunce în vreun balcon de la etajul şapte. Dar nu se întâmplă nimic. Demn şi milos, Bârneaţă întoarce spatele cârdului de mici recalcitranţi şi-i părăseşte, lăsându-i să-şi spargă singuri capetele, după cum or vrea.

Îi spun că furnicile au măcinat, într-adevăr, biscuitul şi l-au cărat fir cu fir în furnicar, şi că acum va trebui să suport pariul.

— Pe ce am pariat?

— Pe o recapitulare la matematică. A fost ideea ta.

— Păcat. Aranjasem cu Dudu să dăm la peşte în Herăstrău.

— Acolo nu e voie.

— Pentru mine cuvântul ăsta nu există. Am o metodă că dacă vreau pescuiesc cu paznicul lângă mine şi tot nu observă. Ce zici, mergi şi tu să-i aduci maică-ti de-o saramură? (Aventura asta mă atrage al naibii, deşi mi-e cam teamă. Dacă suntem prinşi, e vai de pielea noastră, dar cu Bârneaţă şi Dudu m-aş simţi la adăpost, unul are experienţă, celălalt o rudă şi lucrurile se aranjează.)

— Aş merge. La ce oră plecăm?

— „Ai merge“? (Bârneaţă mârâie furios.) Uite, asta nu-mi place mie la tine; eşti băiat bun, dar numai până te împing alţii la prostii. Noroc că răsuflarea mea fierbinte, de leu te împiedică s-o iei razna. Treacă de la Bârneaţă; mă sacrific şi facem matematică.

Se sacrifică el!

I-am dictat o problemă destul de simplă, nu ştie aproape nimic, judecă aiurea însă îşi debitează prăpăstiile pe un ton atât de grav, încât mi-e jenă să-i spun că bate câmpii. Îl las să termine şi între timp mă uit în jur pe furiş; nu mi-aş fi închipuit că la Bârneaţă acasă poate fi atâta ordine. Fiecare lucru stă unde trebuie, nu vezi o hârtiuţă sau o pată de praf, miroase a ceva plăcut, despre care aflu că e busuioc. Suntem amândoi în ciorapi, fiindcă aici e obiceiul să nu aduci ţărână pe covoare. Tatăl lui Bârneaţă nu pare deloc atât de fioros cum se spune: e un om voinic, cam posomorit, dar foarte cumsecade, a ţinut să mă întrebe ce mai fac ai mei – deşi aproape nu se cunosc – m-a întrebat ce cred, „Rapid” mai are şanse să intre în categoria A?, şi mi-a spus că atunci când aveam vreo cinci ani obişnuiam să vopsesc cu acuarele toţi căţeii şi pisicile care acceptau acest tratament. Pe urmă mama lui Bârneaţă ne-a adus o tavă cu sandvişuri, jeleuri, apă minerală şi ne-au spus cu solemnitate „acum vă lăsăm să lucraţi, nu vă mai deranjăm”. Oameni gospodari, cuviincioşi şi îndatoritori; se poartă cu noi da parcă am fi oameni în toată firea, iar eu, cel puţin, un oaspete de vază.

Brusc, îmi dau seama de ce Bârneaţă îi pune în încurcătură pe profesori, probabil că ei simt de multă vreme ceea ce eu constat de-abia acum: pe lângă vestitul său ton grav, Bârneaţă mai e şi convins că tot ce spune e bine, nu în sensul corectitudinii răspunsului, ci al

faptului că îşi îndeplineşte datoria de a răspunde. Nu-i lipseşte simţul autocritic, căci la urmă mă întreabă, tot grav, „Am luat-o razna, nu-i aşa?“ dar nu e nici umilit, nici supărat. Are expresia de împăcare a omului care a făcut tot ce i-a stat în putinţă şi acum aşteaptă, demn, să-l corectez. Mă sâcâie. Am senzaţia că nu eu sunt cel venit să-i facă un hatâr, ci el concede să-şi piardă vremea cu mine! Cum să-i spun că a făcut din problema asta simpluţă o harababură imposibilă? Caut derutat să găsesc un calcul cât de cât corect, ca să pot începe cu ceva măgulitor, li spun că mi-a plăcut raţionamentul lui neobişnuit, probabil vrea să soluţioneze problema mai altfel, să iasă din tiparele clasice.

— Dacă mă lauzi de pomană, ai să simţi răsuflarea mea fierbinte de leu! mormăie Bârneaţă. Ştiu că am încurcat-o, dă-i drumul şi arată-mi cum e bine.

Îi explic repede, apoi îi dau o problemă identică, doar cu alte cifre. Bârneaţă transpiră, bombăne, chinuie stiloul, gata să-l frângă între degetele lui groase cât cornurile Sinaia şi, minune: a ţinut minte, o rezolvă corect! Îi mai dictez una cam la fel. De astă dată lucrează pe îndelete, senin, zâmbăreţ – şi-i iese aiurea. Nu-mi cred ochilor:

— Ce faci, Bârneaţă?

— Păi ce fac?!

— Ai încurcat-o. Nu-nţeleg de ce, era exact ca primele două!,

— Serios? (oftează) Aşa mi se întâmplă mereu când îmi vin gândurile alea.

— Ce gânduri?

— Îţi spun, dar să nu râzi că…

— Ştiu, mă faci să simt răsuflarea ta fierbinte de leu. N-o să râd.

— Vedem noi. Uite, ori de câte ori se întâmplă să fac un lucru ca lumea, de exemplu să înţeleg prima parte a unei explicaţii, la oră, sau să-mi iasă un exerciţiu, sau să nimeresc un început frumos de compunere, mă cuprinde o bucurie atât de mare încât nu-mi stă mintea la lucru! Îmi zic: „Ce bine mă descurc, bun cap mai am, o să ajung departe!” Şi-ncep să mă gândesc la cât de departe o să ajung, şi cum o să fie departele ăsta, şi-mi fac atâtea planuri frumoase, că obosesc şi până la urmă nu mai sunt în stare să continui ce-am început, firul se rupe, timpul a trecut, gata. De ce râzi?! Era vorba că…

— Nu râd de tine, râd de mine, fiindcă păţesc la fel.

— Acum tu minţi, ca să nu-mi simţi răsuflarea fierbinte de leu!

— Nu, deloc, pe cuvânt!

— Cum îmi dovedeşti?

— Dacă o să stăm acum ca babele să descoasem ce ne trece prin cap, n-o să ne mai intre nimic în capul ăsta şi-o să rămânem proşti. Pune mâna pe stilou şi scrie, a trecut o jumătate de oră şi n-am făcut

aproape nimic.

— Gata, la ordin!

S-a pregătit să scrie, e atent, se uită la mine, ascultător şi plin de nădejde că o să scot din el un om bun de teză. Descopăr că e o mare plăcere să comanzi, da, însă ce iese de-aici s-ar putea să fie mai puţin încântător; dacă nu reuşesc să-l aduc pe Bârneaţă într-o formă cât de cât acceptabilă? Îi dau din nou o problemă întocmai celor dinainte, şi încă una, şi încă – până ajunge să le facă dintr-o rafală de calcule. E doar un singur tip de problemă din câteva zeci posibile, habar n-are de celelalte, dar bine că ştie măcar atât, asta i-ar putea da curaj în rezolvarea altora.

Cum a intrat Dudu, Bârneaţă a sărit la dulap, l-a deschis şi am văzut aliniate ca la magazin undiţele şi toate celelalte scule, care pentru mine sunt aproape necunoscute, mai ales că unele reprezintă inovaţii de-ale lor. Sunt revoltat şi umilit: mi-am bătut capul cu Bârneaţă, pentru ca la venirea lui Dudu omul meu să-mi întoarcă spatele? Mă postez în uşă şi spun cu toată severitatea de care sunt capabil (din păcate, exact când am nevoie de un glas cât mai impunător, cât mai gros, mă trezesc vorbind piţigăiat):

— Bârneaţă, noi am început o treabă. Ori o isprăvim, ori dacă ai de gând s-o ştergi, îţi rup undiţele-alea ca pe nişte chibrituri! (Şi-n realitate ce-aş mai merge cu ei la pescuit! Dar apariţia lui Dudu m-a iritat.) Lasă undiţele când îţi spun!

Bârneaţă pare destul de confuz, se uită vinovat de la unul la altul şi ca să-şi păstreze demnitatea mârâie nu prea convins la mine:

— Se vede că n-ai simţit încă răsuflarea mea…

— Fierbinte de leu, intervine Dudu, nerăbdător şi posac. Economiseşte-o, n-are rost s-o strici pe ăsta. (Încep să fierb.) De fapt Puiu ţi-a dat un sfat bun. (Mare minune, nu ştiu ce să mai cred!) A înţeles că noi avem treburi mai serioase decât pescuitul, acum o să ne zică la revedere şi-o să ne lase în pace, avem de lucru.

Bârneaţă e o icoană a uimirii:

— Avem de lucru? Ce avem noi de lucru?!

Dudu se uită urât la mine:

— În spatele tău e o clanţă. Ştii la ce foloseşte

— Nu sunt acasă la tine, sunt la Bârneaţă, aici el decide.

— Păi i-auzi ce spune Bârneaţă, că să pleci. Nu-i aşa, stăpânu' ăsta al casei?

Bârneaţă trece de la nehotărâre la o atitudine de generozitate zgomotoasă şi veselă:

— Lasă-l, Dudule, că nu muşcă. Să stea şi el în preajma lui Bârneaţă, unde găsesc adăpost toţi cei slabi şi necăjiţi! A venit la mine să-mi spună că nu ştiu ce au cu el unii de pe strada Şcolii, îl pândesc

mereu în faţa cinematografului să-l bată. Sunt eu omul care să lase pe cineva în nevoie?

Dudu mormăie nu prea convins:

— Bine, Puiule, o să ne ocupăm de tipii ăia, dar cred că în bloc n-au avut curajul să intre. Ce zici, te simţi în stare să urci până la etajul tău? Îţi garantez că n-o să fii atacat. Hai, bătrâne, pa, că avem de învăţat.

Ochii lui Bârneaţă s-au făcut mari cât nişte farfurioare de cafea. Eu sunt doar furios:

— Dar până acum ce crezi că am făcut noi aici, am jucat fripta? Uită-te în caietul ăla şi-o să vezi ce veselie a fost.

Sunt convins că Dudu a înţeles din prima clipă ce se întâmplase, el pricepe foarte repede totul, dar mă enervează o mulţime de lucruri: că se preface, că vrea să-mi facă vânt ca să se aleagă el cu meritul de a salva în ultimul moment corabia lui Bârneaţă şi că Bârneaţă însuşi, hipnotizat din nou de capriciosul lui prieten, nu ştie cum să scape mai repede de mine. Îmi face, pe furiş, cu un aer vinovat şi rugător, semnul s-o iau din loc că uite, Dudu ăsta e-al naibii, nu te poţi înţelege cu el.

Dudu între timp a găsit o distracţie, se uită în caiet cu mari gesturi de uimire şi accente fals îngrijorate în voce:

— Bârneaţă, ce-i asta, păi decât să faci teza aşa, mai bine scrii o cerere: subsemnatul Bârneaţă Cezar… domiciliul, clasa, şcoala… cu onoare vă rog a întreprinde cele necesare pentru a fi declarat corigent. Nu-i mai simplu?

Ac trebui să fiu surd ca să nu înţeleg că răutatea acestor cuvinte mi se adresează în primul rând mie. Roşesc şi-mi cam pierd cumpătul, la matematică n-am fost niciodată expert, totuşi atâta cât să-l orientez pe Bârneaţă ştiu, aşa că-i spun lui Dudu:

— Dacă vrei să-ţi baţi joc de noi, caută alt motiv,

— N-am timp, sunt aici ca să-i fac nişte cârje lui Bârneaţă pentru teze.

— Puteai să te gândeşti la amărâtul ăsta mai de mult.

— Pe prietenul meu să nu-l faci „amărât!“

— Dar tu dacă spui că vrei să-l pui în „cârje“ e mai politicos?

— Eu cu Bârneaţă am alte relaţii, mă priveşte cum îi vorbesc, alţii n-au voie să-i vorbească la fel.

— Cine nu le dă voie?

— Eu. Acum ai de gând să mă îndatorezi cu un „la revedere”, de copil cuminte?

— Nu cred. Mai am destulă treabă, n-am repetat cu Bârneaţă decât un singur tip de probleme.

— Curios, Mirea. Eu am venit cu acelaşi scop. N-ar fi bine să te gândeşti care din noi are mai multe şanse?

— Mă gândesc la altceva: dacă Manolache n-ar fi spus cât de puţin te interesează viaţa lui Bârneaţă, mai erai in clipa de faţă aici, dornic să faci pe profesorul-minune?

— Bineînţeles că eram.

— Nu te cred. Ia dă-ţi cuvântul de onoare, dă-ţi-l, s-auzim!

Bârneaţă are o expresie dezorientată şi tristă, nu i-au plăcut niciodată certurile, el ar vrea să-i împace pe toţi. Se uită mustrător la mine şi plin de speranţă la Dudu, însă Dudu nu e deloc grăbit să-şi dea cuvântul. Sunt bucuros că, în fine, i-am găsit un punct slab, acum am curaj:

— Exact cum am presupus: ai venit nu pentru Bârneaţă, ci pentru tine.

Dudu râde:

— Şi ce dacă? Să zicem că am venit pentru mine, ca să-mi cârpesc hăinuţele morale jerpelite de Manolache şi să mă pot lăuda că l-am antrenat pe Bârneaţă pentru teze.

— Deci recunoşti!

Dudu pare din ce în ce mai amuzat:

— Da, apucatule, recunosc. Dar nu câştigă şi Bârneaţă, ce părere ai?

Veselia lui mă scoate din sărite.

— Te-ai trezit târziu, acum lucrez eu eu el, nu-i aşa, Bârneaţă?

Bârneaţă ridică din umeri, confuz.

— Dacă e deştept, te dă afară şi învaţă cu mine. Ia fă-l, Bârneaţă, să simtă răsuflarea ta fierbinte de leu!

Îl rog pe Bârneaţă să-şi aducă aminte de furnicar, da biscuit, de pariu. N-am zis că-l ajut eu? N-a fost el de acord? Să spună tare.

Bârneaţă şi-a găsit ca şi Pinocchio ceva de privit pe fereastră, iar Dudu mă fixează provocator:

— Tu îţi dai seama ce răspundere îţi iei? Daci ăsta cade la vreun obiect, ce faci?

— Întrebarea asta ai putea să ţi-o pui şi ţie însuţi.

— Cine învaţă cu mine, nu cade. Ştii că sunt mai bun decât tine, cel puţin pe anul în curs.

— Eu sunt în schimb mai răbdător, o să-nvăţ şi noaptea cu Bârneaţă dacă trebuie.

Mă priveşte compătimitor:

— Tu mai ai nevoie să înveţi încă foarte mult pentru tine, ar trebui să ţii minte asta.

Aici are dreptate, nu-l pot contrazice, dar nici să dau înapoi nu vreau:

— Şi ce dacă? E chiar mai bine, sunt mai apropiat de Bârneaţă, n-o să fie unul genial şi altul bleg. O să ne ajutăm reciproc şi-o să fie mai folositor pentru amândoi. Aşa e şi normal. Eu n-am venit să-l

dăscălesc, am venit să muncim împreună.

Bârneaţă a devenit foarte atent, ideea asta nu-i displace. Dudu observă şi îşi cam pierde calmul:

— Puiule, te-am lăsat să spui tot ce vrei, am fost generos, dar acum şterge-o.

— Nu plec decât dacă spune Bârneaţă. Eu am venit primul.

— În schimb e prietenul meu.

— Acum e şi al meu!

— Asta-i impresia ta. Să hotărască el. Spune, Bârneaţă, cu cine vrei să înveţi? Fă-l pe aschimodie ăsta să-şi reamintească cine suntem noi!

Bârneaţă se apropie făcându-mă să simt neplăcerea pe care o am ori de câte ori stau lângă colegii foarte înalţi. Se uită când la mine, când la Dudu, cu o expresie de blândă superioritate. Se aşază, îşi pune coatele pe masă, obrajii în palme şi ne studiază îndelung:

— Multă bătaie de cap îmi mai daţi! (Vorbeşte rar, chibzuit, grav, aşa cum un om în toată firea se adresează unor copii neştiutori.) Sunteţi pretenţioşi, ambiţioşi, certăreţi. Ce să mă fac cu voi? În fine, treacă de la Bârneaţă, vă dau o şansă: o să lucrez pe rând cu fiecare. Ţie, Dudule, ia să vedem… ţi-aş repartiza matematica, fizica şi chimia, iar restul lui Mirea. E tot ce pot face pentru voi…

Mă întreb dacă şi Dudu are aceeaşi impresie pe care o am eu că Bârneaţă e uluitor; orice s-ar întâmpla, nimic nu-i poate slăbi convingerea că e cineva şi că el ne face nouă un hatâr, nu invers! În rest, sunt mulţumit; că-i bag prea multă matematică în cap nu eram sigur pentru simplul motiv că propriul meu cap mai trebuie înstărit din acest punct de vedere. Ca şi cum mi-ar fi ghicit gândurile, Dudu mă încurajează:

— La română în orice caz o să-i fii mai de folos decât mine. Dacă eşti bun, eşti, trebuie să recunosc. (Ce-i cu generozitatea asta? Încep să devin bănuitor.) Chiar ieri îmi spunea Otilia că a fost pe la tine şi-aţi avut o discuţie literară de zile mari. Înaintea ei venise… cum îi spune… fata cu scrisorile… zi-i pe nume…

— Mihaela. Nu te mai preface că uiţi.

— De ce te superi, n-am o memorie grozavă. Ei, şi Mihaela asta când v-a auzit vorbind atât de academic (Dudu râde cu poftă) a luat-o la fugă de teamă să nu-i puneţi vreo întrebare savantă. A luat-o pur şi simplu la fugă! (Mă ameninţă hazos cu degetul.) Mă Puiule, de ce sperii fetele? (Solicită amuzat părerea lui Bârneaţă.) Face pe timidul, pe neştiutorul, şi-n realitate… Auzi idee la el: o invită pe Mihaela şi aranjează să vină şi Otilia, ca să vadă Mihaela cum aleargă după el cea mai bună elevă din şcoală. Mare şmecher!

Îmi simt obrajii în flăcări, vreau să protestez, să mă dezvinovăţesc, să explic, nici eu nu mai ştiu ce vreau, şi nu-mi vin cuvintele, mi s-a umplut capul cu vată fierbinte, şi chiar dacă aş şti ce să răspund nu m-

ar asculta nimeni, Dudu şi Bârneaţă s-au îndepărtat brusc, nu-i mai interesează dacă sunt sau nu acolo. Plec împiedicându-mă în covoraşul de pe hol, tatăl lui Bârneaţă îmi deschide uşa spunându-mi ceva amabil, îl aud ca de la o foarte mare distanţă şi ies uitând să dau bună ziua.

Fac o nebunie

Cocoşat, cu ochii-n patru, gata s-o iau la goană în caz că se apropie cineva, hâţân rama ferăstruicii de la subsol, îmi înfig unghiile în lemnul umflat de ploaie şi copt de soare. Un pocnet şi-un norişor de praf; închizătoarea cedează, deschid şi simt un aer stătut, de încăpere unde nu intră soarele. Să intru? Ştiu că risc îngrozitor, dar n-am ce face. Săr înăuntru şi mă lovesc la genunchiul drept pe podeaua cimentuită, cutia de lemn cu vopsele scumpe, de ulei, îmi înghionteşte burta şi coastele. Unde s-o ţin dacă nu în sân? Peste tuburi am pus la vedere biletul: „Mihaela, iartă-mă, am greşit, dar ţin foarte mult la tine“. Scurt, clar, sincer. Mă ridic şi dau cu capul de un mănunchi de ţevi reci prin care susură apa. O să-mi iasă un cucui.

Merg ca aventurierii din filme, adus de spale şi lipit de perete. Dacă sunt prins, s-a zis cu mine. O uşă. Îmi lipesc urechea de ea. Niciun zgomot. Deschid cât pot de încet. Calc prudent; sunt câteva trepte, le cobor. E întuneric, dar deduc uşor, după mirosul de varză murată, destinaţia beciului. Trebuie să fiu atent, s-ar putea ca bucătăria să se afle pe-aproape. Dacă reuşesc să scap din hăţişul subsolului, am unele nădejdi să mă descurc, clădirea este la fel cu cea a internatului de băieţi pe care o cunosc, acolo stă Răţoi.

Alte uşi, alte scări, alte încăperi – magazii de lenjerie, de mobilier vechi, de unelte. De-aș ajunge cu bine la parter; acolo, îndărătul rafturilor unde sunt expuse diplome, cupe, fotografii, e scara cea mică, I se spune aşa fiindcă e îngustă şi aproape dreaptă, o scară de securitate, din fier. În mod normal, toată lumea foloseşte scara principală, largă, placată cu marmură, care se află în celălalt capăt al holului.

Degeaba m-am rugat nu de una ci – lucru pe care nu l-am mai făcut niciodată – rând pe rând de patru fete s-o cheme pe Mihaela. Nu ştiu ce le-a apucat, una a spus că aşteaptă pe cineva, alta nu mi-a dat nicio atenţie, alta mi-a explicat râzând că dacă aceea pe care o caut nu mă aşteaptă înseamnă că degeaba îmi pierd timpul, iar alta mi-a spus că nici n-o cunoaşte. Se vede că azi am avut ghinionul să dau numai peste fete cărora nu le place mutra mea.

Ceva umed, moale, zgrunţuros şi rău mirositor îmi cade în cap,

sunt gata să ţip de spaimă. E doar o mătură învelită în cârpă, probabil tocmai a spălat cineva cu ea podelele. Mă şterg îngreţoşat cu batista. Mulţi s-au lăudat că au pătruns pe furiş în internatul fetelor, pe puţini i-am crezut, şi nu de tot; dacă e unul de care sunt sigur că a făcut-o, acela sunt eu. Tocmai eu…

Am puţine şanse să nu fiu prins, simt că n-o să-mi meargă, dar trebuie să vorbesc cu Mihaela, mă sufoc la gândul că m-am purtat ca un prost. De câte ori îmi reamintesc cum discutam în după-amiaza aceea cu Otilia, făcând pe prinţul culturii şi dând din coadă la fiecare exclamaţie admirativă, mă năpădeşte sudoarea ruşinii. Din coadă dădeam, dintr-o coadă de măgar. Cum am putut să uit în clipele acelea de Mihaela? N-a fost numai o purtare de prost crescut, a fost mai rea, de parvenit, de leşinat după laudele Otiliei. Mă întreb cât or fi fost sincere. Am mai avut eu necazuri în viaţă, dar ăsta nu seamănă cu niciunul. Să vând eu credinţa celei mai bune fete din lume pe fandoselile Otiliei?

Nu-mi e numai ruşine, nu mi-e doar teamă că pierd prietenia Mihaelei; a apărut în mine o nelinişte pe care n-am mai cunoscut-o, nu-mi dau seama ce-i cu ea, dar simt că n-o să mă părăsească toată viaţa dacă nu stau de vorbă cu Mihaela, n-o conving că tot ce am făcut am făcut din zăpăceală, nu din rea voinţă.

Aud paşi şi voci care se apropie. Mă reped în dreapta, caut cu mâinile întinse ca un orb ceva, un dulap, o firidă în care să mă ascund, dau peste o grămadă de… „Ce-o fi asta?“ sunt cartofi, mă vâr la nimereală îndărătul ei. Se deschide uşa, intră două fete cu o lanternă şi un transportor etajat. Sunt vesele, pălăvrăgesc despre un subiect început mai de mult şi care le amuză. Încarcă de prin rafturi. După zgomote îmi dau seama că anume lucrează încet, ca să se poată desfăta pe-ndelete cu vorbăria. Ar merita să ţâşnesc lătrând dindărătul cartofilor. Una are voce moale, subţire, cam timidă, plină de uimiri – îmi imaginez, nu ştiu de ce, o fată cu ochelari. Cealaltă, după glasul fără ezitări, rapid, ironic, mi se pare înaltă, blondă, cu priviri mofturos-batjocoritoare, exact tipul fetei care nu-mi place mie, fiindcă te ia întotdeauna de sus, ca Otilia.

Fata cu ochelari:

— Şi cum a fost, tu?

— Mi-a trimis vorbă să cobor. Era pe la opt seara, imediat după ce mâncasem.

— Ora întâlnirilor!

— Păi nu? M-am aranjat puţin, dar nu cine ştie ce. Mi-am aruncat în cap un pumn de colonie şi-am rezolvat situaţia.

— Da’ erai emoţionată, nu-i aşa?

— Prostii. De ce să fiu?

— Oricum, Manolache e un tip. Când se uită-aşa la tine, îngheţi, îţi

cam pierzi firea.

Ciulesc urechile, stupefiat. Manolache! Ce-o fi însem- nând că se „uită aşa”? Şi de când le face el pe fete să-şi piardă firea?!

—V-aţi dus la film?

— Ei, şi tu! Era de servici Sănduloaia.

— Da, când e Sănduloaia, nu ţine, asta nu iartă nimic.

— Tocmai de-asta am şi cerut voie: „Vă rog să-mi permiteţi, cobor pentru cinci minute să iau de la un coleg o culegere de probleme”.

— Repede mai găseşti pretextele!

— Sănduloaiei îi plac florile şi-n ziua aia nu ştiu ce mi-a venit că i-am pus în cameră un tufiş întreg de flori,

— Nu cumva erau cele pe care ţi le adusese Răţoi? Atent băiat.

Îngheţ. Florile mele! Îl rugasem pe Răţoi să i le dea Mihaelei. Flori cum îi plac ei, de grădină bătrânească, numai eu ştiu cum le-am găsit!

— Fug eu repede jos, şi ce crezi? Manolache, solemn, şedea pe o valiză. Deschide capacul. Înăuntru, numai cărţi! Alege trei şi mi le întinde: „Poftim, şi te rog să-mi ierţi mica întârziere”.

— Mică! La el, doi ani e o întârziere „mică“!

— Ştii că-i sucit. Eu şi uitasem de cărţile-astea.

— Nu cumva printre ele este şi „David Cooperfield“, pe care îl aveai de la mine?

— Ba da. O să ţi-l dau poimâine, după ce-l termin.

— Păi nu l-ai citit?!

— Asta-i bună! Cum să-l citesc? Îl începusem acum doi ani când Manolache s-a rugat atât de mine să i-l împrumut pentru „o zi, numai o zi, te rog!“ că eu, ca o fraieră, n-am putut să-l refuz.

— Tu, hai că-mi spui mai pe urmă, ne aşteaptă fetele de la bucătărie.

Le-aud cotrobăind la iuţeală prin rafturi. Transpir: de nu le-ar trebui şi cartofi! Mult mai se mănâncă în internatul ăsta. N-au de gând să termine cu încărcatul? Cartofi prăjiţi, cartofi în tocană, cartofi în supă – prea sunt folosiţi, cred că n-o să mai mănânc cartofi cât oi trăi, în mod sigur fetele or să cotrobăie şi la cartofi.

Ba o să-i mănânc gătiţi în toate felurile, sunt excepţionali, fetele nu se ating de ei, pleacă. Pleacă ele, dar le aud oprindu-se în încăperea alăturată, nu ştiu cu ce se mai aprovizionează, dar bine că au isprăvit. Şi bine că am aflat şi eu acest lucru extraordinar – că Manolache s-a hotărât să înapoieze cărţile împrumutate. Incredibil! Nimeni nu s-ar fi aşteptat! Înseamnă că o să-mi dea şi mie înapoi „Cărţile junglei” şi celelalte volume. Uite câte lucruri nebănuile se pot întâmpla!

De fapt, n-ar trebui să fiu atât de uimit. Am văzut azi cu ochii mei ceva mult mai tare. O căutam pe Andreea s-o rog, poate intră ea în internat s-o aducă pe Mihaela.

Am colindat peste tot; Andreea nicăieri. Era exact acolo unde nu

mă aşteptasem; în sala de sport. Ştiam că lotul de handbal al fetelor are un meci-şcoală pentru definitivarea echipei care urmează să joace în Cupa de vară – ce să caute Andreea acolo? E mândră, nu ca fetele care cască gura la antrenamente şi o răsfaţă cu laude îmbelşugate pe Otilia, doar-doar s-o îndura să le invite pe teren.

Dintr-un punct de vedere, Otilia are mai multă autoritate chiar decât Florica Floroiu, şi într-un fel înţeleg de ce Florica o lasă să „troznească din bici“. Otilia, pe lângă faptul că joacă admirabil, ţine toată formaţia în mână. Câtă vreme profesoara a fost în concediu medical, nimic nu s-a schimbat; pregătirile au avut loc ca de obicei de patru ori pe săptămână, iar programul lor a fost respectat cu stricteţe, de la exerciţiile de încălzire până la jumătatea de oră de recuperare cu care se încheie orice antrenament. E adevărat că Floricăi acest ajutor i-ă picat ca din cer, însă chiar să-i dea orbeşte mână liberă Otiliei nu e corect: Otilia primeşte în lot numai pe cine vrea ea! Mi-aduc aminte cum la o oră de educaţie fizică a dat buzna tatăl gemenelor Paveliu, iritat şi roşu-n ochi, să întrebe de ce Veturia şi Aneta care au talent şi 1,70 m înălţime şi o capacitate vitală foarte bună (documentat, omul, le dusese să fie testate la centrul de medicină sportivă) nu sunt admise în lot? Ei? Florica Floroiu i-a răspuns scurt: „Cu lotul pe care-l am acum merg la victorie, indiferent ce concurs ar fi. Când o să facem jocuri proaste, atunci da, puteţi veni cu pretenţii. Bună ziua”.

Se spune însă cu surorile Paveliu ar putea sa fie foarte utile echipei, dar Otilia nu le poate suferi pentru că, fiind şi gemene, şi drăguţe, atrag atenţia oriunde s-ar duce. Cu atât mai mult ar produce impresie două gemene care joacă în aceeaşi echipă: spectatorii n-ar mai avea ochi decât pentru ele.

Spre uimirea mea, am găsit-o pe Andreea în sala de sport şi, lucru incredibil, Otilia o trăgea de mână să intre pe teren, o împingea, aproape că o şi îmbrâncea, dar Andreea se smucea că nu, că ea n-are ce căuta acolo. Jocul nu se întrerupsese, nici nu era mare lucru de el, fetele slăbiseră ritmul ca să poată urmări şi ele spectacolul de pe tuşă.

— Andreea, treci la lucru, când îţi spun!

— Mie să nu-mi comanzi!

— Aici există o disciplină!

— E disciplina ta, nu a mea!

— Când e vorba de echipa şcolii trebuie să uiţi de vanităţile tale stupide!

— Vanitoasă şi stupidă eşti tu!

S-a auzit ţiuitul fluierului – Florica nu întreprinde nimic, nu cheamă pe nimeni şi nu începe o frază mai importantă până nu fluieră. Din trei paşi a traversat terenul – e înaltă, cu nişte picioare lungi de zici că-i cresc de la subsuori, a fost săritoare la înălţime:

— Ce se întâmplă aici? (fluier)

— Andreea nu vrea să intre! s-a plâns Otilia.

— Păi să nu intre, ce nevoie avem să intre şi în locul cui să intre?

Unii spun că Florica Floroiu n-ar fi rea, însă are o superstiţie de antrenor: pe jucătoarele cu care a apucat să câştige nişte concursuri tari, greu le schimbă, chiar dacă nu sunt întotdeauna în formă. Cum să le schimbe? O înţeleg. Le antrenează de când aveau şase ani şi acum e singura echipă de liceu care a promovat în categoria B. Mereu se vorbeşte în ziare, la rubricile de sport, despre performanţa asta, iar Floricăi i s-au deschis perspective foarte mari. Toţi profesorii de educaţie fizică – şi nu numai de educaţie fizică – o invidiază, dar ea nu uită niciodată să spună: „Fetele, lor li se datorează totul, ele muncesc, ele învingˮ. Frumos din partea ei.

Otilia, eveniment de neînchipuit, a început s-o laude pe Andreea, şi în ce cuvinte:

— A progresat enorm, ştie toate fentele posibile şi trage fantastic.

— Nu cred în minuni. Cine te-a învăţat, unde?

— A antrenat-o Bârneaţă! i-a scăpat Otiliei.

Florica Floroiu nu prea ştie de glumă. S-a răstit la Andreea:

— Ce-s aiurelile astea? (fluier) Bârneaţă! O spuneţi de parcă ar fi vorba de vreo somitate.

— Eu n-am spus nimic, eu vreau să plec şi Otilia nu mă lasă.

— De ce n-o laşi?

— Fiindcă e bună. Spuneţi-i dumneavoastră să intre, o să vă convingeţi. De trei luni se antrenează cu Bârneaţă, e ceva serios, am văzut eu însămi.

— Dacă zici tu, s-a milostivit Florica, fie, să-i facem hatârul, s-o încercăm.

— N-am cerut niciun hatâr, vă rog să-i spuneţi să-mi dea drumul, eu joc prost şt vreau să plec! a bombănit Andreea.

Florica s-a uitat cu ochi nedumeriţi, de la una la alta. De unde să ştie ea că Otilia n-o poate suferi pe Andreea, fiindcă în Andreea aproape toţi băieţii au încredere şi o consideră de-a lor, spunându-i toate necazurile lor şi cerându-i sfatul, în timp ce pe Otilia o admiră, dar n-au încredere în ea? Presupunând totuşi că Florica ar cunoaşte acest lucru, mintea i s-ar încurca şi mai rău, deoarece n-ar avea cum să-şi explice neaşteptata schimbare a Otiliei. Eu am înţeles însă din prima clipă situaţia; aerul Otiliei era foarte asemănător cu al lui Dudu când a dat buzna peste mine şi peste Bârneaţă. Otilia are şi ea un Bârneaţă al ei pe conştiinţă şi acest Bârneaţă e Andreea.

M-am întrebat ce speră –, că dacă o aduce pe Andreea în lot o să suprime ultimul motiv pentru care n-ar putea fi aleasă căpitan de echipaj?

— Andreea, te rog să intri – Otilia a spus acest „te rogˮ cu expresia cuiva, pe care l-a apucat brusc o durere de măsele.

Andreea a zâmbit, un zâmbet de numai un milimetru şi a dat suferindă din cap:

— Greu se mai înţelege omul cu tine. Chiar vrei să intru?

— Vreau.

— Mult?

— Mult.

— Foarte mult?

— Foarte mult.

Replicile Otiliei nu se potriveau deloc cu ce era în ochii ei – vedeam bine că face eforturi mari ca să nu şteargă totul printr-un „Cară-te de-aici, mi-e silă să te văd, numai de nevoie insist!“

— Păi dacă mă rogi şi vrei foarte mult… (Andreea a scos repede carneţelul şi pixul) pune asta pe hârtie şi semnează. Ai uitat ce-am spus? Dacă nu scrii, nu intru.

— Ce să scriu?

— *Că mă rogi să intru în lot*. Şi te iscăleşti, pui data. De ştampilă n-am nevoie.

Florica nu măi ştia ce să creadă. — Otilia se făcuse vânăt-roşie, dar de scris a scris. M-am bucurat atât de mult de victoria Andreii, că am uitat de ce venisem şi când mi-am amintit era prea târziu, se aruncase în morişcă, pe teren. Slăbuţă şi abia ajungând cu capul la umerii celorlalte jucătoare, ţâşnea printre ele ca lansată cu praştia şi arunca la poartă atât de rapid şi de precis, încât la un moment dat am văzut-o pe marea Florica Floroiu suflând din răsputeri în pix; îl confundase cu fluierul.

Prietenele mele din încăperea alăturată au terminat, ascult zgomotul transportului, scârțâitul uşii, apoi liniştea. Mai stau câteva clipe, să mă asigur, şi apăs încet clanţa, deschid un centimetru, bun, aici e și niţică lumină, pot sa nu mă lovesc. Miroase plăcut, ia să dau o privire! Frigiderele sunt gigantice, nichelate, prevăzute cu indicatoare şi butoane de reglaj. Au hublouri —parcă ar fi cabine spaţiale. Printr-unul văd găini aurii, buturi de carne acoperite de bruma răcelii, cârnaţi, costiţă, şuncă, ouă, prin altul roţi de caşcaval, garniţe cu frişcă, bucăţi enorme de unt, prin al treilea, dulciuri – „bine se trăieşte aici!“

Mă întreb ce-o mai fi dincolo, dar le aud pe fete tăifăsuind, în continuare, şi mişcând nişte obiecte metalice. Nu înţeleg cum de le-a apucat cheful de vorbă tocmai aici, n-au destul timp afară? Dar nu degeaba se spune că în tot răul e şi un bine. Am aflat de la ele nemaipomenita hotărâre a lui Manolache de a renunţa la jumătatea din bibliotecă adunată pe spinarea noastră. Cum să-mi explic minunea? Deocamdată cred că Manolache şi-a simţit şi el conştiinţa sâcâită de un mic Bârneaţă, un Bârneaţă alcătuit din noi toţi, cei care ani de zile ne-am lăsat păcăliţi şi i-am împrumutat cărţi pe care nu

mai speram să le vedem înapoi vreodată.

Nu ştiu dacă ipoteza mea e bună, în orice caz, cu Manolache se petrece ceva, aşa cum se întâmplă cu Dudu şi cu Otilia şi cu mine. Da, cu mine, pentru că felul în care m-am purtat cu Mihaela e un lucru care seamănă perfect cu ceea ce nu pot suferi la ceilalţi.

Fata cu ochelari (tare-aş vrea să ştiu dacă are într-adevăr ochelari) striga:

— … imposibil!

— I-am văzut, am fost cu ei, m-au chemat!

— Răţoi şi Andreea? —(neîncredere) Fantastic. Pe tine? De ce?

— De brânză! Parcă n-ai şti că sunt cea mai bună din şcoală la desen!

— Mai bună ca Mihaela Baiu?

— Ea se pricepe numai la pictură, deşteapto. Ştie să pună culorile, atât.

— Nu e destul?

— Dacă e destul, atunci sa nu te mai prind că vii să-ţi fac planşele. Să ți le facă ea.

— Hai, măi, nu te supăra. Am glumit. Nimeni nu te întrece la desen. Spune mai departe.

— Ce să spun? Tu n-ai urechi, n-ai auzit nimic? Andreea şi Răţoi s-au apucat să repare pendula.

— Fantastic! Acum, în timpul tezelor? Au ei vreme de aşa ceva?

— Au, că învaţă bine, (oftat) nu ca noi. Mi-e un somn… Am citit până la două dimineaţa. E foarte obositor să citeşti, la lanternă, tu şi Lenuţa sunteţi boieroaice, nu puteţi dormi decât cu lumina stinsă.

— Dacă ştiam că stai să citeşti, nu mă culcam nici eu. De ce nu mi-ai spus?

— Cum nu ţi-am spus?! Ţi-am spus!

— Eşti fantastică! Dar bine, nu ieri, alaltăieri mi-ai spus, când eram prea obosită. Trebuia să-mi aduci aminte şi ieri!

— Ei, da, că sunt secretara ta. Poftim, îţi spun acum pentru diseară, dar dacă iar începi să sforăi, îţi torn cana cu apă în cap.

— Aşa să fie. Dar ce e cu Andreea, Răţoi şi pendula? Ce-i cu pendula asta? Care pendulă ?! Rabla din magazie?

— Nu e rablă şi n-o să mai stea acolo. Tu eşti venită numai de anul ăsta, nu-i cunoşti povestea.

— Ba o cunosc. E de demult, de pe vremea când toată şcoală încăpea în clădirea unde e acum atelierul de electrotehnică, aşa mi s-a spus.

— Altceva mai ştii?

— Ce să mai ştiu, nu mai e nimic de ştiut.

— Ba da: în pendula asta a fost ascunsă mitraliera!

— E al nu ştiu câtelea loc în care se presupune…

— Nici acum nu e ceva foarte sigur, dar Andreea s-a apucat de lucru. Răţoi o să execute piesele lipsă, Andreea le montează, dar fără mine n-ar ieşi mare lucru.

— Păi tu ce faci?

— Plăcinte. Desenele, ce să fac? Sunt în nişte cărţi care mi se dau acasă. M-am dus cu Andreea la bibliotecă, le copiez, le măresc, le stabilesc cotele.

— Nu înţeleg cum de se împacă Răţoi cu Andreea.

— Nici eu. Întotdeauna s-au certat. Sigur că Andreea vrea să repare cât mai iute pendula ca să nu i se reproşeze neîndeplinirea unei promisiuni, dar cum de a primit Răţoi s-o ajute e un mister.

— Nu cumva s-a îndrăgostit de ea? Să ştii că asta e. Fantastic.

— Mai termină odată cu fantasticul ăsta al tău. Tot pe vezi e „fantastic”. Mă plictiseşti!

Simt însă că nu degeaba repetarea acestui cuvânt a scos-o din sărite, ci altceva, nu-mi dau seama ce, dar ştiu că şi eu, când vreau să-mi ascund o supărare, caut un motiv cât de mic ca să-mi descarc nervii.

În fine, transportorul se urneşte. Sunt foarte curios să aflu cine sunt vorbăreţele, care m-au ţinut atâta pe loc, deşi, la urma-urmelor, am avut ce auzi de la ele! Mă strecor în încăperea abia părăsită de ele, e un fel de cămară, foarte curată, foarte ordonată, pe rafturile de lemn alb care acoperă pereţii sunt o mulţime de cutii, borcane, sticle. Miroase exact ca la băcănie, a tot felul de mirodenii.

N-a trecut mai mult de o jumătate de oră de când cotrobăi prin subsol şi, în ciuda fricii, m-am obişnuit cu situaţia, pot spune chiar că am căpătat o oarecare experienţă; caut instinctiv locul în care m-aş putea ascunde la iuţeală, umblu în vârfurile picioarelor, să nu produc zgomot, iar auzul cred că mi s-a apropiat de cel al fiarelor, cel puţin aşa îmi place să cred.

Deschid uşa, după ce mă asigur că dincolo nu mişcă nimic. Inima începe din nou să mă detune; acum ştiu exact unde mă aflu, mai am timp să aleg – înainte sau înapoi? De cealaltă parte a uşii e un coridor; la dreapta, bucătăria şi sala de mese; la stânga, vestiarele şi dincolo de ele, culoarul care iese în holul de la parter – exact lângă piciorul scării mici. Deocamdată nu aud nimic, toată lumea e în sălile de studiu, dar pot să fiu sigur că n-o să întâlnesc pe nimeni? Drept în faţă, un cuier cu halate şi băsmăluţe albe, probabil echipamentul fetelor care vor servi astăzi la masă. Văd şi câteva mături, o găleată, nişte cârpe. „Am să fac şi nebunia asta. Ce mai contează!“ Aleg cel mai lung halat, îmi pun basmaua cât mai pe frunte, iau o mătură şi găleata şi mă reped spre scara mică. Bună idee să mă deghizez; întâlnesc trei fete care duc navete cu pâine şi niciuna nu se sinchiseşte de mine.

Am dat de bucluc

M-a prins Sănduloaia! Cine alta putea să fie? A alergat ca o leoaică şi m-a luat de guler exact când ajunsesem la mijlocul scării:

— Ce-i, fetiţo, ai uitat că aici nu se intră cu halatele de la bucătărie?

De unde să ştiu eu că halatele albe sunt folosite numai la bucătărie? Fetele cu treburi în restul clădirii au halate albastre, iar cele cărora le revine supravegherea disciplinei, halate portocalii. Răţoi nu mi-a dat informaţii suficiente.

Sunt în mica, dar temuta cancelarie directorială. Pe birou: halatul, mătura, găleata şi cutia cu vopsele – corpuri delicte. Viorel Grigorcea le examinează amuzat, dar la un gest al lui taică-său se duce glonţ spre fereastră, la măsuţa despre care a spus că nu se lasă până n-o transformă în scobitori. Acolo îşi face el lecţiile, l-a silit taică-său, ca să-l aibă sub ochi. Prezenţi, directorul Grigorcea, mai înalt şi mai voinic şi mai încruntat ca niciodată, Pinocchio, mai mărunt şi mai necăjit ca niciodată (poate unde, lucru rar, poartă costum şi cravată} şi Sănduloaia, înspăimântătoare ca totdeauna. Viorel se ridică întrebând dacă nu e cazul să iasă.

— Ai vrea tu! se răsteşte taică-său. Stai acolo şi învaţă! Apoi se întoarce spre mine: Ştii ce te aşteaptă, nu-i aşa?

Înclin afirmativ din cap. Mi-a fost atât de frică, m-a stors frica atât de mult, încât acum totul mi-e indifferent, sunt chiar uşurat că nu mai am de ce mă teme, tot ce trebuia să se întâmple s-a întâmplat, surprizele sunt excluse. Consiliu profesoral, cinci la purtare, discuţie în careul pe şcoală, ai mei convocaţi la cancelarie.

Grigorcea îmi vorbeşte întruna, mica mea nerozie face să se cutremure acest munte de muşchi. Îi văd firele de păr care-i cresc stufoase din nas şi din urechi şi mă întreb dacă şi Viorel, când o fi bătrân, o să arate la fel. Ideea mă face să zâmbesc, ceea ce îl înfurie şi mai mult pe director, glasul lui îmi bubuie în timpane, dar nu-l ascult, cunosc ce se spune în ocaziile astea, mai bine îmi folosesc timpul pentru a obţine puţinul la care mai nădăjduiesc: să nu fie deschisă cutia cu vopsele.

— … Ca un mut, fără să spui nimic? Eşti inconştient! Zi ceva, explică-te! bombăne Grigorcea, întunecat ca un pisc pe timp de furtună.

Pinocchio îşi tamponează cu batista obrajii lac de sudoare:

— Îl ştiţi cât e de timid, până şi la ore vorbeşte greu, trebuie să-l ajut, altfel nu spune niciun sfert din ce a învăţat.

„Când m-a ajutat Pinocchio pe mine? Ia te uită la el! Sau te pomeneşti că m-o fi ajutat… Habar n-am, o să mă gândesc la asta.”

— Timid! strigă Sănduloaia. Păi cu timizi de genul ăsta ne trebuie câte-un miliţian la fiecare colţ de stradă.

Grigorcea tuşeşte şi mormăie (simt că nu i-a plăcut ideea Sănduloaiei):

— Mirea, să ştii că îmi e foarte simplu să pun în funcţiune artileria pedagogică (cu toată indispoziţia de care e cuprins, Pinocchio surâde, apreciind această expresie). Noi, însă, profesorii, nu suntem nişte maşini, suntem oameni, poate-ai observat sau dacă n-ai observat îţi spun eu acum, suntem oameni şi vrem să ştim de ce trebuie şi cum trebuie să aplicăm o sancţiune. Spune ce ai căutat acolo, deghizat în cadână şi să terminăm.

Viorel râde cu vocea lui, în schimbare „„ Hă-hă! Cadână!“, dar o privire neagră a lui taică-său îl face să îngheţe cu nasul în caiet.

— Să mărturisească şi de unde a furat cutia! cere Sănduloaia.

Exact lucrul de care mă temeam. Fac un pas, dar cutia e deja în mâinile ei. Încremenesc. Deschide capacul încet, încet de tot – sau mi se pare mie că îl deschide prea încet. Acum scoate biletul şi află tot, şi e urgie: Mihaela e chemată şi pedepsită odată cu mine. Zadarnic încerc s-o apăr; e învinuită că ea m-a chemat şi chiar că m-a sfătuit cum să procedez ca să pătrund acolo. Îi rog să creadă că ea n-a ştiut nimic, răcnesc că vina e numai şi numai a mea, dar nimeni nu mă crede; Mihaela este exclusă din Internat. Simt o moleşeală, îmi vine să vomit, în faţa ochilor îmi joacă liniuţe roşii.

Mă trezesc pe fotoliul directorului, Grigorcea îmi face vânt din răsputeri cu un dosar din care zboară tot felul de hârtiuţe; Sănduloaia îmi plimbă pe sub nas o sticluţă cu ceva care miroase urât, Pinocchio îmi şterge faţa cu un prosop de culoarea roz, cu dungi albastre, ud. Nu e nicio Mihaelă de faţă, mă uit peste tot, nu e, şi după toate aparenţele nici n-a fost. Totul s-a petrecut în închipuirea mea. Am leşinat din pricina unui vis văzut cu ochii deschişi! Dar atunci unde-i biletul? Nu-l văd nicăieri şi nici nu aud pe nimeni vorbind despre Mihaela.

— Se poate, băiete? oftează Grigorcea. Te strecori prin subsoluri ca un erou de roman poliţist, dar la o discuţie nu rezişti! Sau te pomeneşti că ai dat ochii peste cap ca să ne impresionezi?

— Vă rog să nu-l tulburaţi din nou, se repede Sănduloaia (a trecut de partea mea!). Cum puteţi să-l bănuiţi de aşa ceva? A leşinat de-adevăratelea, ştiu ce spun, mă pricep. E un copil sensibil, asta-i tot.

— Mă rog, oftează Grigorcea. Aş putea şti ce am de făcut în continuare? Mai am voie să discut cu el?

Uneori Grigorcea seamănă cu tata; întâi face un scandal-trăsnet şi pe urmă îl apucă mila.

— Lăsaţi-mă pe mine. Şi-a revenit, dar trebuie să procedăm cu grijă. (Mă mângâie pe frunte. Sănduloaia personal!) Spune, mamă, ce căutat acolo?

Îmi vine să ţip de bucurie; acum m-am convins că n-au aflat nimic. Sunt bine sănătos, dar mă prefac încă ameţit. Îmi compun un glas tremurat, slab, şovăitor:

— Culorile… voiam să le pun pe furiş în camera unei fete… surpriză… în săptămâna asta e ziua ei…

—Drăguţ din partea ta, uite ce băiat bun, un adevărat cavaler. Şi cum o cheamă pe fetiţă?

— Vă rog să mă iertaţi… nu pot să spun… pedepsiţi-mă numai pe mine… ea nu ştia nimic, îmi dau cuvântul…

— Cum vrei. De aflat cine se aniversează în aceste zile nu-i greu. Ia să văd, poţi să te ţii pe picioare?

Mă ridic şi spun că totul e în regulă, dar în gând completez: „Vreau să văd şi eu cum te descurci, e imposibil ca numai o singură fată să-şi serbeze ziua de naştere în săptămâna asta, şi pe deasupra Mihaela e născută în decembrie”.

— Mâine să pofteşti la şcoală cu… începe Grigorcea, dar Sănduloaia îl întrerupe:

— Avem destul timp ca să hotărâm, acum să-l lăsăm în pace până-şi revine de tot. (Lui Viorel): N-ai vrea să te plimbi puţin prin curte cu Mirea? O să-i facă bine!

De aur, Sănduloaia! Viorel sare şi mă ia cu un aer dramatic de mijloc:

— Sprijină-te de mine!

Grigorcea ne priveşte cu o expresie de neîncredere, însă n-are ce face, pesemne că în unele împrejurări e de acord că Sănduloaia ştie mai bine ce-i de făcut. În orice caz, cred că las în urma mea o situaţie foarte încurcată.

Pe hol, Viorel îmi vâră în mână, ce, biletul! E de necrezut! A fost tot timpul la el!

— Ia-l, ţicnitule, şi zi săru-mâna. Am deschis din prima clipă cutia şi ce-am văzut? Această epistolă, care mi-a şoptit: „Ascunde-mă repede, că altfel Puiu Mirea şi aleasa inimii lui or să aibă zile grele!“ (Îi sclipesc ochii de curiozitate). Mi-o citeşti şi mie?

Nu-mi convine să-şi vâre nasul, dar ce să fac, m-a scos din foc, trebuie să-l răsplătesc:

— Citeşte-l singur şi ţine-ţi gura.

În timp ce citeşte, mă gândesc să-l întreb cum de-a fost în stare să facă acest gest magnific tocmai el, pârâtorul pârâtorilor, care-i spune lui taică-său tot ce se întâmplă în şcoală? Renunţ – întâi, pentru că nu sunt sigur de necesitatea întrebării şi, în al doilea rând, fiindcă prin uşa întredeschisă a clasei o văd, adnotând cu creionul capodopera

artei cartografice, pe Mihaela! Astăzi se întâmplă numai lucruri neprevăzute.

Primesc o ilustrată de pe mare

Pinocchio nu mai merge cu noi! Ne-am dat seama că se întâmplă ceva neobişnuit, imediat ce l-am văzut cu costum şi cravată — ţinută care îl face chiar mai mărunţel şi mai firav decât e. Fiul său se însoară iar el, Pinocchio, şi-a pus întrebarea dacă rămâne să se ocupe de pregătirea evenimentului sau pleacă în expediţie? Mişcându-şi stingherit gâtul în gulerul cămăşii, ne aduce la cunoştinţă că a meditat îndelung – şi noi, şi băiatul său merităm aceeaşi atenţie. Dar pentru cine este Pinocchio mai necesar în clipa de faţă? Să hotărâm împreună. Manolache plasează un banc: „Să vină şi mirii cu noi, facem nunta pe drum!“ Pinocchio râde, râdem şi noi, ne dăm coate, dar nu ştim ce-o să se aleagă din expediţie, în capul nostru a fost totdeauna legată numai de persoana lui Pinocchio.

— Eminentul meu coleg Mândrilă a acceptat cu bucurie să vă însoţească, e în posesia tuturor informaţiilor necesare, o să vă simţiţi excepţional împreună. Sper să nu-i daţi probleme prea greu de rezolvat onoratului coleg… (râdem iarăşi, din politeţe, ca să-i arătăm că a fost o glumă reuşită)… e cazul să fiţi mândri că vă însoţeşte cel mai bun matematician…

„Eminent”, „onorat”, „distins”, „cel mai bun”? E prima oară când îl auzim pe Pinocchio vorbind aşa despre Mândrilă.

— Vezi-ţi de treabă! îmi hârâie la ureche Manolache. Are nevoie de el, de-asta îl laudă. Ştii ce furtună a fost în cancelarie? Mi-a spus Grigoreea-mic, i-a povestit taică- său. Niciun profesor n-a vrut să-l înlocuiască pe Pinocchio. Unul spunea că nu se pricepe, altul că are concediu, al treilea că n-are de gând să-şi ia pe cap zece nebuni, al patrulea că Pinocchio pune interesele personale înaintea celor sociale…

— Nici Florica Floroiu n-a vrut?

— Nici. E convocată toată vara să predea cursuri de handbal pentru profesorii de educaţie fizică! S-a ajuns.

— Şi Mândrilă cum de-a primit?

— Întâi n-a primit, zicea că o expediţie e un lucru prea serios, el nu-şi poate lua răspunderea; a, dacă s-ar fi ocupat de la început ar fi fost altceva, îi imprima stilul lui, care e mult mai ştiinţific.

— Vechea poveste!

— Exact. Dar a primit când Pinocchio i-a spus „Ce, domnule, ţi-e teamă că n-ai destulă autoritate, ca să te impui echipajului? Recunoaşte deschis şi nu mai am nicio pretenţie de la dumneata”.

— Şi?

— Şi gata. Mândrilă a tăcut vreo trei minute şi pe urmă a mârâit: „Biiine! Îmi trimit soţia şi copiii la ţară şi preiau echipajul, dar numai ca să-ţi arăt ce înseamnă adevărata autoritate, întemeiată pe inteligenţă, nu pe aiureli ca aşa-zisul consemn *când o să vă treacă nuca prin tenişi, vom considera că pregătirea e suficientă*. Am auzit că puştii şi-au frecat tenişii cu şmirghel ca să-i zdrenţuiască mai repede şi să scape de ţopăitul ăla ridicol prin curte.”

— I-a zis-o!

— Da. Şi Pinocchio a înghiţit-o, păi ce să facă, era interesul lui.

Mândrilă nu pare deloc să fi dus o asemenea discuţie, e zâmbitor şi-l ascultă cu mare amuzament pe Pinocchio, care ne prezintă:

— Stimate coleg, puteţi avea toată încrederea în aceste fete şi în aceşti băieţi. Sunt un model de disciplină, ingeniozitate şi spirit de echipă.

… Îi descrie pe fiecare, şi în ce termeni! Dudu e chibzuit şi gata oricând să-şi ajute colegii, Otilia e o adevărată zână a blândeţii, Andreea e cuminţenia personificată, Răţoi are un remarcabil spirit organizatoric, Manolache e plin de romantism! Pinocchio ne face reclamă ca să-l convingă pe Mândrilă că uite ce oameni de aur îţi dau pe mână, parcă Mândrilă nu ştie cu cine are de-a face. Ştim bine că Pinocchio exagerează, minte sublim, totuşi luăm de bun tot ce spune. Cine știe, poate că Pinocchio ne cunoaşte mai bine decât ne cunoaştem noi înşine. Aştept cu inima mică să aud ce spune despre mine. Sper că nu şi-a epuizat desaga cu adjective. Mă pregătesc să par cât mai natural, când voi auzi laudele. Pinocchio trece însă la celebrul inventar. Mi se tulbură mintea: a uitat de mine sau ?… Îmi simte neliniştea şi, pe drumul de la brânza Păltiniş, la termometru, se întrerupe, oftând:

— N-am ce face, Puiule. Situaţia ta e încă de discuţia direcţiunii. Să ştii că am pledat pentru tine ca un as al baroului, acum aştept rezultatul. Ce-o fi o fi, ţine-ţi firea, eşti băiat mare.

Sare direct la sacii de dormit, iar eu sunt leoarcă de năduşeală. M-am ars. Şansele de a fi menţinut de echipaj sunt minime, şi nici măcar n-am pe cine să mă supăr, singur mi-am făcut-o. Ar trebui să plec. Nu ştiu ce să fac.

… Stăm în bănci cu mâinile la spate (n-am avut puterea să plec) capul sus, privirile drept înainte – s-a schimbat boierul. Cu Pinocchio discuţiile erau altfel, tăbăram pe el la grămadă. Mândrilă aplică însă sistemul lui: „Matematica necesită atenţie concentrată, muncă fără

întrerupere, ordine desăvârşită.“ Acum nu e matematică, este expediţie, dar tare mă tem că în expediţia asta o să ni se umple capul de cifre. Adică nu mie, ci lor, că situaţia mea e limpede: dat afară. Din obişnuinţă, Mândrilă ia creta şi în timp ce vorbeşte: îşi înfăţişează simbolic pe tablă spusele:

— Vă rog să reţineţi că eu nu sunt aici nici îngrijitoare de copii (desenează repede o scufie pe care o taie ferm cu două linii încrucişate), nici fotbalist, nici înghiţitor de săbii (desenează o gheată cu crampoana, un cap de fachir şi le anulează ca pe nişte ipoteze nevalabile).

Până aici, au fost aluzii polemice la Pinocchio.

— Sunt un ins banal, îmi place ca fiecare să-şi îndeplinească atribuţiile. Faţă de zăpăciţi şi leneşi, severitatea mea e binecunoscută, ştiţi asta, nu?

Un „Daaa!“ sonor şi grav zguduie clasa. Dacă omul ţine să fie luat drept sever, ce ne costă să-i satisfacem orgoliul? Dar nu înţeleg de ce sunt eu atât de glumeţ, când numai de veselie nu-mi arde.

— Mi s-a spus că sunteţi foarte învăţaţi, documentaţi şi antrenaţi. Vom vedea. În expediţia asta să nu vă aşteptaţi din partea mea să vă legăn seara şi să vă servesc dimineaţa micul dejun, la pat. Veţi acţiona, vă veţi purta de grijă şi vă veţi conduce singuri. Eu am să fiu un soi de musafir, dar unul incomod: cum îl prind pe careva că nu-şi îndeplineşte obligaţiile din program sau face vreo prostie, cum vă aduc imediat pe toţi acasă, cu primul tren. Există vreo obiecţie?

Nu există nicio obiecţie, abia ne ţinem râsul. (Până şi eu râd, vai de capul meu!) Toată lumea ştie că în realitate Mândrilă e chiar mai grijuliu decât Pinocchio. Când Răţoi a avut amigdalită cu febră mare, a dormit două nopţi cu el la infirmeria internatului, fiindcă ştia că, între altele, lui Răţoi îi e frică să stea noaptea singur.

— La prima vedere s-ar putea afirma că sunteţi prea tineri, prea fragezi, prea necopţi, dar (scrie pe tablă 12 X 14 =?) acest calcul simplu ne arată că toţi la un loc aveţi o vârstă care mă intimidează. În faţa mea se află (şterge semnul întrebării şi notează produsul) 168 de ani experienţă!

Speculaţia asta ne amuză şi, dacă mă gândesc bine, conţine un adevăr la care nu m-am gândit până acum; importanţa experienţelor însumate. Trebuie să-mi notez ideea, îmi place.

— Dar noi suntem zece, adică fără Puiu Mirea, nouă, nu doisprezece, precizează Andreea realistă ca întotdeauna.

Răţoi arată peste umăr cu degetul mare. Ne uităm şi noi: lângă uşă, îmbujoraţi, Mihaela şi Bârneaţă, Când au intrat?

— Doisprezece, am zis, doisprezece sunteţi, spune Mândrilă. E mica mea intervenţie în strălucita compoziţie a echipajului.

Doisprezece! Lui când îi intră o cifră în cap, n-o mai înlocuieşte. M-

a inclus din inerţie în calcul şi nu vrea să-şi recunoască greşeala. Dar nu asta e important, ci faptul că nimeni nu şi-ar fi închipuit că Bârneaţă ar putea face parte din expediţie. Acum, însă, când ne gândim şi ne amintim şi judecăm, ne dăm seama că în tot timpul pregătirilor a fost alături de noi, ca un atlet care aleargă *hors concours* şi câştigă, dar cupa o ia al doilea clasat, pentru că învingătorul nu era înscris oficial în cursă.

„Proşti am fost! îmi şopteşte Manolache. Păi cu Bârneaţă la drum n-ai probleme! Trebuia să ne orientăm de la început”. Dau din cap în semn că aşa e şi mă gândesc că din nou sunt vinovat faţă de Mihaela: normal ar fi fost ca eu s-o aduc în echipaj, de ce a trebuit să-i treacă altuia prin minte această idee! Ar fi cazul să-mi notez undeva că omul lipsit de curaj şi promptitudine nu face multe parale – dar ce să-mi mai notez, nu notez nimic, ăsta-i un lucru care de-acum trebuie ţinut minte.

Ceva însă tot fac: mă duc glonţ spre uşă şi-i invit pe noii veniţi să ia loc. Mă aşez lângă Bârneață. Nu pare deloc emoţionat. Ca de obicei, e de un calm care te intimidează. Trage încet din buzunar o ilustrată poştală.

— Ţi-a scris taică-tău, pe adresa şcolii. Felicitări, Puiule. De ce nu mi-ai spus nimic?

Textul e scurt: *Salutări de pe platforma petrolieră de foraj maritim. Vremea e bună, băieţii – de aur, iar eu sunt în mare formă. Succes în expediţie*. Semnat; *Radiotelegrafist şi meteorolog de bord, Alexandru Mirea*. Mi se împăienjenesc ochii de duioşie, de bucurie, de mândrie. Asta era nava lui! Cum de nu m-am gândit? Pun ilustrata pe bancă, la vedere.

— Mi s-a spus că mai aveţi de rezolvat problema alegerii căpitanului, zice Mândrilă. Abia aştept să-i transfer toate grijile, că de aceea-i căpitan, să muncească din greu, nu să se desfete cu acest titlu. S-auzim propunerile. După părerea mea, aveţi de unde alege, sunteţi doisprezece virtuali căpitani celebri…

… Aproape pe neauzite apar, pe neauzite pentru mine, care sunt cu mintea în altă parte, Grigorcea şi Pinocchio. Imposibil să citeşti ceva pe chipurile lor, dar e clar, vizita e în legătură cu mine, simt asta, toţi o simt. Veste bună sau rea? Sunt pregătit pentru orice. Scrisoarea tatii îmi dă o linişte pe care n-am avut-o niciodată.